

T.C.
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK HALK EDEBİYATI BİLİM DALI

YAYILIM ALANLARIYLA BİR MASAL VE VERSİYONLARININ MOTİF
İNCELEMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Serkan BALCI

TEZ YÖNETİCİSİ
Yrd. Doç. Dr. Kürşat ÖNCÜL

KARS-2014

T.C.
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Serkan BALCI'ya ait “Yayımlı Alanlarıyla Bir Masal ve Versiyonlarının Motif İncelemesi” konulu çalışma, jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Türk Halk Edebiyatı Bilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak oy çokluğu/birliği ile kabul edilmiştir.

Öğretim Üyesinin Unvanı, Adı ve Soyadı

İmza

Yrd. Doç. Dr. Kürşat ÖNCÜL

Yrd. Doç. Dr. Adem BALKAYA

Yrd. Doç. Dr. Akın BİNGÖL

Bu tezin kabülü Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun ....../...../2014 tarih ve ...../..... Sayılı kararı ile onaylanmıştır.

UYGUNDUR

....../...../2014

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Yemin Metni

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Yayılim Alanlarıyla Bir Masal ve Versiyonlarının Motif İncelemesi” konulu adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yaralandığım kaynakların kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

...../...../2014

Adı Soyadı: Serkan Balcı

İmza

Plagiarism

I hereby declare that all information in this docyment has been obtained and presented in accordance with academic rules and ethical conduct. I also declare that, as required by these rules and conduct, I have fully cited and referenced all meterial and results that are not original to this work.

...../...../2014

Name Surname: Serkan Balcı

İmza

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
ÖNSÖZ	vi

BİRİNCİ BÖLÜM

1. ÇALIŞMANIN AMACI VE ÖNEMİ	1
2. ÇALIŞMANIN KAVRAMASAL ÇERÇEVESİ.....	3
2.1. Masal Kavramı	3
2.2. Yayılma ve Versiyon Kavramı.....	12
2.3. Motif Kavramı.....	18
3. ÇALIŞMANIN KURAMSAL ÇERÇEVESİ	21
3.1. Çalışmada Yararlanılacak Olan Kuramlara Toplu Bir Bakış.....	21
3.2. Kuramların Çalışmadaki Önemi ve Analiz Tekniği	22

İKİNCİ BÖLÜM

MASALIN İÇYAPI DİNAMİKLERİ

1. Masal Versiyonların Motif Tespiti.....	26
2. Masallardan Hareketle Motiflerin Karşılaştırılması(Benzerlikler ve Farklılıklar)	164
2.1. Hayvan Motifleri	164
2.2. Yasak Motifler	170
2.3. Sihir Motifleri	176
2.4. Ölüm.....	183
2.5. Olağanüstülükler	184
2.6. Devler.....	198
2.7. İmtihanlar	202
2.8. Akıllılar ve Aptallar	210
2.9. Aldatma	213
2.10. Kaderin Ters Dönmesi	215
2.11. Geleceğin Tayini	217
2.12. Şans ve Talih.....	218
2.13. Cemiyet	222
2.14. Mükafatlar ve Cezalar	226
2.15. Esirler ve Kaçaklar	230

2.16. Anormal Zulümler.....	230
2.17. Cinsiyet	231
2.18. Din.....	232
2.19. Karakter Özellikleri.....	234
2.20. Formel Sayılar.....	236
SONUÇ	244
KAYNAKÇA.....	248
EKLER.....	250
ÖZGEÇMİŞ	275

ÖZET

Bu çalışmada seçilen bir masalın versiyonları tespit etmek suretiyle, bu masalın motif yapısını ve zaman içinde yaşadığı değişimler ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Çalışmanın temel amacı, masal versiyonlarının önemini vurgulamak suretiyle versiyonları derlendikleri yerlere ve zamana göre sıralamak ve masalın en küçük unsuru olan motiflerini belirleyerek, belirlenen bu motifleri sistematik bir biçimde ayrıştırmaktır.

Çalışmada öncelikle “Masal Kavramı”, “Yayılma ve Versiyon Kavramı” ve “Motif Kavramı” hakkında kısaca bilgi verilmiş, ardından çalışmada yararlanılacak kuramlar ve bu kuramların çalışmadaki önemi üzerinde durulmuştur.

Çalışmanın temelini “Masal Versiyonların Motif Tespiti” oluşturmaktadır. Masallardan hareketle belirlenen bu motifler, masalın bütününe nasıl ve ne biçimde oluşturduğunu açıklayabilmek ve bunları sağlam bir zemine oturtmak için bu veriler “Motiflerin Karşılaştırılması (Benzerlikler ve Farklılıklar)” adlı ikinci bölümde ayrıntılı olarak incelenmeye çalışılmıştır.

Elde edilen bulgulardan yola çıkarak masallara ilişkin çıkarımların yapıldığı “Sonuç” bölümünün ardından, çalışmaya ışık tutan eserlerin yer aldığı “Kaynakça”ya yer verilmiştir.

Anahtar kelimeler: Masal, Versiyon, Motif, Yayılma.

ABSTRACT

The motif structure of this tale and the changes it had in time is tried to be shown by making firm the versions of the tale chosen. The main purpose of this study is to order the versions according to places and times that they are gathered by emphasizing the importance of tale versions and to decompose these motifs systematically by determining the motifs, the smallest piece of the tale.

In this study, firstly, brief information is given about ‘Concept of Tale’, ‘Concepts of Spreading out and Version’ and ‘Concept of Motif’, then theories that is used in the study and the importance of these theories in the study are concentrated.

“The Motif Fixation of Tale Versions” is the basic for the study. the motifs that is determined according to tales are examined in the second part called “Comparison of Motifs (Similarity and Difference)” to strenghten and to explain what kind and how the whole tale are formed.

After conclusion part where deductions starting out findings about tales are made, reference, in which there are works that enlighten the study, is provoked.

Key words: Tale, Version, Motif, Spread out

ÖNSÖZ

Duygusal ve düşünsel devimini yaşayan her bir toplum yaşadığı her türlü olumlu yahut olumsuz gelişmeye/değişmeye kayıtsız kalamaz. Toplumlar mit, efsane, masal, hikaye gibi belli kurallar neticesinde kalıplaşmış, kendine has özellikleri barındırmakla birlikte sözel ve düşünsel formları taşıyan “folklor ürünleriyle” bu devinimi dışa vurur.

Masallar, anlatım türleri içerisinde, yerel ve evrensel yapısıyla bu devinimi dışa vurması bakımından çok önemli bir yere sahiptir. Masallar, toplumların inanç, düşünce, gelenek, görenek ve törelerinin bütünsel bir toplamıdır. Bu nedendendir ki, masalların toplumsal hava içinde olduğu, zaman içinde yaşanan olaylar doğrultusunda değişim/dönüşüm gerçekleştirmesi bu türün dinamik bir yapısının olduğunu gösterir.

Bu çalışmada, tüm bu gerçeklerden hareketle, bir masalın toplumsal geleneğin yerel yapısıyla zaman içinde bir takım değişikliklere uğradığı ancak kahraman ve kahramanın başından geçen olaylar ne olursa olsun, masalın özünde vermek istediği iletinin yıllar içerisinde aynı kalmış olduğu gerçeği ispatlanmaya çalıştık.

Bu çalışma yapılırken, öncelikle Türkiye’de yapılmış olan lisans, yüksek lisans, doktora ve diğer çalışmalar tarandı ve sonuç olarak masalın 115 versiyonu olduğu tespit edildi.

Pertev Naili Boratav’ın 1947 yılında Adana Ceyhan’dan derlediği “Yeraltı Diyarının Kartalı” adlı masalın elimizdeki ilk versiyon olduğu, bununla beraber son yıllarda yapılmış olan çalışmalardan bu masalın hala anlatılmaya devam edildiği görüldü.

Çalışmamızın “Giriş” bölümünde, bu tür üzerinde çalışan araştırmacıların fikir, yorum ve tespitlerinden de faydalanarak “Masal Kavramı”, “Yayılma ve Versiyon Kavramı” ve “Motif Kavramı” üzerine kısa bir değerlendirme yaptık.

Çalışmamızın ilk bölümünde, masalların motif yapısı tespit edildi. İkinci bölümde ise elde edilen motifler tek tek incelenerek motiflerdeki farklılıklar ve benzerlikler belirlendi.

Çalışmamızın “Sonuç” kısmı, genel bir değerlendirmeden ibarettir. “Kaynakça”da ise, yararlandığımız kaynakların bir listesi mevcuttur.

Çalışma sürecim boyunca tecrübesi ve bilgisiyle bana yol gösteren, vaktini benden bir an olsun esirgemeyen, çalışmalarından her daim ilham aldığım ve alacağım değerli hocalarım Prof. Dr. Özkul ÇOBANOĞLU ve Yrd. Doç. Dr. Kürşat ÖNCÜL'e minnet borçluyum.

Lisans ve yüksek lisans öğrenimim esnasında ve yönlendirmeleri ile ufkumu açan akademik ve düşünsel gelişimimin oluşmasının mimarı değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Nesrin GÜLLÜDAĞ'a candan teşekkür ederim.

Ayrıca maddi ve manevi destekleri ile her zaman yanımda olan aileme, İngilizce özet sırasında bana yardım eden Esra YILDIZ'a, her daim yanımda olup beni dinleyen ve fikirlerini paylaşan değerli dostlarım Arif ÖZGEN ve Hasan ÇELİK'e ne kadar teşekkür etsem azdır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. ÇALIŞMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Sözlü kültür ürünleri, insanlığın geçirdiği gelişim ve değişim sürecinde, toplumların yaşadığı olaylar ve bu olaylar karşısında verdiği içsel tepkinin mikro ölçekli yansımalarıdır. Bu yansımalar zamanla sıkıştırılmış/yoğunlaştırılmış bir formda ilk önce söze ardından da yazıya dönüştürülmüştür. Toplumlar zaman içerisinde bu ürünlere ihtiyaçları doğrultusunda yepyeni anlamlar ve işlevler yüklemişler, onları zihni, psikolojik ve toplumsal birtakım süreçlerden geçirerek yeniden yapılandırmışlardır.

Tarihsel süreç içerisinde bu ürünler, mitsel dönemlerden bu yana, bir yandan toplumsal sınıflar ve nesiller arasındaki bağlantıyı dolayısıyla anlayışı sağlaması diğer yandan da toplumların geçmişini verirken onların geleceğini kurmasına yardım etmesi için onlara yol göstermesi bakımından önemli görevler üstlenmişlerdir¹. Bütün bu özellikleriyle ürünler günümüz hayatını düzenleyen kanunların yazıya geçirilmemiş şeklini ihtiva etmektedir.

Bir taraftan kendine özgü ifadeleri, kalıpları, gerçekleri ve kurallarıyla toplumların karakteristik özelliklerini, değer yargılarını, normlarını, inançlarını, hayallerini ve ideallerini barındırması, diğer taraftan da insanların yaşamlarını düzenleyen ve onlara yol gösteren yapısıyla masallar, uzak bir geçmişe dayanan mitlerin günümüze yansımalarıdır. Bütün bu özellikler masalları araştırmanın ve incelemenin gerekliliğinin yanı sıra çalışmanın önemini de ortaya koymaktadır.

Bu tez çalışması, masalların, sözlü kültürde birçok işlevler barındırması ve buna bağlı olarak da her toplum tarafından kendi ihtiyaçları doğrultusunda alınıp, yeniden şekillendirdiği ve versiyonlarının bu yolla oluştuğu iddiasının gösterilmesi amaçlanmaktadır. Versiyonlara bakıldığında masalların yapısal ve işlevsel bakımdan birbirinin uzantısı olduğu gerçeği bu iddiamızı desteklemektedir.

---

¹ Paul Thompson, **Geçmişin Sesi, Sözlü Tarih**, Çev. Şehnaz Layıkel, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 1999, s.18.

Yapısal uzantı, masalların ayrılması ve bütünleşmesi noktasında belli bir düzen ve zaman içerisinde şekil değiştirmesidir. İşlevsel uzantı ise, sosyal bir varlık olan insanların ve/veya grupların kendi tutum, davranış ve ihtiyaçları doğrultusunda masalları uyarlamasıdır.

Tez çalışmamızın iddiasını oluşturan masallardaki bu yapıyı sadece “benzerlikleri tanımlayıp, farklılıkların altını çizmek²” suretiyle yayılma yollarını tespit etmeye çalışmak sağlıklı veriler elde etmemizi sınırlandırmaktadır. Çünkü metinlerin ayrılması-aktarılması-bütünleşmesi noktasında yukarıda belirttiğimiz gibi her toplum “gizli” ve “açık” masallara bir takım işlevler yüklenmiştir. Bu işlevlerin neler olduğu, nasıl ve ne biçimde işlediğini belirleyebilmek için metinlerin yapısal ve işlevsel uzantılarının tespitine de ihtiyaç vardır.

Bu doğrultuda çalışmamızı oluşturan masallar ilk olarak versiyonlarına ayrılacak ardından belirlenen versiyonların motif yapısı incelenecektir. Sonuç olarak bu versiyonların yapısal ve işlevsel uzantıları çözümlenecektir.

Bu yolla;

1. Ele alınan masalın yayılma yolları hakkında yaklaşık bir fikir elde edilmeyi,
2. Yayılma ve versiyon kavramına vurgu yaparak masalın bölgeler arası değişimini ve bu değişime neden olan faktörleri belirlemeyi,
3. Bölgeler arası dağılımdan yola çıkarak, insanların masaldan ne anladığını ve masalı hayatında nereye koyduğunu tespit etmeyi,
4. Masal metinlerinin içinde geçmişten günümüze miras kalmış güzelliği ortaya çıkarmayı,

amaçlamaktadır.

---

² Özkul Çobanoğlu, **Halkbilimi Kuramları ve Araştırma Yöntemleri Tarihine Giriş**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2005, s. 221.

2. ÇALIŞMANIN KAVRAMASAL ÇERÇEVESİ

2.1. Masal Kavramı

Masal nedir? sorusu genel olarak folklor araştırmacıları tarafından en çok sorgulanan ve tartışılan bir soru olmasına rağmen, araştırmacıların cevabını tam anlamıyla verilemediği ve ortak bir tanım üzerinde uzlaşmadığı bir soru/sorun olarak karşımızda durmaktadır. Bu nedenle bu bölümde değişik araştırmacıların yapmış olduğu tanımlar analitik bir bakış açısıyla değerlendirilecektir. Tanımlardaki benzerlikler ve farklılıklar yardımıyla tanımlar/görüşler sınıflandırılacak ve bu yolla “masal kavram”ının sınırları belirlenemeye çalışılacaktır.

Kamus-ı Türkî’de mesel: Bir kâide-i umûmiyyeye numûne olmak üzere îrâd olunan söz; ma’nâ-yı zâhirîsi kast olunmayıp zımnen ve kinâyeten diğer bir şeye delâlet etmek üzere îrâd olunan söz; âdâb u ahlâk ve nesâyihe müteallik küçük hikâye” şeklinde ifade edilmiştir³

Ali Berat Alptekin: Büyük ölçüde nesirde anlatılmış ve dinleyicileri inandırmak gibi bir iddiası bulunmayan, hayal ürünü olan nesir şeklindeki anlatmalar⁴.

Esmâ Şimşek: Masallar, içerisinde olağanüstü kahramanların ve hadiselerin geçtiği, klişe bir sözle başlayıp, yine bir klişe sözle biten, dinleyiciyi inandırmak gibi bir iddiası olmayan ve umumiyetle nesir şeklinde söylenen hayal mahsulü türlerdir⁵.

Pertev Naili Boratav: Masal, nesirle söylenmiş, dinlik ve büyüklük inanışlardan ve törelerden bağımsız, tamamıyla hayal ürünü, gerçeğe ilgisiz ve anlattıklarına inandırmak iddiası olmayan kısa bir anlatı diye tanımlar⁶.

³ Şemseddin Samî, **Kamûs-i Türkî**, Çağrı Yayınları, Gündoğdu Matbaası, İstanbul, 1996, s. 1288–1289.

⁴ Ali Berat Alptekin, , **Taşeli Masalları**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2002, s. XI.

⁵ Esmâ Şimşek, **Yukarıçukurova Masallarında Motif ve Tip Araştırması**, 2C, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2001, s.3.

⁶Pertev Naili Boratav, **100 Soruda Türk Halk Edebiyatı**, Gerçek Yayınevi 100 Soruda Dizisi: 13, İstanbul, 1969 s.76.

Bascom'a göre: Masal, kurmaca olarak kabul edilen, bilinmeyen kişiler tarafından uydurulmuş, sözlü olarak kuşaktan kuşağa geçmiş nesir anlatıdır. Dogma ya da tarih olarak kabul edilmez, olmuş veya olmamış olabilir ve ciddiye alınmayabilir. Masallar herhangi bir zaman ve mekanda yaşanmış gibi kurgulanabilir ve bu anlamda, hemen hemen zamansız ve mekansızdır Bu anlatılar her ne kadar gerçek olayları anlattığını iddia etseler de aslında tamamen hayal ürünüdür, dinleyeni eğlendirmek dışında masalların inandırma iddiası olmadığına dikkati çeker⁷.

Hayrettin İvgin: Masal dini ve büyüsel inanışlardan, törelerden bağımsızdır. Olağanüstü olayları ve kişileri konu edilir. Masalarda anlatılanların hayal yaratması olduğu ortadadır. Dinleyen bunu bilir. Masalı, efsaneden hikâyeden ve destandan ayıran en önemli nitelik budur. Efsane ve hikâyede biraz inandırıcılık vardır. Daha doğrusu dinleyenler, hikâye ve efsane ve destanları da hayal yaratıları olduğunun farkında değildir ya da daha az farkındadırlar. Masalın, onun hayal yaratması olduğunun izlenimini vermesi, diğer halk anlatıları türlerinden tek farkı değildir. Üslup ve anlatım, kahramanlar, mekan, konu açısından da masalın kendine özgü nitelikleri vardır. Masalın başında, ortasında ya da uygun yerlerinde ve sonunda, bazen uzun kalıplaşmış kelimelerden meydana gelen "tekerleme" lerin söylenmesi masala özgü önemli bir niteliktir⁸.

Bilge Seyidoğlu: Halk arasında yüzyıllardan beri anlatılmakta olan ve içinde olağanüstü kişilerin, olağanüstü olayların bulunduğu, bir varmış bir yokmuş gibi klişe bir anlatımla başlayan, belli bir uzunluğu olan, sonunda yedi içti, muratlarına erdiler yahut onlar erdi muratlarına biz çıkalım kerevetlerine, gökten üç elma düştü, bir anlatana biri dinleyene, biri de bana gibi belirli sözlerle sona eren, zaman ve mekân kavramlarıyla kayıtlı olmayan bir sözlü anlatım türü kastedilmektedir⁹.

---

⁷ William R. Bascom, "Folklorun Biçimleri: Nesir Anlatıları", Çev. R. Nuri Aktaş; Banu Aktepe; Başak Değer; Ayhan Doğan; Yeliz Özay; Kıvılcım Serdaroğlu. Redaksiyon: Yeliz Özay. **Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar I**, Yay. Haz.: Gülin Ögüt Eker; Metin Ekici; M. Öcal Oğuz ve Nebi Özdemir, Milli Folklor Yayınları, Ankara, 2003, s. 175.

⁸ Hayrettin İvgin, "Türk Masalları ve Kaynakları", **Masal Araştırmaları/Folktale Studies I**, (Haz: Nuri Taner), Art-San Yayıncılık, Yayın no: 1, İstanbul, 1988, s. 57-58.

⁹ Bilge Seyidoğlu, "Masal", **Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi**, C.6, İstanbul, 1985, s. 149.

Kenneth W. Clark ve Mary W. Clark göre masal, olağanüstü karakterlerin yaratıkların gerçeküstü dünyasında şöhrat ve talih kazanan mütevazı kahramanları ve harikaları ihtiva eden nesirlerdir¹⁰.

Yukarıdaki tanımlar masalın hayal ürünü olduğuna işaret etmekte birlikte onun belli normlar içerisinde şekillenen niteliklerine de dikkati çeker. Söz konusu bu nitelikler öncelikli olarak masalın edebi yönünü (halk hikâyesi oluşu) öne çıkarmaktadır. Öyle ki masallar her edebi tür gibi “vaka” üzerine oturtulmuş ürünlerdir, ancak diğer edebi türlerden ayrı olarak bu vakanın kendisi ve kahramanları olağanüstü, zamanı ve mekânı belirsiz, üslûp ve anlatımı ise sıra dışıdır. Tüm bunlar ise masalın gerçek hayattan soyutlanmış ama kendi dünyasını oluşturmuş varlığını öne çıkarır. Bir bakıma “kendi dünyasında oluşma” özelliğine kavuşan masal, diğer edebi türlerden ayrı olarak okuyucusunun ve/veya dinleyicisinin karşısına inandırıcı olma gayretinden yalıtılmış olarak çıkar ve maksadını bu özelliği ile açıkça belli eder. İşte bu, masalın âdeta nüvesini oluşturan hayal unsurunun kurguya sağladığı farklılığa işaret eder ki bu farklılık masala taşımış olduğu olağanüstülük, gerçeküstülük vs. gibi özellikleri bakımından bambaşka bir boyut kazandırmıştır. Tüm bunlar gerçeküstü bir anlam dünyasının kurulmasına imkân sağlarken, okuyucudaki eğlenme ve öğrenme eğilimlerine de doğrudan etki etmektedir. Bu noktada masala farklı özelliklerini vurgulayan diğer tanımlarda şunlardır:

Saim Sakaoğlu: Masal, kahramanlardan bazıları hayvanlar ve tabiatüstü varlıklar olan, olayları masal ülkesinde cereyan eden, hayal mahsulü olduğu halde dinleyenleri inandırabilen bir sözlü anlatım türüdür¹¹.

Saim Sakaoğlu'nun tanımından hareketle masalın tamamıyla kendine özgü bir dünyasının olduğunu anlamaktayız. Kahramanlarının ve vakalarının bu dünyada anlam kazanan varlıkları, hayal unsurunun sağlamış olduğu imkânlar çerçevesinde çeşitlenerek masala özgü kurguyu ve üslûbu meydana getirir. Sözü edilen kurgunun ve üslûbun, dinleyicinin anlam dünyasına etki ettiğini belirten Saim Sakaoğlu, bu etkinin kaynağını masalın “inandırabilme” özelliğiyle açıklamaktadır.

---

¹⁰ Saim Sakaoğlu, **Gümüşhane ve Bayburt Masalları**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2002, s. 4.

¹¹ Sakaoğlu, **Gümüşhane ve Bayburt Masalları**, s. 4.

Mehmet Halit Bayrı: Halk Masalları Hakkında” adlı eserinde “masal”ı “Halk bilgisi kadrosu içinde “masal” mefhumundan anlaşılman mana, bilinmeyen şahıslara ait faaliyetlerin hikâyeleridir¹² diye tanımlamıştır.

Mehmet Halit Bayrı, masalı sadece “bilinmeyen şahıslara ait faaliyetlerin hikâyeler” olarak tanımlamış ve masalın işlevini şahıslar/karakterler düzeyine indirgemıştır. Buradaki maksadı, masal kahramanlarının bilinmeyen veyahut gerçeküstü bir kimliğe büründürülmüş olmasıyla açıklayabiliriz. Bilindiği üzere masal, kahramanlarına biçilen işlevler doğrultusunda kurgulanır, onların yaşayış ve yazgıları ise bütün bir masalı asıl amaca ulaştırır. Diğer bir deyişle araç olan kahramanlar (şahıslar/karakterler) amaca ulaşabilme yolunda önem arz ederler. Böylelikle onların faaliyetleri, bütün bir masalın anlam dünyasını belirlemede etkin bir role sahiptir.

Umay Günay: Masal, birçok araştırmacının kabul ettiği gibi sadece çocukları eğlendirmek için anlatılan bir edebi tür değil, aynı zamanda okur-yazar olmayan halk için okur-yazar halkın roman ve hikâyesi olmaktadır¹³.

Umay Günay, yukarıdaki tanımında masalın, çocukları eğitme/eğlendirme ve edebi tür olma özelliğini aşarak halka halkı anlatan bir işleve sahip olduğunu belirtmiştir. Bu anlamda masal, bir taraftan halkının kültür kaynaklarından beslenirken diğer taraftan bu kaynakları halkının yaşam alanına dâhil etmektedir.

Bir başka yazısında Umay Günay masalı: “Masallar en yaygın kabule göre masal mantığı denilen belli bir düzen içinde anlatılan hayat hikâyeleridir. Bu hayat hikâyeleri, umumiyetle yaşadığımız dünyadan farklı bir dünyayı dile getirir ve imkânsızı gerçekleştirerek, kahramanları neticede mutlu kılar, dinleyenlere ümit verir¹⁴” şeklinde tanımlar.

Umay Günay, yukarıdaki tanımlamasında ise masalı belli normlarla şekillenen ve yaşanan dünyadan apayrı bir dünya üzerine kurulmuş “hayat” olarak niteler. Bu “hayat”ın elindeki imkânlarla, yaşanan dünyada gerçekleştiril(e)memiş birtakım zorlukların üstesinden gelinerek kahramanlar için “ulaşılman”, dinleyiciler içinse

---

¹² Mehmet Halit Bayrı, , **Türk Masalları Hakkında**, HBH, c. 5 (nr. 60), 1936, s. 185.

¹³ Umay Günay, **Elazığ Masalları-İnceleme**, (Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi Yayınları no: 350, Erzurum, 1975, s. 2.

¹⁴ Umay Günay, Elazığ Masallarının Muhtevası, Fırat Üniversitesi, **Fırat Havzası Folklor ve Etnografya Sempozyumu Bildirileri (24-27 Ekim 1985)**, Elazığ, 1992, s. 109.

“ulaşılmak istenen” “dünya” imajı çizilir, böylelikle masalın, kahramanlarına mutluluk, dinleyicilerine de ümit verdiği düşünülür.

Naki Tezel: Kültürün ve medeniyetin gelişmesi sonucundaki temaslarla, savaş ve göçlerle, masal, hafızasına yerleştiği milletin özelliklerine bürünmüş, asıl yapısını çoğu zaman koruyarak, ikinci derecedeki unsurlarında değişikliğe uğramıştır. İptidai kavimlerde masal kahramanları, çevre ve yaşayış gereği olarak, hayvan biçiminde görünmekte idi. Topluluklar medenileştikçe ve masallar medeni topluluklara ulaştıkça, kahramanlar da insan biçimine girdiler¹⁵.

Naki Tezel’in tanımından hareketle masalın diyalektik bir mantıkla geliştiğini söylemek mümkündür. Zira içinden çıktığı toplumla var olan ve beslenen masal, yine aynı toplumla değişip şekillenerek belli bir sürecin ürünü olmuştur. Bir bakıma sosyokültürel anlamdaki gelişim evreleri, masal formunun oluşumuna doğrudan etki eden temel faktörlerdir. Bunun diğer bir yansımasını masal kahramanlarıyla açıklayan Tezel, antropomorfik karakterde sunulan kahramanların belli bir süreç ve gelişim sonrasında insan olarak belirlendiğini de ifadelerine eklemiştir.

Warren S. Walker ile Ahmet E. Uysal, *Tales Alive in Turkey*’in ön sözünde masalı: “Gerçek olmayan bir dünyada, belirli olmayan bir yerde, belirli olmayan karakterler arasında geçer, acayipliklerle doludur” diye tarif etmektedirler¹⁶.

Diğer tanımlara nazaran Warren S. Walker ile Ahmet E. Uysal’ın ortak tanımları, masalın tamamıyla soyut dünyasına dikkatleri çeker. Bu anlamda gerçek olgusunu tamamen yutan masal, hem kahramanların, hem de mekânın belirsizliğine zemin hazırlayarak gerçeküstü ve acayip bir dünyanın kurulmasını sağlamıştır.

Max Lüthi, “Halk Masallarında Tek Boyutluluk” adlı makalesinde genel anlamda masalları özel anlamda masal kahramanlarını farklı bir bakış açısıyla değerlendirmiştir.

“Masal, herhangi bir karakterinin her şeyi yapabildiği vahşi sihirli güçlerin hikayesi değildir. Bütün masal kişileri sihirli güçlere ve öbür dünyaya ait özellikler değildir. Ancak, bazen kahramanın babası, annesi ya da ustasının sihirli becerilere

---

¹⁵ Naki Tezel, *Türk Masalları I*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1992, s. 3.

¹⁶ Sakaoğlu, *Gümüşhane ve Bayburt Masalları*, s. 4.

sahip olduğu görülür. Halk masalının izole edici stili nedeniyle bu yeteneğin sebebi genellikle belirtilmez”¹⁷.

Bu görüşlerden hareketle sorulması gereken kritik soru: Masalarda kahramanlar olağanüstü özellikleri hangi yollardan kazanmaktadır? Genetik mi? Sonradan mı?

Bu soruya cevaben Max Lüthi; masalın anlamsal boyutuna değinmekle birlikte, “tek boyutluluk” kavramına vurgu yapmaktadır. Kahramanın başarıya ulaşması noktasında masal içinde kurgulanmış bir sistemin olduğunu söylemektedir. Ayrıca her masalın belli bir sınırı vardır. Bu sınır aşımı bilinmeyen bir yerde ve zamanda masal kahramanının öbür dünya ile iletişim kurmasının birlikte, yasak olanın ihlal edilmesiyle aşılır. Bu iletişim ve etkileşim masal kahramanın tam anlamıyla kendisini bulmasını sağlar. Bu bakımdan yeni bir vücut kazanana, sihirli güçleri elde edinceye kadar kahramanın masal için çokta bir fonksiyonun olup olmadığı sorusu masal araştırmalarında önem arz etmektedir.

Stith Thompson: “Belirli bir uzunlukta bir takım motiflerden ve epizotlardan oluşmuş bir edebi şekil. Olay, gerçek olmayan bir dünyanın bilinmez bir yerinde geçer; belirli karakterleri olmayan, fakat şaşırtıcı olaylarla dolu bir anlatım şeklidir”¹⁸.

Stith Thompson, masalın belli kalıplarla oluşmuş ve kendine özgü form-öğelerle (motif, epizot) şekillenmiş olan edebi yönüne değinir. Ancak masal; edebi türün imkânları doğrultusunda, ancak diğer türlerden (hikâye, masal, efsane vb.) ayrı olarak belirli bir vaka, şahıs, zaman ve mekân standardını aşmış -daha doğrusu farklılaşmış- bir edebi türdür. Bu bakımdan biçimsel olduğu kadar anlamsal olarak da farklılaşan masal, içinde barındırdığı vakanın büyüü ve gereği olarak okuyucusu veya dinleyicisi için şaşırtıcı olma niteliğine sahiptir.

---

¹⁷ Max Lüthi, “Halk Masallarında Tek Boyutluluk”, Çev: F. Gülay Mirzioğlu, **Milli Folklor Dergisi**, Sayı: 31–32, s. 150.

¹⁸ H. Ayhan Dongaç, “Stith Thompson ve Masal(The Folktale) Adlı Kitabı”, **Masal Araştırmaları/Folktale Studies I**, (Haz: Nuri Taner), Art-San Yayıncılık, Yayın no: 1, İstanbul, 1988, s. 167.

Ali Öztürk: Gerçek hayatta, mevcut çekişmelerin içinde hareket eden bir kahramanın hayatı etrafında yer alan olağanüstü, motif ve sembol tiplerin şekillendiği olaylarla, ideal hayatı sergileyen bir anonim türdür¹⁹.

Ali Öztürk, masalı, içinde barındırdığı “olağanüstü, motif ve sembol tipler” vasıtasıyla gerçek hayattan koparılan ancak “gerçek hayatı sergileyen bir anonim tür” olarak görür. Zira masal, anlatılmak isteneni, gerçek-hayal çatışması ve tezatlığı üzerinden vermekte ve ideal hayata dair vurgulanmak isteneni bu sayede sağlamaktadır. Bir diğer deyişle, ideal hayattaki birtakım aksaklıkları, masalın kurgusallığının vermiş olduğu güçle yansıtabilme imkânına erişmektedir.

Ignacz Kunos: Masallar hem eski zamanların dinini ve bu dinlerin nasıl olduklarını, hem de geçmişte yaşayanların edebiyatlarını, yargılarını, yazılmış tarihlerden fazla anlatır. Masal dediğimiz şey, milletin dönem aynasıdır. Bu aynaya bakacak olursak, hem eskilerin ibadetlerini, hem eski zamanların ahlakını da görmüş oluruz²⁰.

Ignacz Kunos ise masalı âdeta bir “bellek” olarak addeder. Öyle ki insanı(n) geçmişine ait inanç, yaşayış, yargı ve yazgılarını tüm yalınlığıyla yansıtan masal, aynı zamanda bunları tarihsel bir akış içerisinde barındırmakla da yükümlüdür. Bir anlamda kültürel bir miras özelliği de taşıyan masallar, içinden çıktığı milletin tüm değer yargılarını ileriki nesillere aktarma konusunda da önemli birer araç-değer’dir.

Nedim Bakırcı: Masal; olayları bilinmeyen bir zamanda geçtiği halde mekânı bazen belli olan bazen belli olmayan, kahramanlarından bazıları hayvanlar, tabiatüstü varlıklar ve insanlar olan, hayal mahsulü olduğu halde dinleyenleri inandırıp düşündüren, anlatılan yerin sosyal hayatından izler taşıyan, bazen sonunda konuya uygun bir darb-ı mesel bulunan bir sözlü anlatım türüdür²¹.

Diğer tanımlarla karşılaştırılacak olduğunda Nedim Bakırcı’nın ifadeleri, masalın gerçekle olan ilişkisine daha yakından değinmektedir. Zira mekânın -bazen-belli oluşu ve anlatılan yerin sosyal hayatına ait atıflar/izler, masalın gerçekle olan temasına işaret etmektedir. Bu özelliklere rağmen Bakırcı’ya göre masal, en

¹⁹ Ali Öztürk, **Türk Anonim Edebiyatı**, İstanbul, 1986, s.101.

²⁰ Ignacz Kunos, **Türk Halk Edebiyatı**, (Haz. Tuncer Gülensoy), Akçağ Yayınları, Ankara, 2001, s. 112.

²¹ Nedim Bakırcı, **Niğde Masalları**, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Niğde Üniversitesi, 2000, s. 11.

nihayetinde bir hayal mahsulüdür, ancak bu hayalin dinleyeni inandırma ve düşündürme gibi işlevlerinin olduğunu söylemektedir. Tanımda da ifade ettiği üzere masalın sonunda konuya ilişkin bir “darb-ı mesel” bulunması, masalın söz konusu ettiğimiz inandırıcılık ve düşündürücülük niyetini daha bariz bir biçimde ortaya koymaktadır.

Araştırmacı	Masalda Zaman Yoktur	Masalda Mekan Yoktur	Masallar Hayal Ürünüdür	Masalda İnanđırma Yoktur	Masallar Olağanüstüdür	Tekerlemeler Vardır	İşlevi Vardır
Pertev Naili Boratav			√				
Hayrettin İvgin	√	√			√	√	
Naki Tezel			√		√		
Umay Günay							√
Saim Sakaoğlu		X		X	√		
Esmā Şimşek			√	√	√	√	
Ali Berat Alptekin			√	√	√		
Bilge Seyidoğlu	√	√			√	√	
Nedim Bakırcı	√	√X	√	X	√		
Ali Öztürk			√	X	√		
Warren S. Walker ile Ahmet E. Uysal		√	√		√		
Max Lüthi			√		√		
Stith Thompson	√	√	√		√		√
Kenneth -Mary W. Clark			√		√		
Ignacz Kunos			X		X		
Bascom	√	√	√	√			

2.2. Yayılma ve Versiyon Kavramı

En basit tanımıyla yayılma, bir kültürün diğerinin araç, gereç, kurum ve inançlarını kabul etmesi ya da alıp kendi kültürel hayatı içinde kullanmasıdır²².

Sözlü kültür ürünlerin yayılma alanlarını açıklamaya çalışan temel disiplinler ürünlerin göçler ve tarihsel olaylar doğrultusunda geleneği taşıyanlar²³ tarafından yayıldığını ileri sürmüşlerdir. Bu düşünceye paralel olarak da “aktif geleneksel taşıyıcılar” ve “pasif geleneksel taşıyıcılar” diye bir ayırım yapmışlardır: Buna göre birinciler, bir toplumda masalları birebir anlatanlar, ikinciler ise bu taşıyıcıları dinleyenler²⁴ olarak tanımlanmıştır.

Tarihsel süreç içerisinde aynı kökten gelen bir folklor ürünü yukarıda saydığımız nedenlerle birlikte değişen ihtiyaçlar ve anlayışlar neticesinde farklı yerlerde ve farklı şekillerde yeniden vücut bulduğu görülmüştür. Bu bağlamda “nasıl bir bitki farklı bölgelerdeki farklı iklim ve toprak koşullarına uyum sağlıyorsa, folklor ürünleri de aynı şekilde(ve dolayısıyla diğer halkbilim türlerinin) bir bölgeden, ülkeden diğerine hareket ettikçe yerel özelliklerini²⁵ almakta, etkileşim kurduğu toplumların ihtiyaçları doğrultusunda değişim ve dönüşüm geçirmektedir.

Ürünler arasında bir tarafta sosyal çevre, zaman derinliği ve nakil eden grup arasındaki ilişki diğer tarafta bilgi bütünlüğü, düşünce tarzı²⁶ bakımından çapraz ve yatay bir bağlantı bulunmaktadır.

---

²² Çobanoğlu, **Halkbilimi Kuramları ve Araştırma Yöntemleri Tarihine Giriş**, s. 108.

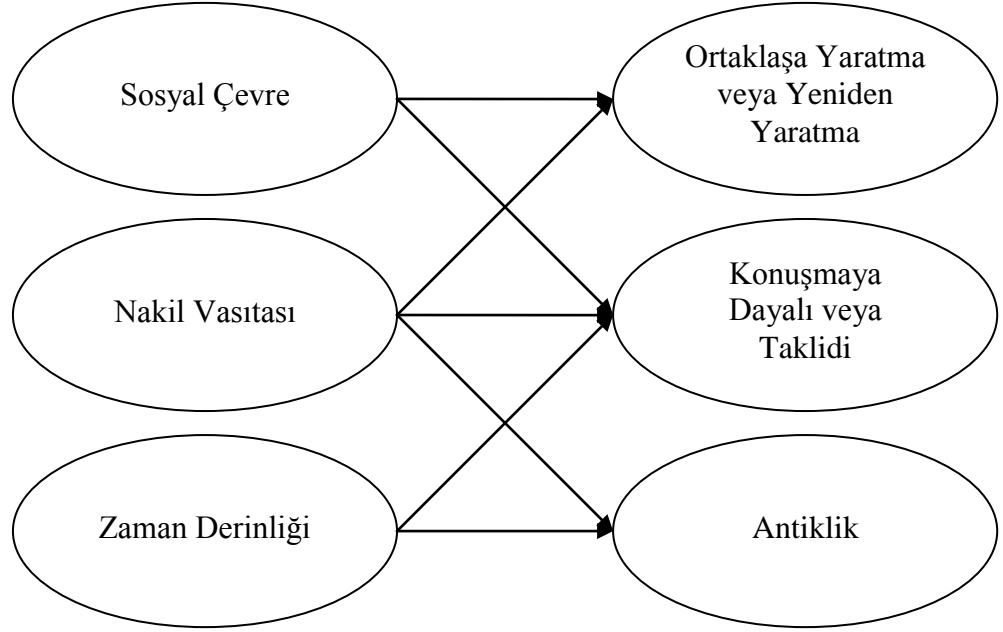
²³ Bu konu hakkında Assmann: “Kültürel belleğin hep bir taşıyıcıları oldu. Bunlara şamanlar, “bard” olarak adlandırılan kelt ozanları, griot’lar, rahipler, öğretmenler, yazarlar, filozoflar, mandarinler ve adları ne olursa olsun kendilerine bilgiyi taşıma yetkisi tanınmış olanların tümü dahildir. Anlamın gündelik biçiminin ötesine taşınması ve kültürel belleğin korunması altına alınması, bu işle görevlendirilenlerin, gündelik sorumluluklar ve işlerle ilgilenmemelerini de beraberinde getirmiştir. Yazı kültürüne sahip olmayan toplumlarda bellek aktarıcılarının uzmanlaşması, bu belleğe yüklenen sorumlulukların gereğidir. En önemli ve en zor olan sorumluluk, anlatanın kelimesi kelimesine aktarımın üstlenmesi ve başarılmasıdır. Burada insan belleği, “veri taşıyıcısı” olarak yazının bir ön biçimi olarak kullanılır(Jan Assmann, **Kültürel Bellek**, (Çev. Ayşe Tekin) Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 2001, s. 57)”.

²⁴ Carl Wilhelm von Sydow, “Coğrafya ve Masal Ekotipleri”, **Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar II**, haz. M. Öcal Oğuz, Selcan Gürçayır, Geleneksel Yayıncılık, Ankara, 2006, s. 111.

²⁵ Sydow, “Coğrafya ve Masal Ekotipleri”, s.110.

²⁶ Ben Amos, “Şartlar ve Çevre İçinde Folklorun Bir Tanımına Doğru”, **Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar I**, haz. M. Öcal Oğuz, Metin Ekici, Nebi Özdemir, Gülin Ögüt Eker, Selcan Gürçayır, Geleneksel Yayıncılık, Ankara, 2006, s. 41.

Aşağıdaki şekil bu bağlantıyı göstermektedir:

Çizimde görüldüğü gibi yatay ve çapraz bağlantılar yayılma kavramının örtük/karmaşık yapısını ve temel dinamiklerini yansıtmaktadır.

“Sosyal Çevre”, “Zaman Derinliği” ve “Nakil Vasıtası” mutlak bir bağlılık içinde, birbirini tamamlayan ve bütünleşen kavramlardır. Sözlü kültür ürünleri metinsel bağdaşlık çerçevesinde öncelikle etkileşim kurdukları toplum tarafından, bir takım zihinsel süreçlerden geçerek yorumlama, taklit etme, öğrenme ve eleştirme ilişkisi içerisinde²⁷ yeniden oluşmakta ve şekillenmektedir.

Bu noktada altı çizilmesi gereken temel nokta “toplumsal bellek” kavramının ne olduğu ve ürünlerin değişim ve dönüşüm süreçlerinde nasıl ve ne biçimde etkili olduğudur.

Toplumsal bellek insanın sosyalizasyonundan oluşur. Her zaman bir bireye aittir. Toplumlara ait bir bellek yoktur, ama toplumlar üyelerinin belleğini belirler. Bu bellek nesilden nesile konuşmaya dayalı taklit yoluyla varlığını sürdürür. Toplumun belleği olmayan hiçbir sosyal düşünce yoktur. Bu bellek geçmiş kurgulamakla kalmaz, aynı zamanda şimdi ve geleceğin deneyimlerini de organize

²⁷ Assmann, **Kültürel Bellek**, s. 103.

eder²⁸. Bu da nakil eden ürünlerin zaman süzgecinden geçerek toplumlar tarafından yeniden yaratılması olarak sonuçlanır. Bir başka deyişle etkileşim içinde bulunulan toplumunun metinleri içselleştirmesi belirli bir sistem içerisinde metinlerin tekrar edilmesiyle gerçekleşir. Burada önemli olan bir taraftan versiyonların oluşmasında sosyal çevre'nin realitesini anlamak diğer taraftan versiyonlardaki değişim ve dönüşümleri nesnel bir biçimde ortaya koymak gerekmektedir. Masalların değişim ve dönüşüm sürecinde, bu durumun sonucu olarak da versiyonların oluşması noktasında, aşağıda maddeleştirerek verdiğimiz beş kavram büyük önem arz etmektedir:

1. Dil: Sözlü kültür ürünlerinin temel dinamiklerin ve mekanizmaların devamını sağlayan bir araçtır. Daha net bir söylemle ifade edersek toplumların yaşama dönük tasarımlarını ve hedeflerini “dil”e getirmekle birlikte bunların gelecek kuşaklara aktarılmasını(taşınmasını) sağlamakta, bu yönüyle sözlü kültür ürünlerinin yazıya geçirilmesi veyahut tekrar yaratılması sürecinde toplumlara kaynaklık etmektedir.

Bu süreçte üzerinde durulması ve sorgulanması gereken durum “Dil kavramının, doğa/kültür, birey/toplum, söz/dil ilişkisinde kültür, toplum ve dil olgularını nasıl algılamamız gerekir?” sorusuna verilen cevapta saklıdır. Bu soruya cevaben; doğa, birey, söz gibi somut olgular soyut birer dizge niteliği taşıyan kültür, toplum, dil gibi olgulara bağımlıdır ve bu olgular tarafından ortaya çıkmaktadır. Saussure²⁹'nin “satranç oyunu” örneği bu durumu açıklar niteliktedir: “soyut” bir olgu olan ve dizge niteliği taşıyan oyun kuralları, doğal olarak, satranç tahtasına ve taşlarına oranla öncelik taşımaktadır. Çünkü satranç tahtasının ve taşlarının işlevinin (var olma nedeninin) belirleyicisi oyunun kurallarıdır.

Bunun yanında “bağıntılı olduğu “kültür” ün özellikleriyle biçimlenmiş “toplumsal” bir olgu olan “dil”in, “birey” dışında oluşmuş ve “birey”e benimsetilmiş olduğu gerçeğidir. Böylece “toplum ve kültür olguları “dil”de bütünleşmekte ve bireyin düşünme, eylem yapma ve iletişim kurma biçimlerini belirlemektedir. Bu

---

²⁸ Assmann, **Kültürel Bellek**, s. 40, 46.

²⁹ Dil kavramının içine düştüğü belirsizliği gidermek için yaptığı analizler üzerine daha fazla bilgi almak için bkz. (Saussure 1976).

durumda “dil” düşünme eyleminden önce gelmekte ve bireyin düşünme eylemini, “dil”in içerdiği toplumsal kurallar ve olgular belirlemektedir³⁰.

2. Formel unsurlar (sözel kalıplar)³¹: Sıfatlarla, kelimelerdeki ünsüz ve ünlü seslerin uyumuyla biçimlenen, düşüncenin ritmik dengeli tekrarlarıyla birlikte belleğe yardımcı olan bir takım kelime oyunları ile oluşan kalıpsal ifadelerdir³².

Bu ifadeler anlam, muhteva ve işlerlik bakımından iki kısma ayrılmıştır:

“1. Atasözü veya deyim gibi mecazi anlam taşımayan, ancak bir anlatıda herhangi bir durumu anlatmak için yeri geldiğinde müracaat edilen hazır söz birimleri.

2. Deyimlere benzeyen ancak mecazi anlam taşımayan anlam yoğunluğu bulunan kelime grupları”³³.

Kalıpsal ifadeler gerek bireyin belleğinde bir takım zihinsel süreçlerden geçerek yeniden şekillenmesinde³⁴ gerekse belirli bir zaman sonra kolektif süreklilik içerisinde toplumların bilgi birikimleriyle birlikte düşünce ve edimlerin (folklor ürünleriyle) gelecek kuşaklara aktarılmasında önemli bir işleve sahiptir. Kalıplaşmış deyişlerden oluşmayan hiçbir folklor ürünü uzayıp gidemez; çünkü deyişler düşüncenin özüdür³⁵.

3. Mekân: Toplumsal ve bireysel konumlandırma ve/veya açılımının önemli araçlarından birisidir. Sözlü kültür ürünlerinden bir tanesi olan masallar da, mekân işlevselliğine göre statik ve dinamik bir yapıya bürünür. Süreçbiçimsel gelişim içinde masal/lar, mekânın aktarımı sayesinde zihinsel platformda da yerini alır, anımsaması bellekte korunması ve aktarılması kolaylaşır. Çünkü masallar;

---

³⁰ Ayşegül Yüksel, **Yapısalcılık ve Bir Uygulama(M. Cevdet Anday Tiyatrosu)**, Gündoğan Yayınları, Ankara, 1995, s. 12.

³¹ Türkiye’de formel unsurlarla ilgili yapılmış iki bildiri dikkati çekmektedir. Ayrıntılı bilgi için bkz. (Sakaoğlu 1974), (Göktürk 1997)

³² Walter J. Ong, **Sözlü ve Yazılı Kültür: Sözüün Teknolojileşmesi**, (Çev.: Sema Postacıoğlu Banon), Metis Yayınları., İstanbul, 2010, s. 49.

³³ Şahin Göktürk, “Azerbaycan Masallarında Kalıp Sözler ve Deyimler”, **V. Milletlerarası Türk Halk Edebiyatı ve Folkloru Kongre Bildirileri**, Ankara 1997, s. 89.

³⁴ Kalıpsal ifadeler “yalnız yasa dilinin süsü değil, yaşamın özüdür(Ong 51). Bu düşünceden hareketle, yasaların kısa süre içinde büyük ve köklü bir değişim göstermediğini söylemek gerekir. Fakat bu ifadeler, toplumdan topluma geçtikçe, nesilden nesile uzandıkça geleceği taşıyanlar tarafından geliştirilmektedir.

³⁵ Ong, **Sözlü ve Yazılı Kültür: Sözüün Teknolojileşmesi**, s. 51.

“mekânın düzeni sayesinde daha çabuk algılan(ır)”³⁶ ve anlatıcı/dinleyici için işitsel olmanın ötesinde görsel bir niteliğe bürünür.

Aslında mekânın statik ve dinamikliği de, onun işlevselliğinden hareketle belirlenmektedir. Şöyle ki en basit işleviyle mekân, anlatıcılar için bir tanıtım, takdim ve sunum unsurudur. Okuyucunun algı dünyasında konum belirleme aracıdır. Dolayısıyla statiktir.

Mekân; olaylara ilişkin çevre/atmosfer yaratmak, masalın sınırlarını belirlemek, toplumun sosyo-psişik/kültürel yapısını da belirlemek için de belli bir işlevsellik taşır. Bu yönüyle mekân, masal bünyesindeki statik yapıya kurtulup dinamik yapıya bürünür ve anlatıcı/dinleyicinin kurgusal/kurmaca dünyasında gelişen/değişen platformun daha net ve etkin çizgilerle algısallığa dönüşmesini sağlar.

4. Çatışma: Gerek kültürel mirasın oluşması gerekse bu mirasın toplumdaki nesilden nesile aktararak işlevlik kazanması bakımından önemli bir kavramdır. Bir başka deyişle bu kavram, toplumlar arasındaki kısır döngü çerçevesinde, mirasın eklemleşmesini ve varlığın sürdürülmesi bakımından önem arz etmektedir. Sözlü kültür ürünlerinin yayılmasında ve versiyonların oluşmasında iki tür çatışma karşımıza çıkar:

a. Birey/Doğa Çatışması: İnsanoğlu yapısı/doğası gereği hayatta kalıp, varlığını sürdürebilmesi için bir yaşam mücadelesi içindedir. Bu doğrultuda kişilerin bir takım gereksinimleri(fizyolojik, sosyal, ruhsal vd.) karşılamak isteği birey/doğa çatışmasının kaynağını oluşturmaktadır.

Sözü edilen yaşamsal çatışma, insanoğlunun söylemlerindeki kökenlerin ve sabitliğinin şekillenmesinde, toplumları zinde tutması ve beslemesi bakımından etkin bir rol üstlenmiştir³⁷.

Eyleme dönüşme çabası içine giren bu fikir sadece bireyler düzleminde kalmaz. Bu fikir zamanla geniş alanlara yayılmakta birlikte belirli bir güç kazanır. Bu güç sayesinde sözlü kültür ürünleri toplumların anlayış/fikir/istekleri doğrultusunda yeniden şekillenir.

³⁶ Ong, *Sözlü ve Yazılı Kültür: Sözüün Teknolojileşmesi*, s. 147.

³⁷ Kürşat Öncül, “Rekabetin Sözlü ve Yazılı Kültür Ürünlerine Yansımadaki Temel Paradigmalar”, *Milli Folklor Dergisi*, Yıl: 24, Sayı: 93, Ankara, 2012, s. 201–206.

b. Üst Kültür/Alt Kültür Çatışması: Bireyler saha, sınır ve yoğunlukları zaman ve mekana bağlı olarak değişkenlik gösteren aidiyetlerle toplum içinde yer alırlar. Kendimizi tanıma, tanımlama, anlamlandırma ve sosyal/kültürel çevrede konumlandırma işlevlerini yüklediğimiz bu aidiyet ve kimliklerden bazıları bireyin içinde bulunduğu şartlara bağlı olarak verili iken, kimlikleri tercihlere dayalı olarak seçmişlerdir. İster verili ister seçilmiş olsun; aile, ülke, sınıf, din, cinsiyet vb. bireyselden toplumsala kimlikler iç içe geçmiş bir halde toplumla bağımızı oluşturur³⁸.

Bu bağlamda yukarıda çerçevesini çizmeye çalıştığımız süreklilik içerisinde toplum değişim ve dönüşüm içine girer. Sözü edilen bu değişim ve dönüşüm çabası sadece bireylerle sınırlı kalmaz. Bu farklılıklar toplumlarda “üst kültür” ve “alt kültür” kavramların ortaya çıkmasına neden olur.

Alt kültür, toplumda faaliyet gösteren kültür parçalarının bölünmesiyle oluşur. Alt kültür toplum içerisindeki amacı, beklentisi, duygusu, düşüncesi, ilkesi ayrı olan bu nedenle de başkalarından farklı davranan, eylem yapan, bir grup insanın veya toplum kesiminin benimsediği kültürdür³⁹.

Bu altı çizilmesi gereken önemli nokta, alt kültür’ün “ana kültür(üst kültür)’ün varyantı⁴⁰” olduğu gerçeğidir. Varyantların temel oluşum noktasında ilk olarak “üst kültür” parçalarının kendi içinde çatışması, ikinci olarak da bu çatışmayla oluşan bu varyantların kısır bir döngü içerisinde tekrar tekrar ana kültürle mücadelesi biçimde ortaya çıkmaktadır.

5. İşbirliği: İşbirliği toplumsal yapı içerisinde en az iki kişinin ortak amaçlara doğrultusunda amaca ulaşmak için bir araya gelmesiyle ortaya çıkan, insanların hayatta kalabilmesi, ihtiyaçlarını karşılayabilmek için oluş(turul)muştur. Bununla beraber bu olgu bir süre sonra toplumun bütün katmanlarına yerleşmiştir, toplumsal sürekliliğin devamı için vazgeçilmez bir yapıya bürünmüştür.

İşbirliği gerek toplumların kültürel yapısının oluşmasında gerekse bu yapının korunması ve gelecek kuşaklara aktarılması bakımından “çatışma” kavramı kadar

---

³⁸ Yaşar Kaya, “İşbirliği ve Çatışma”, **Toplumsal Yapı**, (Ed: Yaşar Kaya), Turan Yayıncılık, İstanbul 2003, s.194–195.

³⁹ Halis Adnan Arslantaş, **Kültür-Kişilik ve Kimlik, Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları, Malatya** 2008, s. 107.

⁴⁰ Asa Briggs, “Kültür”, çev. Sevim Kebeli, **Milli Folklor Dergisi**, Yıl: 19, Sayı: 74, Ankara, 2007, s. 100.

önemli bir işleve sahiptir. Bir başka deyişle bu iki kavram üstlendiği görevler bakımından birbiriyle bütünleşen ve birbirlerini tamamlayan kavramlardır.

2.3. Motif Kavramı

Motif, masallar için sosyo-kültürel bağlam olmak üzere birçok bağlamda masalların ayrılmaz parçalarıdır. Bu bakımdan masal üzerine çalışmış birçok araştırmacı “motif” kavramını sorgulamışlar ve masallardaki yerini belirlemeye çalışmışlardır. Motif kavramıyla ilgili araştırmacılar tarafından yapılmış tanımlardan bazıları şunlardır:

Stith Thompson: “motifler anlatıları oluşturan detaylardır. Ayrıca halk anlatısındaki en küçük sabit parçalarıdır. Belirli bir karakter tipi üzerinde odaklanabilirler; bazen bir harekate, bazen de hareketin başka durumları üzerine. Motifler görüşte bağımsız olan hikaye tiplerini birbirine bağlar⁴¹.”

Degh Linda motifi; “fanteziyle gerçeği birleştirmeye ve masalın zamansız dünyasını bugüne getirmeye yarayan, anlatıları oluşturan detaylardır. Halk anlatısındaki en küçük sabit parçalardır⁴².”

Arthur Christensen motifi; “canlılıklarını ile kendilerini kabul ettiren tarifi güç bir psikolojik kanuna göre dinleyiciyi avuç içine alabilen ve iptidai fikir sislilerinden yeni terkiplerine girmek için az veya çok parçalara ayrılabilen unsurlardır⁴³.”

Veselovski’ye göre motif birincildir, konu ise ikincil. Konu bir yaratma, birleştirme işidir. Motif anlatının ayrıştırılmayacak en yalın bir birimidir. Motif imgelerle yüklü, temel taslak biçiminde olmasıyla kendini belli eder ancak örnek olarak verilmiş motifler ayrıştırabilir, motif mantıksal bir bütünsel, masalın her tümcesi bir motif olabilir⁴⁴.

---

⁴¹ Degh Linda, “Halk Anlatısı”, çev. Zerrin Karagülle, **Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar I**, haz. M. Öcal Oğuz, Metin Ekici, Nebi Özdemir, Gülin Öğüt Eker, Selcan Gürçayır, Geleneksel Yayıncılık, Ankara, 2006, s. 212–217.

⁴² Linda, “Halk Anlatısı”, s. 212.

⁴³ Saim Sakaoğlu, **Anadolu-Türk Efsanelerinde Taş Kesilme Motifi ve Bu Efsanelerin Tip Katalogu**, Ankara, 1980, s. 24.

⁴⁴ Vladimir Propp, **Masalın Biçimbilimi**, çev. Mehmet Rifat-Sema Rifat, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2. Baskı, İstanbul, 2011, s. 16-17.

Yukarıdaki tanımlar motifi masalı oluşturan en küçük detaylar olduğuna işaret etmekle birlikte motiflerin masalda bir takım fonksiyonlar üstlendiğini ve bu fonksiyonların bazı süreçlerden geçerek günümüze ulaşmış olduklarını dikkati çeker.

Söz konusu bu fonksiyonların oluşumunda öncelikli olarak folklor ürünlerinin edebi yönüne vurgu yapılmaktadır. Masallardaki imgelerin oluşumuna bağlı olarak gelişen motifler sayesinde masalın gerçek hayattan soyutlanarak kendi dünyasını oluşturduğunu ve bu yolla varlığını sürdürdüğünü belirtirler. Bir bakıma “kendi dünyasında oluşma” özelliğine kavuşan masal, gerçeküstülük vs. gibi özellikleri motifler sayesinde bambaşka bir boyut kazanmıştır. Motifler masalarda gerçeküstü bir anlam dünyasının kurulmasına imkân sağlarken, bellekte kalma ve yayılma eğilimlerine de doğrudan etki etmektedir.

Tanımlardan çıkaracağımız bir başka yargı “motif” kavramının diyalektik bir mantıkla geliştiğidir. Zira içinden çıktığı toplumla var olan ve beslenen motifler, yine aynı toplumla değişip şekillenerek belli bir sürecin ürünü olmuştur. Bir bakıma sosyokültürel anlamdaki gelişim evreleri motiflerin şekillenmesinde doğrudan etki eden temel faktörlerdir.

Masalı keşfetmek, ortaya koymak ve açıklamak için ilk olarak “motif” yapısının belirlenmesi ve ortaya konulması şarttır. Motifler, masalın kendine has dünyasındaki kodların çözümü için birer araçtır. Ancak sadece motif yapısını bilmek masalı tam anlamıyla çözmeye yeterli değildir. Motif yapısının tespit edilmesinin yanında;

1. Masal kahramanının başından geçen olay/deneyimleri de bilinmesinin yanında ayrıca bunların “neden”lerinin ve “nasıl”larının sorgulanması gerekir.
2. Masalların konuları birbirine sıkı sıkıya bağlı ve iç içe girmiş şekildedir. Bunun yanında motifler birçok değişik konuya bağlanabilmekte ve bazen bir motif dizisi bir konuyu oluşturduğu⁴⁵ gerçeğinden hareketle motif yapısının belirlenmesinde masalın konusunun ve konu geçişlerinin çok iyi tespit edilmesi gerekir.

---

⁴⁵ Propp, **Masalın Biçimbilimi**, s. 16.

Ancak bu yolla motifleri anlamlandırabilir, masalı oluşturan kilit unsurları ve masalın iskelet yapısını daha iyi belirleyebiliriz.

3. ÇALIŞMANIN KURAMSAL ÇERÇEVESİ

3.1. Çalışmada Yararlanılacak Olan Kuramlara Toplu Bir Bakış⁴⁶

	Tarihi-Coğrafi Kuram	Yapısal Kuram	İşlevsel Kuram
Amacı	Finlilerin devletleşme ve milletleşme sürecinde topluma ulus duygusunu vermek için ortaya çıkmıştır. Bununla beraber yöntem her bir masalın kökeni ve anlamı konusunda ayrıntılı ve önyargısız bir biçimde inceleme yapılabilmesi için ve düşüncesizce yapılabilecek genellemelerin önüne geçmeyi amaçlamaktadır.	Masalın yüzeydeki çeşitlik, çok renkli özellik altında, binlerce masala ortak olabilecek “işlevsel” birimleri ortaya bulup çıkarmak, yahut halk masalının yapısını düzenleyen değişmez yasalarını belirlemek ve böylece “masalın kökeni” sorununa sağlıklı biçimde yaklaşabilmeyi amaçlamıştır. Bunu yaparken de “masalın ne olduğu” üzerinde durulmuştur.	Dil, sözlü ya da yazılı gelenek ve ince ahlaki kuralların insani davranış nasıl girdiğini kültürel çözümlemeyi, icra edilen folklor unsunun onu anlatan ve dinleyende oluşturduğunun veya oluşturduklarının niteliğinin ortaya konulmasını amaçlamıştır.
Metodolojisi	Malzemenin mevcut bütün verisyonlarını toplar, malzeme kronolojik olarak düzenlenir, coğrafi bakımdan sınıflandırılır. Ardından sınıflandırılan bu ürünler özelliklerine göre analiz edilir. Asıl metni(urformu) belirlenir. Son olarak belirlenen bu metin yeniden yapılandırılır.	Birbiriyle içindeki ilişkileri ve organizasyona yönelik kalıplaşmalarını ortaya çıkarmak için metin en küçük yapısal birime ayrılır. Ardından parçalarının organizasyonu veya birbiriyle olan ilişkisini anlayabilmek için “açık” ve “gizil” göstergelerin metindeki “dizge” içinde konumunu belirlenir. Bu yolla örtük anlamları belirlenmeye çalışılır.	Bu kurama göre masalın “gizli” ve “açık” birçok işlevi vardır. Bunları belirlemek için yazıya geçirenin yanında masalın niçin anlatıldığını(eğlendirmek, eğitmek, değerlerin aktarımı vd.) bilmek esastır. Bunun yanında masalın anlatıldığı ortamda içinde çözümlemek ve bunlara yorum getirmek kuramın temel yapısını oluşturmaktadır.
Paradigması	Geleneksel anlatının belli bir zamanda ve belli bir yerde ve bilinçli bir yaratma sonucu ortaya çıktığını kabul eder ve söz konusu ilk yaratılışla ortaya çıkan formu bütün incelik ve teferruatı ile görebilmeyi ister. Bunu yaparken de coğrafi mekanı ortaya koymaktadır	Halkbilim türlerini evrensel modellere ve formüllere indirgenerek ve böylece zamanla oluşturulacak folklor grameri sayesinde evrensel bazda mukayeseli çalışmaları daha kolay gerçekleştirilir kılarak insanlığın kültürel ve zihni gelişimini anlayıp açıklayabilmektir.	Kuram gerek toplum ve topluluk hayatındaki “birleştirme” veya “birleşme” işlevini ortaya koyması gerekse sosyo-yapısal ve toplumun zihni karışıklık ve kargaşalarını çözmesiyle sistematüğünü kavrayıp sembolik davranışların toplumsal yaşantıyı düzenlemedeki işlevlerini anlayıp ve onları yorumlamayı sağlar.

⁴⁶ Tablo Özkul Çobanoğlu'nun “Halkbilimi Kuramları ve Araştırma Yöntemleri Tarihine Giriş” adlı kitabından yararlanılarak hazırlanmıştır. Daha ayrıntılı bilgi için bkz.

3.2. Kuramların Çalışmadaki Önemi ve Analiz Tekniği

Farklı disiplinlerin üyeleri folklorik malzemelere, değişik bakış açısıyla yaklaşarak, halkbiliminden ne şekilde yararlanılması ve ne anlaşılması gerektiği konusunda fikir üretirler. Folklor çalışmasına yaklaşımların bu çeşitliği faydalıdır ve folklor ürünlerinin doğasında var olan değeri kanıtlar⁴⁷.

Metinleri ele alış ve yorumlama noktasında görülen bu çeşitlilik, sözlü kültür ürünlerinin, geleneği taşıyalar tarafından farklı şekillerde icra edilmesiyle birlikte ortaya çıkan ürünlerin “yeniden şekillendirilerek” oluşmuş/oluşturulmuş olduğudur. Burada altı çizilmesi gereken önemli nokta, farklı şekillerde vücut bulmuş olarak karşımıza çıkan bu ürünlerin “yapısal ve işlevsel” bakımdan sınırları aşan bir benzerlik göstermekte olduğudur.

Bu düşünceyi kanıtlamak için oluşturulmaya çalıştığımız bu tez çalışması yukarıda ana hatlarını verdiğimiz üç yaklaşım üzerine inşa edilecektir. Bu noktada üzerinde durulması gereken bu yaklaşımların gerekliliğidir. Bu gerekliliği şu şekilde açıklayabiliriz:

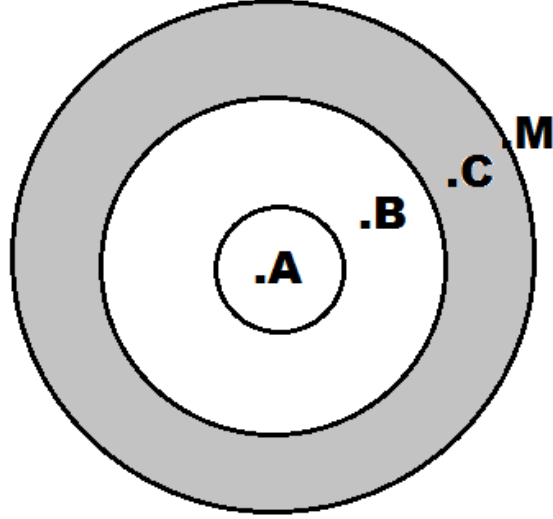
Tarihi-Coğrafi kuramı genel yapı itibariyle masalların “urformu” bulmaya ve onları şekillendirerek, yeniden yaratmaya çalışır. Bunu yaparken versiyonlarının motif yapılarını tespit ederek, onları bir takım ölçütler ışığı altında incelemelere tabi tutarak değerlendirir. Bu yöntem çalışmamız açısından versiyonların motif yapısını tespit edilmesi ve bu yolla yayılım ve dağılımı ile ilgili yaklaşık bir fikir elde etmemiz açısından önem arz etmektedir. Yalnız tek bir kuramı kullanarak somut olan verileri soyuta indirgeyebilmek çıkan durum hakkında sağlıklı fikirler yürütebilme noktasında yetersiz kalmaktadır.

Bu noktada amacımızı desteklemek için metinler yapısal ve işlevsel bir yaklaşımla değerlendirilecektir. Aşağıda kuramların masalın temel yapısı ve masala yaklaşımı ile ilgili, görüşlere yer verilmiştir:

---

⁴⁷Alan Dundes, “Halkbilimi Çalışma Yöntemleri”, çev. Ayşenur Nazlı, **Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar II**, haz. M. Öcal Oğuz, Selcan Gürçayır, Geleneksel Yayıncılık, Ankara, 2005, s. 98.

**M: Masal, A: Masalın Giriş ve Sonuç Kısmı(Tekerlemeler), B: Sabit Unsurlar,
C: Değişken Unsurlar**

Şekil 1: Masalın yapısal özellikleri ve masalı oluşturan bileşenler⁴⁸

“A” ile sembolize ettiğimiz masalın hazırlık kısmıdır. Bu kısımda yazar, kalıplar ve/veya tekerlemeler yardımıyla dinleyiciyi masal dünyasına sokmak için kullanır. Bu safha birçok masalda benzerlik göstermekle birlikte değişime en çok direnen kısımdır. Söz konusu kalıplar yerini “B” ve “C” kısımlarına bırakır.

“B” kısmı, “şahısların icra ettikleri hareketler ve aksiyonlardır: bunlar “fonksiyon⁴⁹” olarak adlandırılmıştır”. “C” ise, “masallardaki şahıslar ve olayların geçtiği çevre”yi temsil etmektedir.

Masalın yapısı= (A)+B+C: Bu yapı anlayışına göre “masal kahramanının isimleri ve yararlandıkları nesnelere değişmekte, fakat yapılan iş değişmemektedir⁵⁰”.

Bununla beraber masallar, kendine has üslup ve dil özellikleri bakımından yerel, bunla beraber yerine getirdikleri fonksiyonlar ve vermek isteği iletiler bakımından evrensel bir nitelik taşımaktadır. Bunun yanında, masalların vermek

⁴⁸ Bu şekil V. Propp’un yapısalcılığın temel paradigmalarından hareketle hazırlanmıştır.

⁴⁹ Propp, fonksiyonlara yardımcı olan dört grup element tespit etmiştir: 1. Olaylar arasında irtibatı sağlayan bağlayıcı unsurlar 2. Hareketlerin maksat ve nedenleri 3. Masal kahramanlarının ortaya çıkış şekilleri 4. Masal kahramanlarının vasıfları(Çobanoğlu 2005).

⁵⁰ Çobanoğlu, **Halkbilimi Kuramları ve Araştırma Yöntemleri Tarihine Giriş**, s. 197.

istediği iletiler kimi zaman metnin olay örgüsü içerisinde gizlenmiş bir biçimde “semboller” aracıyla verilmektedir. Bu semboller kişilerin/toplumların açıkça dile getiremediği birtakım dilekleri, temennileri, öğretileri vd. okuyanlara/dinleyenlere aktarılmasıyla birlikte, kültürel sürekliliği sağlamak amacıyla oluşan/oluşturulan kodlardır. Bu yönleriyle kodlar gerek masallardaki metin içi ilişkileri sağlayan yapısı gereke üstlenmiş olduğu işlevler bakımından önem arz etmektedir⁵¹.

Çalışmamızın amacı doğrultusunda yararlanacağımız yaklaşımların kendi içinde, birbiriyle örtüşen ve birbirlerini tamamlayan yaklaşımlar olduğu bir gerçektir. Bu doğrultuda, Eroğul’un görüşleri düşüncelerimizi açıklar niteliktedir:

“Yapılarla eylemler arasındaki ilişkinin sırrını metafizik bulutlar içinde aramaya gerek yoktur. Basit bir örnek, konuyu açıklığa kavuşturmada yardımcı olabilir. Engebelerinden kaçınmak için insanların bir tepeyi hep belli bir yönden aşmaya itildiklerini varsayalım. Bir süre sonra, süregelen bu eylem, söz konusu güzergâhı patika haline getirecektir. Yolu ilk döven insanlar öldükten sonra da, bu patika, bu kez çocuklarının tepeyi aşma eylemlerini biçimlendiren hazır yol olarak kalacaktır. Bu küçük örnekte, belli bir eylemin yarattığı kalıbın, sonraki eylemleri nasıl belirlediğini açıkça görüyoruz⁵².”

Sonuç olarak tüm bu tespitler ışığında çalışmamızı oluşturan metinlerin “yapısal” ve “işlevsel” yaklaşımınla ele alınması şu sebeplerden dolayı gereklidir:

1. Yapıyı oluşturan “sabit” ve “değişken” unsurları belirleyebilmek,
2. Belirlenen bu unsurlar yardımıyla yayılma yolları hakkında yaklaşık bir fikir elde edebilmek,

---

⁵¹ Bu konu hakkında William Bascom “Folklorun Dört İşlevi” adlı makalesinde folkloru basitçe doğru ve kültürün tam bir aynası olduğunu, herhangi bir grubun davranışının, herhangi bir kültürün örüntülerini ve herhangi bir toplumdaki günlük davranışları belirtmektedir. Ayrıca Bascom folklorun dört işlevini şu şekilde sıralamaktadır: 1. Eğlenme ve eğlendirme işlevi 2. Kültürün onaylanması ve ritüelleri gözlemleyen ve icra edenlerin ritüellerinin ve kurumların doğrulanması işlevi 3. Okuma yazması olmayan kültürlerdeki eğitim işlevi 4. Davranış örüntülerini sürdürme işlevi. Daha ayrıntılı bilgi için bkz. (William Bascom, **Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar II**, çev. Ayşenur Nazlı, haz. M. Öcal Oğuz, Selcan Gürçayır, Geleneksel Yayıncılık, Ankara, 2005, ss. 125–151)

⁵² Cem Eroğul, **Devlet Nedir?**, İmge Kitabevi, Ankara, 2002, s. 190.

3. Masalların yapısal ve işlevsel uzantılarının varlığı sorgulayarak, parçalardan hareketle bütünün nasıl ve ne biçimde oluştuğunu açıklayabilmek.

İKİNCİ BÖLÜM

MASALIN İÇYAPI DİNAMİKLERİ

1. Masal Versiyonların Motif Tespiti

1. Masalın Adı: Yer altı Diyarının Kartalı

Derlendiği Yer/Yıl: Adana(Ceyhan)/1947

Derleyen: Pertev Naili Boratav

Kaynak Kişi: Fidan Karadaş

Kaynak: Boratav, Pertev Naili, Az Gittik Uz Gittik, İmge Kitabevi, 5. Baskı, İstanbul, 2009.

Masalın Özeti:

1. Bir adamın üç oğlu vardır. Adam bir gün hasta olur. Adam oğullarına hastalığının iyileşmesi için Uyuz Padişahının çaldığı Hezaran Bülbüller olduğunu söyler.
2. Adamın oğulları Hazaren Bülbülleri bulmak için yola düşerler ve üç yol ayrımına gelirler. Oğlanların her biri ayrı yollara giderler.
3. “Bu yoldan giden gelmez” yoldan giden küçük oğlan bir çayırılığa gider ve burada karşısına gelen ejderhayı öldürür.
4. Yoluna devam eden oğlan, üç konakta, üç kızla karşılaşır. Kızlara dönüşte onları alacağını söyleyerek yoluna devam eder.
5. Gide gide bir yere varır ve burada “yumağı söktükçe yakını irak eden, sardıkça irak’ı yakın eden” koca bir herif görür.
6. Koca adamdan Uyuz Padişahının yerini öğrenir. Adam yumağı sarar irak’ı yakın edip oğlanı Uyuz Padişahının sarayına ulaştırır.
7. Uyuz Padişahın sarayından bülbülleri alan oğlan kardeşleriyle buluşur. Kızları yanlarına alarak memleketine geri dönmek için yola çıkarlar.
8. Yolda susayan kardeşler kuyuya inip su almaya çalışırlar. Büyük ve ortanca oğlan kuyuya inemez. Küçük oğlan yanma pahasına kuyuya iner.

9. Küçük kız oğlan kuyuya inmeden oğlana kuyuya inerse tekrar yeryüzüne çıkamayacağını söyler. Eğer böyle bir durum karşılaşırsa kuyunun dibindeki iki koçtan ak olanına binmesini öğretir.
10. Yanlışlıkla kara koça binen oğlan kara-dünya'ya gider ve burada bir kocakarıya misafir olur.
11. Kocakarıdan bu memlekette, suyun başını bir devin tuttuğunu, devin suyu bırakmak için her gün bir kız istediğini ve sıranın padişahın kızında olduğunu öğrenir.
12. Devi öldüren oğlan padişahın kızını kurtarır. Kız da parmaklarını devin kanına banıp oğlanın arkasına basar.
13. Durumu öğrenen padişah oğlandan ne istediğini sorar. Oğlan Ak-Dünya'ya çıkmak istediğini söyler. Padişah ona Kartal kuşunun yardım edebileceğini söyleyip, onu kuşa gönderir.
14. Kuşun yanına varan oğlan kuşun yavrularını yılanın elinden kurtarır. Yavru kuşlar dile gelip annelerine durumu anlatırlar.
15. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister. Kuş “kırk camızın eti kırk camızın gönünden tuluma su doldurmasını” ister.
16. Kuşun isteklerini padişahıtan alan oğlan kuşun üstüne biner. Kuş “lak” dedikçe “et” verir, “luk” dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan bacağından kesip kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, dilinin altında tutar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır.
17. Yeryüzüne çıkan oğlan Kara-Dünya'dan kurtulur.

2. Masalın Adı: Zümrüdü Anka Kuşu

Derlendiği Yer/Yıl: Adana(Yukarıçukurova)/ 1988

Derleyen: Esmâ Şimşek

Kaynak Kişi: Mustafa Yalçın

Kaynak: Şimşek, Esmâ, Yukarıçukurova Masallarında Motif ve Tip Araştırması, C. I, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 2001.

Masalın Özeti:

1. Padişahın bahçesinde bir elma ağacı vardır. Bu ağaç her sene bir elma verir, onu da dev koparır.

2. Elma ağacını; padişahın büyük ve ortanca oğlan beklerler, ancak uyuya kalırlar.
3. Küçük oğlan ise beklerken çenesine bir iğne koyar, bu yolla uyanık kalır. Sonunda elmayı yiyen devî yaralar. Ağabeyleriyle birlikte devin peşine düşer.
4. Devîin saklandığı kuyuyu bulurlar. Ağabeyleri kuyuya inemez. Küçük oğlan kuyuya iner. Devî öldürür.
5. Devîin evini gezerken üç odada üç kızla karşılaşır. Büyük ve ortanca kızları ağabeyleri için, küçük kızı kendisi için çıkarır.
6. Küçük kız çıkarken, oğlana; kendisinin yeryüzüne çıkamayacağını söyler. Ona iki kıl ve altın tepsi verir, kılları sürtmesini söyler. Buraya gelen koyunlardan kara koyuna binerse yerin dibine, ak koyuna binerse yeryüzüne çıkacağını söyler.
7. Kara koyuna binen oğlan yerin yedi kat altına gider ve bir kocakarıya misafir olur.
8. Kocakarıdan bu memlekette suyun başını bir dev tuttuğunu, devîin suyu bırakmak için bir kız kurban istediğini ve sıranın da padişahın kızında olduğunu öğrenir.
9. Devîi öldüren oğlan, padişahın kızını kurtarır. Kız da parmağını devîin kanına bulayıp, oğlanın sırtına basar.
10. Olayı öğrenen padişah oğlana ne istediğini sorar. Oğlan bir hafta süre ister.
11. Oğlan ava çıkar. Zümrüdü Anka kuşunun yavrularını yemek isteyen yılanı öldürür. Kuşlar dile gelip olanları annelerine anlatır. Kuş oğlanı “kırk tuluk et, kırk tuluk su” karşılığında yeryüzüne çıkarmayı kabul eder.
12. Oğlan kuşun ortasına biner, kuş “gak” dedikçe “et” verir, “guk” dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan bacağına koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, damağının altında tutar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır.
13. Yeryüzüne çıkan oğlan çobanın kıyafetlerini giyip, Keloğlan kılığında girer.
14. Kahvecinin yanına çırak olur. Kıllar yardımıyla giyinir, kuşanır. Büyük ağabeyinin düğünü sırasında cirit oynarken, ağabeyini attan düşürür.
15. Terzinin yanına çırak olur. Ortanca ağabeyini de aynı yolla attan düşürür.

16. Kuyumcu yanına ıracak olur. Küçük kızı n evlenmek için isteği “bir tavşanı bir tazıyı kovalayan, bir altın sini”yi hazırlar.
17. Bunu gören kız oğlanın yeryüzüne çıktığını anlar.
18. Oğlan başından geenleri babasına anlatır. Ağabeylerini affeder. Küçük kızla evlenen oğlan muradına erer.

3. Masalın Adı: Üç Kız Kardeş

Derlendiği Yer/Yıl: Adana

Derleyen: Melek Ketre/1998

Kaynak: Ketre, Melek, Adana Masalları Araştırması, Yüksek Lisans Tezi, Dnş: Doç. Dr. Erman Artun, Çukurova Üniversitesi, Adana, 1998.

Masalın zeti:

1. Bir Yahudi adamın üç kızı vardır. Padişahın oğulları bu kızlara talip olur.
2. Padişahın küçük oğlu adamın küçük kızıyla konuşur. Kız ona bir yüzük verir.
3. Kızlar kaybolur. Padişahın küçük oğlu kızları aramaya gider.
4. Kızların izini kr bir kuyuya kadar sürer. Eve geri döner ağabeylerine haber verir.
5. Kuyunun başına gelirler. Küçük oğlan yüzük sayesinde kızın kuyuda olduğunu anlar.
6. Kuyunun dibine inen oğlan kızları bulur ve dışarı çıkarır.
7. Küçük kız kuyudan çıkmadan oğlana kirpikler verir. Eğer ağabeyleri onu orada bırakırlarsa kirpikleri birbirine sürtmesini söyler ve gelen iki koyundan, beyaz koyuna binmesini oğtler.
8. Ağabeyleri küçük kızın güzelliğini görüp küçük kardeşi kuyuda bırakırlar.
9. Kızın dediklerini yapan oğlan yanlışlıkla siyah koyuna biner ve yedi kat yerin dibine iner. Burada bir ağacın gölgesine gider.
10. Ağaçta yuva yapmış Anka kuşunun yavrularını yemek isteyen yılan’ı öldürür.
11. Yoluna devam eden oğlan bir neneye misafir olur.
12. Neneden bu memlekette suyun başını bir devin tuttuğunu, suyu bırakmak için deve bir ge n kız kurban verildiğini ve sıranın padişahın kızına geldiğini öğrenir.
13. Oğlan kirpikleri birbirine sürter. Giyinir, kuşanır suyun başına gider.

14. Yedi başlı devi öldüren oğlan padişahın kızını kurtarır.
15. Durumu öğrenen padişah oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister.
16. Padişah oğlanı Anka kuşunun yardım edebileceğini söyler.
17. Kuş bazı isteklerde bulunur. Oğlan padişahıtan, kuşun dediklerini temin eder.
18. Kuş “gak” dedikçe “et” verir, “guk” dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan bacağından bir parça et koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, ağzında tutar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti bacağına geri yapıştırır.
19. Yeryüzüne çıkan oğlan babasının sevdiği kızla evlenmekte olduğunu görür.
20. Annesiyle yüzüğü kızı gönderir.
21. Yüzüğü gören kız oğlanın yeryüzüne çıktığını anlar.
22. Babası oğlunu öldürmeye çalışır. Ancak başarılı olamaz.
23. Kirpikleri birbirine tekrar sürter. İki at gelir. Küçük kızı yanına alarak atların götürdüğü yere gider.

4. Masalın Adı: Üç Kardeşler

Derlendiği Yer/Yıl: Adana(Kadirli)

Kaynak Kişi: Şerife Güngören

Kaynak: Yavuz, Muhsine Halimoğlu, Masallar ve Eğitimsel İşlevleri, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2002.

Masalın Özeti:

1. Bir adamın üç oğlu ile bir de elma bahçesi vardır. Elmalar olgunlaşınca, bir dev gece gelerek onları yer.
2. Adamın oğulları elmaları beklemeye başlarlar. Büyük ve ortanca oğlan beklerler, dev görünce korkup kaçarlar.
3. Adamın küçük oğlu uyumamak için parmağını kesip, yarasına tuz basar ve sonunda dev yaralar. Dev acısından kendini kör kuyuya atar.
4. Babasına gidip olanları anlatır. Ağabeyleriyle birlikte devin peşine düşer.
5. Devin saklandığı kuyuyu bulurlar. Büyük ve ortanca oğlu kuyuya inemez. Küçük oğlan kuyuya iner.

6. Kuyuya inen oğlan halı dokuyan üç kızla karşılaşır. Kızlardan devin nerde olduğunu öğrenir.
7. Devi öldüren oğlan kızları kendisi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır.
8. Kendisi çıkacağı sırada ağabeyleri ipi kesip, onu orada bırakırlar.
9. Kuyunun dibinde kalan oğlan, bir eve rastlar. Onlara yeryüzüne nasıl çıkacağını sorar. Evdekiler onu bir kuşa gönderirler.
10. Oğlan bu kuşun yavrularını yemek isteyen ejderhayı öldürür.
11. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister. Kuş oğlandan “on okka etle, on okka süt” ister.
12. Kuşun dediklerini yapan oğlan yeryüzüne çıkar ve evine gider.
13. Ağabeylerini bağışlayan oğlan kendi için ayırdığı kızla evlenir muradına erer.

5. Masalın Adı: Elma

Derlendiği Yer/Yıl: Adıyaman/2006

Derleyen: Abdullah Doğan

Kaynak Kişi: Rıza Doymaz

Kaynak: Doğan, Abdullah, Adıyaman Yöresi Masalları Üzerine Bir İnceleme, Yüksek Lisans Tezi, Dnş: Doç. Dr Şeref Boyraz, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, 2006.

Masalın Özeti:

1. Paşanın bahçesinde bir elma ağacı vardır. Bu elmalar küçükken düşüp kaybolur.
2. Paşanın dört oğlu bahçeyi beklemeye karar verirler. Diğer oğlanlar gece yarısına kadar beklerler. Gelen olmayınca eve dönüp uyurlar.
3. Küçük oğlan ise uyumamak için “küçük parmağını kesmiş yerine de tuz basar” ve sonunda elmayı yiyen yılanı yaralar. Ağabeyleriyle birlikte yılanın peşine düşer.
4. Yılanın saklandığı kuyuyu bulurlar. Ağabeyleri kuyuya inemez. Küçük oğlan kuyuya iner. Orada yaşlı kadınla karşılaşır.
5. Yaşlı kadın oğlana yılanın yerini gösterir. Yılanı yakalaması için “odada kırk tane kılıç var. Odanın içinde de saman var. Kılıçları samana dokundur. Hangi kılıç samanı yakarsa o kılıçla öldürebilirsin.” der.

6. Oğlan yılanı öldürerek, kırk parçaya ayırır. Ağabeylerine göstermek için yukarı çıkarken ağabeyleri ipi keserler.
7. Oğlan yaşlı kadından yardım ister. Yaşlı kadın oğlana “Karşısına iki boğa çıkacak, biri siyah biri kırmızı. Kırmızısı seni vursa, yedi kat yerin dibine gidersin; siyahı vursa, dünyaya gidersin.” der.
8. Oğlan yukarı çıkmış, kırmızı boğa ile karşılaşır. Aşğı iner, yılanla karşılaşır.
9. Leylek yavrularını yılanın elinden kurtarır.
10. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister. Kuş bazı isteklerde bulunur.
11. Oğlan kuşun sırtına biner, ancak yolda ekmek ve et biter. Oğlan ayağını kesip kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, damağının altında tutar.
12. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana ayağını geri yapıştırır.
13. Yukarı çıkan oğlan, yaşlı kadından su ister. Yaşlı kadından bu memlekette suyun başını bir yılan tuttuğunu, her hafta bir kız karşılığında suyu verdiğini ve sıranın paşanın kızında olduğunu öğrenir.
14. Bunu öğrenen oğlan yılanı öldürür. Durumu öğrenen paşa, kızını oğlana verir.
15. Kızla evlenen oğlan babasının yanına gider. Başından geçenleri anlatır. Karısıyla mutlu hayat sürer.

6. Masalın Adı: Gülu Koparan Dev

Derlendiği Yer/Yıl: Afyonkarahisar/1993

Derleyen: Mehmet Özçelik

Kaynak Kişi: Aygen-Bozok-Genç

Kaynak: Özçelik, Mehmet, Afyonkarahisar Masalları Üzerine Bir Araştırma, Doktora Tezi, Dnş: Prof. Dr. Saim Sakaoğlu, Selçuk Üniversitesi, Konya, 1993.

Masalın Özeti:

1. Zengin bir adamın bahçesinde bir gül ağacı vardır. Bu ağaç her sene bir gül açar, onu da dev koparır.
2. Gül ağacını; adamın büyük ve ortanca oğlan beklerler, ancak devden korkup kaçarlar.

3. Adamın küçük oğlu devi yaralar. Ağabeyleriyle birlikte devin peşine düşer.
4. Devin saklandığı kuyuyu bulurlar. Büyük ve ortanca oğlan kuyuya inemez. Küçük oğlan kuyuya iner.
5. Kuyunun dibine inen oğlan, orada “devin yarasının üstüne konan sinekleri kovmaya çalışan” üç kızla karşılaşır. Kızlardan devi nasıl öldürmesi gerektiğini öğrenir ve devi öldürür.
6. Kızları yukarı çıkarır.
7. Küçük kız, oğlana; kendisinin yeryüzüne çıkamayacağını söyler. Ona bir yüzük verir, parmağına takmasını söyler. Buraya gelen koçlardan kara koça binerse yerin yedi kat dibine, ak koça binerse yeryüzüne çıkacağını söyler.
8. Küçük kızın güzelliğini gören ağabeyleri, küçük oğlanı kuyuda bırakırlar.
9. Kızın dediği gibi ak koça binen oğlan yeryüzüne geri döner. Kılık değiştirerek köyüne geri döner ve bir eve misafir olur.
10. Kıza yüzüğü gönderir. Böylece kız oğlanın yeryüzüne çıktığını anlar.
11. Oğlan ağabeylerinin düğünü olacağı sırada köye gelir. Cirit oyunu sırasında ağabeylerini öldürür.
12. Kırk gün, kırk gece düğün yapan oğlan küçük kızla evlenir.

7. Masalın Adı: Dipsiz Kuyu

Derlendiği Yer/Yıl: Afyonkarahisar/1993

Derleyen: Mehmet Özçelik

Kaynak Kişi: Aygen-Bozok-Genç

Kaynak: Özçelik, age

Masalın Özeti:

1. Bir ülkenin yaşlı bir padişahı vardır. Padişah hastalığının dermanını aramaları için oğullarını gönderir.
2. İki oğlan kuyunun başına gelirler. Büyük oğlan, küçük oğlanı kuyuya atar.
3. Kuyunun dibine inen oğlan ak sakallı bir ihtiyarla karşılaşır. Oğlana sakalından iki kıl verir. İhtiyar: “Bunları birbirine sürttüğünde iki kanatlı at gelecek, ak ata binersen yeryüzüne, kara ata binersen yerin yedi kat dibine gidersen” der.

4. Yanlışıklıkla kara ata binen oğlan yerin yedi kat altına gider ve bir yaşlı bir kadına misafir olur.
5. Yaşlı kadından bu memlekette suyun başını bir dev'in tuttuğunu, suyu bırakmak için her hafta bir kız ve bir kazan yemek istediğini, sıranın padişahın kızına geldiğini öğrenir.
6. Devi öldüren oğlan, padişahın kızını kurtarır. Kız da elini devin kanına batırıp oğlanın sırtına sürer.
7. Bir ağaç altında uyuyan oğlan ağaçtaki Zümrüdü Anka kuşunun yavrularını yemek isteyen yılanı öldürür. Kuşlar dile gelip olanları anne kuşa anlatırlar.
8. Durumu öğrenen kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan kuştan yeryüzüne çıkarmasını ister.
9. Padişah kızı izden kendini kurtaran genci tanır. Oğlan padişahıtan kuşun istediği “kırk tuluk et, kırk tuluk suyu” alır. Padişahın kızıyla evlenir.
10. Kız ile oğlan kuşa biner, kuş “cak” dedikçe “et” verir, “cuk” dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan bacağını koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, damağının altında tutar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti bacağına geri yapıştırır.
11. Yeryüzüne çıkan oğlan babasına olanları anlatır. Ağabeyleri korkudan ülkeyi terk ederler.
12. Padişahın yerine geçen ve kızlarla evlenen oğlan muradına erer.

8. Masalın Adı: Mirzo Muhammed'in Kahramanlığı

Derlendiği Yer/Yıl: Ağrı/2002

Derleyen: Seyfullah Yaşar

Kaynak Kişi: Mustafa Daştan

Kaynak: Yaşar, Seyfullah, Ağrı Masalları Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Dnş: Yrd. Doç. Dr. Yılmaz Önay, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van, 2002.

Masalın Özeti:

1. Padişahın üç oğlu vardır. Bunlar bir gün ava çıkarlar.
2. Bir kuyuya rastlarlar. Küçük oğlan kuyuya iner.
3. Kuyuya inen oğlan, üç odadaki üç ejderhayı öldürür. Odalarda bulduğu üç kızı yeryüzüne çıkarır. Küçük kız kuyudan çıkmadan bir yüzük verir.

4. Küçük kızın güzelliğini gören ağabeyleri oğlanı kuyuda bırakırlar.
5. Bir müddet yürüdüktan sonra bir ninenin evine misafir olur.
6. Nineden bu memlekette, suyun başını bir ejderha tuttuğunu, ejderhanın suyu bırakmak için her gün birini istediği ve sıranın padişahın kızında olduğunu öğrenir.
7. Ağacın dibine saklanan oğlan ağaçta yuva yapmış bir kuşun yavrularını ejderhanın elinden kurtarır.
8. Ejderhayı öldüren oğlan, padişahın kızını öldürür.
9. Durumu öğrenen padişah oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister. Padişah bir şey yapamayacağını söyler.
10. Oğlan Anne kuşun yanına giderek yeryüzüne çıkarmasını ister. Kuş oğlandan “yedi koç kuyruğu ve su” ister.
11. Kuşun istediklerini padişahıtan alır. Kuşun sırtına biner, ancak yolda koç kuyruğunu düşürür. Oğlan bacağından bir parça et kesip kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, damağının altında tutar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş eti oğlanın ayağına geri yapıştırır.
12. Yeryüzüne çıkan oğlan bir nineyle karşılaşır. Yüzüğü kıza vermesi için neneye verir.
13. Yüzüğü gören kız oğlanın yeryüzüne çıktığını anlar.
14. Saraya gelen oğlan babasına başından geçenleri anlatır. Kardeşlerini affeder ancak başka memlekete gönderir.
15. Kırk gün kırk gece şenlik yaparak küçük kızla evlenen oğlan, muradına erer.

9. Masalın Adı: Gül İle Bülbül

Derlendiği Yer/Yıl: Aksaray/2002

Derleyen: Osman Alkan

Kaynak Kişi: Hasibe Alkan

Kaynak: Alkan, Osman, Aksaray İlinde Anlatılan Masalların Çocuk Eğitimi Açısından İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Dnş: Yrd. Doç. Dr. Seyit Emiroğlu, Selçuk Üniversitesi, Konya, 2002.

Masalın Özeti:

1. Adamın birinin üç oğlu vardır. Bu adam bir cami yaptırır.
2. Namaz kılan herkes caminin “Gül ile Bülbül”ünün eksik olduğunu söyler.

3. Adamın oğulları “Gül ile Bülbul”ü aramaya çıkar.
4. Yol ayrımına gelen oğlanlardan, büyüğü sola, ortancası ortadan, küçüğü sağa gider.
5. Küçük oğlan kuyudan üç kız çeker. Kızlar yardımıyla “Gül ile Bülbul”ü bulur.
6. Kızları yanına alan oğlan yola çıkar ve ağabeylerini bulur.
7. Yolda küçük oğlan su almak kuyuya iner.
8. Küçük oğlanın karısı, kuyudan çıkmadan ağabeylerinin onu orada bırakacağını söyler ve ona bir yüzük verir. Yüzüğü yalamasını, gelen iki koçtan ak koça binmesini öğütler.
9. Ağabeyleri küçük oğlanı kıskanıp, kuyuda bırakırlar.
10. Yanlışlıkla kara koça binen oğlan yerin yedi kat dibine iner. Bir kadının evine misafir olur.
11. Kadından bu memlekette suyun başını bir yılanın tuttuğunu, yılanın suyu bırakmak için her gün birini yediğini ve sıranın da padişahın kızında olduğunu öğrenir.
12. Yılanı öldüren oğlan kızı kurtarır. Kız da yılanın kanını eline batırıp oğlanın bağına sürer.
13. Durumu öğrenen padişah oğlana ne istediğini sorar. Oğlan ışıklı dünyaya çıkmak ister.
14. Padişah oğlanı tavus kuşuna gönderir.
15. Oğlan tavus kuşunun yavruları yılanın elinden kurtarır.
16. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan ışıklı dünyaya çıkmak ister. Kuş oğlandan “kırk tuluk et, kırk tuluk su” ister. Oğlan kuşun isteklerini padişahıtan alır.
17. Kuşun ortasına biner. Kuş “lark” dedikçe “et” verir, “lurk” dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan bacağından bir parça et koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, damağının altında tutar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş eti oğlanın bacağına geri yapıştırır.
18. Yeryüzüne çıkan oğlan yüzüğü yalar. Giyinir, kuşanır köyüne geri döner.
19. Ağabeylerinden intikamını alır. Gül ile Bülbul”ü yerine koyar. Muradına erer.

10. Masalın Adı: Üç Şehzade

Derlendiği Yer/Yıl: Amasya(Merzifon)

Kaynak Kişi: Aşir Sarıgül

Kaynak: Yavuz, age.

Masalın Özeti:

1. Padişahın üç oğlu ve bahçesinde bir elma ağacı vardır. Bu ağacın her sene elmaları olur, ancak elmalar kızarmaya başladığı zaman onları bir dev yer.
2. Padişahın oğulları elma ağacını beklemeye başlarlar. Büyük ve ortanca oğlu beklerler, devden korkup kaçarlar.
3. Padişahın küçük oğlu devı yaralar. Kardeşleriyle birlikte devin peşine düşer.
4. Devin saklandığı kuyuyu bulurlar. Padişahın büyük ve ortanca oğlu kuyuya inemez. Küçük oğlan yanma-donma pahasına kuyuya iner.
5. Kuyuya inen oğlan devı öldürür. Üç kızla karşılaşır.
6. Kızları kendisi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır.
7. Küçük kız çıkarken “önce sen çık eğer beni gönderirsen ağabeylerin seni burada bırakıp giderler “der ve oğlana saçından iki tel verir. Ağabeylerin seni burada bırakırsa telleri birbirine sürtmesini gelen koyunlardan ak olanına binmesini öğütler.
8. Küçük kızı çeken ağabeyleri oğlanı kuyuda bırakırlar.
9. Yanlışlıkla kara koyuna binen oğlan yerin yedi kat dibine gider ve bir yaşlı kadına misafir olur.
10. Yaşlı kadından çeşmelerinin başını bir devin tuttuğunu, yılın belli zamanlarında deve kurban verildiğini ve sıranın padişahın kızında olduğunu öğrenir.
11. Devı öldüren oğlan, padişahın kızını kurtarır.
12. Durumu öğrenen padişah oğlana ne istediğini sorar. Oğlan padişahıtan bir şey istemez ve yoluna devam eder.
13. Kırdada dolaşırken ağaçta yuva yapmış bir kuşun yavrularını yemeğe çalışan yılanı öldürür.
14. Oğlan kuşa yeryüzüne çıkarıp çıkaramacağını sorar. Kuş oğlandan “yüz küp etle, yüz küp su” ister.

15. Kuşun istediklerini padişahdan alan oğlan kuşun üstüne biner. Kuş et dedikçe “et” su dedikçe “su” verir. Ancak yolda etleri biter. Oğlan bacağından bir parça koparıp bir kuşa verir. Kuş da yeryüzüne çıktıklarında eti bacağına geri yapıştırır.
16. Yeryüzüne çıkan oğlan babasının sarayına giden oğlan babasına olanları anlatır.
17. Babası iki oğlunu saraydan kovar ve küçük oğluyla sevdiği kızı kırk gün kırk gece düğün yaparak evlendirir.
18. Kızla evlenen oğlan muradına erer.

11. Masalın Adı: Elmayı Çalan Kuş

Derlendiği Yer/Yıl: Amasya/2011

Derleyen: Burcu Göde

Kaynak Kişi: Murat Kıvılcım

Kaynak: Göde, Burcu, Amasya Masalları (Araştırma-İnceleme-Metin), Yüksek Lisans Tezi, Dnş: Yrd. Doç. Dr. Mehmet Özçelik, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, 2011.

Masalın Özeti:

1. Günün birinde yaşlı bir adam krala çok değerli bir fide verir. Vereceği meyvelerin eşi benzeri olmayacağı söyler.
2. Zamanla fide elma vermeye başlar ancak elmalar bir kuş tarafından çalınmaktadır.
3. Kralın oğulları elma ağacını beklemeye başlar. Büyük ve ortanca oğlu beklerler, ancak uyuyakalırlar.
4. Kralın küçük oğlu uyumamak için kolundaki yaraya tuz basar ve elmayı almaya gelen kuşu görür.
5. Kral oğullarını kuşu bulmaları için görevlendirir.
6. Yola çıkan oğlanlardan büyüğü kuzeye, ortancası doğuya, küçüğü ise güneye gider.
7. Güneye giden küçük oğlan yolda bir yaşlı adama rastlar. Yaşlı adam oğlana kuşun dağın tepesinde yaşadığını söyler.

8. Kuşun yanına çıkan oğlan, kuşu öldüreceği sırada kuş dile gelir ve “Prensime beni vuracak mısın?” der.
9. Prens kuşu kanadından vurur. Kuş vurulunca güzel bir kıza dönüşür.
10. Kızla beraber memleketine dönen oğlan kırk gün kırk gece düğün yapıp kızla evlenir.

12. Masalın Adı: Zümbülü Gaga

Derlendiği Yer/Yıl: Ankara(Ayaş/Yağmurdede Köyü)/1992

Derleyen: Şaziye Şimşek (Demir)

Kaynak Kişi: Kuddisi Tanrıseven

Kaynak: Demir Şimşek, Şaziye, Ayaş Halk Masallarının Tip ve Motif Katalogu, Yüksek Lisans Tezi, Dnş: Prof. Dr. Hasan Özdemir, Ankara Üniversitesi, Ankara, 1995.

Masalın Özeti:

1. Bir padişahın bahçesinde sende üç elma veren bir elma ağacı vardır. Bir dev tarafından çalınmaktadır.
2. Bunu gören padişah sırasıyla üç oğlunu nöbete gönderir.
3. Padişahın oğulları elma ağacını beklemeye başlar. Büyük ve ortanca oğlu beklerler, ancak uyuyakalırlar.
4. Padişahın küçük oğlu uyumamak için parmağını keser ve sonunda devin yaralar. Ağabeyleriyle birlikte devin peşine düşer.
5. Devlin saklandığı kuyuyu bulurlar. Padişahın büyük ve ortanca oğlu kuyuya inemez. Küçük oğlan kuyuya iner.
6. Kuyuya inen oğlan üç kızla karşılaşır. Kızlar yardımıyla devin öldürür.
7. Kızları kendisi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır.
8. Kızlar, oğlana iğne değmedik, makas kesmedik üç elbise, devlin mücevherlerini ayrıca iki kıl verirler.
9. Kızlar oğlana; ihanete uğrayabileceğini söyler ve eğer böyle bir durum olursa kılları sürtmesini, gelen koçlardan beyaz olanına binmesini öğütlerler.
10. Bir kızın daha güzel olduğunu gören ağabeyleri, küçük oğlanı kıskanıp onu kuyuda bırakırlar.

11. Yanlışıklıkla kara koça atlayan oğlan yerin yedi kat altına gider ve bir avuç altın karşılığında yaşlı bir nineye misafir olur.
12. Nineden bu memlekette, suyun başını bir devin tuttuğunu, devin suyu bırakmak için her gün bir kız istediğini ve sıranın padişahın kızında olduğunu öğrenir.
13. Devi öldüren oğlan, padişahın kızını kurtarır. Kız da devin kanını eline batırıp iki kürek kemiğinin arasına, gömleğine basar.
14. Durumu ğrenen padişah oğlana ne istediğini sorar. Oğlan ışıklı memlekete çıkmak ister.
15. Padişah bunu yapamayacağını ama bir kavak ağacındaki Zümrüdü Anka kuşunun yardım edebileceğini söyler.
16. Oğlan Zümrüdü Anka kuşunun yavrularını yemek isteyen ejderhayı öldürür. Yavru kuşlar dile gelip, annelerine durumu açıklarlar.
17. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan ışıklı memlekete çıkmak ister. Kuş bunu karşılığında oğlandan “kırk tulum et, kırk tulum su” ister.
18. Oğlan padişahtan kuşun istediklerini alır. Oğlan kuşun sırtına biner. Kuş “gak” dedikçe “et” verir, “gık” dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan bacağından kesip kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, ağzında tutar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti bacağına geri yapıştırır.
19. Yeryüzüne çıkan oğlan bir terzi dükkanı açar ve iğne batmadık, makas kesmedik  elbise hazırlar.
20. Bunu duyan kızlar oğlanın yeryüzüne çıktığını anlarlar.
21. Oğlan elbiseleri almak için dükkana giden ağabeyleriyle barışır ve başına gelenlerin takdir-i ilahi olduğunu söyler.
22. Kırk gün kırk gece düğün yapıp kızlarla evlenen oğlanlar muratlarına ererler.

13. Masalın Adı: Masal

Derlendiği Yer/Yıl: Ankara(Ayaş/Ilıca)/1992

Derleyen: Şaziye Şimşek (Demir)

Kaynak Kişi: Hamdi Gülen

Kaynak: Demir Şimşek, Şaziye, Ayaş Halk Masallarının Tip ve Motif Katalogu, Yüksek Lisans Tezi, Dnş: Prof. Dr. Hasan Özdemir, Ankara Üniversitesi, Ankara, 1995.

Masalın Özeti:

1. Padişahın bahçesi vardır. Bu bahçesindeki meyveler Hindistan'dan gelen bir dev tarafından çalınmaktadır.
2. Padişahın oğulları elma ağacını beklemeye başlar. Büyük ve ortanca oğlu beklerler, ancak korkup kaçarlar.
3. Padişahın küçük oğlu sonunda devî yaralar. Ağabeyleriyle birlikte devin peşine düşer.
4. Devî saklandığı kuyuyu bulurlar. Padişahın büyük ve ortanca oğlu kuyuya inemez. Küçük oğlan yanma-donma pahasına kuyuya iner.
5. Kuyuya inen oğlan üç odada üç kızla karşılaşır. Kızlar yardımıyla devî öldürür.
6. Kızları kendisi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır.
7. Küçük kız kuyudan çıkmadan oğlana saçından üç tane kıl verir. Eğer ağabeyleri onu orada bırakırlarsa kılları birbirine sürtmesini söyler ve gelen iki koçtan, beyaz koça binmesini öğütler.
8. Ağabeyleri küçük kızın güzelliğini görün küçük kardeşi kuyuda bırakırlar.
9. Kızın dediklerini yapan oğlan yanlışlıkla kara koça biner ve yedi kat yerin dibine gider. Bir kocakarıya misafir olur.
10. Kocakarıdan bu memlekette suyun başını bir ejderhanın tuttuğunu, suyu bırakmak için ejderhaya her sene kız kurban verildiğini ve sıranın padişahın kızına geldiğini öğrenir.
11. Ejderhayı öldüren oğlan, padişahın kızını kurtarır ve yoluna devam eder.
12. Bir ağaç altında uyuyan oğlan ağaçtaki Anka kuşunun yavrularını yemek isteyen ejderhayı öldürür. Kuşlar dile gelip olanları anne kuşa anlatırlar.
13. Durumu öğrenen kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan kuştan yeryüzüne çıkarmasını ister.

14. Padişah kızı kendini kurtaran genci tanır. Oğlan padişahıtan kuşun istediği “kırk tane koyun, kırk tuluk suyu” alır.
15. Oğlan kuşa biner, kuş “lak” dedikçe “et” verir, “lık” dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan bacağına koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, damağının altında tutar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti bacağına geri yapıştırır.
16. Yeryüzüne çıkan oğlan bir terziye çırak olur. Kılları birbirine sürten Keloğlan bir at gelir. Ata binen Keloğlan ağabeylerinin düğününe gidip at koşturur.
17. Ustasının yanına dönen Keloğlan küçük kızın istediği makas değmedik elbiseyi kıllar yardımıyla hazırlar.
18. Bunu gören küçük kız oğlanın yeryüzünü çıktığını anlar.
19. Kuyumcuya çırak oğlan kızın ikinci isteği olan tepsinin içindeki altın civciv ve tavuğu hazırlar.
20. Küçük kızın düğüne giden Keloğlan kızla evlenmekte olan ağabeyini öldürür.
21. Babasına başından geçenler anlatan oğlan küçük kızla evlenir muradına erer.

14. Masalın Adı: Padişaan Oglu

Derlendiği Yer/Yıl: Ankara(Ayaş/Gökler Köyü)/1992

Derleyen: Şaziye Şimşek (Demir)

Kaynak Kişi: Mehmet Cankurt

Kaynak: Demir Şimşek, Şaziye, Ayaş Halk Masallarının Tip ve Motif Katalogu, Yüksek Lisans Tezi, Dnş: Prof. Dr. Hasan Özdemir, Ankara Üniversitesi, Ankara, 1995.

Masalın Özeti:

1. Padişahın üç oğlu ve bahçesindeki senede bir nar veren nar dalı vardır. Bu narlar bir dev tarafından her sene çalınmaktadır.
2. Padişahın oğulları nar ağacını beklemeye başlar. Büyük ve ortanca oğlu beklerler, ancak uyuyakalırlar.
3. Padişahın küçük oğlu sonunda devi yaralar. Ağabeyleriyle birlikte devin peşine düşer.

4. Devlin saklandığı kuyuyu bulurlar. Padişahın büyük ve ortanca oğlu kuyuya inemez. Küçük oğlan yanma pahasına kuyuya iner.
5. Kuyuya inen oğlan üç kızla karşılaşır. Kızlar yardımıyla devli öldürür.
6. Kızları kendisi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır.
7. Küçük kız kuyudan çıkmadan oğlana bir yüzük verir. Eğer ağabeyleri onu orada bırakırlarsa yüzüğü yalamasını söyler ve gelen iki koçtan, beyaz koça binmesini öğretir.
8. Ağabeyleri küçük kızın güzelliğini görünp küçük kardeşi kuyuda bırakırlar.
9. Kızın dediklerini yapan oğlan yanlışlıkla siyah koça biner ve yedi kat yerin dibine gider ve Keloğlan olur.
10. Bir kocakarıya misafir olan Keloğlan, kocakarıdan bu memlekette suyun başını bir devlin tuttuğunu, suyu bırakmak için devlin bir kız kurban verildiğini; sıranın padişahın kızında olduğunu ve padişahın kızını kim kurtarırsa ona kızını vereceğini öğrenir.
11. Devli öldüren oğlan, padişahın kızını kurtarır. Kız da devlin kanına parmaklarını boyayıp oğlanın arkasına basar.
12. Çıkan bir peri kızı kendisinin kurtardığını söyler. Padişahta buna karşılık bütün halkı sarayın bahçesinin önünden geçirtir. Keloğlan geçtiği sırada kız elindeki altın topu atar.
13. Kızı almayan Keloğlan, padişahdan iki teneke bal, bir teneke katran ve pirinç ister.
14. Yoluna devam Keloğlan bir ayıya rastlar ve ayının ayağına batmış olan dikenli çıkartır. Ayı da buna karşılık olarak oğlana bir kılıç verir.
15. Ardından karga kuşunun yavrularını elzahrının elinden kurtarır. Kuşlar dile gelip annelerine durumu anlatırlar.
16. Anne kuş Keloğlana bir şey verir ve bunaldığı zaman koklamasını söyler.
17. Bir demirciye çirak olan oğlan ağabeylerinin düğünü olacağını öğrenir.
18. Ayının verdiği şeyi koklar ve bir elbise ve bir kır at gelir. Ağabeylerinin düğününe gidip onları öldürür.
19. Bir terziye çirak olur ve küçük kızın padişahla evlenmek için istediği makas değmedik, iplik görünmedik olan elbiseyi yüzük yardımıyla hazırlar.
20. Babasının yanına giden oğlan babasını yakalayıp öldürür.
21. Kırk gün kırk gece düğün yapan Keloğlan küçük kızla evlenir.

15. Masalın Adı: Masal

Derlendiği Yer/Yıl: Ankara(Ayaş/Karaköy)/1992

Derleyen: Şaziye Şimşek (Demir)

Kaynak Kişi: Müzeyyen Özüseven

Kaynak: Demir Şimşek, Şaziye, Ayaş Halk Masallarının Tip ve Motif Katalogu, Yüksek Lisans Tezi, Dnş: Prof. Dr. Hasan Özdemir, Ankara Üniversitesi, Ankara, 1995.

Masalın Özeti:

1. Bir evde üç oğlan vardır. Bunların bahçelerine bir dev dadanır.
2. Oğlanlar bahçedeki elmayı yemeye giderler. Büyük ve ortanca oğlan gelen devden korkup kaçarlar.
3. Küçük oğlan sonunda devi yaralar. Kanını içer. Ağabeyleriyle birlikte devin peşine düşer.
4. Devin saklandığı kuyuyu bulurlar. Padişahın büyük ve ortanca oğlu kuyuya inemez. Küçük oğlan yanma pahasına kuyuya iner.
5. Kuyuya inen oğlan üç kızla karşılaşır. Devi öldürür ve kanını içer.
6. Kızları kendisi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır.
7. Ağabeyleri küçük kızın güzelliğini görüp küçük kardeşi kuyuda bırakırlar.
8. Kuyuda kalan oğlan bir çeşmenin başına varır. Bu memlekette suyun başını bir devin tuttuğunu, suyu bırakmak için devin bir kız kurban verildiğini öğrenir.
9. Oradaki insanlara devi öldürdüğünü söyler. Oradakiler oğlanı yeryüzüne çıkartırlar.
10. Yeryüzüne çıkan oğlan terzi olur. Ayrıca dul bir kadına misafir olur.
11. Kendisine iğne dikmedik, makas kesmemiş bir elbise hazırlar. Ağabeylerinin sırasıyla düğünlerine gider.
12. Düğünde at koşturur. Ağabeyinin kolunu, bacaklarını kırar.
13. Küçük oğlan ağabeylerinin evine gider.
14. Kırk gün kırk gece düğün yapan oğlan küçük kızla evlenir. Muradına erer.

16. Masalın Adı: Yeraltı Padişahının Kızı

Derlendiği Yer/Yıl: Ankara(Şereflikoçhisar)

Kaynak Kişi: Durkadın Güçlü

Kaynak: Aybüke İşçi, age.

Masalın Özeti:

1. Memleketin birinde bir adamın üç oğlu vardır. Bu memlekette suyun başını bir dev tutmuştur.
2. Adamın küçük oğlu kuyuya iner. Devi öldürür. Üç kızla karşılaşır.
3. Büyük ve ortanca kızları ağabeyleri için, küçük kızı kendisi çıkarır.
4. Küçük kız, oğlana iki kıl verir. Kız: “ak kılı kara kıla sürersen ak koç gelir, seni yedi kat gökyüzüne çıkarır. Kara kılı ak kıla sürersen yerin yedi kat dibine gidersen” der.
5. Yanlışlıkla kara kılı ak kıla süren oğlan yerin yedi kat dibine gider. Bir neneye misafir olur.
6. Neden bu memlekette, suyun başını bir dev tuttuğunu ve her ay bir kız karşılığında su verdiğini öğrenir.
7. Devi öldüren oğlan, padişahın kızını kurtarır. Kız da elini devin kanına basıp oğlanın sırtına vurur.
8. Durumu öğrenen padişah oğlana ne istediğini sorar. Oğlan padişahın yedi kat dünya yüzüne çıkmayı ister. Padişah buna karşılık oğlanı kartal’a gönderir.
9. Kartal’ın yavrularını yemek isteyen yılanı öldürür. Yavru kuşlar dile gelir, olanları anne kuşa anlatır.
10. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister. Anne kuş oğlandan “kırk tuluk et, kırk tuluk su” ister.
11. Kuşun istediklerini padişahın alan oğlan kuşa biner.
12. Kuş “çih” dedikçe “et” verir, “ih” dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan bacağından bir parça keser, kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, damağının altında tutar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti geri bacağına geri yapıştırır.
13. Bir ustaya çırak olur. Kızın istediği altın şamdanı ve horozu kılları birbirine sürterek hazırlar.
14. Ağabeyleriyle cirit oyunu sırasında öldürür.
15. Küçük kızla evlenen oğlan muradına erer.

17. Masalın Adı: Padişahın Küçük Oğlu

Derlendiği Yer/Yıl: Ankara(Şereflikoçhisar)/2010

Derleyen: Cüneyt Ateş

Kaynak Kişi: Ramazan Şimşek

Kaynak: Cüneyt, Ateş, Şereflikoçhisar Monografisi, Yüksek Lisans Tezi,

Dış: Yrd. Doç. Dr. Nedim Bakırcı, Niğde Üniversitesi, Niğde, 2010.

Masalın Özeti:

1. Padişahın bahçesi vardır. Bu bahçenin sebze ve meyvesini her yıl bir dev gelip yer. Bu durum yüzünden padişah hasta olur.
2. Padişahın oğulları bahçeyi beklemeye başlar. Büyük ve ortanca oğlu beklerler, ancak başarılı olamazlar.
3. Küçük oğlan ise uyumamak için serçe parmağını keser tuz basar ve sonunda devi yaralar. Ağabeyleriyle birlikte devin peşine düşer.
4. Devın saklandığı kuyuyu bulurlar. Padişahın büyük ve ortanca oğlu kuyuya inemez. Küçük oğlan yanma pahasına kuyuya iner.
5. Kuyunun dibine inen oğlan, orada gergef işleyen üç kızla karşılaşır. Devi öldürür.
6. Kızları kendisi ve ağabeyleri için dışarı çıkarır.
7. Üçüncü kız kuyudan çıkmadan önce “buraya iki koyun gelecek, beyaz koyuna tutunursan yukarı çıkarsın, siyah koyuna binersen yedi kat yerin altına gidersin ” der.
8. Son çıkan kızın güzelliğini gören ağabeyleri ipi keserler, küçük oğlanı kuyuda bırakırlar.
9. Yanlışlıkla siyah koyuna tutunan oğlan yerin yedi kat dibine gider ve bir ormana varır.
10. Burada ağaçta yuva yapmış Zümrüdü Anka kuşunun yavrularını yemek isteyen yılanı öldürür. Kuşlarda annelerine olanları açıklar.
11. Anne kuş oğlana iki tüy verip, başı sıkışınca tüyleri birbirine sürtmesini söyler.
12. Saraya giden oğlan suyun başını tutan devi kendisinin öldüğünü söyler ve yeryüzüne çıkmayı diler.
13. Padişah da bunu ancak Zümrüdü Anka kuşunun yapabileceğini söyler.

14. Tüyleri birbirine sürter. Zümrüdü Anka kuşu gelir. Padişah kuşun istediği “kırk koyun ile suyu” verir.
15. Oğlan kuşa biner, kuş “gak” dedikçe “et” verir, “guk” dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan baldırından bir parça et koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, dilinin altında tutar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti baldırına geri yapıştırır.
16. Yeryüzüne çıkan oğlan Keloğlan kılığına girer ve bir kuyumcuya çırak olur.
17. Babasının cirit oynatacağını öğrenir. Tüyleri birbirine sürter ve çıkan kuş yardımıyla giyinir, kuşanır.
18. Büyük ve ortanca ağabeylerini düğünleri sırasında cirit oynar ve yener.
19. Kızların evlenmek için istediği elmastan dalı yapar ve babasına götürür.
20. Babasının karşısına çıkan oğlan, nişanlısının sarayında olduğunu söyleyip, kızın sırtındaki nişanı gösterir.
21. Kızı bulan oğlan olanları babasına anlatır. Oğlanları başka bir ülkeye sürer.
22. Kızla evlenen oğlan kırk gün kırk gece düğün yapar ve muradına erer.

18. Masalın Adı: Elma Yiyen Dev

Derlendiği Yer/Yıl: Antalya(Anamur)/1982

Derleyen: Şahin Barut

Kaynak: Şahin, Barut, Anamur Masalları, Lisans Tezi, Dnş: Dr. Ensar Aslan, Atatürk Üniversitesi, Erzurum,1982.

Kaynak Kişi: Ali Güler

Masalın Özeti:

1. Bir adamın bir elma bahçesi ve üç oğlu vardır. Bu elma bahçesi birisi(dev) tarafından toplanır.
2. Adamın oğulları bahçeyi beklemeye başlar. Büyük ve ortanca oğlu beklerler ancak başarılı olamaz.
3. Adamın küçük oğlu devi yaralar. Ağabeyleriyle birlikte devin peşine düşer.
4. Devın saklandığı kuyuyu bulurlar. Padişahın büyük ve ortanca oğlu kuyuya inemez. Küçük oğlan yanma pahasına kuyuya iner.
5. Kuyuda üç kızla karşılaşan oğlan devi öldürür.

6. Kızları kendisi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır.
7. Küçük kız çıkmadan ağabeylerinin ipi kesebileceğini söyler ve ona “makas ile kesilmemiş, iğne ile dikilmemiş ceviz kabuğunda bir elbise” verir.
8. Gelen iki koçtan ak olanına binerse yerin yedi kat yeryüzüne çıkacağını söyler.
9. Kara olan koça binen oğlan yerin yedi kat dibine gider, bir ihtiyar kadına misafir olur.
10. İhtiyar kadından, bu memlekette suyun başını bir dev tuttuğunu ve suyu bırakmak için de her hafta bir kız istediğini, sıranın da padişahın kızına geldiğini öğrenir.
11. Bir ağacın dibinde uyuyan oğlan Alıcı kuşun yavrularını yılanın elinden kurtarır. Kuşlarda dile gelir ve annelerine durumu anlatırlar.
12. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yukarıdaki dünyaya çıkmak ister. Kuş da oğlandan “kırk tuluk et, kırk tuluk su” ister.
13. Suyun başına giden oğlan padişahın kızını devin elinden kurtarır. Padişahın kızı devin kanını eline batırıp, oğlana sürer.
14. Durumu öğrenen padişah oğlana ne istediğini sorar. Oğlan padişahın kuşun istediklerini alır. Kuşa verir.
15. Oğlan kuşa biner, kuş “hak” dedikçe “et” verir, “hık” dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan baldırından bir parça et koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, dilinin altında tutar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti baldırına geri yapıştırır.
16. Yeryüzüne çıkan oğlan kızın evlenmek için “makas ile kesilmemiş, iğne ile dikilmemiş ceviz kabuğunda bir elbise”yi götürür.
17. Kırk gün kırk gece düğün yapan oğlan kızla evlenir ve muradına erer.

19. Masalın Adı: Sihirli Takunya

Derlendiği Yer/Yıl: Antalya(Anamur)/1982

Derleyen: Şahin Barut

Kaynak Kişi: Nurten Turgay

Masalın Özeti: Barut, age.

1. Padişahın üç oğlu vardır. Oğullarından bir devin takunyalarını getirmelerini ister.

2. Yola çıkan kardeşler bir kuyuya rastlarlar. Küçük oğlanı su almak için kuyuya indirirler.
3. Ağabeyleri küçük oğlanı kuyuda bırakırlar.
4. Kuyuda kalan oğlanı oradan geçen kervancılar kurtarır.
5. Kervancı başı oğlana deve ulaşması için yapması gerekenleri söyler. Mağaradan geçmesi için bir külah, gölden geçmesi için bir takunya verir. Ayrıca oradaki deve “nar çubuğundan yapılmış kürdan” götürmesini öğütler.
6. Devın yanına gelen gelir. Devın köpeği oğlana akıl verir.
7. Kervancıbaşı'nın dediklerini yapan oğlan devden takunyaları alır.
8. Devın karnındaki ağabeyleri oğlandan yardım ister. Oğlan onları tanımadığını söyleyip onları orada bırakır.
9. Takunyaları babasına veren oğlan babasını iyileştirir.
10. Padişah oğlana bir saray yaptırır ve kırk gün kırk gece düğün yaparak bir prensle evlendirir.

20. Masalın Adı: Büyülü Kuyu (Devin İni)

Derlendiği Yer/Yıl: Antalya/1982

Derleyen: Kemal Fidan

Kaynak Kişi: Yaşar Çelikçi

Kaynak: Fidan, Kemal, Antalya Masalları, Lisans Tezi, Dnş: Doç. Dr. Saim Sakaoğlu, Atatürk Üniversitesi, Erzurum, 1982.

Masalın Özeti:

1. Padişahın bahçesinde bir elma ağacı vardır. Bu ağacın her sene bir olur, onu da dev yer.
2. Padişahın oğulları elma ağacını beklemeye başlarlar. Büyük ve ortanca oğlu beklerler, devın gürültüsünü duyunca kaçarlar.
3. Padişahın küçük oğlu devi yaralar. Ağabeyleriyle birlikte devın peşine düşer.
4. Devın saklandığı kuyuyu bulurlar. Padişahın büyük ve ortanca oğlu kuyuya inemez. Küçük oğlan yanma pahasına kuyuya (yerin yedi kat dibine) iner.
5. Kuyunun dibine inen oğlan, orada kırk odalı bir saraya varır. Ayın yapan üç kızla karşılaşır. Kızlardan devın yerini öğrenir ve devi öldürür.

6. Büyük ve ortanca kızları ağabeyleri için, küçük kızı kendisi çıkarır.
7. Küçük kız çıkarken, oğlana; kendisinin yeryüzüne çıkamayacağını söyler. Ona iki kıl verir, onları sürtmesini söyler. Buraya gelen koyunlardan ak olanına binmesini öğütler.
8. Kara koyuna binen oğlan yerin yedi kat altına gider ve bir koca karıya misafir olur.
9. Koca karıdan bu memlekete suyun başını bir ejderhanın tuttuğunu, her sene bir kız karşılığında suyu bıraktığını ve bu sene sıranın padişahın kızında olduğunu öğrenir.
10. Ejderhayı öldüren oğlan padişahın kızını kurtarır.
11. Durumu öğrenen padişah oğlandan ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister.
12. Padişah bunu yapamayacağını ama bir yerdeki ağaçtaki kuşun yardım edebileceğini söyler.
13. Oğlan ağacın dibine yatar. Ağaçta yuva yapmış kuşun yavrularını yemek isteyen yılanı öldürür. Kuşlar dile gelir, annelerine durumu anlatırlar.
14. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister. Kuş oğlandan “kırk tuluk et, kırk tuluk su” ister. Oğlan padişahın, kuşun dediklerini ister.
15. Oğlan kuşun ortasına biner, kuş “gak” dedikçe “et” verir, “guk” dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan baldırından bir parça et koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, damağının altında tutar.
16. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti yerine geri koyar.
17. Yeryüzüne çıkan oğlan bir terziye çırak olur.
18. Oğlan eve varır. Babasının küçük kızla evlenmek üzere olduğunu görür. Ancak küçük kız babasına “beni kırk gün yaşatacaksın, ondan sonra beni alacaksın” der.
19. Oğlan kızla görüşen oğlan babasından “iğne batmaz, makas kesmez elbise” istemesini söyler.
20. Oğlan kızın isteği elbiseyi hazırlamak için tüyleri birbirine sürter. Çıkan iki peri yardımıyla elbiseyi hazırlar.
21. Kızın bir başka isteği olan “altın takunya” hazırlar. Babasının yanına gider. Olanları babasına anlatır. Küçük kızla evlenir.

21. Masalın Adı: Padişahın Oğulları

Derlendiği Yer/Yıl: Ardahan/1986

Derleyen: Mehtap Demirci

Kaynak: Demirci, Mehtap, Ardahan Halk Masalları, Lisans Tezi, Dış: Doç. Dr. Bilge Seyidoğlu, Atatürk Üniversitesi, Erzurum 1986.

Masalın Özeti:

1. Padişahın biri bir gün hastalanır, iyileşmesi için bir devin başı gerekmektedir.
2. Padişahın oğulları devini aramaya başlarlar. Bir kuyunun başına gelirler.
3. Padişahın büyük ve ortanca oğlu kuyuya inemez. Küçük oğlan kuyuya iner.
4. Kuyuya inen oğlan üç kızla karşılaşır. Kızlardan devini nasıl öldüreceğini öğrenir.
5. Devini öldüren oğlan, kızları yukarı çıkarır.
6. Küçük kız çıkarken, oğlana; ne olur ne olmaz iki tüy verir. Tüyleri birbirine sürmesini, gelen koçlardan beyaz koça binerse ışıklı dünyaya, siyah koça binerse yerin yedi kat dibine, gideceğini söyler.
7. Siyah koça binen oğlan yerin yedi kat altına iner ve bir neneye misafir olur.
8. Burada, suyun başını bir dev tutmuştur. Her sene bir kız verilmektedir.
9. Devini öldüren oğlan, padişahın kızını kurtarır. Kız da devin kanını elini batırıp, oğlanın arkasına vurur.
10. Durumu öğrenen padişah oğlandan ne istediğini sorar. Oğlan ışıklı dünyaya çıkmak ister.
11. Padişah oğlana et ile şarap verir. Kuşa gönderir.
12. Oğlan kuşa “gağ” dedikçe “et” verir, “guğ” dedikçe şarap verir. Kuş oğlanı yeryüzüne çıkarır.
13. Yeryüzüne çıkan oğlan olanları babasına anlatır. Babası iki oğlanı mirasından mahkum eder.
14. Küçük kızla evlenen oğlan, kırk gün kırk gece düğün eder. Muradına erer.

22. Masalın Adı: Gül Sinan-II

Derlendiği Yer/Yıl: Ardahan/1986

Derleyen: Mehtap Demirci

Kaynak: Demirci, age

Masalın Özeti:

1. Bir adamın üç oğlu vardır. Adam oğullarına “ben öldükten sonra sırayla mezarımı bekleyeceksiniz” der.
2. Büyük ve ortanca oğlan beklerler, ancak ejderhadan korkup kaçarlar.
3. Adamın küçük oğlu ejderha ile konuşur. Ejderha oğlandan kardeşi Gül Sinan’dan haber getirmesini ister.
4. Gül Sinan’ı bulmak için yola çıkan oğlan, bir kadına misafir olur.
5. Bülbül yavrularını yemeğe çalışan yılanı öldürür.
6. Anne kuş oğlanı “bir çuval toprak ve koyun” kuyruğu karşılığında Gül Sinan’ın yanına götürmeyi kabul eder.
7. Oğlan kuşun ortasına biner, kuş “ga” dedikçe kuyruk verir. Ancak yolda kuyruk biter. Oğlan bacağından koparıp kuşa verir.
8. Kuş oğlana yeryüzüne inmeden toprağı dökmesini söyler. Ona iki kıl verir. Darda kalınca birbirine sürmesini söyler.
9. Gül Sinan’ın kaçırıldığı yeri bulur. Onu kurtaracağı sırada deve yakalanır.
10. Oğlan devden namaz kılmak için müsaade ister. Namazın yarısında kılları birbirine sürter anne kuş onu pençeleri arasına alır ve kurtarır.
11. Gül Sinan’ın durumu ejderhaya anlatır.
12. Babasını ejderhanın elinden kurtarır.

23. Masalın Adı: Padişahın Oğlu

Derlendiği Yer/Yıl: Balıkesir/2006

Derleyen: Satı Kumartaşlıoğlu

Kaynak Kişi: Vadia Esmer

Kaynak: Kumartaşlıoğlu, Satı, Balıkesir Masallarında Motif ve Tip Araştırması, Yüksek Lisans Tezi, Dnş: Prof Dr. Ali Duymaz, Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir, 2006.

Masalın Özeti:

1. Padişahın bahçesinde bir elma ağacı vardır. Bu ağaç her sene bir elma verir, onu da dev yer.

2. Elma ağacını; padişahın büyük ve ortanca oğlan beklerler, ancak korkup kaçarlar.
3. Küçük oğlan ise devî yaralar. Kardeşleriyle birlikte devin peşine düşer.
4. Devîin saklandığı kuyuyu bulurlar. Büyük ve ortanca oğlan kuyuya inemez. Küçük oğlan kuyuya iner.
5. Kuyunun dibine inen oğlan, orada üç kızla karşılaşır. Devî öldürür.
6. Kızları yukarı çıkarır.
7. Küçük kız, oğlana; kendisinin yeryüzüne çıkamayacağını söyler. Ona bir yüzük verir, bu yüzükten çıkacak olan koçlardan ak koçun üstüne binmesini öğretir.
8. Kara koça binen oğlan yerin yedi kat altına gider ve bir nineye misafir olur.
9. Neden bu memlekette devîin suyu bırakmak için her gün bir insan yediğini ve sıranın padişahın kızında olduğunu öğrenir.
10. Devîi öldüren oğlan, padişahın kızını kurtarır.
11. Durumu öğrenen padişah yeryüzüne çıkmak isteyen oğlanı bir kuşa gönderir.
12. Kuşun yavrularını yemek isteyen yılanı öldürür.
13. Durumu gören anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister. Kuş oğlandan bir parça et, bir şişe su ister.
14. Kuş “lark” dedikçe “et” verir, “lurk” dedikçe su verir.
15. Yeryüzüne çıkan oğlan yüzüğü yalar. Kahverengi bir at çıkar. Giyinir kuşanır ağabeylerinin düğününe gider. At koşturarak onları öldürür.
16. Kim olduğunu açıklar.

24. Masalın Adı: Keloğlan

Derlendiği Yer/Yıl: Balıkesir/2006

Derleyen: Satı Kumartaşlıoğlu

Kaynak Kişi: Adem Değirmen

Kaynak: Kumartaşlıoğlu, age.

Masalın Özeti:

1. Padişahın bahçesinde bir elma ağacı vardır. Bu ağacın her sene bir tane elması olur, onu da dev kaçırır.

2. Padişahın oğulları elma ağacını beklemeye başlarlar. Büyük ve ortanca oğlanlar korkup kaçarlar.
3. Padişahın küçük oğlu Keloğlan devi yaralar. Elmayı babasına getirir. Ağabeyleriyle birlikte devin peşine düşer.
4. Devin saklandığı kuyuyu bulurlar. Padişahın büyük ve ortanca oğlu kuyuya inemez. Keloğlan kuyuya iner.
5. Kuyunun dibine inen oğlan, orada üç odada üç kızla karşılaşır. Kızlardan devin yerini öğrenir ve devi öldürür.
6. Büyük ve ortanca kızları ağabeyleri için, küçük kızı kendisi çıkarır.
7. Kendisi çıkacağı sırada küçük kızın güzelliğini gören ağabeyleri, Keloğlanı kuyuda bırakırlar.
8. Küçük kız çıkarken oğlana yağlı kara kayısı verir. Yağlı kayısı yere vurmasını gelen koçlardan ak olanına binmesini öğretir.
9. Yanlışlıkla kara koça binen oğlan yerin yedi kat dibine gider. Çeşmenin başında kavak ağacına bağlanmış bir kızla karşılaşır.
10. Devi öldüren Keloğlan hükümdarın kızını kurtarır. Kız da devin kanını Keloğlanın sırtına basar.
11. Yoluna devam eden oğlan bir nineye misafir olur.
12. Durumu öğrenen padişah oğlandan ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister. Padişah ona Anka kuşunun yardım edeceğini söyler.
13. Anka kuşunun yavrularını yılanın elinden kurtarır. Kuşlar dile gelip babalarına durumu anlatırlar.
14. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister. Kuş “kırk tuluk et ile kırk tuluk su” ister. Kuşun isteklerini padişahın alan oğlan ve kız kuşun üstüne binerler.
15. Kuş “lark” dedikçe “et” verir, “lurk” dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan baldırından koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, damağının altında tutar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti geri yapıştırır.
16. Yeryüzüne çıkan oğlan terziye çırak olur.
17. Küçük kızın istediği evlenmek için istediklerini;
  - a) “Bir fındık içinde gözle görülmemiş, elle dikilmemiş” gelinliği
  - b) “Bir altın sini içinde tavsan kaçacak, tazılar kovacak, avcılar tan tun tan tüfek atacak kelle horoz çırpınacak altın tas içinde”yi

kayıyı vurunca çıkan Arap yardımıyla hazırlar.

18. Arap yardımıyla giyinir kuşanır. Ağabeylerini düğünlerine gider, değnek oyunu sırasında öldürür.
19. Başından geçenleri babasına anlatır. Kırk gün kırk gece düğün yapan oğlan küçük kızla evlenir. Muradına erer.

25. Masalın Adı: Lark Lurk

Derlendiği Yer/Yıl: Balıkesir/2006

Derleyen: Satı Kumartaşlıoğlu

Kaynak Kişi: Hüsniye Özenel

Kaynak: Satı Kumartaşlıoğlu, age

Masalın Özeti:

1. Bir elma ağacı vardır. Bu ağaç yılda bir kere elma verir. Onu da dev koparır.
2. Evin üç oğlu ağacı beklemeye karar verirler. Büyük ve ortanca oğlanlar başarılı olamazlar.
3. Küçük oğlan devi yaralar. Ağabeyleriyle birlikte devin peşine düşer.
4. Devin saklandığı kuyuyu bulurlar. Büyük ve ortanca oğlan kuyuya inemez. Küçük oğlan kuyuya iner.
5. Kuyuya inen oğlan üç odaya girer.
  - a) İlk odada, altından sini içinde altından tavşan oynatan,
  - b) İkinci odada, altından sini, altından kurt oynatan,
  - c) Üçüncü odada, Kuran okuyan,üç kızla karşılaşır.
6. Kızları yeryüzüne çıkarır.
7. Küçük kız çıkarken, oğlana; “Buraya gelen koyunlardan ak koça binerse yeryüzüne çıkacağını, kara koça binerse yerin dibine gideceğini” söyler.
8. Kendisi çıkacağı sırada ağabeyleri ipi keser.
9. Yanlışlıkla kara koça binen oğlan yerin dibine gider.
10. Karga kuşunun yavrularını yılanın elinden kurtarır.
11. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister. Kuş oğlandan “kırk kilo et, kırk kilo su” ister.
12. Yoluna devam eden oğlan bir neneye misafir olur.

13. Neneden bu memlekette suyun başını bir devin tuttuğunu, devin suyu bırakmak için her sene bir deve ve bir kız istediğini, sıranın da padişahın kızında olduğunu öğrenir.
14. Devi öldüren oğlan, padişahın kızını kurtarır. Kız da devin kanına bir elini vurur, oğlanın sırtına yapıştırır.
15. Padişahın kızı oğlanı izden tanır. Padişahın kuşun istediklerini alan oğlan kuşun yanına gider.
16. Kuşa binene oğlan kuş “lark” dedikçe “et” “lurk” dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan baldırından bir parça et koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, damağının altında tutar.
17. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti baldırına geri yapıştırır
18. Kızlar evlenmek için,
  - a) Büyük kız, altından tavşan, altınan siniyi
  - b) Ortanca kız, üç yavruyu(civcivleri),
  - c) Küçük kız, Kuranister. Oğlan bu istekleri kuyudan çıkartır.
19. Ağabeylerini gerdeğe girmeden değnek oyunu sırasında öldürür.
20. Kızlar bana kaldı diye sevinen babasını da öldüren oğlan üç kızla evlenir. Muradına erer.

26. Masalın Adı: Armut Ağacı

Derlendiği Yer/Yıl: Bingöl/1976

Derleyen: Zihni Karaaslan

Kaynak Kişi: Ayşe Yılmaz

Kaynak: Karaaslan, Zihni, Bingöl Masalları, Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum, 1976.

Masalın Özeti:

1. Padişahın bahçesinde bir armut ağacı vardır. Bu ağaçtaki armutlar azalmaya başlar.
2. Padişahın oğulları armut ağacını beklemeye başlar. Büyük ve ortanca oğlu beklerler, başarılı olamazlar.
3. Padişahın küçük oğlu beklemeye başlar.
  - a) Birinci gün uyumamak için parmağını yarıp, tuz basar, devi öldürür, burnunu kesip, cebine koyar.

- b) İkinci gün başka bir devin kafasını koparır. Devin kafası mağaraya yuvarlanır.
4. Mağaraya giren oğlan üç odada, üç kızla karşılaşır. Devin kafasını bulur. Kulaklarını keser. Kızlara talip olur.
  5. Ağabeylerini alıp mağaraya gider. Küçük oğlan mağaraya iner.
  6. Küçük kız çıkarken, oğlana; kendisinin yeryüzüne çıkamayacağını söyler. Ona bir yüzük verir. Bir bahçeden bahseder. Kız “bahçeye her Cuma günü, ikisi siyah, biri beyaz peri kızı gelir. Beyaza atlarsan yeryüzüne çıkarsın, siyaha atlarsan yerin yedi kat dibine gidersin” der.
  7. Siyah periye atlayan oğlan yerin yedi kat altına gider ve bir nineye misafir olur.
  8. Burada, suyun başını bir ejderha tutmuştur. Ejderha suyu bırakmak için haftada kırk tepsi pilav, kırk tepsi koyun kızartma ve bir kız ister.
  9. Ejderha, padişahın kızını kurban edeceği sırada oğlan kızı kurtarır.
  10. Durumu öğrenen padişah oğlandan ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister.
  11. Padişah bunu yapamayacağını ama bir yerdeki çalı kuşunun yardım edebileceğini söyler.
  12. Oğlan çalı kuşunun yavrularını yemek isteyen kurt’u öldürür.
  13. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister. Kuş oğlandan “kırk keklik, kırk testi su” ister. Oğlan padişahın, kuşun isteklerini alır.
  14. Oğlan kuşun ortasına biner, kuş sola döndükçe “keklik” verir, sağa döndükçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan ayağından bir parça et koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, damağının altında tutar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti ayağına geri sürer.
  15. Yeryüzüne çıkan oğlan Zülküf’e misafir olur.
  16. Büyük ağabeyi küçük kızla evlenmek ister. Kız oğlandan sırasıyla;
    - a) Bi altın tepsi, üzerine altın kedi, altın farenin üzerine atlamasını ister.
    - b) Bi altın tepsi, üzerine altın tazi, altın tavşanın üzerine atlamasını ayrıca makas değmemiş, dikiş görmemiş bir altlık, bu altlığı da bir yumurtanın içine koyması, yumurtanın da yarısının boş kalmasını ister.

17. Büyük oğlan bunları yapması için Zülküf'ü ve terziyi görevlendirir. Küçük oğlan onlara yardım ederek istekleri yerine getirir.
18. Kız son olarak bütün halkın at üzerinde yarışmasını, kazananın onlara misafir olmasını ister.
19. Küçük oğlan yarışmayı kazanır. Başından geçenleri babasına anlatır.
20. Padişah ağabeyleri evden kovar. Küçük oğlanı da kızla kırk gün kırk gece düğün yapıp evlendirir.

27. Masalın Adı: Padişahın Üç Oğlu

Derlendiği Yer/Yıl: Bingöl/ 2005

Derleyen: Okan Alay

Kaynak Kişi: Faik Bengi

Kaynak: Alay, Okan, Bingöl Masalları (Metin-İnceleme), Yüksek Lisans Tezi, Dnş: Prof. Dr. Esmâ Şimşek, Fırat Üniversitesi, Elazığ, 2005.

Masalın Özeti:

1. Bir babanın üç oğlu vardır. Baba ölmeden önce “evlatlarım ben ölürsem her gece biriniz mezarımın başında nöbet tutacak” der.
2. Bir dev adamın mezarını eşelemektedir. Büyük ve ortanca oğlan devden korkup kaçarlar.
3. Adamın küçük oğlu devi yaralar. Ağabeyleriyle birlikte devin peşine düşer.
4. Devin saklandığı mağarayı bulurlar. Büyük ve ortanca oğlan mağaraya inemez. Küçük oğlan mağaraya iner.
5. Mağaraya inen oğlan üç kızla karşılaşır. Kızların yardımıyla devi öldürür.
6. Kızları kendisi ve ağabeyleri için yeryüzüne çıkarır.
7. Küçük kız çıkarken, oğlana bir yüzük verir. Buraya gelen koçlardan ak koça binerse yeryüzüne çıkacağını, kara koça binerse yerin yedi kat dibine ineceğini söyler.
8. Küçük kızın güzelliğini gören ağabeyleri, küçük oğlanı mağarada bırakırlar.
9. Yanlışlıkla kara koça binen oğlan yerin yedi kat dibine gider. Bir neneye misafir olur.

10. Neneden bu memlekette suyun başını bir ejderhanın tuttuğunu, ejderhanın suyu bırakmak için her gün bir kız istediğini, sıranın da padişahın yedi kızından, son kıza geldiğini öğrenir.
11. Ejderhayı öldüren oğlan padişahın kızını kurtarır. Kız da ejderhanın kanına bulayıp oğlanın sırtına vurur.
12. Durumu öğrenen padişah oğlandan ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister. Padişah ona leyleğin yardım edeceğini söyler.
13. Ağaçta yuva yapmış leyleğin yavrularını yılanın elinden kurtarır. Kuşlar dile gelir, annesine durumu açıklar.
14. Anne kuş oğlanı yeryüzüne çıkarır. Yeryüzüne çıkan oğlan bir nineye(anne) misafir olur.
15. Yüzüğü sütün içine atan oğlan, nineyle kıza gönderir.
16. Yüzüğü gören kız oğlanın mağaradan çıktığını anlar.
17. Küçük kızla evlenen oğlan muradına erer.

28. Masalın Adı: Dev ile Üç Kardeş

Derlendiği Yer/Yıl: Bingöl/2010

Derleyen: Faruk Kayman

Kaynak Kişi: Mehmet Çağlayan

Kaynak: Kayman, Faruk, Bingöl'de Anlatılan Masalların Çocuk Eğitimi Açısından İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Dnş: Yrd. Doç. Dr. Yılmaz Önay, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van, 2011.

Masalın Özeti:

1. Paşanın üç tane kızı vardır. Kızların en küçüğü çok güzeldir.
2. Küçük kız gezerken bir dev onu görür ve kaçıtır.
3. Bunu duyan fakir bir ailenin üç çocuğu kızını aramaya koyulur.
4. Devlin saklandığı mağaraya bulurlar.
5. Paşanın büyük ve ortanca oğlu mağaraya inemez. Küçük oğlan mağaraya iner.
6. Mağaraya inen oğlan devlin hizmetçisi ile karşılaşır. Hizmetçi paşanın kızının yerini söyler. Ona devli öldürmesi için bir kılıç verir ve onu ancak bu kılıçla öldürebileceğini söyler.
7. Devi öldüren oğlan paşanın kızını yukarıya çıkarır.

8. Ağabeyleri küçük kızın güzelliğini görüp küçük kardeşi mağarada bırakırlar.
9. Mağarada kalan oğlan hizmetçiye nasıl çıkacağını sorar. Hizmetçi koçların çarpışma gününü beklemesini ve gelen koçlardan beyaz olanına atlamasını söyler.
10. Yanlışlıkla siyah koça atlayan oğlan yerin yedi kat dibine gider. Bir yaşlı kadına misafir olur.
11. Yaşlı kadından bu memlekette çeşmenin başını bir canavarın tuttuğunu, canavarın suyu bırakmak için her hafta bir insan istediğini ve sıranın da ağanın kızında olduğunu öğrenir.
12. Canavarı öldüren oğlan kızı kurtarır. Kız da canavarın kanını eline batırıp oğlanın sırtına sürer.
13. Durumu öğrenen ağa oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister.
14. Ağa oğlanı tavus kuşuna gönderir.
15. Oğlan tavus kuşunun yavrularını yemek isteyen yılan'ı öldürür.
16. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister.
17. Kuş oğlandan otuz tane kesilmiş, temizlenmiş tavuk ister. Oğlan kuşun istediklerini yaşlı kadından alır.
18. Kuş "gak" dedikçe ona bir tavuk verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan baldırından bir parça et koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, dilinin altında tutar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti baldırına geri yapıştırır.
19. Yeryüzüne çıkan oğlan evine gider. Durumu paşaya anlatır. Paşa, kızını küçük kardeşe verir.
20. Küçük oğlan ağabeylerini affeder. Paşanın diğer iki kızıyla evlendirir ve kırk gün kırk gece düğün yapar.

29. Masalın Adı: Padişahın Üç Oğlu

Derlendiği Yer/Yıl: Bingöl/2010

Derleyen: Faruk Kayman

Kaynak Kişi: Yılmaz Yolagele

Kaynak: Kayman, age.

Masalın Özeti:

1. Padişahın üç oğlu vardır. Padişah oğullarına “Eğer ben ölürsem her gece biriniz mezarımın başında nöbet tutacaksınız.” diye vasiyet eder.
2. Büyük ve ortanca oğlan beklerler, ancak devden korkup saklanırlar.
3. Padişahın küçük oğlu devî yaralar. Devî saklandığı mağaraya kadar takip eder.
4. Kardeşleriyle birlikte devî saklandığı mağaraya gelirler.
5. Ağabeyleri mağaraya inemez. Küçük oğlan mağaraya iner.
6. Mağaraya inen oğlan devî tutsak ettiği üç kızla karşılaşır. Kızlar yardımıyla devî öldürür.
7. Kızları kendisi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır.
8. Küçük kız çıkmadan küçük oğlana bir yüzük verir. Eğer ağabeyleri onu orada bırakırsa yüzüğü çevirmesini gelen iki koçtan ak olanına atlamasını öğütler.
9. Küçük kızın güzelliğini gören ağabeyleri küçük oğlanı mağarada bırakırlar.
10. Kızın dediklerini yapan oğlan yanlışlıkla kara koça atlar ve yerin yedi kat yerin dibine iner. Bir yaşlı kadınla karşılaşır.
11. Yaşlı kadından bu memlekette suyun başını bir devî tuttuğunu, devî suyu bırakmak için her gün bir kız istediğini ve sıranın padişahın kızı olduğunu öğrenir.
12. Devî öldüren oğlan padişahın kızını kurtarır. Kız da devî kanını eline bulaştırıp oğlanın sırtına sürer.
13. Padişahın kızı, oğlanı sırtındaki kan izinden tanır.

14. Durumu öğrenen padişah oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister. Padişah oğlanı kartal kuşuna gönderir.
15. Oğlan kartal kuşunun yavrularını yemek isteyen yılan'ı öldürür.
16. Anne kuş oğlanı yeryüzüne çıkarır.
17. Yeryüzüne çıkan oğlan yolda annesiyle karşılaşır.
18. Başından geçenleri annesine anlatan oğlan, yüzüğü annesiyle kıza gönderir.
19. Yüzüğü gören kız oğlanın yeryüzüne çıktığını anlar ve oğlanın yanına gider.
20. Küçük kızla evlenen oğlan muradına erer.

30. Masalın Adı: Yeraltına Düşen Mirza Mehmet

Derlendiği Yer/Yıl: Bitlis/2000

Derleyen: Metin Eren

Kaynak Kişi: Songül Özdemir

Kaynak: Eren, Metin, Bitlis Masalları Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Dış: Yrd. Doç. Dr. Yılmaz Öney, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van, 2001.

Masalın Özeti:

1. Ahmet, Mehmet ve en küçüğü Mirza Mehmet adında üç kardeşin bir elma ağacı vardır. Ancak elmalar kaybolmaktadır.
2. Oğlanlar elma ağacını beklemeye karar verirler. Ahmet ve Mehmet gelen siyah buluttan korkarlar ve ona bir ok atıp kaçarlar.
3. Mirza Mehmet bulut gelinceye kadar bekler ve buluta ok atar. Buluttan kan damlamaya başlar.
4. Eve giden oğlan ağabeylerine haber verir ve ağabeyleriyle birlikte kan izlerini takip ederler.
5. Kan izlerini takip eden oğlanlar bir mağaraya gelirler. Ahmet ve Mehmet mağaraya inemez. Mirza Mehmet mağaraya iner.

6. Mağaraya inen oğlan bir kızla karşılaşır. Kızdan devi uyandırmak için devin ayağının altını keskin bir bıçakla vurmasını, sonra yarasına tuz basmasını gerektiğini öğrenir.
7. Kızın dediklerini yapan oğlan devi öldürür. Ardından iki kapıda uyuyan iki devi aynı yolla öldüren oğlan iki kızı daha kurtarır.
8. Kızları kendisi ve ağabeyleri için yeryüzüne çıkarır.
9. Küçük kız ile Mirza Mehmet yüzüklerini değiştirirler. Ayrıca küçük kız ağabeyleri onu mağarada bırakırlarsa Cuma günü su içmeye gelen koçlardan beyaz olanına binmesini söyler.
10. Küçük kızın güzelliğini gören ağabeyleri Mirza Mehmet'i kuyuda bırakırlar.
11. Yanlılıkla siyah koça binen Mirza Mehmet yerin yedi kat dibine gider ve bir yaşlı neneye misafir olur.
12. Neden bu memlekette suyun başını bir yılanın tuttuğunu, her hafta bir kız karşılığında suyu bıraktığını öğrenir.
13. Yılanı öldüren Mirza Mehmet padişahın kızını kurtarır. Kız da yılanın kanını Mirza Mehmet'in beline sürer.
14. Durumu öğrenen padişah oğlana ne istediğini sorar. Oğlan padişah'tan izin ister.
15. Yoluna devam eden oğlan bir ağaçta yuva yapmış Simurg kuşunun yavrularını yemeye çalışan yılanı öldürür. Yavru kuşlar da dile gelip olanları annelerine anlatır.
16. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister. Kuş oğlandan "kırk deve yükü su ve kırk deve yükü et" ister. Oğlan padişah'tan, kuşun isteklerini alır.
17. Oğlan kuşun ortasına biner, kuş başını sağa çevirdikçe "et" verir, sola çevirdikçe "su" verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan baldırından bir parça et koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, yemez. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti baldırına geri yapıştırır. Ayrıca oğlana iki tüy verir.
18. Yeryüzüne çıkan oğlan bir elmanın içine yüzüğü koyduğu yüzüğü yaşlı kadınla gönderir.
19. Yüzüğü gören kız oğlanın yeryüzüne çıktığını anlar.

20. Simurg kuşunun verdiği tüyleri birbirine çakınca güzel bir elbise ve bir at çıkar.
21. Ağabeylerini yenen Mirza Mehmet küçük kızla evlenir ve muradına erer.

31. Masalın Adı: Nar Ağacı

Derlendiği Yer/Yıl: Bolu/1980

Derleyen: Hüseyin Pekcan

Kaynak Kişi: Zeynel Yerlikaya

Kaynak: Pekcan, Hüseyin, Sultanköy(Bolu) Masalları, Lisans Tezi, Dış: Doç. Dr. Saim Sakaoğlu, Atatürk Üniversitesi, Erzurum, 1980.

Masalın Özeti:

1. Padişahın bahçesinde bir nar ağacı vardır. Bu ağacın her sene üç tane narı olur, onu da dev yer.
2. Padişahın oğulları nar ağacını beklemeye başlar. Büyük ve ortanca oğlu beklerler, devden korkup kaçarlar.
3. Padişahın küçük oğlu devi yaralar. Ağabeyleriyle birlikte devin peşine düşer.
4. Devin saklandığı kuyuyu bulurlar. Padişahın büyük ve ortanca oğlu kuyuya inemez. Küçük oğlan yanma kuyuya iner.
5. Kuyunun dibine inen oğlan, orada üç odada üç kızla karşılaşır. Kızlardan devin yerini öğrenir ve devi öldürür.
6. Büyük ve ortanca kızları ağabeyleri için, küçük kız kendisi çıkarır.
7. Küçük kız çıkarken, oğlana iki kıl verir. İpi kesecek olurlarsa kılları birbirine sürtmesini, gelen koyunlardan beyaz olanına binmesini söyler.
8. Yanlışlıkla siyah koyuna binen oğlan yerin yedi kat altına gider ve bir kocakarıya misafir olur.
9. Kocakarıdan bu memlekette suyun başını bir devin tuttuğunu, devin suyu bırakmak için bir kız istediğini ve sıranın padişahın kızına geldiğini öğrenir.
10. Oğlan, padişahın kızını devin elinden kurtarır. Kız da parmağını devin kanına bulayıp oğlanın sırtına sürer.
11. Durumu öğrenen padişah oğlana ne istediğini sorar. Oğlan padişahı bir şey istemez.

12. Yoluna devam eden oğlan bir ağacın dibine yatar. Ağaçta yuva yapmış kuşun yavrularını yemek isteyen yılanı öldürür.
13. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan öbür dünyaya çıkmak ister.
14. Kuş oğlandan istediği “kırk okka et, kırk okka su, kırk okka süt”ü padişahıtan alır.
15. Oğlan kuşun sırtına biner. Kuş oğlanı yeryüzüne çıkarır. Ancak kuyunun ağzında et biter. Oğlan baldırından koparıp kuşa verir.
16. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, damağının altında tutar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlanın baldırına eti geri yapıştırır.
17. Yeryüzüne çıkan oğlan bir kuyumcuya çırak olur. Kızın istediği “makas kesmedik, iğne batmadık, fındık kabuğunun içine sığan” elbiseyi kılları sürtmesiyle çıkan Arap yardımıyla hazırlar.
18. Elbiseyi gören kız oğlanın yeryüzüne çıktığını anlar.
19. Oğlan ağabeylerini cirit oynarken öldürür. Başından geçenleri babasına anlatır.
20. Kızla evlenen oğlan muradına erer.

32. Masalın Adı: Elma Ağacı

Derlendiği Yer/Yıl: Burdur (Bucak/Oğuzhan)/1980

Derleyen: Aziz Dilek

Kaynak Kişi: Ali Öztürk

Kaynak: Dilek, Aziz, Bucak(Oğuzhan)-Burdur Masalları, Lisans Tezi, Dnş: Doç. Dr. Saim Sakaoğlu, Atatürk Üniversitesi, Erzurum, 1980.

Masalın Özeti:

1. Padişahın bahçesinde bir elma ağacı vardır. Bu ağacın her sene bir tane elması olur, onu da dev yer.
2. Padişahın oğulları elma ağacını beklemeye başlar. Büyük ve ortanca oğlu beklerler, ancak devin sesini duyunca kaçarlar.
3. Padişahın küçük oğlu devi yaralar. Ağabeyleriyle birlikte devin peşine düşer.
4. Devin saklandığı kuyuyu bulurlar. Padişahın büyük ve ortanca oğlu kuyuya inemez. Küçük oğlan yanma-donma pahasına kuyuya iner.

5. Kuyunun dibine inen oğlan, orada gergef işleyen iki kızla karşılaşır. Diğer odada “devin yarası üzerindeki sinekleri kovan” kızla karşılaşır. Devi ldrr.
6. Kızları kendisi ve ağabeyleri için yukarıya çıkarır.
7. Küçük kız, oğlana; kendisinin yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona bir yüzük verir. Başı dara düştüğünde yüzüğü yalamasını, gelen iki koyundan, ak olanına binmesini ğtler.
8. Küçük kıza göz koyan padişah, küçük oğlanı kuyuda bırakır.
9. Kızın dediklerini yapan oğlan yanlışlıkla kara koyuna biner ve yerin yedi kat dibine gider.
10. Ağaçta yuva yapmış kuş yavrularını, yemeğe çalışan ejderhayı öldürür. Kuşlar da dile gelip annelerine durumu açıklarlar.
11. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister. Kuş oğlandan “bir tuluk et ile bir tuluk su” ister.
12. Yoluna devam oğlan bir neneye misafir olur.
13. Neneden bu memlekette, suyun başını bir devin tuttuğunu, suyu bırakmak için her gün bir kız istediğini ve sıranın padişahın kızında olduğunu öğrenir.
14. Devi öldüren oğlan, padişahın kızını kurtarır.
15. Kızla beraber saraya giden oğlan padişahtan kuşun istediklerini alır ve kuşa verir.
16. Oğlan kuşun kanatlarına biner, kuş “lup” dedikçe “et” verir, “curk” dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan baldırından bir parça et koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, damağının altında tutar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş eti oğlanın baldırına geri yapıştırır.
17. Yeryüzüne çıkan oğlan bakırcıya ıracak olur ve “avcı, tazı, kuş resimli tepsiyi” hazırlar.
18. Bunu gören kız oğlanın yeryüzüne çıktığını anlar.
19. Terzi'nin yanına ıracak olur. Kızın bir diğer isteği elbiseyi diker.
20. Ağabeylerinin düğünü olacağı sırada yüzüğü yalar. Bir at ve kıyafet gelir. Ağabeylerini ve babasını öldürür.
21. Kırk gün kırk gece düğün yaparak küçük kızla evlenen oğlan muradına erer.

33. Masalın Adı: Dev İle Üç Oğlan

Derlendiği Yer/Yıl: Burdur(Bucak)/2010

Derleyen: Esra Dalđar

Kaynak Kişi: Huriye Atasayar

Kaynak: Dalđar, Esra, Bucak Masalları Üzerine Bir İnceleme, Yüksek Lisans Tezi, Dnş: Yrd. Doç. Dr. Halil Altay Göde, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, 2010.

Masalın Özeti:

1. Padişahın bahçesinde bir elma ağacı vardır. Bu ağaca bir dev dadanır.
2. Padişahın oğulları elma ağacını beklemeye başlar. Büyük ve ortanca oğlu beklerler, devin horultusunu duyunca kaçarlar.
3. Padişahın küçük oğlu devi yaralar. Elmayı babasına getirir. Babası ve ağabeyleriyle birlikte devin peşine düşer.
4. Kuyunun dibine inen oğlan, üç kızla karşılaşır. Devi öldürür.
5. Kızları ağabeyleri ve kendisi için çıkarır.
6. Babası küçük kıza göz koyar. Baba ve iki oğlu, küçük oğlanı kuyuda bırakıp, giderler.
7. Küçük kız çıkarken, oğlana iki tüy verir. Ayrıca kız: “Eğer seni çıkarmazlarsa bu iki tüyü birbirine çalarsan, iki koç gelecek. Ak koça binersen yerin yedi kat üstüne çıkarsın, kara koça binersen yerin yedi kat altına inersin” der.
8. Yanlışlıkla kara koça binen oğlan yerin yedi kat dibine gider.
9. Kavak ağacının dibine yatan oğlan Zümrüdü Anka kuşunun yavrularını yemek isteyen yılanı öldürür. Kuşlarda dile gelip, annesine durumu açıklar.
10. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister. Kuş “kırk tuluk et ile kırk tuluk su” ister.
11. Yaşlı bir kadına misafir olur. Kadından bu memlekette, suyun başını bir dev tuttuğunu, haftada bir kız karşılığında suyu bıraktığını ve sıranın da padişahın kızında olduğunu öğrenir.
12. Devi öldüren oğlan, padişahın kızını kurtarır. Durumu öğrenen padişah oğlandan ne istediğini sorar. Kuşu istediklerini padişahtan alır.
13. Oğlan kuşun ortasına biner, kuş “gak” dedikçe “et” verir, “guk” dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan bacağından bir parça et koparıp

kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, damağının altında tutar. Yeryüzüne çıkınca eti bacağına geri yapıştırır.

14. Yeryüzüne çıkan oğlan bir terziye çırak olur. Kızın istediği elbiseyi diker.
15. Atına binip, düğüne gider ve babasını ve ağabeylerini öldürür.
16. Küçük kızla evlenen oğlan muradına erer.

34. Masalın Adı: Keloğlan ve Altın Bülbül Masalı

Derlendiği Yer/Yıl: Çankırı

Kaynak: Saygı, Osman, Keloğlan ve Altın Bülbül Masalı, Türk Folklor Araştırması Dergisi, v. 12 (240), Temmuz 1969, s. 5354-5355.

Masalın Özeti:

1. Bir padişah her tarafı camdan bir cami yaptırır.
2. Bir gün Cuma günü namazdan çıkarken aksakallı ihtiyar padişah'a: "Eğer Kaf dağının ardındaki, "Altın Bülbül"ü getirir caminin bitişiğine koyarsan, eserin tamamlanır" der.
3. Padişahın çocukları Altın Bülbül'ü bulmak için yola düşerler.
4. Giderken onlarına üç yol çıkar. Oğlanların her biri farklı yollara giderler.
5. Yoluna devam eden küçük oğlan bir pınarın kenarında aksakallı bir ihtiyara rastlar. İhtiyar, oğlanın sırtını üç defa sıvazlar.
6. Yoluna devam eden oğlan yedi, sekiz canlı devlerin saraylarına varır. Devleri öldüren oğlan peri kızlarıyla tanışır.
7. Peri kızı oğlana Altın Bülbül"ün dokuz canlı devin sarayında olduğunu söyleyip ona yapması gerekenleri öğretir.
8. Devin 99 odalı sarayına varır, bir kedinin işareti üzerine "Altın Bülbül"ü alır.
9. Ağabeyleriyle buluşan oğlan ve gitmek için yola düşer. Ancak ağabeyleri kıskandıkları küçük kardeşlerini suya atarlar.
10. Sudan çıkan oğlan Keloğlan kılığına girer ve bir hancıya çırak olur.
11. Han sahibinin hastalığına çare bulmaya çalışır. Bir aksakallı "filan padişahın camiinden bir yudum su getirirsen iyi olur" der.
12. Camiye varır. Oğlanı gören Altın Bülbül ötmeye başlar.
13. Padişah bütün halkı sarayının önünden geçirir. Bülbül oğlan geçtiği vakit yeniden ötmeye başlar.

14. Oğlan kendini babasına tanıtır. Bunu gören babası çayıra kırk çadır kurdurur ve diğer oğlanları saraydan kovar.

35. Masalın Adı: Adsız 12

Derlendiği Yer/Yıl: Çorum/2003

Derleyen: Ayşegül Özaslan

Kaynak Kişisi: Bahadır Alagöz

Kaynak: Oğuz Öcal; Aydoğan Emine, Çorum'dan Derlenen Masallar, Çorum 2004.

Masalın Özeti:

1. Padişahın bahçesinde elmaları altın olan bir elma ağacı vardır. Bu ağacın her sene elmaları olur, ancak elmalar çalınır.
2. Padişahın oğulları elma ağacını beklemeye başlar. Büyük ve ortanca oğlu beklerler, ancak uyuya kalırlar.
3. Küçük oğlan uyumamak için eline küçük bir yara açar. Elmaları çalan devi yaralar. Ağabeyleri ile birlikte devin peşine düşer.
4. Devin saklandığı kuyuyu bulurlar. Padişahın büyük ve ortanca oğlu kuyuya inemez. Küçük oğlan yanma-donma pahasına kuyuya iner.
5. Kuyunun dibine inen oğlan üç kızla karşılaşır. Kızlardan devi nasıl öldürmesi gerektiğini öğrenir.
6. Devi öldüren oğlan kızları yukarı çıkarır.
7. Ağabeyleri altın meyveleri ve iki kızı yukarı çekerler. Ancak küçük kardeşi ve küçük kızı kuyuda bırakırlar.
8. Küçük kız çıkarken oğlana sarayda iki tane koyun olduğunu ak koyunun üzerine atlarsa yeryüzüne çıkacağını, kara koyuna atlarsa yedi kat yerin dibine gideceğini söyler.
9. Yanlışlıkla kara koyuna atlayan oğlan ve kız yerin yedi kat dibine giderler.
10. Burada yaşlı bir teyzeye misafir olurlar.
11. Teyzeden bu memlekette suyun başını yedi başlı devin tuttuğunu, devin suyu bırakmak için her su gününde bir kurban verildiğini öğrenir.
12. Yedi başlı devi öldürür.
13. Durumu öğrenen o ülkenin padişahı oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister.

14. Padişah oğlanı Zümrüdü Anka kuşuna gönderir.
15. Kuş oğlandan kırk küp et, kırk küp su ister.
16. Oğlan kuşun istediklerini yerine getirir. Kuşta onları yeryüzüne çıkarır.
17. Yeryüzüne çıkan oğlan sarayına gider. Üç oğlan kızlarla kırk gün kırk gece düğün yaparak evlenirler ve muratlarına ererler.

36. Masalın Adı: Küçük Cesur Çocuk

Derlendiği Yer/Yıl: Çorum/2003

Derleyen: Nihat Öztürk

Kaynak Kişi: Elvan Şimşek

Kaynak: Öcal; Aydoğan, age

Masalın Özeti:

1. Padişahın üç oğlu vardır. Padişah oğullarının hünelerlerini göstermeleri için ava gönderir.
2. Ağabeyleri, küçük oğlanı su alması için kuyuya sarkıtırlar. Kardeşlerini kıskanan ağabeyleri onu kuyuda bırakırlar.
3. Kuyuda kalan oğlan yer altı dünyasına iner ve ihtiyar bir kadına misafir olur.
4. İhtiyar kadından bu memlekette suyun başını bir devlerin, canavarların tuttuğunu ve bunların suyu bırakması için her sene kız kurban verildiğini öğrenir.
5. Devi öldüren oğlan padişahın kızını kurtarır.
6. Durumu öğrenen ülkenin padişah oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister. Padişah oğlanı bir kuşuna gönderir.
7. Padişah oğlana kızıyla birlikte, kuşun yeryüzüne çıkarması için tonlarca et ve su verir.
8. Kuş oğlanı yeryüzüne çıkarmayı kabul eder.
9. Kuş “et” dedikçe “et” verir, “su” dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan baldırlarından et koparıp kuşa verir.
10. Yeryüzüne çıkan oğlan babasının yanına gider ve başından geçenleri anlatır.
11. Babası oğlanı kırk gün kırk gece düğün yaparak evlendirir. Muradına erer.

37. Masalın Adı: Ayva Ağacı

Derlendiği Yer/Yıl: Çorum/2003

Derleyen: Kemal Turan

Kaynak Kişi: Yusuf Biçer

Kaynak: Öcal; Aydoğan, age

Masalın Özeti:

1. Bir adamın yedi sene mahsul veren, yedi sene mahsul vermeyen bir ayva ağacı vardır. Ancak bu ağacın meyveleri çalınmaktadır.
2. Adamın oğulları ayva ağacını beklemeye başlar. Büyük ve ortanca oğlu beklerler, ancak korkup kaçarlar.
3. Küçük oğlan hırsız devi yaralar. Ağabeyleri ile birlikte devin peşine düşerler.
4. Devin saklandığı kuyuyu bulurlar. Padişahın büyük ve ortanca oğlu kuyuya inemez. Küçük oğlan kuyuya iner.
5. Kuyuya inen oğlan kırmızı bir buğday tanesiyle karşılaşır. Buğday tanesi oğlana “ey insanoğlu, bir yerine sakla da dışarı çıkar. Yeryüzünde hayat bulayım” der.
6. Oğlan kabul etmez yoluna devam eder. Üç peri kızlarıyla karşılaşır. Peri kızlarından devi nasıl öldürmesi gerektiğini öğrenir.
7. Devi öldürür. Kızları yanına alır yola devam eder. Yolda bir gizemli bir elma ağacı görür. Bir tane elma alır.
8. Buğday tanesi ve kurukafa dile gelir. Oğlandan yukarı çıkmak ister. Kızlar oğlana bunları yukarı çıkarırsa büyüüp, onu yiyeceğini söyler.
9. Kızları yukarı çıkarır.
10. Ağabeyleri kızları yukarı çekerler. Küçük kardeşi kuyuda bırakırlar.
11. Küçük kız çıkmadan oğlana kara, ak ve mor olmak üzere üç gizemli yumak verir.
12. Kara yumağı açar, ortaya kara bir koç çıkar. Ancak yeryüzüne çıkma dileğini yerine getirmez.
13. Ak yumağı açar, bir akrep çıkar. Akrep oğlanı yeryüzüne çıkarır.
14. Yeryüzüne çıkan oğlan cebindeki buğdayı verimli bir yere eker. Dünyada bolluk yaşanır.
15. Ceviz ağacındaki kartal yumurtalarını ejderhanın elinden kurtarır. Yavru kuşlar da dile gelir ve olanları annelerine anlatır.

16. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan kardeşlerinin yanına gitmek ister.
17. Anne kuş bunun için devi öldürmesini ister.
18. Devi öldürür. Anne kuş oğlanı kardeşlerinin yanına götürür.
19. Kızlarla evlenen oğlanlar muradına erer.

38. Masalın Adı: Ayıkulak

Derlendiği Yer/Yıl: Denizli(Mahmutgazi Köyü)/1943

Derleyen: Mehmet Tuğrul

Kaynak Kişi: Mehmet Mangır

Kaynak: Tuğrul, Mehmet, Mahmutgazi Köyünde Halk Edebiyatı Menkabe, Hikâye, Masal, Fıkra, İstanbul, Milli Eğitim Basımevi, 1969.

Masalın Özeti:

1. Ayı oynatan ayıcılar, padişahın sarayının önüne varırlar. Ayının biri pencereden bakan padişahın kızına aşık olur.
2. Aşık olan ayıyı zorla eve getirip, zincire bağlarlar. Ayı zinciri koparır, padişahın sarayına gider. Kızı alıp dağa kaçarır.
3. Bunların “bir kulağı ayıkulağı, diğer kulağı insan kulağı olan” bir oğulları olur.
4. Oğlan sekiz yaşına geldiğinde annesiyle birlikte dedesinin köyüne gitmek için yola çıkarlar. Oğlan karşısına çıkan babasının üstesinden gelir.
5. Yolda karınları acıkır. Bir çiftçiden ekmek isterler. Kadın başından geçenleri anlatır. Çiftçi bunları padişahın sarayına götürür.
6. Padişah oğlanı öldürmeye çalışır ama başarılı olamaz.
7. Oğlan başka bir memlekete gidip kırk eşkıya ile birleşir. Bunların efe başı olur.
8. Kırk eşkıya oğlana içi değerli eşyalar olan bir kuyudan bahsederler. Kırk eşkıya kuyuya inemezler. Oğlanı kuyuya indirirler.
9. Üç kızla karşılaşan oğlan, kızlardan devin yerini öğrenir.
10. Devi öldüren oğlan kızları sırasıyla dışarı çıkarır.
11. Üçüncü kız kuyudan çıkmadan önce oğlana “arkadaşların sana bir oyun ederlerse burada iki koç döner, kara koçun üstüne denk gelersen yedi kat yerin altına geçersin. Ak koçun üstüne düşersen, dünya yüzüne çıkarsın” der.

12. Kendi çıkacağı sırada arkadaşları ipi keser.
13. Yanlışlıkla kara koçun üstüne denk gelen Ayıkulak yerin yedi kat dibine geçer. Bir kocakarıya misafir olur.
14. Kocakarından bu memlekette suyun başını bir devin tuttuğunu, her ay bir kadın karşılığında su verdiğini ve sıranın da padişahın kızında olduğunu öğrenir.
15. Devi öldüren Ayıkulak, padişahın kızını kurtarır. Kız da elini devin kanından batırıp oğlanın arkasına sürer.
16. Durumu öğrenen padişah Ayıkulak'a ne istediğini sorar. Oğlan dünya yüzüne çıkmak ister.
17. Yoluna devam eden Ayıkulak selvi ağacının başında otururken, leylek yavrularını yemeğe çalışan yılanı öldürür.
18. Anne kuş oğlanın yavrularını yiyeceğini zanneder. Bir taş alıp havaya yükselir. Yavru kuşlar durumu annelerine durumu açıklar.
19. Anne kuş Ayıkulak'a ne istediğini sorar. Oğlan yukarı çıkmak ister.
20. Kuş oğlandan; “ kırk tuluk et, kırk tuluk su” ister.
21. Padişahın kuşun istediklerini alan oğlan kuşun üzerine biner. .
22. Kuş oğlana “lark” dedikçe et vermesini “lurk” su vermesini söyler. Ancak kuyunun ağzına yaklaşıncaya et biter. Ayıkulak bacağından bir parça et kesip leylek'e verir. Leylek eti dilinin altında saklar, yeryüzüne çıkınca eti bacağına geri yapıştırır.
23. Kıyafet değiştiren Ayıkulak, otuz sekiz efeyi keser. Kalanlara birer kız verir. Kendisi de bir kızla evlenir.

39. Masalın Adı: Padişahın Üç Oğlu İle Canavar

Derlendiği Yer/Yıl: Denizli/1979

Derleyen: Ali Yurtgezen

Kaynak: Yurtgezen, Ali, Denizli'de Derlenen Masallar, Lisans Tezi, Dnş: Doç. Dr. Saim Sakaoğlu, Atatürk Üniversitesi, Erzurum, 1979.

Masalın Özeti:

1. Padişahın biri bir gün hasta olur. Hekim, padişahın bahçedeki armuttan yerse iyi olacağını söyler.
2. Bu ağacın her yıl bir meyvesi olur. Onu da canavar yer.

3. Armut ağacını; padişahın büyük ve ortanca oğlan beklerler, ancak canavardan korkup kaçarlar.
4. Padişahın küçük oğlu, canavarı gözünden yaralar, armut'u koparıp babasına yedirir.
5. Canavarın peşinden giden küçük oğlan padişahın kızı ile evlenecek olan canavarı öldürmek için padişahın izin ister.
6. Canavar ile savaşır. Canavarı öldürür. Padişahın yanına gider. Kızla konuşur.
7. Kız saçından oğlana iki kıl verir. Kız; "bu kılları sürtünce, beyaz ve siyah koyun gelecek" der.
8. Kızın dediği gibi kılları sürten oğlan beyaz koyuna biner. Geldiği yere geri döner.
9. Babası ve kardeşleriyle mutlu şekilde yaşar.

40. Masalın Adı: Armut Çalan Canavar

Derlendiği Yer/Yıl: Denizli/2000

Kaynak Kişi: Durdu Erge

Kaynak: İşçi, age.

Masalın Özeti:

1. Padişahın üç oğlu vardır. Padişah bir gün hastalanır. Bahçelerindeki armuttan yerse iyi olacağı söylenir.
2. Ancak armutlar bir canavar tarafından yenmektedir.
3. Padişahın oğulları bahçeyi beklemeye başlar. Büyük ve ortanca oğlan bekler ancak başarılı olamaz.
4. Padişahın küçük oğlu canavarı yaralar. Armut'u babasına getirir. Canavarın peşine düşer.
5. Canavarı öldüren oğlan bir kızla karşılaşır.
6. Kız oğlana iki kıl verir. Yeryüzüne çıkmak için kılları birbirine sürtmesini gelen beyaz ve siyah koyunlardan beyaz olanına binmesini söyler.
7. Kızın dediklerini yapan oğlan yeryüzüne çıkar. Kardeşleriyle mutlu bir hayat sürer.

41. Masalın Adı: Masal

Derlendiği Yer/Yıl: Denizli(Buldan)/2002

Derleyen: Mustafa Arslan(Öğrencileri)

Kaynak Kişi: Cennet Gül

Kaynak: Arslan, Mustafa, Denizli Yöresinden Derlenmiş Masallar(Metin-İnceleme), Zirve Yayınları, Denizli, 2008.

Masalın Özeti:

1. Üç kardeş vardır. Bunların bahçelerinde bulunan elma ağacın her yıl bir meyvesi olur. Onu da dev yer.
2. Kardeşler ağacı beklemeye karar verirler. Büyük ve ortanca oğlan beklerler, ancak devden korkup kaçarlar.
3. Küçük kardeş Keloğlan devî yaralar. Kardeşlerine durumu bildirir. Devî takip etmeye başlarlar.
4. Kuyu gibi bir yola gelirler. Büyük ve ortanca kardeş kuyuya inemezler. Keloğlanı kuyuya iner.
5. Kuyunun dibinde dev yoktur ancak üç kızla karşılaşır.
6. Kızları kendisi ve ağabeyleri için yukarıya çıkarır.
7. Üçüncü kız kuyudan çıkmadan önce oğlana saçından kıl koparıp verir. Ayrıca kız oğlana; “yarın buraya bir ak koçla kara koç gelecek, ak koça binersen bizim yanımıza, kara koça binersen yedi kat yerin altına gidersin” der.
8. Son çıkan güzelliğini gören ağabeyleri ipi keserler ve Keloğlanı kuyuda bırakırlar.
9. Yanlışlıkla kara koça binen Keloğlan, yerin yedi kat dibine gider.
10. Susayan keloğlan bir kadından su ister. Kadından bu memlekette suyun başını bir devin tuttuğunu, suyu bırakmak için haftada bir kız istediğini ve sıranın padişahın kızında olduğunu öğrenir.
11. Devî öldüren Keloğlan padişahın kızını kurtarır.
12. Durumu gören padişah Keloğlana ne istediğini sorar. Oğlan padişahıtan bir şey istemez ve yoluna devam eder.
13. Bir ağacın dibine yatar. Kuş yavrularını yemek isteyen yılanı öldürür ve kuşları kurtarır. Yavru kuşlar da gelen annelerine durumu açıklar.
14. Anne kuş Keloğlana ne istediğini sorar. Keloğlan yukarı çıkmak ister.

15. Kuş Keloğlan'a; "kırk koyun kestir, derisine su kattır, etini şey et, ben seni oraya çıkarırım" der.
16. Keloğlan padişahın kuşun istediklerini alır. Oğlan kuşun kanadına biner. Kuş "et" dedikçe et, "su" dedikçe su verir.
17. Kuyudan çıkan Keloğlan kızla evlenir.

42. Masalın Adı: Çeşmedeki Dev

Derlendiği Yer/Yıl: Diyarbakır(Silvan)/1973

Derleyen: Atilla Uğur

Kaynak Kişi: Hasan Kaya

Kaynak: Uğur, Atilla, Çevriksu Köyü(Silvan) Masalları, Lisans Tezi, Dnş: Dr. Saim Sakaoğlu, Atatürk Üniversitesi, Erzurum, 1973.

Masalın Özeti:

1. Şehrin birinde bir çeşme vardır. Çeşmenin suyunu bir dev keser.
2. Şehre gelen avcı devı öldürür. Padişahın kızını devin elinden kurtarır. Kız da devin kanını elini batırarak, beş parmağını oğlanın beline vurur.
3. İzden tanıyan kız durumu babasına söyler. Babası avcıya kızını ve bir çuval altın verir.
4. Kızla evlenen avcı muradına erer.

43. Masalın Adı: Çero

Derlendiği Yer/Yıl: Diyarbakır

Derleyen: Azize Dolu

Kaynak Kişi: Ayten Karataş

Kaynak: Dolu, Azize, Diyarbakır ve Yöresi Masallarında Motif İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Dnş: Prof. Dr. Ensar Aslan, Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, 1997.

Masalın Özeti:

1. Bir babanın bir kızı, üç oğlu vardır. Adam hasta olur. Oğullarına "Hamambası'na taraf ava gitmiyesiz" diye vasiyet eder.
2. Büyük ve ortanca oğlan babalarının vasiyetine uymaz. Aslında bir dev olan geyik tarafından kandırılarak öldürülür.

3. Ağabeylerini aramak için yola çıkan küçük oğlan bir hocayla karşılaşır. Hoca kılığına giren devin oyununa gelmeyen oğlan devî öldürür ve evin bir köşesine gömer.
4. Kız kardeşini yanına getiren oğlan, kız kardeşine devin gömülü olduğu köşeyi göstererek, bulaşık suyunu dökmemesi konusunda uyarır.
5. Kardeşinin sözünü dinlemeyen kız suyu döker ve dev yeniden dirilir. Kızla evlenir ve bir oğulları olur.
6. Oğullarını dere kenarına bırakırlar. Çocuğu bulan oğlan, çocuğu evlat edinir.
7. Çocuk annesi ve babasının dayısına oyun oynayacağını öğrenir. Dayısıyla birlikte onları öldürür.
8. Çocuk dayısıyla birlikte gurbete çıkar. Birbirlerinden ayrılmadan önce çocuk dayısına iki tavuk tüyü verir ve darda kalırsan bunları birbirine çakmasını söyler.
9. Yoluna devam dayı bir çiftçinin yanına çalışmaya girer. Çiftçinin istediklerini yapamayan dayının sırtından zırh çıkartılır ve zibilik başına atılır.
10. Tüylei birbirine sürten oğlan çocuğu(Çero) çağırır. Çero dayısını hastaneye bırakıp çiftçinin yanına gider.
11. Çiftçinin yanında gidip işe başlayan oğlan çiftçinin tüm dediklerini yapar.
12. Sonunda çiftçinin sırtından zırh çıkartarak dayısının öcünü alır.

44. Masalın Adı: Keloğlan

Derlendiği Yer/Yıl: Elazığ/1973

Derleyen: Hadi Yavuz

Kaynak Kişi: Gülgüle Tabak

Kaynak: Nevruz, Hadi, Elazığ Masal ve Hikâyelerinden Derlemeler, Lisans Tezi, Dnş: Ensar Aslan, Atatürk Üniversitesi, Erzurum, 1973.

Masalın Özeti:

1. Bir padişahın üç oğlu vardır. Bir gün padişah hastalanır. Derviş padişahın iyileşmesi için “hazarı elma” denilen yılda bir tane olan elmadan bahseder.
2. İlk sene büyük oğlan, ikinci sene ortanca oğlan elmayı almaya çalışırlar. Ancak ejderhadan korkup geri dönerler.

3. Üçüncü sene küçük oğlan gider. Ejderhayı yaralar. Elmayı alır, babasına getirir. Ağabeyleriyle birlikte ejderhanın peşine düşer.
4. Ejderhanın saklandığı kuyuyu bulurlar. Büyük ve ortanca oğlan kuyuya inemez. Küçük oğlan yanma-donma pahasına kuyuya iner.
5. Kuyunun dibine inen oğlan, orada üç odada üç kızla karşılaşır. Kızlardan devin yerini öğrenir ve nasıl öldürmesi gerektiğini öğrenir.
6. Devi öldüren oğlan kızları ağabeyleri ve kendisi için yeryüzüne çıkarır.
7. Üçüncü kız çıkarken oğlana; ağabeylerinin ipi kesebileceğini söyler. Cuma günü seladan önce havuzun başında tokuşan koçlardan beyaza olanına binmesini öğütler.
8. Ağabeyleri üçüncü kızın güzelliğini görüp, küçük oğlanı kuyuda bırakırlar.
9. Yanlışlıkla siyah koça binen oğlan yerin yedi kat altına gider ve bir ihtiyar kadına misafir olur.
10. İhtiyar kadından suyun başını bir ejderhanın tuttuğunu ve bırakmak için her hafta bir kız kurban istediğini ve sıranın padişahın kızı olduğunu öğrenir.
11. Oğlan padişahın kızını kurban edeceği sırada ejderhayı öldürür. Kız da ejderhanın kanını elini batırıp, oğlanın arkasına vurur.
12. Durumu öğrenen padişah oğlandan ne istediğini sorar. Oğlan kırk gün müsaade ister ve saraya misafir olur.
13. Ava çıktığı sırada çınar ağacına yuva yapmış Zümrüdü Anka kuşunun yavrularını yemek isteyen ejderhayı öldürür. Kuşlar dile gelip, olanları annelerine anlatırlar.
14. Anne kuş oğlanı “kırk camız eti, kırk tuluk su” karşılığında çıkarmayı kabul eder.
15. Padişahın kuşun isteklerini alan oğlan kuşa biner. Kuş “ga” dedikçe “et” verir, “gu” dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan baldırından bir parça et koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, damağının altında tutar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti baldırına geri yapıştırır. Kuş oğlana bir deste tüy verir.
16. Yeryüzüne çıkan oğlan Keloğlan kılığına girer. Bir terziye çırak olur.

17. Büyük kızın istediği makas kesmedik, iğne batmadık, ceviz kabuğunun içine sığan elbiseyi tüyleri birbirine sürtmesiyle çıkan Arap'ın yardımıyla diker.
18. Elbiseyi gören kızlar oğlanın yeryüzüne çıktığını anlar.
19. Giyinir, kuşanır. Büyük ağabeyinin düğününe gider. Cirit oyunu sırasında öldürür.
20. Kunduracıya çirak olur. Ortanca kızın istediği makas kesmedik, iğne batmadık, ceviz kabuğunun içine sığan bir çift ayakkabıyı aynı yolla hazırlar.
21. Ortanca ağabeyini de cirit oyunu sırasında öldürür.
22. Kuyumcuya çirak olur. Küçük kızın babasıyla evlenmek için istediği “altın tepsi içinde, altın tavuğu kovalayan altın horoz”u aynı yolla hazırlar.
23. Babasının düğününe gidip başından geçenleri anlatır.
24. Kızla evlenen oğlan, kırk gün kırk gece düğün eder. Muradına erer.

45. Masalın Adı: Elma Ağacı

Derlendiği Yer/Yıl: Elazığ/1975

Derleyen: Umay Günay

Kaynak Kişi: Kasım Yaman

Kaynak: Günay, Umay, Elazığ Masalları, Atatürk Üniversitesi Basımevi, Erzurum, 1975.

Masalın Özeti:

1. Bir padişahın üç oğlu ve bahçesinde senede bir sefer meyve veren bir elma ağacı vardır. Bu ağacın elmalarını bir ejderha gelir yer, gider.
2. Padişahın üç oğlu elma ağacını beklemeye başlarlar. Büyük ve ortanca oğlan beklerler, ancak başarılı olamazlar.
3. Padişahın küçük oğlu ejderhayı yaralar. Elmayı babasına getirir. Ağabeyleriyle birlikte ejderhanın peşine düşer.
4. Ejderhanın saklandığı kuyuyu bulurlar. Ağabeyleri kuyuya inemez. Küçük oğlan yanma pahasına kuyuya iner.
5. Ejderhayı öldüren oğlan, ejderhanın tutsak ettiği üç kızı kurtarır ve onları kendisi ve ağabeyleri için yeryüzüne çıkarır.

6. En son kız çıkmadan oğlana ağabeylerinin onu kıskanabileceğini söyler ve ona iki tüy verir.
7. Eğer kuyuda kalırsa tüyleri birbirine sürmesini ve gelen iki koçtan beyaz olanına atlamasını öğütler.
8. Son çıkan kızın güzelliğini gören ağabeyleri oğlanı kuyuda bırakırlar.
9. Kızın dediklerini yapan oğlan yanlışla kara koçun üzerine atlar ve yedi kat yerin dibine iner. Bir kocakarıya misafir olur.
10. Kocakarıdan, bu memlekette çeşmenin başını bir ejderhanın tuttuğunu, ejderhanın suyu bırakmak için bir kız istediğini, sıranın da padişahın kızında olduğunu öğrenir.
11. Ejderhayı öldüren oğlan padişahın kızını kurtarır. Kız da elini kana bulayıp oğlanın sırtına sürer.
12. Durumu öğrenen padişah oğlana ne istediğini sorar. Oğlan padişahıtan süre ister ve saraya misafir olur.
13. Sarayın bahçesinde kavak ağacında otururken Zümrütü Anka kuşunun yavrularını yemeğe çalışan yılanı öldürür. Kuşlar da dile gelir ve annelerine olanları açıklar.
14. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister.
15. Kuş oğlandan “kırk deve gövdesi et ile kırk deve tuluğu su” ister.
16. Kuşun istediklerini padişahıtan alan oğlan kuşun ortasına biner.
17. Kuş “gak” dedikçe “et” “guk” dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan baldırından bir parça et koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, dilinin altında saklar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş dua ederek eti bacağına geri yapıştırır.
18. Yeryüzüne çıkan oğlan Keloğlan kılığına girer ve bir kuyumcunun yanına çırak olur.
19. Oğlan son çıkan kızın evlenmek istediği “altın tepsi içinde altın tavşanı kovalayan tazıyı” tüyleri birbirine sürmesiyle çıkan Arap’ın yardımıyla yapar.
20. Tepsiyi gören kız oğlanın yeryüzüne çıktığını anlar.
21. Terziye çırak olan oğlan kızın bir diğer isteği olan “makasla kesilmemiş, iğneyle dikilmemiş, fıstık kabuğunun içine girip çıkan elbise”yi aynı yolla diker.
22. Kız üçüncü olarak olan cirit oyunu düzenlenmesini ister.

23. Tüylerden çıkan Arap yardımıyla giyinir, kuşanır. Ciritte ağabeylerini yaralar ve birinci olur.
24. Başından geçenleri babasına anlatan oğlan kırk gün kırk gece düğün yapıp kızla evlenir ve muradına erer.

46. Masalın Adı: Zümrüdü Anga Guşu

Derlendiği Yer/Yıl: Erzincan/1971

Derleyen: Targan Öcal

Kaynak Kişi: Zöhre Güllü

Kaynak: Öcal, Targan, Erzincan Folklorundan Örnekler, Lisans Tezi,

Dış: Dr. Umay Günay, Atatürk Üniversitesi, Erzurum, 1971.

Masalın Özeti:

1. Padişahın bahçesinde bir elma ağacı vardır. Bu ağacın her sene üç tane elması olur ancak elmalar kaybolur.
2. Padişahın oğulları ağacı beklemeye başlarlar. Büyük ve ortanca oğlu beklerler ancak uyuya kalırlar.
3. Padişahın küçük oğlu uyumamak için parmağını keser ve sonunda devî yaralar. Kardeşleriyle birlikte devin peşine düşer.
4. Devîin saklandığı kuyuyu bulurlar. Padişahın büyük ve ortanca oğlu kuyuya inemez. Küçük oğlan kuyuya iner.
5. Devî öldüren oğlan üç kızla karşılaşır.
6. Kızları kendisi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır.
7. Küçük kız, oğlana; kendisinin yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona bir kitap verir. Cumartesi günü birbirine çevirmesini, gelen iki koçtan, beyaz koça binmesini öğretir.
8. Ağabeyleri küçük kızın güzelliğini görün küçük kardeşi kuyuda bırakırlar.
9. Yanlışlıkla siyah koça bine oğlan yerin yedi kat dibine iner. Bir kocakarıya misafir olur.
10. Kocakarıdan bu memlekette, suyun başını yedi başlı devîin tuttuğunu, suyu bırakmak için her gün bir kız istediğini, sıranın padişahın kızına geldiğini öğrenir.
11. Devî öldüren oğlan padişahın kızını kurtarır. Kız da devîin kanına bir elini batırır, oğlanın sırtına sürer.

12. Durumu öğrenen padişah oğlandan ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister.
13. Padişah oğlanı Zümrüdüanka kuşuna gönderir.
14. Oğlan Zümrüdüanka kuşunun yavrularını yemek isteyen ejderhayı öldürür.
15. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister. Kuş oğlandan kırk tulum su, kırk tulum koç gövdesi ister. Oğlan padişahant, kuşun isteklerini alır.
16. Oğlan kuşun ortasına biner, “gak” dedikçe “et” verir, “gık” dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan bacağından bir parça et koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, eti yemez. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti bacağına geri yapıştırır.
17. Yeryüzüne çıkan oğlan Keloğlan kılığına girer. Kuyumcuya çırak olur.
18. Büyük kızın büyük ağabeyiyle evlenmek için istediği “gümüş tepsinin içindeki zümrüden tavuğu kovalayan altından horozu” kitap yardımıyla yapar.
19. Kitap yardımıyla giyinir, kuşanır ağabeyinin düğününe gider, cirit oynayarak onun kolunu kırar.
20. Çilingire çırak olur. Ortanca kızın, evlenmek için istediği “gümüş tepsinin içinde ineği kovalayan boğayı” kitap yardımıyla yapar.
21. Ortanca ağabeyini de düğününde, cirit oynayarak ayağını kırar.
22. Terziye çırak olur. Küçük kızın Arap ile evlenmek için istediği “kirlenmeyen elbiseyi” yapar.
23. Küçük kızın düğününde cirit oyununda Arap’ı öldürür.
24. Padişaha başından geçenleri anlatır. Kızlarla evlenen oğlanlar yedi gün yedi gece düğün yaparlar.

47. Masalın Adı: Karanlık Dünyadan Işıklı Dünyaya Giden Avcı

Derlendiği Yer/Yıl: Erzincan/(Doruksaray Köyü(Ilıç))

Derleyen: Muhittin Karaman

Kaynak Kişi: Nazire Karaman

Kaynak: Karaman, Muhittin, Doruksaray Köyü(Ilıç) Masalları, Lisans Tezi, Dnş: Dr. Saim Sakaoglu, Atatürk Üniversitesi, Erzurum, 1973.

Masalın Özeti:

1. Bir avcı vardır. Bu avcı av ede ede karanlık dünyaya gider. Bir ağacın dibine yatar.
2. Ağaçtaki bir kuşun yavrularını yemek isteyen yılanı öldürür. Yavru kuşlar dile gelir durumu annelerine anlatır.
3. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan ışıklı dünyaya çıkmak ister.
4. Kuşun istediği “bir kilo et, bir şişe suyu” temin eden oğlan kuşa biner.
5. Kuş “vığ” dedikçe “et” verir, “iğ” dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan kaba etinden koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, dilinin altında tutar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti yapıştırır.

48. Masalın Adı: Padişahın Üç Oğlu

Derlendiği Yer/Yıl: Erzincan

Derleyen: Turhan Kaya

Kaynak: Kaya, Turhan, Halkbilim Açısından Erzincan, Doktora Tezi,

Dış: Prof. Dr. Muhan Bali, Atatürk Üniversitesi, Erzurum, 1992.

Masalın Özeti:

1. Bir padişahın üç oğlu vardır. Padişah küçük oğlunu daha fazla sevmektedir.
2. Bunu bilen ağabeyleri av sırasında ormanda bırakıp giderler.
3. Ormanda kalan oğlan bir müddet yürüdüktan sonra bir eve gelir ve evde periler gibi güzel bir kız görür.
4. Kız oğlana devî nasıl öldürmesini gerektiğini söyler.
5. Devî öldüren oğlan kızı da alıp yola düşer. Yolda tarlada çift süren bir ihtiyar görür ve ihtiyara yardım eder. İhtiyar da buna kızını verir.
6. Yoluna devam eden oğlan bir köye varır ve o köye çoban olur.
7. Bu köyde suyun önüne oturan bir dev vardır ve suyu bırakmak için kurban istemektedir.
8. Devî öldüren oğlan kurban edilecek kızı kurtarır.
9. Bu kızı da yanına alan oğlan üç kızla evine geri döner. Ağlamaktan gözü kör olan babasının gözlerini ovar ve gözlerini açar.
10. İlk bulduğu kızla kendisi evlenir. Diğer kızları ağabeylerine verir.
11. Kırk gün kırk gece düğün yapan oğlan muradına erer.

49. Masalın Adı: Anka Kuşu

Derlendiği Yer/Yıl: Erzincan/1996

Derleyen: Ruhi Kara

Kaynak Kişi: Aysel Karaçay

**Kaynak: Kara, Ruhi, Erzincan Masalları (Metinler ve İncelemeler),
Doktora Tezi, Dnş: Prof. Dr. Bilge Seyidoğlu, Atatürk Üniversitesi,
Erzurum, 1996.**

Masalın Özeti:

1. Bir padişahın bahçesinde bir elma ağacı vardır. Bir dev elmaları alır, gider.
2. Bunu gören padişah sırasıyla üç oğlunu nöbete gönderir.
3. Padişahın oğulları elma ağacını beklemeye başlar. Büyük ve ortanca oğlu beklerler, ancak uyuyakalırlar.
4. Padişahın küçük oğlu uyumamak için parmağını keser ve sonunda devi yaralar. Ağabeyleriyle birlikte devin peşine düşer.
5. Devin saklandığı kuyuyu bulurlar. Padişahın büyük ve ortanca oğlu kuyuya inemez. Küçük oğlan kuyuya iner.
6. Devi öldüren oğlan üç kızla karşılaşır. Kızları kendisi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır.
7. Küçük kız çıkarken, oğlana; ihanete uğrayabileceğini söyler ve ona saçından iki kıl verir. Eğer böyle bir durum olursa kılları bükmesini, gelen koçlardan beyaz olanına binmesini öğütler.
8. Küçük kızın güzelliğini gören ağabeyleri, küçük oğlanı kıskanıp onu kuyuda bırakırlar.
9. Yanlışıklıkla kara koça atlayan oğlan yerin yedi kat altına gider ve bir ağacın dibine yatar.
10. Burada ağaçta yuva yapmış kuş yavrularını, yemeğe çalışan ejderhayı öldürür. Kuşlar da dile gelip annelerine durumu açıklarlar.
11. Yoluna devam oğlan oradaki insanlardan bu memlekette, suyun başını iki başlı bir devin tuttuğunu, suyu bırakmak için her yıl bir kız istediğini ve sıranın padişahın kızında olduğunu öğrenir.
12. Devi öldüren oğlan, padişahın kızını kurtarır. Kızla beraber padişahın sarayına gider ve kuşun istediği kırk gövde et, kırk gövde suyu alır.

13. Oğlan kuşun sırtına biner, kuş “ga” dedikçe “et” verir, “gı” dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan bacağından bir parça et koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, damağının altında tutar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş eti kandiyla sıvazlayıp bacağına geri yapıştırır.
14. Yeryüzüne çıkan oğlan tebdili kıyafet ile Keloğlan gibi gezer.
15. Terziye çırak olan Keloğlan küçük kızın evlenmek için istediği el değmemiş, makas kesmemiş, iğne değmemiş elbiseyi dikmek için kırk gün süre ister.
16. Kılları birbirine sürmesiyle çıkan Arap’ın yardımıyla elbiseyi hazırlar. Bunu gören kız oğlanın yeryüzüne çıktığını anlar.
17. Ardından Keloğlan kızın bir diğer isteği olan bir tepsi içinde altın tavuk, peşindeki civcivleri hazırlamak için bir kuyumcuya çırak olur.
18. Tepsiyi de aynı yolla hazırlayan Keloğlan Arap’ın yardımıyla giyinir, kuşanır. Ağabeylerinin düğününe gidip at sürer ve başından geçenleri babasına anlatır.
19. Tacı küçük oğluna bırakan padişah, diğer oğullarını Allaha havale eder.
20. Küçük kızla evlenen oğlan kırk gün kırk gece düğün yapar.

50. Masalın Adı: Padişah Oğlu İsmail Bey

Derlendiği Yer/Yıl: Erzurum/(Muratbağı Köyü(Horasan)/1973

Derleyen: Erdoğan Ayhan

Kaynak Kişi: Mehmet Çam

Kaynak: Ayhan, Erdoğan, Muratbağı Köyü(Horasan) Halk Hikâyeleri ve Masalları, Lisans Tezi, Dnş: Dr. Saim Sakaoğlu, Atatürk Üniversitesi, Erzurum, 1973.

Masalın Özeti:

1. Padişahın bahçesinde bir elma ağacı vardır. Bu ağacın her sene bir tane elması olur, o elma da kaybolmaktadır.
2. Padişahın oğulları elma ağacını beklemeye başlar. Büyük ve ortanca oğlu beklerler, uyuya kalırlar.
3. Padişahın küçük oğlu İsmail Bey, uyumamak için parmağını keser, tuz basar. Ejderhayı yaralar. Elmayı babasına getirir.

4. Ağabeyleriyle birlikte devin peşine düşer. Ejderhanın saklandığı kuyuyu bulurlar.
5. Padişahın büyük ve ortanca oğlu kuyuya inemez. Küçük oğlan kuyuya iner.
6. Kuyuya inen oğlan üç kızla karşılaşır. Ejderhayı öldürür.
7. Kızları kendisi ve ağabeyleri için dışarı çıkarır.
8. Küçük kız dışarı çıkarken oğlana iki tüy verir. Darda kalırsa bunları birbirine sürmesini, gelen koçlardan beyaz koça binerse yeryüzüne çıkacağını, kara olanına biner yerin yedi kat dibine ineceğini söyler.
9. Küçük kızın güzelliğini gören ağabeyleri oğlanı kuyuda bırakırlar.
10. Kızın dediklerini yapan oğlan yanlışlıkla kara koça biner ve yerin yedi kat dibine iner. Bir ağacın dibine oturur.
11. Anka kuşunun yavrularını yemek isteyen ejderhayı öldürür. Kuşlar da dile gelip durumu annelerine anlatırlar.
12. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmayı ister. Kuş oğlandan “seksen batman cendek, seksen batman kuyruk” ister.
13. Yoluna devam eden oğlan ihtiyar bir kadına misafir olur.
18. İhtiyar kadından, bu memlekette suyun başını bir dev tuttuğunu ve suyu bırakmak için de her sene bir kız istediğini, sıranın da padişahın kızına geldiğini öğrenir.
14. Devi öldüren oğlan, padişahın kızını kurtarır. Kız da beş parmağını devin kanına batırıp, oğlanın arkasına sürer.
15. Durumu öğrenen padişah oğlana ne istediğini sorar. Oğlan padişahın kuşun istediklerini alır.
16. Oğlan kuşa biner, kuş “hak” dedikçe “et” verir, “hık” dedikçe cendek verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan baldırından bir parça et koparıp kuşa verir.
17. Yeryüzüne çıkan oğlan Keloğlan kılığına girer. Kuyumcuya çirak olur.
18. Küçük kızın büyük ağabeyi evlenmek için istediği “bir altın tavuk, yanında da gıdıklayan koşturan altın civcivleri” tüyleri yakmasıyla çıkan Arap yardımıyla hazırlar.
19. Arap yardımıyla giyinir, kuşanır cirit oynamaya gider. Ağabeylerini ciritte öldürür.

20. Kızın evlenmek için istediği “altından tazı ve altın tavuk”u aynı yolla hazırlar.
21. Bunu gören kız oğlanın yeryüzüne çıktığını anlar.
22. Padişah olan oğlan kızla evlenir ve muradına erer.

51. Masalın Adı: Guşçi Baba

Derlendiği Yer/Yıl: Erzurum(İspir)/2001

Derleyen: Ferit Ayyıldız

Kaynak Kişi: Hünkar Aygün

Kaynak: Ayyıldız, Ferit, İspir ve Pazaryolu Masalları (Metin-İnceleme), Yüksek Lisans Tezi, Dnş: Prof. Dr. Bilge Seyidoğlu, Atatürk Üniversitesi, Erzurum, 2001.

Masalın Özeti:

1. Bir adamın üç oğlu vardır. Bu oğlanlar ava giderler. Bir kuyuya rastlarlar.
2. Büyük ve ortanca oğlan kuyuya inemez. Küçük oğlan yanma pahasına kuyuya iner.
3. Kuyuya inen oğlan üç odada üç kızla karşılaşır.
4. Kızları kendisi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır.
5. Küçük kız çıkarken, oğlana yukarı çıkmamağını söyler ve ona iki kuş kılı verir. Burada kalırsa bunları birbirine sürmesini, gelen koçlardan beyaz olanına binmesini öğütler.
6. Küçük kızın güzelliğini gören ağabeyleri, küçük oğlanı kuyuda bırakırlar.
7. Yanlışıklıkla kara koça binen oğlan yerin yedi kat dibine gider. Karşısına çıkan devi öldürür.
8. Bir ağacın dibine yatan oğlan, ağaçtaki Anka kuşunun yavrularını yemek isteyen yılanı öldürür. Kuşlar dile gelip, anne kuşa olanları anlatır.
9. Anne kuş oğlanı yeryüzüne çıkarır. Oğlan ağabeylerinin kuyunun başında hala çekiştiğini görür.
10. Padişahın kızını almak için yirmi dört saat atın derisinde yatar. Anka kuşları oğlanı yüksek bir tepeye bırakırlar.
11. Tepeden aşığı yuvarlanan oğlan, Guşçi Babayla karşılaşır.
12. Yasak kapıyı açan oğlan peri padişahının kızlarını görür. Küçük kıza aşık olur.
13. Guşçi Baba'nın yardımıyla bu kızla evlenir. Üç çocuğu olur.

14. Kız evden kaçar. Anka kuşu oğlanı “kırk hokka et, kırk hokka şarap” karşılığında peri padişahının sarayına götürür.
15. Oğlan kuşun ortasına biner, kuş “ga” dedikçe “et” verir, “gı” dedikçe şarap verir.
16. Kızı geri alan oğlan kırk gün kırk gece düğün yapıp evlenir. Muradına erer.

52. Masalın Adı: Nar Çalan Dev

Derlendiği Yer/Yıl: Gümüşhane-Bayburt/1998

Derleyen: Serap Küçük

Kaynak: Küçük, Serap, Gümüşhane ve Bayburt Yöresi Masalları, Lisans Tezi, Dnş: Prof. Dr. Saim Sakaoglu, Selçuk Üniversitesi, Konya, 1998.

Masalın Özeti:

1. Padişahın üç oğlu vardır. Bahçelerindeki nar ağacının meyveleri dev tarafından yenmektedir.
2. Padişahın üç oğlu narları beklemeye karar verirler. İlk önce büyük ve ortanca oğlan bekler, ancak uyuya kalırlar.
3. Küçük oğlu devi yaralar. Kardeşleriyle birlikte devin peşine düşer.
4. Dev in saklandığı kuyuyu bulurlar. Büyük ve ortanca oğlan kuyuya inemez. Küçük oğlan yanma pahasına kuyuya iner.
5. Kuyuya inen oğlan üç kızla karşılaşır.
6. Devi öldürür. Kızları yukarı çıkarır.
7. Kızlarla evlenirler. Muratlarına ererler.

53. Masalın Adı: Elma Çalan Dev

Derlendiği Yer/Yıl: Gümüşhane-Bayburt/1998

Derleyen: Serap Küçük

Kaynak Kişi: Vedat Bilgin

Kaynak: Küçük, age.

Masalın Özeti:

1. Kralın bahçesinde bir elma ağacı vardır. Bu ağacın her yıl bir tane elması olur, onu da dev alır.
2. Karalın oğulları ağacı beklemeye başlar. Büyük ve ortanca oğlu beklerler, ancak başarılı olamazlar.

3. Küçük oğlan devi yaralar. Devın saklandığı kuyuya iner.
4. Kral da oğullarını kardeşlerine yardım etmesi için gönderir.
5. Küçük oğlan kuyuda üç kızla karşılaşır. Kızları yukarı çıkarır.
6. Ağabeyleri oğlanı kuyuda bırakırlar.
7. Kuyuda kalan oğlan kızın verdiği kılları birbirine sürter. Gelen koyunlardan yanlışlıkla kara olanına biner. Yerin yedi kat altına gider.
8. Oğlan bir kuşun yavrularını yemek isteyen canavarı öldürür.
9. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister.
10. Kuş oğlandan et ve su ister. Oğlan kılları birbirine sürer ve kuşun istediklerini temin eder.
11. Kuş oğlanı yeryüzüne çıkarır. Ancak yoldayken eti biter. Oğlan bacağından koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, saklar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş eti oğlana bacağına geri yapıştırır.
12. Yeryüzüne çıkan oğlan babasına başından geçenleri anlatır. Kuyudaki kızla evlenir.

54. Masalın Adı: Elma Çalan Dev

Derlendiği Yer/Yıl: Gümüşhane-Bayburt/1998

Derleyen: Serap Küçük

Kaynak Kişi: Sami Keleş

Kaynak: Küçük, age.

Masalın Özeti:

1. Padişahın bahçesinde bir elma ağacı vardır. Bu ağacın her sene bir tane elması olur, onu da dev yer.
2. Padişahın oğulları elma ağacını beklemeye başlar. Büyük ve ortanca oğlu beklerler, devden korkup kaçarlar.
3. Padişahın küçük oğlu devi yaralar. Elmayı babasına getirir. Ağabeyleriyle birlikte devin peşine düşer.
4. Devın saklandığı kuyuyu bulurlar. Padişahın büyük ve ortanca oğlu kuyuya inemez. Küçük oğlan yanma-donma pahasına kuyuya iner.
5. Kuyunun dibine inen oğlan üç kızla karşılaşır. Kızlardan devin yerini öğrenir ve devi öldürür.
6. Ağabeyleri küçük kızın güzelliğini görüp küçük oğlanı kuyuda bırakırlar.

7. Kuyuda kalan oğlan kartal kuşunun yavrularını yemeğe çalışın yılını öldürür.
8. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister.
9. Kuş oğlandan kırk koyun ve kırk fıçı şarap ister.
10. Oğlan oradan kalkıp şehre gider. Burada, suyun başını bir dev tutmuştur. Dev suyu bırakmak için bir kız istediğini bugün de padişahın kızının verileceğini öğrenir.
11. Devi öldürür. Kızı kurtarır. Kızda devin kanını eline batırıp oğlana vurur.
12. Kan izinden dev oğlanın öldürdüğu anlaşılır. Padişahın kuşun istediklerini alır.
13. Oğlan kuşa biner, kuş “ga” dedikçe “et” verir, “gı” dedikçe şarap verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan bacağından etinden koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, dilinin altında saklar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti geri verir.
14. Yeryüzüne çıkan oğlan evine geri döner. Küçük kızla evlenir.

55. Masalın Adı: Padişah ve Oğulları(Elma Çalan Dev)

Derlendiği Yer/Yıl: Gümüşhane-Bayburt/1998

Derleyen: Serap Küçük

Kaynak Kişi: Ahmet Yelver

Kaynak: Küçük, age.

Masalın Özeti:

1. Bir padişahın üç oğlu vardır. Padişah oğullarına “Ben öldüğüm zaman benim mezarımda sıra ile üç gün Kuran okuyacaksınız” vasiyet eder.
2. Padişah ölür. Oğlanlar mezarı beklemeye başlar. Büyük ve ortanca oğlan yedi başlı dev görüp kaçarlar.
3. Küçük oğlan ejderin altı başını keser. Ağabeyleriyle birlikte devin peşine düşerler.
4. Ejderin saklandığı kuyuyu bulurlar. Padişahın büyük ve ortanca oğlu kuyuya inemez. Küçük oğlan kuyuya iner.
5. Kuyunun dibine inen oğlan iki kızla karşılaşır. Ejderi öldürür.
6. Kızları yukarı çıkarır. Kendisi çıkacağı sırada ağabeyleri ipi keser.
7. Yerin yedi kat dibine gider. Kartal kuşunun yavrularını yemeğe çalışın yılını öldürür.

8. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister.
9. Kuş oğlandan et ve şarap ister.
10. Oğlan kuşa biner, kuş “ga” dedikçe “et” verir, “gi” dedikçe şarap verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan bacağına etinden koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, dilinin altında saklar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti geri verir.
11. Yeryüzüne çıkan oğlan ağabeylerini öldürür. Kızlarla evlenir.

56. Masalın Adı: Gül Koparan Dev

Derlendiği Yer/Yıl: Gümüşhane-Bayburt/1998

Derleyen: Serap Küçük

Kaynak Kişi: M. Zeki Saldurak

Kaynak: Küçük, age.

Masalın Özeti:

1. Bir padişahın sarayında sarı gül yetişir. Bu gülleri koparan bir dev vardır.
2. Padişahın oğulları gülleri beklemeye başlar. Büyük ve ortanca oğlu beklerler, ancak uyuyakalırlar.
3. Padişahın küçük oğlu devı yaralar. Ağabeyleriyle birlikte devin peşine düşer.
4. Devın saklandığı mağarayı bulurlar. Küçük oğlan mağaraya iner.
5. Mağaraya inen oğlan devı öldürür. Üç kızla karşılaşır.
6. Kızları yukarı çıkarır.
7. Küçük kız çıkarken oğlana “altın tazı ve gümüş tavşan” verir. Buradan çıkamazsa gelen koçlardan beyaz olanına binmesini söyler.
8. Ağabeyleri küçük kızın güzelliğini görüp küçük oğlanı kuyuda bırakırlar.
9. Yanlışıklıkla kara koça binen oğlan karanlık dünyaya gider. Bir neneye misafir olur.
10. Burada, suyun başını bir ejderha tutmuştur. Ejderha suyu bırakmak için kurban istediğini sıra padişahın kızında olduğunu öğrenir.
11. Ejderhayı öldürür. Kızı kurtarır.
12. Durumu öğrenen padişah yeryüzüne çıkmak isteyen oğlanı Angut kuşuna gönderir.
13. Oğlan Angut kuşunun yavruları ejderhanın elinden kurtarır.

14. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister. Kuş bir batman et, bir batman su ister. Oğlan padişahıtan, kuşun dediklerini temin eder.
15. Kuş “ga” dedikçe “et” verir, “gi” dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan bacağından kesip kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, ağzında tutar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti geri verir.
16. Yeryüzüne çıkan oğlan Keloğlan kılığına girer. Kuyumcuya çirak olur.
17. Kızın istediği altın tazi, gümüş tavşanı hazırlar.
18. Ağabeylerini öldürür. Başından geçenleri babasına anlatır. Küçük kızla evlenir.

57. Masalın Adı: Üç Kardeş Nağlı

Derlendiği Yer/Yıl: Iğdır/1971

Derleyen: Orhan Aras

Kaynak Kişi: Bahattin Ağır

Kaynak: Aras, Orhan, Iğdır-Aras Boyu Halk Masalları, Lisans Tezi,

Dış: Dr: Saim Sakaoğlu, Atatürk Üniversitesi, Erzurum, 1971.

Masalın Özeti:

1. Padişahın bağı vardır. Bu bağın meyvelerini(elma) bir yaratık koparır.
2. Bağı; padişahın büyük ve ortanca oğlan beklerler, ancak başarılı olamazlar.
3. Küçük oğlan ise uyumamak için “parmağını keser yerine de tuz basar” ve sonunda bağı talan eden yaratığı yaralar. Kardeşleriyle birlikte devin peşine düşer.
4. Devin saklandığı kuyuyu bulurlar. Padişahın büyük ve ortanca oğlu kuyuya inemez. Küçük oğlan kuyuya iner.
5. Kuyunun dibine inen oğlan üç kızla karşılaşır. Kızlardan devlerin canını nasıl alacağını öğrenir ve devleri öldürür.
6. Kızları yukarı çıkarır.
7. Küçük kız çıkarken “üç tane su akacak, oradan iki koç geçecek, ak koça atlarsan yeryüzüne çıkacağını, kara koça binerse yerin yedi kat altına gideceğini” söyler.
8. Kara koça binen oğlan yerin yedi kat altına gider.

9. Burada suyun başını tutmuş olan devi öldürür. Padişahın kızını kurtarır. Kız da elini devin kanına batırır, oğlanın dalına vurur.
10. Bir nenenin evine misafir olur.
11. Durumu öğrenen padişah oğlandan ne istediğini sorar. Oğlan ışıklı memlekete çıkmak ister.
12. Padişah bunu yapamayacağını ama Zümrüdü Anka kuşunun yardım edebileceğini söyler. Ona “kırk tuluk kuyruk, kırk tuluk su verir”.
13. Zümrüdü Anka kuşunun yavrularını yemek isteyen ejderhayı öldürür. Kuşlar dile gelip, annelerine olanları anlatırlar.
14. Kuş oğlanı çıkarmayı kabul eder. Ancak yolda eti biter. Oğlan bacağı koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, damağının altında tutar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti geri yapıştırır.
15. Yeryüzüne çıkan oğlan ağabeylerini öldürür.
16. Üç kızla evlenen oğlan kırk gün kırk gece düğün eder. Muradına erer.

58. Masalın Adı: Dipsiz Kuyu

Derlendiği Yer/Yıl: Isparta(Yalvaç)/1997

Derleyen: Halil Altay Göde

Kaynak Kişi: Halil Demirci

Kaynak: Göde, Halil Altay, Yalvaç Masalları Üzerine Bir İnceleme, Yüksek Lisans Tezi, Dnş: Yrd. Doç. Dr. Mehmet Özçelik, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, 1997.

Masalın Özeti:

1. Padişahın bahçesinde bir elma ağacı vardır. Bu ağacın her sene bir tane elması olur, onu da dev yer.
2. Padişahın oğulları elma ağacını beklemeye başlar. Büyük ve ortanca oğlu beklerler, devden korkup kaçarlar.
3. Küçük oğlan devi yaralar. Elmayı babasına getirir. Padişahın küçük oğlu devi yaralar. Kardeşleriyle birlikte devin peşine düşer.
4. Devin saklandığı kuyuyu bulurlar. Padişahın büyük ve ortanca oğlu kuyuya inemezler. Küçük oğlan yanma-donma pahasına kuyuya iner.
5. Kuyuya inen oğlan üç kızla karşılaşır. Küçük kızın yardımıyla devi öldürür.
6. Kızları yukarıya çıkarır.

7. Küçük kız çıkarken oğlana; kendisinin yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona iki tüy verir. Tüyleri birbirine sürmesini gelen koçlardan beyaza binerse kuyunun ağzına çıkacağını, siyah koça binerse yerin yedi kat altına gideceğini söyler.
8. Ağabeyleri küçük kızın güzelliğini görüp küçük kardeşi kuyuda bırakırlar.
9. Oğlan beyaz koça binip kuyunun ağzına çıkar ve burada bir dervişe rastlar.
10. Yola çıkarlar. Oğlan yolda gördüklerine sarayda çorba içmeye çağırır.
11. Yolda küçük kızı derviş Bostancı Köse kaçıtır.
12. Oğlanların üç kız kardeşi vardır. Bunlar yılanlar padişahı, kuşlar padişahı ve devler padişahıyla evlendirilir.
13. Oğlan küçük kızı kurtarmak için yola çıkar. Eniştelere yardım ister. Ancak hiçbiri yardım edemez.
14. Bostancı Kösenin çadırını bulur, kızı kaçıtır. Ancak Köse'nin atı Köseye haber verir. Kızı tekrar alır.
15. Oğlan Köse'nin atıyla baş etmek için Köse'nin atının anasını bulur.
16. Atın anası kızı kurtarır. Memleketine gitmek için yola çıkarlar. Yolda bir çadır kurarlar.
17. Bu çadırı bir ejderha sarar. Ondan Sinan Ağa'nın hikayesini öğrenmesini ister.
18. Hikayeyi öğrenmek için yola koyulur. Yolda üç ihtiyarla karşılaşır ve onlardan yardım ister. En yaşlı olanı oğlana bir yüzük verir.
19. İhtiyarların yardımıyla Sinan'ın hikayesini öğrenir.
20. Karısı Sinan Ağa'ya kamçıyla bir kez vurur eşek olur. İkinci kez vurur köpek olur. Yıllar sonra oğlu iki defa vurur Sinan Ağa eski haline döner.
21. Sinan Ağa oğlanı öldürmek ister. Oğlan namaz kılmak için Sinan'dan izin ister. İki rekat namaz kıldıktan sonra selam verirken yüzüğü yutar. Kuş olup uçar, gider.
22. Sinan'ın hikayesini öğrenen oğlan bunu ejderhaya anlatır. Ejderha Sinan'ın kızıdır.
23. Hikayeyi duyan ejderha tılsımından çıkıp kıza dönüşür. Oğlan iki kızı alıp memleketine geri döner.
24. İki kızla evlenen oğlan kırk gün kırk gece düğün yapar.

59. Masalın Adı: Zümrüdü Anka

Derlendiği Yer/Yıl: Isparta(Yalvaç)/1997

Derleyen: Halil Altay Göde

Kaynak Kişi: Satı Şahan

Kaynak: Göde, age.

Masalın Özeti:

1. Bir adamın üç oğlu vardır. Bunlar para kazanmak için yola düşerler.
2. Çölde bir kuyunun başına gelirler. Kuyunun içinde ne olduğunu merak edip, inmeye çalışırlar.
3. Büyük ve ortanca oğlan kuyuya inemezler. Küçük oğlan kuyuya iner.
4. Kuyuya inen oğlan üç kızla karşılaşır. Kızları yukarı çıkarır.
5. Küçük kız çıkarken oğlana eğer ağabeylerinin onu yukarı çıkarmayabileceklerini söyler ve böyle bir durumda gelen iki koyundan ak olanına binmesini öğütler.
6. Küçük kızın güzelliğini gören ağabeyleri oğlanı kuyuda bırakırlar.
7. Yanlışlıkla kara koyuna binen oğlan yerin yedi kat dibine iner. Bir kocakarıya misafir olur.
8. Kocakarıdan bu memlekette suyun başını bir devin tuttuğunu, suyu bırakmak için her gün bir kız istediğini ve sıranın padişahın kızına geldiğini öğrenir.
9. Devi öldüren oğlan padişahın kızını kurtarır. Kız da devin kanını sağ elini basıp, oğlana damga vurur.
10. Durumu öğrenen padişah oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak için yirmi tuluk et, yirmi tuluk su ister.
11. Yoluna devam eden oğlan bir ulu ağacın dibine yatar. Zümrüdü Anka kuşunun yavrularını ejderhanın elinden kurtarır.
12. Yavru kuşlar dile gelip, annelerine olanları açıklarlar. Anne kuş da oğlanı yeryüzüne çıkarmayı kabul eder.
13. Oğlan kuşa biner, kuş “gak” dedikçe “et” verir, “guk” dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan bacağından bir parça et koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, dilinin altında saklar. Yeryüzüne

çıktıklarında kuş oğlana eti bacağına geri yapıştırır. Ayrıca oğlana iki tüy verir.

14. Yeryüzüne çıkan oğlan kızın istediğı el değmeden hazırlanmış gelinliğı tüyleri birbirine çatarak hazırlar.
15. Gelinliğı gören kız oğlanın yeryüzüne çıktığını anlar.
16. Evine giden oğlan başından geçenleri babasına anlatır. Babası diğer oğullarını öldürür.
17. Küçük kızla evlenen oğlan kırk gün kırk gece düğün eder.

60. Masalın Adı: Dev Masalı

Derlendiğı Yer/Yıl: Isparta(Uluborlu)/2006

Derleyen: Elif Ülkü Yıldırım

Kaynak Kişi: Sevgi Çobankaya

Kaynak: Yıldırım, Elif Ülkü, Senirkent-Uluborlu Yöresi Halk Edebiyatı Mahsulleri Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Dnş: Yrd. Doç. Dr. Mehmet Özçelik, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, 2006.

Masalın Özeti:

1. Adamın birinin üç oğlu vardır. Bunların elmaları zamanla kaybolmaya başlar.
2. Adamın oğulları bahçeyi beklemeye başlar. Büyük ve ortanca oğlu başarılı olamazlar.
3. Adamın küçük oğlu devi yaralar. Ağabeyleriyle birlikte devin peşine düşer.
4. Devin saklandığı kuyuyu bulurlar. Adamın büyük ve ortanca oğlu kuyuya inemez. Küçük oğlan kuyuya iner.
5. Oğlan kuyuda üç odada üç kızla karşılaşır. Kızlardan devin yerini ve devi nasıl öldürmesi gerektiğini öğrenir.
6. Devi öldüren oğlan, kızları ağabeyleri ve kendisi için çıkarır.
7. Küçük kız çıkarken, oğlana bir yüzük verir. Ayrıca kız “eğer ipini kesen olursa bu yüzüğe elini sür. Bir ak koç, bir kara koç çıkar. Kara koç delidir; ama korkma, kara koça bin, seni yeryüzüne çıkarır.”der.
8. Babası, oğlanın ipini, en son kızı çıkardıktan sonra keser.
9. Yanlışlıkla ak koça binen oğlan yerin yedi kat yeraltına gider. Yaşlı bir kadına misafir olur.

10. Kadından bu köyde, suyun başını bir dev tuttuğunu, kız verilirse suyun önünü açtığını ve sıranın muhtarın kızında olduğunu öğrenir.
11. Devi öldüren oğlan muhtarın kızını kurtarır.
12. Durumu öğrenen muhtar oğlana ne istediğini sorar. Oğlan muhtardan bir şey istemez. Yoluna devam eder.
13. Yolda bir kuşun yavrularını yemek isteyen yılanı öldürür. Dile gelen kuşlar annelerine durumu açıklarlar.
14. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan kuştan onu yeryüzüne çıkmasını ister.
15. Kuşun istediği “kırk tuluk et, kırk tuluk su”yu muhtardan alan oğlan kuşun ortasına biner.
16. Kuş “gurg” dedikçe “et” verir, “curk” dedikçe su verir.
17. Yeryüzüne çıkan oğlan, kırk gün kırk gece düğün yapıp kızla evlenir ve muradına erer.

61. Masalın Adı: Zümrüdü Anka Kuşu

Derlendiği Yer/Yıl: Isparta(Sütçüler)/2006

Derleyen: Seher Demirbaş

Kaynak Kişi: Mehmet Şişman

Kaynak: Demirbaş, Seher, Sütçüler Masalları Üzerine Bir İnceleme, Yüksek Lisans Tezi, Dnş: Yrd. Doç. Dr. Mehmet Özçelik, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, 2006.

Masalın Özeti:

1. Padişahın bahçesinde bir nar ağacı vardır. Bu ağacın her sene bir tane narı olur, onu da yedi başlı dev yer.
2. Padişahın oğulları nar ağacını beklemeye başlar. Büyük ve ortanca oğlu beklerler, devi görünce kaçarlar.
3. Padişahın küçük oğlu devi yaralar. Ağabeyleriyle birlikte devin peşine düşer.
4. Devın saklandığı deliği bulurlar. Büyük ve ortanca oğlan kuyuya inemez. Küçük oğlan donma-yanma pahasına kuyuya iner ve devi öldürür.
5. Odaları gezerken insanlarla karşılaşır. Bunların içinden üç kızını ağabeyleri ve kendisi için yukarı çıkarır.

6. Küçük kız çıkarken, oğlana; ihanete uğrayabileceğini söyler ve ona iki kıl verir. Eğer böyle bir durum olursa kılıları birbirine çakmasını, gelen koçlardan beyaz olanına binmesini öğütler.
7. Küçük kızın güzelliğini gören ağabeyleri, küçük oğlanı kıskanıp onu kuyuda bırakırlar.
8. Yanlışlıkla siyah koça binen oğlan yerin yedi kat altına gider ve orada bir kocakarıya misafir olur.
9. Kocakarından bu memlekette, suyun ağzını bir devin tuttuğunu, her sene bir kız karşılığında suyun bıraktığını ve sıranın padişahın kızında olduğunu öğrenir.
10. Devi öldüren oğlan padişahın kızını kurtarır. Kız da devin kanına elini batırıp, oğlanın sırtına vurur.
11. Durumu öğrenen padişah oğlandan ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister.
12. Saraya misafir olan oğlan sarayın bahçesinde Zümrüdü Anka kuşunun yavrularını yemek isteyen ejderhayı öldürür. Yavru kuşlar da dile gelip olanları anne kuşa anlatır.
13. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister. Kuş oğlandan “kırk ton et, kırk fıçı da şarap” ister. Oğlan padişahın, kuşun dediklerini alır.
14. Oğlan kuşun ortasına biner, kuş “gak” dedikçe “et” verir, “guk” dedikçe şarap verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan baldırından bir parça et koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, damağının altında tutar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti baldırına geri yapıştır.
15. Yeryüzüne çıkan oğlan bir terziye çırak olur.
16. Kızın istediği “fıstık kabuğunun içine sığan” olan elbiseyi kılıları birbirine çakmasıyla çıkan Arap yardımıyla hazırlar.
17. Elbiseyi alan kız, oğlanın dünya yüzüne çıktığını anlar.
18. Arap’ın yardımıyla giyinir, kuşanır ağabeylerinin düğününe gider. At yarışı(cirit) yapar.
19. Babasının yanına gidip başından geçenleri anlatır. Ağabeylerini affeder.
20. Küçük kızla evlenen oğlan kırk gün kırk gece düğün yapar. Muradına erer.

62. Masalın Adı: Elmaya Dadanan Dev

Derlendiği Yer/Yıl: İstanbul(Kadırğa)/1958

Derleyen: Numan Kartal

Kaynak Kişi: Sami Yaşa

Kaynak: Kartal, Numan, Elmaya Dadanan Dev, Türk Folklor Araştırması Dergisi, v. 15 (291), Ekim 1973, s. 6795.

Masalın Özeti:

1. Bir adamın üç oğlu vardır. Bunların bir tarlası, tarlanın senede bir elma veren ağacı vardır. Ancak elma zamanı gelince kaybolmaktadır.
2. Adamın oğulları elma ağacını gözetlemeye başlarlar ve bir devin geldiğini görürler.
3. Eve gelen oğlanlar, babalarına olanları anlatırlar ve dev beklemeye başlarlar.
4. İlk önce büyük ve ortanca oğlan bekler, ancak devden korkup kaçarlar.
5. Adamın küçük oğlu Kelce elmaya dadanan dev öldürür ve muradına erer.

63. Masalın Adı: Heyamola

Derlendiği Yer/Yıl: İstanbul

Kaynak: Tunara, Girizan, Heyamola, Türk Folklor Araştırması Dergisi, v. 7 (149-150), Aralık 1961-Ocak 1962, s. 2595-2598, s. 2625-2626.

Masalın Özeti:

1. İstanbul padişahlarından biri, tebdili kıyafet ederek, veziri ile birlikte bir tetkik gezisine çıkar.
2. Bir gün yönlerini şaşırılmışlar ve beyaz sakallı ihtiyar çoban baba ile kızına misafir olurlar.
3. Padişah Allahın emriyle kızını çobandan ister.
4. Kızı alan padişah yola çıkmadan önce ihtiyara bir kese altın ile bir pazıbent verir ve dokuz ay sonra doğacak oğlunun adını Mustafa koymasını, büyüdüğü zaman, pazıbendi koluna takıp, İstanbul padişahına göndermesini ister.
5. On beş yaşına gelen Mustafa İstanbul yolculuğuna çıkar ve yolda bir Keloğlan'a rastlar. Keloğlanla birlikte yola düşerler.

6. Keloğlan su içmek için kuyuya inen Mustafa'yı kuyuda bırakır. Keloğlan oğlanı çıkarmak için onun yerine geçmeyi şart koşar.
7. Mustafa Keloğlanın şartını kabul eder. Yollarına devam ederler ve İstanbul'a gelirler. Sarayda yaşamaya başlarlar.
8. Mustafa'nın sarayda sevilmesini hazmedemeyen Keloğlan bir cadı karıya danışır. Cadı karı oğlanı Yemen şahının kızını almaya göndermesini söyler.
9. Padişahın isteği üzerine kızı getirmeyi kabul eder. Ancak Mustafa, padişahın "teknesi gümüşten, direkleri altından, yelkenleri sırma işlemeli bir atlastan yapılacak, tayfalarının kırk erkek, kırk kadın ve her biri kırk çeşit, kırk renk elbiseli" bir tekne ister.
10. Yola çıkan oğlan zorlu bir yolculuktan geçerek bir adaya varırlar.
11. Mustafa adada gezerken ağaçta yuva Zümrüd Anka kuşunun yavrularını yemek üzere olan ejderhayı öldürür.
12. Durumu gören Zümrüd Anka kuşu oğlana ne istediğini üç defa sorar. Oğlan her seferinde kuştan sağlığını ister.
13. Kuş da oğlana tüyünden koparıp verir ve ona ihtiyacı olursa tüyleri yakmasını söyler.
14. Yoluna devam eden Mustafa denizde kayaya sıkışmış olan balıklar pirini kurtarır. Balık oğlana ne istediğini üç defa sorar. Oğlan her seferinde balıktan sağlığını ister.
15. Balık da oğlana iki pul verir ve ona ihtiyacı olursa pulları yakmasını söyler.
16. Yoluna devam edip Yemen sultanın sarayına varan oğlan kızı görür ve kıza saz çaldırarak, şarkılar söyler.
17. Kızı babasından ister. Yemen padişahı kızın gelmesi için abıhayat suyunu istediğini söyler ve oğlana kırk gün müddet verir.
18. Abıhayat suyunu nereden ve nasıl alacağını sormak için Zümrüd Anka kuşunu çağırır.
19. Durumu kuşa anlatır. Kuş da oğlandan "kırk tuluk su, kırk tuluk et" ister.
20. Oğlan kuşun ortasına biner. Kuş "gak" dedikçe "et" verir, "guk" dedikçe su verir. Suyu dolduran oğlan Yemen sultanının sarayına götürür.
21. Kız bu sefer oğlandan anneannesinin denizde kaybolan yüzüğünü bulmasını ister.

22. Pulları birbirine sürten oğlan balık pirini çağırır. Balıklar pirinin yardımıyla, ihtiyar balığın yutmuş olduğu yüzüğü bulurlar.
23. Kızı alan oğlan İstanbul'a gider ve kızı teslim eder.
24. Kızın Mustafa'yla görüşmesine kıskanan Keloğlan, Mustafa'nın öldürülmesini emreder.
25. Yemen sultanı abihayat suyunu alıp Mustafa'nın odasına gider ve Mustafa'yı Kesik başını yerine yerleştirir.
26. Durumu babasına anlatan oğlan pazıbendi gösterir.
27. Keloğlanı kırk katırın kuyruğuna bağlayıp saraya gönderirler.
28. Kırk gün kırk düğün yapan oğlan kızla evlenir ve muradına erer.

64. Masalın Adı: Feyiz

Derlendiği Yer/Yıl: Kahramanmaraş(Elbistan)/1971

Derleyen: Ergin Aksoy

Kaynak: Ergin Aksoy, Elbistan ve Yöresi Halk Masallarından Derlemeler, Lisans Tezi, Dnş: Dr. Bilge Seyidoğlu, Atatürk Üniversitesi, Erzurum, 1971.

Masalın Özeti:

1. Bir padişahın üç oğlu vardır. Padişah bahçesinin etrafına duvar ördürür. Ancak zamanla sökölmeye başlar.
2. Padişahın oğulları duvarı beklemeye başlarlar. Büyük ve ortanca oğlan başarılı olmaz, duvar sökölmeye devam eder.
3. Padişahın küçük oğlu duvarı sökmeğe çalışın devı yaralar. Devı takip eden oğlan, devın saklandığı kuyuya iner.
4. Devı öldüren oğlan, kaybolan bacısını bulup yeryüzüne çıkarır.
5. Oğlan bir gün ava gittiği vakit, bacısı su almak için kuyuya gider. Kuyunun dibinde bir inilti duyar. İp sallayarak, aslında ölmemiş, genç güzel bir oğlan olan devı yukarıya çıkarır.
6. Devle birlikte olan kızın bir oğlu olur.
7. Oğullarını dere kenarına bırakırlar. Çocuğu bulan dayısı, çocuğu evlat edinir.
8. Kardeşi ve dev oğlanı öldürmek için plan yaparlar. Bunu duyan çocuk dayısına haber verip, onu uyarır.

9. Oğlan yılanı ve kardeşini öldürür. Yeğeniyle birlikte kazan ateşinin sönmemesi için nöbet tutmaya başlarlar.
10. Nöbet sırası Feyiz’de olduğu bir gün bir ışık görür ve ışığa doğru gider.
11. Elinde biri beyaz diğeri siyah olan yumaklarla gece-gündüz’ü tayin eden bir ihtiyara rastlar.
12. Yoluna devam eden oğlan dev anasıyla karşılaşır ve onlara katılmak istediğini söyler. Devler onlara katılabilmesi için padişahın kızını getirmede onlara yardım etmesini gerektiğini söylerler.
13. Devlerle birlikte yola düşen oğlan padişahın sarayına varır. Devlere oyun yaparak kırkını birden öldürür.
14. Dev anasını da öldüren oğlan her birinin kulaklarını kesip cebine koyar. Mağarasına geri döner.
15. Durumu öğrenen padişah kızını Feyiz’e verir. Kızı alan oğlan dayısını da yanına alıp, memleketine gitmek için yola çıkar.
16. Feyiz yolda konakladıkları yerde karşılarına çıkan yılanı ve devi öldürür.
17. Yoluna devam eden oğlan bir gül bahçesine konaklar. Burada Can Polat adında kılıç işlemeyen bir devle karşılaşır. Feyiz’e vurur ve kızı kaçıır.
18. Canpolat’ın sarayına gider ve kızıdan devin canının nerede olduğunu öğrenir.
19. Devi öldüren oğlan kızla evlenir ve muradına erer.

65. Masalın Adı: Sinan Gül Masalı

Derlendiği Yer/Yıl: Kahramanmaraş(Elbistan)/1971

Derleyen: Ergin Aksoy

Kaynak: Aksoy, age.

Masalın Özeti:

1. Bir padişahın üç oğlu vardır. Padişah ölünce oğlanlar babalarının malını yemiş tüketmişler. Bir süre sonra memleketi terk etmişler.
2. Bunlar bir gece yatarken küçük oğlan bir tavşan görüp onun peşine düşer. Dört devle karşılaşır.
3. Devlerle birlikte yola düşen oğlan padişahın kızını almaya gider. Burada devlere oyun yaparak dördünü birden öldürür.
4. Padişahın üç kızını kendisi ve ağabeyleri için alır.

5. Memleketine geri dönmek yola çıkan oğlanlar, bir yerde çadır kurup, dinlenirler. Sabah kalktıklarında küçük oğlan'ın çadırı büyük bir yılan tarafından zapt olunur.
6. Yılan oğlanı bırakmak için Sinan Gül'e, Gül Sinan'a ne ettiğini öğrenmesi ister ve kırk gün süre verir.
7. Ağabeylerini ve kızları çadırda yılanla rehin bırakan oğlan yola çıkar.
8. Yolda yorulan oğlan bir ağacın dibine yatar. Ağaçta yuva yapmış kuşun yavrularını yemek isteyen yılanı öldürür. Kuşlar dile gelir annelerine olanları anlatır.
9. Kuşa Sinan Gül'e, Gül Sinan'a ne ettiğini sorar. Kuş oğlanı "kırk tuluk et, kırk tuluk su" karşılığında Sinan dağına götürmeyi kabul eder.
10. Kuşun isteklerini bulan oğlan kuşun üstüne biner ve kuşa "hep" dedikçe "et" verir, "hüp" dedikçe su verir.
11. Oğlanı Sinan dağına ulaştıran kuş oğlana iki tane tüy verir ve hikayeyi öğrendikten sonra tüyleri birbirine sürmesini söyler.
12. Sinan'ın evine çırak olur. Sinan'ın hikayesini öğrenir.
13. Sinan oğlana karısının bir Arap'la onu aldattığını, o da Arap'ın kellesini alıp evine döndüğünü, bunu gören karısının onu önce ilk önce eşeğe, ardından ite dönüştürdüğünü, eniştesinin onu tanıyıp eski haline dönüştürdüğünü intikam olarak da Sinan da karısını dahraya kaynanasını da kütük'e dönüştüğünü anlatır.
14. Hikayeyi anlatan Sinan oğlanı öldüreceğini söyler. Oğlan tüyleri birbirine sürter kuş gelir. Kuş oğlanı alıp yılanın yanına götürür.
15. Sinan'ın hikayesini öğrenen oğlan bunu yılanla anlatır. Yılan aslında Sinan'ın kızıdır.
16. Hikayeyi duyan yılan tılsımından çıkıp kıza dönüşür. O kıızı da alan oğlan memleketine geri döner.
17. Kırk gün kırk gece düğün yapıp kızlarla evlenir.

66. Masalın Adı: Padişahın Küçük Oğlu

Derlendiği Yer/Yıl: Kahramanmaraş(Elbistan)/1973

Derleyen: Hamit Tamer

Kaynak Kişi: Ahmet Kara

Kaynak: Tamer, Hamit, Elbistan Masalları ve Halk Hikayeleri Üzerinde Bir İnceleme, Lisans Tezi, Dnş: Dr. Saim Sakaoğlu, Atatürk Üniversitesi, Erzurum, 1973.

Masalın Özeti:

1. Bir adamın üç oğlu ve evinin önünde de büyük bir bahçesi vardır. Bu bahçeye bir dev dadanır.
2. Adamın oğulları bahçeyi beklemeye başlar. Büyük ve ortanca oğlu beklerler, ancak uyuya kalırlar.
3. Adamın küçük oğlu uyumamak için parmağını yarar ve tuz basar, sonunda devi yaralar. Ağabeyleriyle birlikte devin peşine düşer.
4. Devlin saklandığı kuyuyu bulurlar. Adamın büyük ve ortanca oğlu kuyuya inemez. Küçük oğlan yanma pahasına kuyuya iner.
5. Kuyunun dibine inen oğlan, üç kızla karşılaşır. Kızlardan devlin yerini öğrenir.
6. Devi öldüren oğlan devlin kulaklarını kesip, cebine koyar.
7. Büyük ve ortanca kızları ağabeyleri için, küçük kız kendisi çıkarır.
8. Küçük kız, oğlana; kendisinin yeryüzüne çıkamayacağını söyler. Onu iki kıl verir. Kılları birbirine sürtmesini gelen iki koyundan ak koyuna binmesini öğütler.
9. Ağabeyleri küçük kızın güzelliğini görünce kendi aralarında tartışmaya başlarlar. Küçük oğlanı kuyuda unuttular.
10. Kuyuda kalan oğlan kızın dediklerini yapar. Yanlışlıkla kara koyuna binen oğlan yerin yedi kat dibine gider.
11. Burada devlin suyu bırakmak için her hafta bir bakire kız kurban istediğini ve sıranın padişahın kızında olduğunu öğrenir.
12. Padişahın kızını kurtarır. Suyun başını tutmuş olan devi öldürür. Devlin kulaklarını kesip cebine koyar.
13. Devlin kulaklarını gören padişah oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister.

14. Padişah yeryüzüne çıkmak isteyen oğlana “kırk tuluk et, kırk tuluk su” verip Anka kuşuna gönderir.
15. Kuş oğlanı çıkarmayı kabul eder. Oğlan kuşa biner, kuş “et” dedikçe “et” verir, “hüp” dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan baldırından kesip kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, eti yemez. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti baldırına geri yapıştırır.
16. Yeryüzüne çıkan oğlan evine geri döner. Kendi kısmetini alır.
17. Kızlarla evlenen üç kardeş muratlarına erer.

67. Masalın Adı: Fındık Fıstık Masalı

Derlendiği Yer/Yıl: Kahramanmaraş/2011

Derleyen: İbrahim Erşahin

Kaynak Kişi: Ahmet Çerezoglu

Kaynak: Erşahin, İbrahim, Kahramanmaraş Masalları Üzerine Tip ve Motif Araştırması, Doktora Tezi, Dnş: Yrd. Doç. Dr. Gülhan Atnur, Atatürk Üniversitesi, Erzurum, 2011.

Masalın Özeti:

1. Padişahın bir elma bahçesi vardır. Bu bahçenin meyveleri bir dev tarafından çalınmaktadır.
2. Padişahın oğulları bahçeyi beklemeye başlar. Büyük ve ortanca oğlu beklerler, ancak uyuya kalırlar.
3. Padişahın küçük oğlu uyumayarak devin saklandığı kuyuyu tespit eder. Ağabeylerini de yanına alıp kuyunun başına gider.
4. Padişahın büyük ve ortanca oğlu kuyuya inemez. Küçük oğlan kuyuya iner.
5. Kuyuya inen oğlan devin hizmetçisiyle karşılaşır. Hizmetçiden devlerin nerde olduğunu ve onları nasıl öldürmesi gerektiğini öğrenir.
6. Devleri öldüren oğlan yanına hizmetçiyi ve iki kardeşini de alarak kuyunun başına gelir.
7. Büyük ve ortanca kızları ağabeyleri için, küçük kızı kendisi çıkarır.
8. Küçük kız, oğlana; kendisinin yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona bir tüy verir. Başını dara düştüğünde tüyü atmasını, gelen iki koyundan, ak olanına binmesini öğütler.
9. Küçük kızın güzelliğini gören ağabeyleri oğlanı kuyuda bırakırlar.

10. Kızın dediklerini yapan oğlan yanlışlıkla kara koyuna biner ve yerin yedi kat dibine gider. Bir kadının evine misafir olur.
11. Kadından bu memlekette, suyun başını bir devin tuttuğunu, suyu bırakmak için her gün bir kız istediğini ve sıranın padişahın kızında olduğunu öğrenir.
12. Devi öldüren oğlan, padişahın kızını kurtarır. Kız da devin kanına elini batırır ve oğlanın sırtına elini vurur.
13. Durumu öğrenen o ülkenin padişahı oğlana ne istediğini sorar. Oğlan padişahıtan bir şey istemez ve yoluna devam eder.
14. Yoluna devam eden oğlan ulu çınar ağacının altında yatarken kartal kuşunun yavrularını yemeğe çalışan yılanı öldürür. Yavru kuşlar da dile gelip, olanları annelerine anlatırlar.
15. Anne kuş oğlanı “kırk tuluk su, kırk tuluk dike” karşılığında çıkarmayı kabul eder.
16. Padişahıtan kuşun isteklerini alan oğlan kuşa biner. Ancak yolda eti biter. Oğlan bacağından bir parça et koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp yutmaz. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti bacağına tükürüğüyle geri yapıştırır.
17. Evine gören oğlanı babası ve ağabeyleri sahip çıkmaz. Bunu gören oğlan bir terziye çırak olur.
18. Küçük kızın evlenmek için istediği “makas kesmedik, iğne batmadık findıkkabuğunun içinde bir elbise” yi hazırlar.
19. Yirmi gün sonra kuyumcuya çırak olur. Kızın bir diğer isteği olan “altın tepsi içinde yayılı vaziyette, canlı altın gurk ve altın cıkcık” i hazırlar.
20. Bunu gören kız oğlanın hayatta olduğunu anlar.
21. Altın eyer, altın kılıç kuşanan oğlan, atına binip ağabeylerinin düğününe gider.
22. Cirit oyunu sırasında ağabeylerini öldürür. Babasını affeder.
23. Kızla evlenen oğlan muradına erer.

68. Masalın Adı: Padişahın Yedi Oğlu

Derlendiği Yer/Yıl: Kahramanmaraş(Merkez Topraklı Köyü)/2011

Derleyen: İbrahim Erşahin

Kaynak Kişi: Fatma Dağ

Kaynak: Erşahin, İbrahim, Kahramanmaraş Masalları Üzerine Tip ve Motif Araştırması, Doktora Tezi, Dnş: Yrd. Doç. Dr. Gülhan Atnur, Atatürk Üniversitesi, Erzurum, 2011.

Masalın Özeti:

1. Bir padişahın yedi tene oğlu ve bunların bir gül bahçesi vardır.
2. Bu gül bahçesinde de kuyu varmış. Kuyunun içinden çıkan bir dev etraftaki gülleri toplar gider.
3. Padişahın altı oğlu kuyuya inemez. Küçük oğlan kuyuya iner.
4. Kuyuya inen oğlan bir köye varır ve oradakilerden suyun başını bir devin tuttuğunu, suyu bırakmak için bir adam istediğini öğrenir.
5. Devi öldüren oğlan kurban için verilen kızı kurtarır. Kız da ellerini devin yanına batırır ve kanlı elini oğlanın sırtına çalar.
6. Durumu öğrenen padişah oğlanı ödüllendirmek ister. Yeryüzüne çıkmayı dileyen oğlanın bu dileği gerçekleşmez.
7. Yoluna devam eden oğlan kartal yavrularını yemek isteyen yılanı öldürür.
8. Bunu gören anne kuş yavrularını kurtaran oğlanı et ve süt karşılığında yeryüzüne çıkarmayı kabul eder.
9. Oğlan kuşun sırtına biner. Kuş “hep” dedikçe “et” verir, “hüp” dedikçe süt verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan bacağından kesip kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, ağzında tutar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana kanadını sürüp eti bacağına geri yapıştırır.
10. Evine dönen oğlan, kırk gün kırk gece düğün yaparak kızla evlenir.

69. Masalın Adı: Keloğlan Masalı

Derlendiği Yer/Yıl: Karabük(Safranbolu)/1979

Derleyen: Ahmet Yıldırım

Kaynak Kişi: Yunus Özer

Kaynak: Yıldırım, Ahmet, Safranbolu Folkloru Üzerinde Bir Deneme, Lisans Tezi, Dnş: Muhan Bali, Atatürk Üniversitesi, Erzurum, 1979.

Masalın Özeti:

1. Padişahın bahçesinde bir elma ağacı vardır. Bu ağacın senede üç elması olur, onları da dev yer.
2. Padişahın oğulları elma ağacını beklemeye başlarlar. Büyük ve ortanca oğlu beklerler, devden korkup kaçarlar.
3. Padişahın küçük oğlu Keloğlan devî yaralar. Ağabeyleriyle birlikte devin peşine düşer.
4. Devî saklandığı kuyuyu bulurlar. Padişahın büyük ve ortanca oğlu kuyuya inemez. Keloğlan kuyuya iner.
5. Kuyunun dibine inen Keloğlan üç kızla karşılaşır. Büyük ve ortanca kızları ağabeyleri için, küçük kızını kendisi için çıkarır.
6. Küçük kız çıkarken, oğlana; kendisinin yeryüzüne çıkamayacağını söyler. Ona bir yüzük verir. Buraya gelen koyunlardan ak koyuna yedi kat gökyüzüne, siyah koyuna binerse yerin yedi kat dibine, gideceğini söyler.
7. Siyah koyuna binen oğlan yerin yedi kat altına gider ve bir kocakarıya misafir olur.
8. Kocakarıdan bu memlekette suyun başını bir dev tuttuğunu, devin suyu bırakmak için her sene bir deve ve bir kız istediğini, sıranın da padişahın kızında olduğunu öğrenir.
9. Devî öldüren Keloğlan, padişahın kızını kurtarır.
10. Durumu öğrenen padişah oğlandan ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister.
11. Oğlan bir ağacın dibine yatar. Ağaçta yuva yapmış kuşun yavrularını yemek isteyen yılanı öldürür. Kuşlar dile gelip, annelerine olanları anlatırlar.
12. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister. Kuş oğlandan “kırk fıçı su, kırk kilo et” ister. Oğlan padişahın, kuşun isteklerini alır.
13. Oğlan kuşun ortasına biner, kuş “gık” dedikçe “et” verir, “lık” dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan baldırından bir parça et koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, damağının altında tutar.
14. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır.
15. Yeryüzüne çıkan oğlan bir terziye çırak olur. Küçük kızın istediği “findikkabuğuna sığan” elbiseyi yüzüğü yalamasıyla çıkan Arap’ın yardımıyla diker.

16. Bunu gören kız oğlanın yeryüzüne çıktığını anlar.
17. Marangoza çırak olur. Kızın istediği “açılınca yüz kişi oturan, kapanınca avuç içine sığan” masayı aynı yolla hazırlar.
18. Arap’ın yardımıyla giyinip kuşanan oğlan ağabeylerini düğünleri sırasında at koşturarak öldürür. Başından geçenleri babasına anlatır.
19. Kızla evlenen Keloğlan, kırk gün kırk gece düğün eder. Muradına erer.

70. Masalın Adı: Keloğlan Masalı

Derlendiği Yer/Yıl: Karabük(Safranbolu)/2008

Derleyen: Satiye Dağı

Kaynak Kişi: Bedriye Kavsa

Kaynak: Dağı, Satiye, Safranbolu Masalları, Yüksek Lisans Tezi, Dnş: Prof. Dr. Ali Berat Alptekin, Selçuk Üniversitesi, Konya, 2008.

Masalın Özeti:

1. Padişahın bahçesinde bir elma ağacı vardır. Bu ağacın her sene üç tane elması olur, onu da dev yer.
2. Padişahın oğulları elma ağacını beklemeye başlar. Büyük ve ortanca oğlu beklerler, devin horultusunu duyunca kaçarlar.
3. Padişahın küçük oğlu Keloğlan devi yaralar. Elmaları babasına getirir. Ağabeyleriyle birlikte devin peşine düşer.
4. Devin saklandığı kuyuyu bulurlar. Padişahın büyük ve ortanca oğlu kuyuya inemez. Keloğlan yanma pahasına kuyuya iner.
5. Kuyuya inen oğlan üç kızla karşılaşır. Kızları yukarı çıkarır.
6. Küçük kız çıkarken Keloğlana bir yüzük verir. “Eğer kardeşlerin seni yukarı çekmezlerse yüzüğü yalarsın bi ak koyunla bi gara koyun çıkar. Ak koyuna binersen yedi kat gökyüzüne, gara koyuna binersen yedi kat yerin altına inersin.” der.
7. Küçük kızın güzelliğini gören ağabeyleri Keloğlanı kuyuda bırakırlar.
8. Yanlışlıkla kara koyuna binen Keloğlan yedi kat yerin dibine iner. Bir kocakarıya misafir olur.
9. Kocakarıdan bu köyde, suyun başını bir dev tuttuğunu, her yıl bir deve ve bir kız karşılığında suyu bıraktığını ve sıranın padişahın kızında olduğunu öğrenir.
10. Devi öldüren oğlan padişahın kızını kızı kurtarır.

11. Durumu öğrenen padişah oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmayı ister.
12. Bir ağacın dibine yatan oğlan kuş yavrularını yemeğe çalışan yılanı öldürür.
13. Kuşlar dile gelip durumu annelerine anlatır. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan kuştan yeryüzüne çıkmayı ister.
14. Kuş bazı isteği “kırk fıçı su, kırk kilo eti” padişah’tan alan oğlan kuşun ortasına biner.
15. Kuş “gık” dedikçe “et” verir, “lık” dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan bacağından bir parça et koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, damağının altında tutar.
16. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti bacağına geri yapıştırır.
17. Yeryüzüne çıkan oğlan çoban kılığına girer, bir terziye çırak olur.
18. Küçük kız su doldurmaya giderken Keloğlanı görür. Keloğlanın yeryüzüne çıktığını anlar.
19. Oğlan kızın evlenmek için “fındıkkabuğunun içine sığan elbise” yi yüzüğü yalamasıyla çıkan Arap yardımıyla hazırlar.
20. Büyük ağabeyini düğünü sırasında at koşturarak öldürür.
21. Bir marangoza çırak olur. Kızın istediği “açılınca yüz kişi oturan, kapanınca avuç içine sığan masa”yı aynı yolla hazırlar.
22. Ortanca ağabeyini de at koşturarak öldürür. Durumu babasına anlatır.
23. Küçük kızla evlenen oğlan kırk gün kırk gece düğün yapar ve muradına erer.

71. Masalın Adı: Memmet Şah (Zümrüdi Anga Guşi)

Derlendiği Yer/Yıl: Kars(Sarıkamış)/1969

Derleyen: Güner Sernikli

Kaynak Kişi: Haydar Özdemir

Kaynak: Sernikli, Güner, Sarıkamış Masallarında Motif Araştırması, Lisans Tezi, Dnş: Dr. Bilge Palandöken(Seyidoğlu), Atatürk Üniversitesi, Erzurum 1969.

Masalın Özeti:

1. Bir padişahın üç oğlu vardır. Padişah oğullarına “öldüğüm akşamdan itibaren üç akşam mezarımı bekleyeceksiniz” diye vasiyet eder.

2. Padişah ölür. Oğlanlar mezarı beklemeye başlar. Büyük ve ortanca oğlanlar gece uykuları gelince uyurlar ve ateş sönmeye eve dönerler.
3. Küçük oğlan Memmet Şah uyanıp ateşin söndüğünü görünce eve dönmez, uzakta gördüğü ışığa doğru ateş almak için gider.
4. Elinde biri beyaz diğeri siyah olan yumaklarla gece-gündüz'ü tayin eden bir ihtiyara rastlar. Onu bağlar. Geceyi gösteren siyah yumağı dağdan yuvarlar. Işığa gider.
5. Memmet Şah ışığı alırken yedi dev onu yakalar. Padişahın kızını kaçırmalarını ister.
6. Devleri öldürür. Kulaklarını kesip alır.
7. İhtiyarı çözer. Mezarın başına gidip, Kuran okur.
8. Padişah devleri öldürene mükafat vereceğini söyler. Memmet Şah padişaha devlerin kulakları gösterir. Ağabeyleri ve kendisi için padişahın üç kızlarını alıp, yola çıkarlar.
9. Yolda bir deve rastlar. Dev karısını ve eşyalarını tutsak eder. Ondan Sinan Gülten, Gül Sinan'a haber getirmesini ister.
10. Yola çıkan oğlan haberi Zümrüdü Anka kuşundan alabileceğini öğrenir. Kuşu aramaya başlar.
11. Zümrüdü Anka kuşunun yavrularını yemek isteyen hayvanı öldürür. Kuş oğlanı Sinan Gül'ün olduğu yere götürmeyi kabul eder.
12. Yolda Memmet Şah kuşa et ve şarap verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan kendi etinden kesip kuşa verir. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti geri yapıştırır. Ona iki tüy verir.
13. Sinan padişahın yanına gider. Sinan hikayeyi anlatmaya başlar.
14. Karısı Sinan Ağa'yı Arap ile aldatır. Sinan Arap'ı öldürür. Karısı Sinan'ı sihirli çubukla eşek yapar. Yedi sene sonra halasının kızı Sinan'ı eski haline döndürür.
15. Sinan Arap'ın kafasını önce katır, sonra değirmen taşı, sonra da et yapar. Karısını da karga yapıp cezalandırır.
16. Sinan hikayeyi öğrenen oğlanı öldürmek ister. Oğlan namaz kılmak için izin ister.
17. Kuşun verdiği tüyleri birbirine sürter. Kuş gelir. Memmet Şahı kurtarır.
18. Çadıra gelip deve haber verir. Oğlan devin insan şeklinden dev şekline döndüğünü anlar.

19. Memmet Şah memleketine geri döner. Muradına erer.

72. Masalın Adı: Yusufun Hekiyası

Derlendiği Yer/Yıl: Kars(Sarıkamış)/1975

Derleyen: İsmet Arpacı

Kaynak Kişi: Mülkünaz Topçu

Kaynak: Arpacı, İsmet, Sarıkamış Hikaye ve Masalları, Lisans Tezi,

Dnş: Dr. Ensar Aslan, Atatürk Üniversitesi, Erzurum 1975.

Masalın Özeti:

1. Padişahın bahçesinde bir elma ağacı vardır. Bu ağacın her sene bir tane elması olur, onu da bir bulut(dev) alır.
2. Padişahın oğulları elma ağacını beklemeye başlar. Büyük ve ortanca oğlu beklerler, (devi) görünce korkup kaçarlar.
3. Padişahın küçük oğlu Yusuf uyumamak için ayağını yarar ve tuz basar. Elmayı almaya gelen devi yaralar. Ağabeyleriyle birlikte devin peşine düşer.
4. Devin saklandığı kuyuyu bulurlar. Padişahın büyük ve ortanca oğlu kuyuya inemez. Yusuf kuyuya iner.
5. Kuyunun dibine inen oğlan, üç kızla karşılaşır. Kızlardan devlerin yerlerini ve onların nasıl öldürmesi gerektiğini öğrenir.
6. Devleri öldüren oğlan kızları kurtarır. Kızları ağabeyleri ve kendisi için yukarı çıkarır.
7. Yusuf çıkarken küçük kızın parmağına bir yüzük takar.
8. Küçük kız çıkarken, oğlana bir yüzük verir. Başı dara düşerse yüzüğü yalamasını söyler. Gelecek olan iki koçtan ak olanına binmesini öğütler.
9. Ağabeyleri küçük kızın güzelliğini görüp küçük kardeşi kuyuda bırakır.
10. Yanlışlıkla kara koça binen oğlan yerin yedi kat altına gider ve bir neneye misafir olur.
11. Neneden, bu memlekette suyun başını bir ejderhanın tuttuğunu, suyu bırakmak için de bir kız istediğini ve sıranın padişahın kızında olduğunu öğrenir.
12. Ejderhayı öldüren oğlan padişahın kızını kurtarır. Kız da ejderhanın kanını elini batırıp, oğlanın arkasına vurur.

13. Durumu öğrenen padişah oğlandan ne istediğini sorar. Oğlan ışıklı dünyaya çıkmak ister.
14. Padişah bunu yapamayacağını ama bir yerdeki Zümrüdü Anka kuşunun yardım edebileceğini söyler.
15. Oğlan selvi ağacındaki Zümrüdü Anka kuşunun yavrularını yemek isteyen yılanı öldürür.
16. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister. Kuş oğlandan “kırk tane kuyruk, kırk tane şarap” ister. Oğlan padişahтан, kuşun isteklerini alır.
17. Oğlan kuşa biner, kuş “ka” dedikçe “kuyruk” verir, “kı” dedikçe şarap verir. Ancak yolda kuyruğun biri aşağı düşer. Oğlan baldırından koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, damağının altında tutar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti baldırına geri yapıştırır.
18. Ayrıca kuş babasının kör olan gözleri için toprak verir.
19. Yeryüzüne çıkan oğlan (Keloğlan) kılığına girer. Küçük kızın(Züleyha) babasına köle olur.
20. Giyinir, kuşanır ağabeylerinin düğünlerinde at koşturur.
21. Padişah Yusuf’u zindana attırır. Kızın babası Yusuf’u kurtarır.
22. Yusuf kızın babasının rüyasını tabir eder. Tabir doğru çıkar, baba kızını Yusuf’a verir.
23. Kızı alan Yusuf memleketine geri döner. Babasının gözlerini toprakla iyi eder. Başından geçenleri babasına anlatır.
24. Züheyla ile evlenen Yusuf muradına erer.

73. Masalın Adı: Üş Gardes

Derlendiği Yer/Yıl: Kars/1977

Derleyen: Ahmet Ali Arslan

Kaynak Kişi: İsmail Yolcu

Kaynak: Arslan, Ahmet Ali, Kuzey-Doğu Anadolu (Kars) Türk ve Kuzey Britanya Halk Edebiyatlarında Masallar, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1998.

Masalın Özeti:

1. Padişahın bahçesinde bir selvi ağacı vardır. Bu ağaç her sene üç sihirli (doksan yaşındaki ihtiyarı on beş yaşında yapan) elma getirir. Ancak onları ejderha yer.
2. Elmaları; padişahın büyük ve ortanca oğlan beklerler, ancak ejderhadan korkup kaçarlar.
3. Padişahın küçük oğlu ejderhayı yaralar. Eve geri döner. Elmayı yiyen padişah gençleşir. Kardeşleriyle birlikte ejderhanın peşine düşer.
4. Ejderhanın saklandığı mağarayı bulurlar. Büyük ve ortanca oğlan mağaraya inemez. Küçük oğlan mağaraya iner.
5. Mağaranın dibine inen oğlan, üç kızla karşılaşır. Kızlardan ejderhayı nasıl öldürmesi gerektiğini öğrenir ve ejderhayı öldürür.
6. Kızları ağabeyleri ve kendisi için çıkarır.
7. Küçük kız çıkarken, oğlana; kendisinin ihanete uğrayacağını söyler. Ona bir altın yüzük verir. Ayrıca kız “bu yüzüğü yalarsan Arap Lebbe dersin, iki koç gelir. Beyaza binersen aydınlık dünyaya çıkarsın, siyaha binersen nerden çıkacağını yaradan bilir.” der.
8. Küçük kızın güzelliğini gören ağabeyleri mağaranın kapısını kapatırlar.
9. Kızın dediklerini yapan oğlan yanlışlıkla siyah koça biner ve bir başka aleme gider. Bir nineye misafir olur.
10. Nineden bu memlekette suyun başını bir ejderhanın tuttuğunu, ejderhanın her sene bir kız kurban istediğini ve sıranın padişahın kızında olduğunu öğrenir.
11. Ejderhayı öldüren oğlan, padişahın kızını kurtarır. Kız da ejderhanın kanını eline batırıp oğlanın sırtına vurur.
12. Durumu öğrenen padişah oğlandan ne istediğini sorar. Oğlan ışıklı memlekete çıkmak ister.
13. Padişah bunu yapamayacağını ama Zürbidi Anka kuşunun yardım edebileceğini söyler.
14. Oğlan Zürbidi Anka kuşunun yavrularını yemek isteyen ejderhayı öldürür. Yavru kuşlar dile gelip, annelerine durumu açıklarlar.
15. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan ışıklı memlekete çıkmak ister. Kuş oğlandan “et, şarap ve su” ister.
16. Oğlan padişahı kuşun istediklerini alır. Kuşun sırtına biner, ancak yolda et biter. Oğlan ayağından kesip kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu

anlayıp, damağının altında tutar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti oğlana geri yapıştırır ve ağzının barını sürer.

17. Keloğlan kılığına girer ve kuyumcuya çırak olur.
18. Babasının huzuruna çıkar. Parmağındaki yüzüğü gören küçük kız oğlanın olduğunu anlar.
19. Başından geçenleri babasına anlatır. Kırk gün kırk gece düğün yapıp kızla evlenir. Muradına erer.

74. Masalın Adı: Padişah ve Oğulları

Derlendiği Yer/Yıl: Kastamonu/2011

Derleyen: Sagıp Atlı

Kaynak Kişi: İbrahim Akman

Kaynak: Atlı, Sagıp, Kastamonu Masalları (Araştırma-İnceleme-Metin), Yüksek Lisans Tezi, Dış: Yrd. Doç. Dr. Mehmet Özçelik, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, 2011.

Masalın Özeti:

1. Padişahın üç oğlu ve bahçesinde bir nar ağacı vardır. Bu narlar bir dev tarafından her sene çalınmaktadır.
2. Padişahın oğulları nar ağacını beklemeye başlar. Büyük ve ortanca oğlu beklerler, ancak uyuyakalırlar.
3. Padişahın küçük oğlu uyumamak için parmağına bıçak sokar ve sonunda devı yaralar. Ağabeyleriyle birlikte devin peşine düşer.
4. Büyük ve ortanca oğlan sırasıyla kuyuya iner. Oradaki altınları ve mücevherleri alıp yukarı çıkarırlar.
5. Küçük oğlan indiği vakit ağabeyleri onu kuyuda bırakırlar.
6. Küçük oğlan kuyuda dolaşırken devin kaçırmış olduğu bir Arap ile karşılaşır.
7. Arap'ı kurtaran oğlan, ayrıca Arap'tan devı nasıl öldürmesi gerektiğini öğrenir.
8. Arap'ın dediklerini yapan oğlan devı öldürür.
9. Arap'ın yanına geri döner. Arap oğlana iki tüy verir ve "bu tüyleri birbirine dokundurunca iki at gelir; biri beyaz, biri siyah. Eğer siyaha

atlarsan yerin yedi kat dibine gidersin, eğer beyaza atlarsan yukarı çıkarsın” der.

10. Yanlışıklıkla kara ata atlayan oğlan yerin yedi kat dibine gider. Orada yaşlı bir kadına misafir olur.
11. Yaşlı kadından bu memlekette çeşmenin başını bir devin tuttuğunu, suyu bırakmak için devin bir kız kurban verildiğini; sıranın padişahın kızıında olduğunu öğrenir.
12. Devi öldüren oğlan, padişahın kızını kurtarır. Kız da devin kanını oğlanın arkasına sürer.
13. Durumu öğrenen padişah oğlandan ne istediğini sorar. Oğlan memleketine gitmek ister.
14. Padişah oğlanı “kırk tulum et, kırk tulum su” vererek Zümrüdü Anka kuşuna gönderir.
15. Oğlan kuşun sırtına biner. Kuş “luk” dedikçe “et” verir, “lık” dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan bacağından kesip kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, ağzında tutar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti bacağına geri yapıştırır.
16. Yeryüzüne çıkan oğlan küçük kızla evlenmekte olan büyük ağabeyinin düğününe gider.
17. Cirit oyunu sırasında ağabeyini yaralar ve başından geçenleri babasına anlatır.
18. Küçük kızla evlenen oğlan kırk gün kırk gece düğün yapar.

75. Masalın Adı: Üç Kardeş

Derlendiği Yer/Yıl: Kastamonu/2011

Derleyen: Sağıp Atlı

Kaynak Kişi: Ahmet Açıkgöz

Kaynak: Atlı, age.

Masalın Özeti:

1. Padişahın üç oğlu ve bahçesinde bir nar ağacı vardır. Bu narlar bir dev tarafından her sene çalınmaktadır.
2. Padişahın oğulları nar ağacını beklemeye başlar. Büyük ve ortanca oğlu beklerler, ancak başarılı olamazlar.

3. Padişahın küçük oğlu sonunda devî yaralar. Ağabeyleriyle birlikte devin peşine düşer.
4. Devîin saklandığı kuyuyu bulurlar. Padişahın büyük ve ortanca oğlu kuyuya inemez. Küçük oğlan yanma pahasına kuyuya iner.
5. Kuyuya inen oğlan üç kızla karşılaşır. Devî öldürür.
6. Kızları kendisi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır.
7. Ağabeyleri küçük kızın güzelliğini görüp küçük kardeşi kuyuda bırakırlar.
8. Kuyuda kalan oğlan gide gide bir köye varır. Burada bir kadına misafir olur.
9. Kadından bu memlekette suyun başını bir devîin tuttuğunu, suyu bırakmak için devîin her gün bir kız kurban verildiğini öğrenir.
10. Devî öldüren oğlan, kızını kurtarır ve yoluna devam eder.
11. Bir ağaç altında uyuyan oğlan ağaçtaki kuş yavrularını yemek isteyen ejderhayı öldürür.
12. Durumu öğrenen kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan kuştan yeryüzüne çıkarmasını ister.
13. Kuş oğlandan “kırk tulum et, kırk tulum su” ister.
14. Kuşun istediklerini bulan oğlan kuşa biner. Ancak yolda eti biter. Oğlan bacağı koparıp kuşa verir.
15. Yeryüzüne çıkan oğlan bir terziye çırak olur. Küçük kızın evlenmek için istediği ceviz kabuğunun içine sığan elbiseyi kılları birbirine sürtmesiyle çıkan Arap yardımıyla hazırlar.
16. Oğlan atına binip kızın düğününe gider. At yarışına katılır ve herkesi geçer.
17. Kızın nişanlısını ve padişah olan kızın babasını öldüren oğlan kırk gün kırk gece düğün yaparak kızla evlenir.

76. Masalın Adı: Şah Mehmet

Derlendiği Yer/Yıl: Kastamonu/2011

Derleyen: Sagıp Atlı

Kaynak Kişi: Satiye Nural

Kaynak: Atlı, age.

Masalın Özeti:

1. Bir köyde “Şah Mehmet” adında, güreşte kimseye yenilmeyen bir adam vardır.
2. Bir gün Şah Mehmet köyün birinde kendi kadar güçlü bir değirmenci olduğunu duyar. Bu adamla güreşmek için köyüne gider.
3. Güreşmeye başlayan adamlar yenişemezler ve güreşebilecekleri insanlar bulabilmek için yola çıkarlar. Yolda bir tarlada sabanla çift süren bir adama rastlarlar.
4. Şah Mehmet, değirmenci ve çiftçi güreşe tutuşurlar ancak üçü de birbirini yenemezler. Sonra üçü arkadaş olup güreşebilecekleri insanlar bulmak için tekrar yola düşerler.
5. Üçü beraber yaşamaya başlayan arkadaşların yanına kendi iki karış, sakalı bir karış olan birisi gelip yemek istemeye başlar.
6. Bir gün kendi iki karış, sakalı bir karış tekrar yemek istemeye geldiğinde Şah Mehmet onun kafasını uçarur.
7. Kopan kafa: “Arkamdan gelen heyfola” diyerek yuvarlanıp gider. Üç arkadaş da kafanın arkasından giderler ve kuyuya düştüğünü görürler.
8. Değirmenci ve çiftçi kuyuya inemez. Şah Mehmet ise yanma-donma pahasına kuyuya iner.
9. Kuyuya indiğinde bir ırmak ve elleri bağlı bir kız görür. Kız Şah Mehmet’e deve kurban olarak verildiğini söyler ve devin köy halkına yaptığı kötülükleri anlatır.
10. Kızı kurtaran Şah Mehmet devin peşinden gider ve devi öldürür. Devın kulağını kesip cebine koyar.
11. Devın evini dolaşmaya başlar ve evdeki kuyunun dibinde üç kızla karşılaşır. Kuyuya inerek kızları kendi ve arkadaşları için yukarı çıkarır.
12. Şah Mehmet’in evleneceği kızı gören arkadaşları onu kuyuda bırakırlar.
13. Kuyuda kalan Şah Mehmet köylülere devın kulağını gösterir ve ışıklı dünyaya gitmek için yardım ister.

14. Oradaki yaşlı adam Şah Mehmet'e köyün tam orta yerinde iki koçun güreştiğini, bu koçlardan koçun bacağını çekersen yedi kat gökyüzüne gidebileceğini söyler
15. Yanlışlıkla kara koçun bacağını çeken Şah Mehmet yerin yedi kat dibine gider ve bir ağacın dibine oturur.
16. Şah Mehmet ağaçtaki kuş yavrularını yemek isteyen yılanı öldürür.
17. Durumu öğrenen kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan kuştan yeryüzüne çıkarmasını ister.
18. Kuşun istediği "kırk batman et, kırk batman su"yu alıp kuşun sırtına binen Şah Mehmet, kuş "lok" dedikçe et, "luk" dedikçe su verir. Ancak yolda et biter. Şah Mehmet bacağından bir parça et kesip kuşa verir.
19. Yolda durumu hisseden kuş kendi pisliğinden alıp, Şah Mehmet'in bacağındaki yaranın yerine sürer. Şah Mehmet'in bacağındaki yara kaybolur.
20. Yeryüzüne göre dönen Şah Mehmet arkadaşlarını öldürür.
21. Kızlarla evlenen Şah Mehmet muradına erer.

77. Masalın Adı: Algoyun Morgoyun Masalı

Derlendiği Yer/Yıl: Kayseri/1972

Derleyen: Sümer Mutlu

Kaynak Kişi: Mehmet Mutlu

Kaynak: Mutlu, Sümer, Kayseri İli Hacılar Bucağı Masalları Üzerinde Bir Araştırma-Bir Motif İncelemesi "Sihirli Objeler", Lisans Tezi, Dış: Dr. Umay Günay, Atatürk Üniversitesi, Erzurum, 1972.

Masalın Özeti

1. Padişahın bahçesinde bir elma ağacı vardır. Bu ağacın her sene bir tane elması olur, onu da dev yer.
2. Padişahın oğulları elma ağacını beklemeye başlarlar. Büyük ve ortanca oğlu beklerler, devin horultusunu duyunca kaçarlar.
3. Padişahın küçük oğlu devi yaralar. Elmayı babasına getirir. Ağabeyleriyle birlikte devin peşine düşer.
4. Devin saklandığı kuyuyu bulurlar. Padişahın büyük ve ortanca oğlu kuyuya inemez. Küçük oğlan yanma pahasına kuyuya iner.

5. Kuyunun dibine inen oğlan, orada üç odada üç kızla karşılaşır. Kızlardan devin yerini öğrenir ve devi öldürür.
6. Büyük ve ortanca kızları ağabeyleri için, küçük kızı kendisi çıkarır.
7. Küçük kız, oğlana; kendisinin yeryüzüne çıkamayacağını, buraya gelen koyunlardan al olanına binerse yeryüzüne çıkacağını, mor koyuna binerse yerin dibine gideceğini söyler.
8. Mor koyuna binen oğlan yer altı şehrine gider ve bir ağacın dibine yatar.
9. Oğlan ağaçta yuva yapmış kuşun yavrularını yemek isteyen yılanı öldürür. Kuşlar dile gelir annelerine olanları anlatır.
10. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister. Kuş oğlandan et ve su ister.
11. Oğlan bunları bulmak için şehirde gezmeye başlar. Bu şehrin suyunu bir dev tutmuştur ve suyu bırakmak için bir kız kurban istemektedir.
12. Devi öldüren oğlan, padişahın kızını kurtarır. Durumu öğrenen padişah oğlana ne istediğini sorar.
13. Oğlan padişahın, kuşun istediği “kırk tuluk et, kırk tuluk suyu” alır.
14. Oğlan kuşun ortasına biner, kuş “ğığ” dedikçe “ed” verir, “vıg” dedikçe su verir.
15. Yeryüzüne çıkan oğlan saraya varır. Ağabeylerini affeder. Kuyudan çıkardığı son kızla evlenir. Muradına erer.

78. Masalın Adı: Küçük Ahmet

Derlendiği Yer/Yıl: Kayseri/1985

Derleyen: Mustafa Sever

Kaynak Kişi: Hanife Kanberli

Kaynak: Mustafa Sever, age.

Masalın Özeti:⁵³

1. Padişah, yerine padişah olacak oğlunu tespit etmek için, dev'in bahçesinde kırk yılda bir yetişen elmayı getirmelerini ister.
2. Büyük ve ortanca oğlan korktuklarından elmayı getiremezler.
3. En küçük oğlan dev'i öldürür, dev bir kuyuya düşer; ağabeyleri Ahmet'i kuyuya indirir.

---

⁵³ 43, 44 ve 45 no'lu masallar adlı eserinden olduğu gibi alınmıştır. s. 209-220

4. Kuyuda dev'in esiri olan üç kızı yukarıya gönderen Ahmet'i ağabeyleri yukarıya çekerken ipi keserler. Ahmet yeraltında kalır.
5. Yer altı padişahı oğlana sihirli bir yüzük verir. Zümrüdü Anka'da Ahmet'i yeryüzüne çıkarır.
6. Ahmet yeryüzüne çıkınca Keloğlan kılığına bürünür, bir kuyumcuya çırak durur.
7. O ülkenin padişahı Ahmet'in sevdiğine talip olur; kız altın tepsi üzerinde altın tazı, altın tavşanı kovalayacak şekilde bir oyuncağın yapılmasını şart koşar.
8. Padişah, ülkedeki kuyumculardan bu oyuncağın yapılması ister.
9. Ahmet'in ağası kara kara düşünürken, Ahmet sihirli yüzüğünün sayesinde oyuncağı yapar; ağası alıp padişaha götürür.
10. Kız Ahmet'in sağ olduğunu anlar, olanı biteni Ahmet'in babasına anlatır.
11. Padişah Ahmet'in geleceğini bildiği için bir cirit tertip eder, Ahmet'te katılır.
12. Ciritte herkesi saf dışı edince Ahmet'i tanırlar. Padişah Ahmet'i evlendirerek kendi yerine padişah yapar.

79. Masalın Adı: Pir Ahmet

Derlendiği Yer/Yıl: Kayseri/1992

Derleyen: Rasim Deniz

Kaynak Kişi: Hasan Yılmaz

Kaynak: Deniz, Rasim, Kayseri Masalları, Dnş: Erciyes Üniversitesi, Kayseri, 1992.

Masalın Özeti:

1. Bir adamın üç oğlu vardır. Adam oğullarına “Öldüm gece başucumda birer gün birer gün benim kırkımı okuyacaksınız” diye vasiyet eder.
2. Adam olur. Büyük ve ortanca oğlan kabri beklerler, ancak bir yel, bir kıyamet olur. Eve geri dönerler.
3. Adamın küçük Pir Ahmet oğlu korkup kaçmaz. Gördüğü ışığı takip eder. Beyaz ipi sarıp, kara ipi açan bir ihtiyarla karşılaşır.
4. İhtiyarı bağlayan oğlan, ışığın peşinden gider.

5. Karşısına bir dev çıkar. Deve tutsak olur. Dev oğlandan bir kalenin içindeki adamı öldürmesini ister.
6. Adamı öldürmek için giden oğlan bu sırada devi kandırır ve öldürür. Kılıcı kaledeki mermer taşa saplar.
7. Mezarın başına geri dönen oğlan ihtiyarı çözer. Sabah evine geri döner.
8. Kaledeki adam “her kim bu kılıcı buradan çekince çıkarırsa” kızlarını ona vereceğini söyler.
9. Kaleye giden Pir Ahmet kılıcı yerinden çıkarır. Kızların şerbetini ağabeyleri ve kendisi için içip, kızları alır.
10. Yola çıkan oğlanlar, bir yaylada çadır kurup, dinlenirler. Sabah kalktıklarında Pir Ahmet’in çadırı büyük bir yılan tarafından zapt olunur.
11. Durumu gören ağabeyleri kardeşlerini bırakıp, evlerine geri dönerler.
12. Yılan oğlanı bırakmak için Gül’ün Sinan’a, Sinan da Gül’e ne dediğini öğrenmesini ister.
13. Nişanlısını çadırda yılanı rehin bırakan oğlan yola çıkar. Bir ağacın başına gelir.
14. Ağacın başındaki bir kuşun yavrularını yemek isteyen yılanı öldürür.
15. Yavru kuşlar dile gelir anne kuşa her şeyi anlatır. Anne kuş oğlanın gittiği yolu tarif eder. Oğlana iki tüy verir ve başın dara düşerse tüyleri birbirine çalmasını söyler.
16. Pir Ahmet bir ihtiyardan “Sinan, Gül’e Gül’ün Sinan’a” ne dediğini öğrenir.
17. İhtiyar oğlana “Benim Sinan isminde bir oğlum vardı. Bir devin de Gül isminde bir kızı. Sinan kıza aşık oldu. Kızın babası kıızı vermeyince kız “sen ölesin bende yılan olayım” der.
18. Hikayeyi anlatan ihtiyar oğlanı öldürmek ister. Oğlan namaz kılmak için müsaade ister.
19. Tüyleri birbirine çalar. Gelen kuş oğlanı çadırına geri götürür.
20. Çadıra geri dönen oğlan yılanın aslında hikayedeki kız olduğunu öğrenir.

21. Kızları yanına alan oğlan memleketine geri döner. Kızlarla evlenir.
Muradına erer.

80. Masalın Adı: Alikı Memed, Meliki Memed, Öle Memed

Derlendiği Yer/Yıl: Kayseri/1992

Derleyen: Rasim Deniz

Kaynak Kişi: Hacı Bekir Haskaya

Kaynak: Deniz, age.

Masalın Özeti:

1. Bir padişahın üç oğlu vardır. Padişah hasta olur, çaresinin bir bahçede tanesi bir kilo olan üzüm olduğu söyler.
2. Bunu duyan oğlanlar üzümü aramaya giderler.
3. Küçük oğlan Öle Memed üç konağa varır. Devleri öldürüp, devlerin kuyruklarını ve kulaklarını keser. Konaklarda bulunan kızları ağabeyleri ve kendisi için alır.
4. Annesinin konağının bahçesindeki üzümü alan oğlan ağabeyleriyle birlikte yola çıkarlar.
5. Ağabeyleri Öle Memed'i kıskanırlar. Onu kuyuya atarlar.
6. Yoldan geçen Bezirgan oğlanı kuyudan çıkarır.
7. Kuyudan çıkan oğlan babasının yanına gider. Annesinin yaşadığını söyler.
8. Annesini almak için yola çıkar. Annesinden devin tılsımının "süpürgede" ve "çekmecedeki on cücük"te olduğunu öğrenir.
9. Annesini tutsak eden on dört başlı devi öldürür. Babasının askerlerini diriltir.
10. Evine geri dönen oğlan karısına kavuşur. Muradına erer.

81. Masalın Adı: Katıroğlu Mehmet

Derlendiği Yer/Yıl: Kayseri/1992

Derleyen: Rasim Deniz

Kaynak Kişi: H. Mehmet Dulkadiroğlu

Kaynak: Deniz, age.

Masalın Özeti:

1. Katıroğlu Mehmet adında bir adam vardır. Bir gün yolda giderken iki adama arkadaş olur.

2. Yolda giderken su çıkaralım, içelim derler. Diğer iki adam kuyuya inemez. Mehmet yanma pahasına kuyuya iner.
3. Kuyuya inen Mehmet üç kızla karşılaşır. Kuyudaki devi öldürür.
4. Kızları ve altınları arkadaşları ve kendisi için çıkarır. Kızların altın oyuncaklarını cebine koyar.
5. Arkadaşları Mehmet'i yukarı çekerken ipi keserler.
6. Kuyuda kalan Mehmet, siyah melaïke ile karşılaşır. Melaïke ona bir tüy verir. Tüyü sürttüğünde geleceğini söyler.
7. Sabah olduğunda gündüz melaïkesi gelir. Oğlana taşlar verir. Taşları yalarsa açlığı ve susuzluğu gideceğini söyler.
8. Katıroğlu Mehmet Zümrüdü Anka Kuşu'nun yavrularını yemek isteyen devi öldürür. Kuş oğlanı yeryüzüne çıkarmayı kabul eder.
9. Bu şehirde suyun başını bir dev tutmuştur. Devi öldüren oğlan kurban edilmek üzere götürülen kızı kurtarır.
10. Durumu gören halk oğlana ne istediğini sorar. Oğlan kuşun yeryüzüne çıkarmak için istediği "kırk tuluk et, kırk tuluk su" yu alır.
11. Kuş oğlanı memleketine geri çıkarır.
12. Yeryüzüne çıkan oğlan Keloğlan kılığına girer ve bir kuyumcuya çırak olur.
13. Kızların adamlarla evlenmek için istedikleri;
  - a) Altından bir beşik içinde yatıp oynayan bir bebek'i
  - b) Çift süren oyuncak'ı,hazırlar.
14. Bunu gören kızlar oğlanın yeryüzüne çıktığı anlarlar. Oğlanı bulabilmek için bir cirit oyunu düzenlerler.
15. Cirit oyununa katılan oğlan kalleslik eden arkadaşlarını öldürür.
16. Üç kızla evlenen oğlan muradına erer.

82. Masalın Adı: Elma Ağacı ve Dev

Derlendiği Yer/Yıl: Konya(Meram)/1996

Derleyen: Seyit Emiroğlu

Kaynak Kişi: Süleyman Şimşek

Kaynak: Emiroğlu, Seyit, Meram İlçesi(Konya) Masalları Üzerine Bir İnceleme, Doktora Tezi, Dnş: Prof. Dr. Saim Sakaoğlu, Selçuk Üniversitesi, Konya, 1996.

Masalın Özeti:

1. Bir kadının bahçesinde bir elma ağacı vardır. Bu ağacın meyveleri olur, onu da dev yer.
2. Kadın bilge dedeye danışır. Bilge dede ağacı beklemelerini, gelen devi öldürmelerini söyler.
3. Büyük ve ortanca oğlan bekler ama devi görüp korkar kaçarlar.
4. Küçük oğlan devi yaralar. Dev değirmen taşının altına girer.
5. Ağabeylerini alıp taşın yanına varırlar.
6. Büyük ve ortanca oğlanlar taşı kaldıramazlar. Küçük oğlan parmağı ile taşı kaldırır. Dev in saklandığı kuyuyu bulur.
7. Büyük ve ortanca oğlanlar kuyuya inemez. Küçük oğlan kuyuya iner.
8. Kuyuya inen oğlan üç kızla karşılaşır. Kızları yukarı çıkarır.
9. Küçük kız çıkmadan oğlana saçından iki tel verir. Eğer ağabeyleri onu burada bırakırsa kirpikleri birbirine sürmesini söyler. Gelen iki koçtan, ak koça binmesini öğütler.
10. Ağabeyleri küçük kızın güzelliğini görüp küçük kardeşi kuyuda bırakırlar.
11. Yanlışlıkla siyah koça binen oğlan aşağı iner. Bir kadına misafir olur.
12. Kadından bu memlekette çeşmenin başını bir devin tuttuğunu, devin suyu bırakması için her gün kız kurban verildiğini ve sıranın padişahın kızında olduğunu öğrenir.
13. Devi öldüren oğlan padişahın kızını kurtarır. Kız da devin kanını batırır oğlanın ceketinin arkasına sürer.
14. Padişahın kızı, oğlanı sırtındaki kan izinden tanır. Mendilini oğlanın tepesine atar.
15. Kız ile oğlan evlenir. Mutlu bir hayat sürer.
16. Ağabeyleri ise kızları paylaşamaz, babaları tarafından evden kovulurlar.

83. Masalın Adı: Dev Sd

Derlendiği Yer/Yıl: Konya/1999

Derleyen: Fahrettin nl

Kaynak Kişi: Meryem nl

Kaynak: nl, Fahrettin, Konya(Karapınar) İslık Kasabası Halk Edebiyatı ve Folklorundan rnekler, Lisans Tezi, Dnş: Doç. Dr. Ali Berat Alptekin, Selçuk Üniversitesi, Konya, 1999.

Masalın zeti:

1. Bir ağanın üç oğlu vardır. Bu ağanın gözü kr olur. İyileşmesi için bir devin südü gerekmektedir.
2. Ağanın oğulları sütü bulmak için yola çıkarlar.
3.  oğlan üç yol ayırımına gelirler. Oğlandan ikisi sağa ve sola, diğerisi ise gider gelmez yola gider.
4. Küçük oğlan yolda bir çiftçiyle karşılaşır. Çiftçi ona devin nerede olduğunu ve engelleri nasıl aşması gerektiğini söyler.
5. Engelleri aşar ve devi bulur. Stn sağar.
6. Ağabeylerini bulur. Beraber yola düşerler.
7. Gece konakladıkları sırada karşılarına bir dev çıkar.
8. Büyük ve ortanca oğlan devden korkup kaçar. Küçük oğlan devi yaralar.
9. Devin saklandığı kuyuyu bulurlar. Küçük oğlan kuyuya iner.
10. Kuyunun dibine inen oğlan, orada  odada  kızla karşılaşır.
11. Kızları yukarı çıkarır.
12. Küçük kız çıkarken, oğlana bir yüzük verir. Dara düşerse yüzüğü yalamasını söyler. Gelen iki koçtan ak olanına atlamasını oğtler.
13. Ağabeyleri küçük oğlanı kuyuda bırakırlar.
14. Yanlışlıkla kara koça atlayan oğlan yerin yedi kat dibine gider ve bir karının evine misafir olur.
15. Karıdan bu memlekette suyun başını bir ejderhanın tuttuğunu, ejderhanın suyu bırakmak için her hafta bir kız kurban istediğini ve bu hafta sıranın ağının kızında olduğunu oğrenir.
16. Ejderhayı öldüren oğlan kızı kurtarır. Kızda ejderhanın kanını eline batırıp oğlanın sırtına yapıştırır.
17. Durumu oğrenen ağa oğlana ne istediğini sorar. Oğlan dünya yüzüne çıkmak ister.

18. Ağa oğlanı bir kuşa gönderir.
19. Oğlan kuşun yavrularını yemeğe çalışan yılanı öldürür.
20. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister. Kuş kırk tuluk et, kırk tuluk su ister. Oğlan kuşun istediklerini ağadan alır.
21. Oğlan kuşun ortasına biner. Kuş “gak” dedikçe “et” verir, “gık” dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan bacağından kesip kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, ağzında tutar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti bacağına geri yapıştırır.
22. Yeryüzüne çıkan oğlan çiftçi olur.
23. Kızların evlenmek için istedikleri; “Altın siniyle tavşan ve tazıyı” ve “Kediyle farenin oynadığı altından siniyi” yüzük yardımıyla hazırlar.
24. Küçük kızın mermer taş üzerine sapladığı bıçağı yüzük yardımıyla çıkarır.
25. Başından geçenleri babasına anlatır. Kırk gün kırk gece düğün yaparak küçük kızla evlenir.

84. Masalın Adı: Sihirli Tavşan

Derlendiği Yer/Yıl: Konya/2006

Derleyen: Gülter Demir

Kaynak Kişi: Sebahat Yılmaz

Kaynak: Demir, Gülter, Konya İli Cihanbeyli İlçesi’nde Anlatılan Masalların Çocuk Eğitimi Açısından İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Dnş: Yrd. Doç. Dr. Seyit Emiroğlu, Selçuk Üniversitesi, Konya, 2006.

Masalın Özeti:

1. Bir padişahın üç oğlu ve küçük bir kızı vardır. Küçük kız bir gün bahçede oynarken kaybolur.
2. Sarayın bahçesinde senede bir tek elma veren çok değerli bir elma ağacı vardır; ancak bu ağacın elmaları kaybolmaya başlar.
3. Padişahın üç oğlu bahçeyi beklemeye başlarlar. Büyük ve ortanca oğlan uyuya kalırlar.
4. Küçük oğlan ise uyumamak için “küçük parmağını kesmiş yerine de tuz basar” ve sonunda elmayı çalmaya gelen kuşu vurur. Kuşun kanadından bir tüy düşer.
5. Büyük oğlan altın kuşu aramaya çıkar. Yolda bir sihirli tavşan çıkar ona yol gösterir.

6. Oğlan tavşanın gösterdiği saray gibi olan hana girer. Çok geçmeden içkiye, eğlenceye dalar, altın kuşu da, elmayı da unuttur.
7. Ortanca oğlan, ağabeyini aramak için yola çıkar. Ağabeyi ile birleşir.
8. Küçük oğlan ağabeylerini aramaya gider. Yolda yine sihirli tavşan çıkar.
9. Kuş oğlana “Bahçede iki kapı vardır. Birisi açık, öteki kapalıdır. Açık kapıyı kapayacak, kapalı açacaksın. İçerde bir aslanla bir at karşılıklı otururlar. Aralarının önünde ot, atın önünde et vardır. Eti aralarının önüne koyacak, otu ata vereceksin. Altın kuş ortadaki gül ağacında oturur. İki tarafında iki kafes asılıdır. Kafesin biri tahtadan, diğeri altındır. Kuşu alır, tahta kafesin içine koyarak dışarı çıkarsın” der.
10. Tavşanın dediklerini yapar ve altın kuşa ulaşır. Kuşu alacağı sırada kuşlar padişahına yakalanır.
11. Kuşlar padişahı oğlanı zindana atmaz, altın kızı getirirse altın kuşu vereceğini söyler.
12. Altın kızı bulmak için yola çıkan oğlan tavşana durumu anlatır. Tavşan onu altın kızın sarayına götürür. Altın kızı alması için yapması gerekenleri söyler.
13. Altın kız oğlanı yakalattır. Oğlandan altın atı getirmesini ister.
14. Altın atı bulmak için yola çıkan oğlan tavşana durumu anlatır. Tavşan onu atlar padişahının sarayına götürür ve oğlana atın yanına gittiğinde yapması gerekenleri söyler.
15. Tavşanın dediklerini yapan oğlan atı alır ve göz açıp kapayıncaya kadar, kızlar padişahının sarayına gider.
16. Kızlar padişahı, bu küçük delikanlının cesaretine, yılmazlığına hayran kalmış ve altın kızı verdiği gibi, altın atı da ona bırakır. Küçük şehzade, altın kızı alıp saraydan çıkar, kızı altın ata bindirir ve kuşlar padişahın yanına gider.
17. Kuşlar padişahı oğlanın cesaretinden etkilenip, ona altın kuşla birlikte altın kızı da verir.
18. Sihirli tavşana binen oğlan yola düşer. Tavşan oğlandan ayrılırken “Sakin bir kuyu basında oturma, sonra pişman olursun!” diye nasihat eder.
19. Ağabeylerini bulan oğlan tekrar yola düşer.
20. Yolda su almak için küçük oğlan kuyuya iner. Fakat ağabeyleri onu tekrar yukarıya çekmezler.

21. Kuyuda kalan oğlanı tavşan kurtarır. Yukarıya çıkan oğlan sarayın aşçısının yanına çırak olur.
22. Saraya ayak bastığını hisseder etmez, altın at kişnemeye, altın kuş ötmeye, altın kız da konuşmaya başlar. Uşaklar koşup durumu padişaha bildirirler.
23. Padişah, küçük oğlunu cesaretinden, yılmazlığından, başardığı işlerden ötürü kutlar ve kırk gün, kırk gece düğün yaparak altın kızla onu evlendirir.
24. Tavşan sarayın bahçesine ziyarete gelir. Tavşanı vurduklarında genç bir kız ortaya çıkar. Bunun kaybolan kız kardeşlerini anlarlar.
25. Kız babasına ve kardeşine başından geçenleri, nasıl sihirli bir tavşana dönüştüğünü anlatır. Muratlarına erer.

85. Masalın Adı: Ankut Kuşu Masalı

Derlendiği Yer/Yıl: Malatya(Hekimhan)/1976

Derleyen: Gazi Şentürk

Kaynak: Şentürk, Gazi, Hekimhan Masalları, Lisans Tezi, Dnş: Dr. Saim Sakaoğlu, Atatürk Üniversitesi Kütüphanesi, Erzurum, 1976.

Masalın Özeti:

1. Bir padişahın yanında Ayıkulak adında bir çocuk vardır. Bu padişah her gün oduna gider ve yaptığı odunları deve çektirir.
2. Bir gün padişah deve “öyle bağır, öyle bağır ki cıncık boncuklar kırılısın” der.
3. Dev padişahın dediğini yapar. Köylüler de devı bırakıp götürüp dağa bırakalım demişler.
4. Ayıkulak yolda Dağ Deviren ve Kopur Söken adında iki adama rastlar.
5. Bir gün Kopar Söken mağarada yemek pişirirken “boyu bir karış, sakalı iki karış biri” gelir, pişirdiği yemeği yer ve Kopur Söken’in elini kolunu bağlar.
6. Avdan dönen arkadaşları Kopur Söken’i bulurlar.

86. Masalın Adı: Keloğlan Masalı I

Derlendiği Yer/Yıl: Malatya/1976

Derleyen: Murat Şahin Ertem

Kaynak Kişi: Mehmet Aygün

Kaynak: Ertem, Murat Şahin, Malatya Masalları, Lisans Tezi, Dnş: Dr. Saim Sakaoğlu, Atatürk Üniversitesi, Erzurum, 1976.

Masalın Özeti:

1. Bir padişahın üç oğlu vardır. Bunların sarayına bir dev dadanır. Dev ortalığı talan edip, yükte hafif pahada ağır ne varsa alır götürür.
2. Padişahın oğulları sarayı beklemeye başlar. Büyük ve ortanca oğlu beklerler, ancak uyuya kalırlar.
3. Padişahın küçük oğlu uyumamak için parmağını yarıp, tuz basar, devin saklandığı kuyuyu görür. Ağabeylerine haber verir.
4. Padişahın büyük ve ortanca oğlu kuyuya inemez. Küçük oğlan yanma pahasına kuyuya iner.
5. Devi öldüren oğlan üç kızla karşılaşır.
6. Kızları yukarı çıkarır.
7. Üçüncü kız çıkarken, oğlana; ihanete uğrayacağını söyler. Ona saçından iki kıl verir ve kılları sürmesini söyler. Gelen koyunlardan beyaz olanına binmesini öğütler.
8. Ağabeyleri küçük oğlanı kıskanarak onu kuyuda bırakırlar.
9. Kızın verdiği kılları birbirine sürter. Gelen koyunlardan yanlışlıkla kara koyuna binen oğlan yerin yedi kat altına gider ve bir ağacın dibine yatar.
10. Ağaçtaki Anka kuşunun yavrularını yemek isteyen yılanı öldürür. Bir ihtiyara misafir olur.
11. İhtiyardan bu memlekette çeşmenin başını bir ejderhanın tuttuğunu, ejderhanın suyu bırakmak için bir kız istediğini ve sıranın padişahın kızına geldiğini öğrenir.
12. Oğlan padişahın kızını ejderhanın elinden kurtarır. Kız da elini ejderhanın kanına batırır, oğlanın sırtına sürer.
13. Durumu öğrenen padişah oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak istediğini söyler.
14. Padişah oğlana “kırk tuluk et, kırk tuluk su” verip Anka kuşuna gönderir.

15. Oğlan kuşa biner, kuş “hüp” dedikçe “et” verir, “hık” dedikçe su verir. Ancak yolda etleri biter.
16. Oğlan baldırından bir parça koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, dilinin altında tutar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş eti oğlanın baldırına geri yapıştırır.
17. Yeryüzüne çıkan oğlan Keloğlan kılığına girer. Bir kuyumcuya ırac olur.
18. Kızların evlenmek için isteklerini,
  - a) Altın tepsi içinde altından tavukla ve civcivleri,
  - b) Altın tepsi içinde birbirini kovalayan altın tilki ile altın tavşanı, kıllar birbirine sürtmesiyle çıkan Arap yardımıyla hazırlar.
19. Kıllar yardımıyla giyinir, kılıç kuşanır ağabeylerinin düğünlerine gider. Onların kollarını uçurur.
20. Bir terziye ırac olur. Üçüncü kızın istediği “makas kesmemiş, iğne değmemiş” gelinliği kıllar yardımıyla hazırlar.
21. Küçük kızın düğününe gider. Kızla evlenmek üzere olan vezirin oğlunun kafasını uçurur.
22. Başından geenleri babasına anlatır. Babasından ağabeylerini affetmesini ister.
23. Üçüncü kızla evlenen oğlan kırk gün kırk gece düğün yapar ve muradına erer.

87. Masalın Adı: Baba Mirası

Derlendiği Yer/Yıl: Malatya/1988

Derleyen: Mehmet Yardımcı

Kaynak Kişi: Abuzer Akkuş

Kaynak: Yardımcı, Mehmet, Yaşayan Malatya Masalları, İnönü Üniversitesi Vakfı Yayınları, Malatya 1996.

Masalın Özeti:

1. Bir adamın üç oğlu vardır. Adam oğullarına “Ben öldükten sonra, ilk üç gece içinde sırasıyla mezarımı bekleyeceksiniz” vasiyet eder.
2. Adam ölür. Oğlanlar mezarı beklemeye başlar. İlk olarak büyük oğlan bekler. Ancak uyur.
3. Küçük oğlan, ağabeyinin peşinden gider.

4. Sabaha doğru gökyüzünden siyah bir bulut iner. Siyah bir at, atın üzerinde siyah renkli bir takım elbisesi ve siyah renkli bir silah ile karşılaşır.
5. At dile gelip konuşmaya başlar. Oğlan atın üzerindeki elbiseleri giyer, silahı kuşanır ve atın üzerine biner.
6. Oğlan atın kuyruğundan iki kıl alır. Sabaha karşı at oğlanı mezarın başına geri getirir.
7. Ortanca ağabeyi mezarı beklemeye gider. Küçük oğlan, tekrar ağabeyinin peşinden gider.
8. Sabaha doğru gökyüzünden kıızıl bir bulut iner. Kıızıl bir at, atın üzerinde kıızıl renkli elbise ve kıızıl renkli bir silah ile karşılaşır.
9. Atın üzerindeki elbiseleri giyer, silahı kuşanır ve atın üzerine biner.
10. At oğlanı bir mağaranın önünde indirir. Saçından ve kuyruğundan birer tel kıl koparmasına izin verir. Evine geri döner.
11. Üçüncü gece küçük oğlan kendi nöbetini tutmak için mezara gider.
12. Sabaha doğru gökyüzünden beyaz bir bulut iner. Beyaz bir at, atın üzerinde beyaz renkli elbise ve beyaz renkli bir silah ile karşılaşır.
13. Elbiseleri giyer, silahı kuşanır ve atın üzerine biner. Üç seferde de atın sırtında oturmayı başaran oğlan ve bu attan da nasibini alır.
14. At oğlanı bir mağaranın önünde indirir. Kuyruğundan ve yelesinden birer tel kıl koparmasına izin verir. Oğlan evine geri döner.
15. Bu memlekette bir padişahın üç kızı vardır. Bu padişah kızlarını evlendirmek için kırk arşınlık bir hendek kazdırır. Bu hendeği üç yiğit atı ile atlarsa ona verecektir.
16. Küçük oğlan sırasıyla siyah, kıızıl ve beyaz kılları sürter. Gelen atlar yardımıyla padişahın kızlarını alır.
17. Bir mağaraya gelir, ağabeyleriyle buluşur. Mağaradaki mücevherleri alırlar. Kızlarla evlenirler.
18. Ağabeyleri küçük kızın güzelliğini görüp küçük kardeşi kıskanırlar, gidip padişaha kötülerler.
19. Beyaz at padişahın küçük kızına olacakları haber verir.
20. Küçük kızın sözünü dinleyen padişah tahtı küçük oğlana bırakır.

88. Masalın Adı: Bülbül Sesi

Derlendiği Yer/Yıl: Malatya/1988

Derleyen: Mehmet Yardımcı

Kaynak Kişi: Vesile Akkuş

Kaynak: Yardımcı, age.

Masalın Özeti:

1. Bir padişah ve bu padişahın da üç oğlu vardır.
2. Padişah bülbül sesine aşıktır. Ölmeden önce bülbülü bulmak için seyahate çıkmıştır.
3. Üç oğlan bülbülü bulabilmek için yola çıkarlar. Büyük oğlan doğuya, ortanca oğlan batıya giden yola koyulurlar. Küçük oğlan ise evde kalıp atlara bakmaya başlar.
4. Baktığı atlardan bir tanesi dile gelir. Oğlan ata üçüncü yol olan çıkmaz yola gitmek için yola koyulurlar.
5. Doksan dokuz tane insan kafasının bulunduğu binaya gelir. Burada bir Arap'la karşılaşır.
6. Arap'la güreşir. Arap'ı öldüreceği sırada onun kız olduğunu anlar.
7. Oğlan kızla evlenmek ister. Ancak kız oğlandan Bağdat'taki düşmanını öldürmesini şart koşar.
8. Bağdat'a giden oğlan Arap'la güreşir. Bu Arapta kız çıkar. Oğlan bu kızla evlenmek ister.
9. Bu kızda oğlanı Akdeniz deki düşmanına gönderir. Bu düşmanı da yener. Bu düşmanda kız çıkar. Kızın omzunda bir bülbül vardır.
10. Padişahın oğlu kızları ve bülbülü alır. Ağabeyleri ile bulur. Saraya geri döner.
11. Ağabeyleri küçük oğlanı kıskanır ve onu öldürmeye çalışırlar.
12. Bülbül bu durumu oğlana haber verir.
13. Oğlan ağabeylerinden ayrılır. Yaşlı bir kadına misafir olur.
14. Koyun keser. Derisini kafasına geçirir.
15. Ağabeyleri bülbül ile babalarının mezarına giderler. Bülbülün şakımasından padişah tekrar dirilir.
16. Oğlunu bulabilmek için bülbülü uçurur.
17. Oğluna bulan padişah oğullarını bataklığa salar. Büyük oğlanlar çamura saplanır, küçük oğlan bataklığı aşar.

18. Padişah büyük oğullarını bataklıktan çıkartır.
19. Kızlarla evlenen oğlanlar muratlarına ererler.

89. Masalın Adı: Figan Bülbul

Derlendiği Yer/Yıl: Malatya/2000

Derleyen: Öznur Öztürk

Kaynak: Öztürk, Öznur, Malatya Yöresinden Derlenen Masal, Efsane ve Halk Hikayeleri, Lisans Tezi, Dnş: Doç. Dr. Esmâ Şimşek, Fırat Üniversitesi, Elazığ, 2000.

Masalın Özeti:

1. Bir padişah ve üç oğlu vardır. Padişah bir ev yaptırır.
2. Adamın biri bu evin “Figan Bülbul”ünün eksik olduğunu söyler.
3. Padişahın oğulları “Figan Bülbul”ü aramaya çıkar.
4. Padişahın büyük ve ortanca oğlu geri gelinecek, küçüğü ise geri gelinmeyecek yoldan giderler.
5. Küçük oğlan kayalık bir yere gider yatar. Orada bir kapı açılır. Dev in kızıyla karşılaşır.
6. Yoluna devam eder. Dev kızının evine misafir olur.
7. Kırk devî mağlup eder. Yedikardeşler, kız kardeşlerini oğlana verir.
8. Oğlan yoluna devam eder. İnsan kafasından yapılmış bir kaleye gelir.
9. Burada Arap-ı Zengi ile hendek atlamada ve güreşte onu yener. Arap-ı Zengi kız çıkar. Kızdan “Figan Bülbul”ün nerede olduğunu ve nasıl alması gerektiğini öğrenir.
10. “Figan Bülbul”ü alan oğlan kızları da yanına alıp ağabeyleriyle buluşur.
11. Ağabeyleri küçük oğlanı kıskanır, onu kuyuya atarlar.
12. Kuyunun dibine inen oğlan biri dünya güzeli diğeri simsiyah iki kadınla karşılaşır.
13. Adamın biri oğlana kadınlardan hangisinin güzel olduğunu sorar. Oğlan “gönül kimi severse güzel odur” der.
14. Cevabı beğenen adam oğlanı yeryüzüne çıkarır. Figan Bülbul ötmeye başlar.
15. Evine geri dönen oğlan Arap-ı Zengi ile kırk gün kırk gece düğün yaparak evlenir. Muradına erer.

90. Masalın Adı: Su Başındaki Ejderha

Derlendiği Yer/Yıl: Manisa(Salihli)/1992

Derleyen: Orhan Kahraman

Kaynak Kişi: Zeynep Bayraktar

Masalın Özeti:

1. Bir köy vardır. Bu köyün suyu bir ejderhanın elindedir. Ejderha suyu bırakmak için kurban ister. Sıra padişahın kızına gelir.
2. Köye gelen oğlan ejderhayı öldürür. Padişahın kızını kurtarır. Kız da ejderhanın kanını eline batırıp oğlanın arkasına vurur.
3. Kız izden oğlanı tanır. Oğlana ne istediği sorulur. Oğlan yeryüzüne çıkmak için “kırk tuluk et, kırk tuluk su” ister.
4. Oğlan daha önce bir kuşun yavrularını yiyen yılanı öldürmüştür. Oğlan anne kuşun yanına gider.
5. Oğlan kuşun üzerine biner. “Kuş “luk” dedikçe “et” verir, “lık” dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan baldırından koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, dilinin altında tutar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti baldırına geri yapıştırır.

91. Masalın Adı: Kahraman Çocuk

Derlendiği Yer/Yıl: Manisa/2008

Derleyen: Talha Tunç

Kaynak Kişi: Zeki Ayhan

Kaynak: Tunç, Talha, Manisa Masalları Üzerine Bir İnceleme, Yüksek Lisans Tezi, Dnş: Yrd. Doç. Dr. Halil Altay Göde, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, 2008.

Masalın Özeti:

1. Padişahın bahçesinde bir elma ağacı vardır. Bu ağacın her sene bir tane büyük bir elması olur, onu da dev yer.
2. Padişahın oğulları elma ağacını beklemeye başlar. Büyük ve ortanca oğlu beklerler, dev görünce korkup kaçarlar.
3. Padişahın küçük oğlu kılıcını dev'e saplar ve onu öldürür. Elmayı babasına götürür.
4. Bu durumu kıskanan ağabeyleri küçük kardeşini dünyanın en güzel kızını almak için kuyunun başına götürürler.

5. Kuyuya inen oğlan kuyudaki kızı kuyudan çıkarır.
6. Kız kuyudan çıkarken oğlana kardeşlerinin hile yapacağını söyler ve ona üç tel saç verir.
7. Küçük kardeş ipe tutunup yukarıya çıkarken kardeşleri ipi keserler.
8. Kuyuda kalan oğlan kuş yavrularını yılanın elinden kurtarır. Kuşlar dile gelip, anne kuşa durumu anlatırlar.
9. Durumu öğrenen kuş oğlana "dile benden ne dilersem" der. Oğlan "canının sağlını dilerim." der.
10. Yoluna devam eden oğlan yaşlı bir kadına misafir olur.
11. Kadından bu memlekete çeşmenin başını bir devin tuttuğunu, her sene bir kız karşılığında suyu bıraktığını ve bu sene sıranın padişahın kızında olduğunu öğrenir.
12. Durumu öğrenen padişah oğlandan ne istediğini sorar. Oğlan kendi dünyasına çıkmayı diler.
13. Padişahıtan "kırk koyunla kırk kova su" alır ve kuşun yanına gider. Kuş oğlanı yeryüzüne çıkarır.
14. Oğlan kuşun ortasına biner, kuş "lark" dedikçe "et" verir, "lark" dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan baldırından bir parça et koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, damağının altında tutar. Kuş damağındaki eti çıkarıp diliyle oğlanın baldırına tekrardan yapıştırır.
15. Yeryüzüne çıkan oğlan terziye çırak olur.
16. Padişahın istediği "findıkkabuğunun içinde el değmemiş, dikiş dikilmemiş bir elbiseyi" üç tel kıl yardımıyla hazırlar.
17. Ata atlayıp o da cenge katılır. Burada okun biriyle ağabeylerinden birinin kolunu bir diğer okla da diğer ağabeyinin ayağını yaralar.
18. Durumu babasına anlatan oğlan kızla evlenir. Muradına erer.

92. Masalın Adı: Üç Oğlan Kardeş

Derlendiği Yer/Yıl: Manisa/2008

Derleyen: Talha Tunç

Kaynak Kişi: Hatice Türker

Kaynak: Tunç, age.

Masalın Özeti:

1. Bir adamın üç oğlu vardır. Üç oğlan bir kuyunun içinde hazineler olduğunu duyar.
2. Adamın büyük ve ortanca oğlu kuyuya inemez. Küçük oğlan yanma pahasına kuyuya iner.
3. Kuyudaki “bir dudağı yerde bir dudağı gökte, ağızından ateşler fişkıran” devî öldüren küçük oğlan, hazineyi yukarı çıkarır.
4. Kendi çıkacağı sırada ağabeyleri ipi keserler.
5. Kuyuda kalan oğlan Anka kuşunun yavrularını yılanın elinden kurtarır.
6. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmayı ister.
7. Kuş oğlanı yeryüzüne çıkarır.
8. Ağabeylerinden öcünü alır. Hazineye sahip olan oğlan köyün en güzel kızıyla evlenip muradına erer.

93. Masalın Adı: Zümrüdüanka Kuşu

Derlendiği Yer/Yıl: Mersin(Taşeli)/1978

Derleyen: Ali Berat Alptekin

Kaynak Kişi: Fatma Gülizar Erol

Kaynak: Alptekin, Ali Berat, Taşeli Masalları, Akçağ Yayınları, Ankara, 2002.

Masalın Özeti:

1. Padişahın üç oğlu ve bahçesinde bir elma ağacı vardır. Bu ağacın senede bir elması olur, onu da dev yer.
2. Bir gün padişah gider ağacı beklemeye başlar. Ancak devin gürültüsünden korkup kaçar.
3. Durumu gören padişahın oğulları sırayla beklemeye karar verirler. Büyük ve ortanca oğlan beklerler, ancak devden korkup kaçarlar.

4. Küçük oğlan uyumamak için elma ağacının dalına çökelek asar. Çökelek damladıkça oğlan uyanık kalır ve sonunda devi yaralar. Kardeşlerine durumu bildirir. Devi takip etmeye başlarlar.
5. Devın saklandığı mağarayı bulurlar. Padişahın büyük ve ortanca oğlu mağaraya inemezler. Küçük oğlan yanma-donma pahasına mağaraya iner.
6. Mağaraya inen oğlan üç kızla karşılaşır. Kızlardan devın nerde olduğunu öğrenir ve devi öldürür.
7. Kızları yukarı çıkarır. Küçük kız çıkarken oğlana eğer ağabeylerin seni yukarı çıkarmazlarsa, buraya gelen iki koyundan beyaz olanına atlamasını öğütler.
8. Yanlışlıkla kara koyuna atlayan oğlan yerin yedi kat dibine gider. Bir neneye misafir olur.
9. Neneden, bu memlekette suyun başını bir dev tuttuğunu ve suyu bırakmak için de her gün bir kız istediğini, sıranın da padişahın kızına geldiğini öğrenir.
10. Oğlan devi öldürüp padişahın kızını kurtarır. Kız da devın kanını eline batırarak oğlana sürer.
11. Kız izden oğlanı tanır. Durumu gören padişah oğlana ne istediğini sorar. Oğlan padişahıtan müsaade ister.
12. Oğlan çınar ağacının altında yatarken Zümrüdü Anka kuş'unun yavrularını yemek isteyen yılanı öldürür.
13. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister. Kuş oğlandan “bir camız et, bir camız derisi su” ister. Oğlan kuşun isteklerini padişahıtan alır.
14. Oğlan kuşun ortasına biner, kuş “hub” dedikçe “et” verir, “lüp” dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan ayağından bir parça et koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, damağının altında tutar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti ayağına geri yapıştırır.
15. Yeryüzüne çıkan oğlan terziye çırak olur. Ustasına küçük kızın evlenmek için istediği “ellenmedik elli altın, dikilmedik elbise”yi hazırlayan oğlan Arap kılığına girer.
16. Bunu gören kız oğlanın yeryüzüne çıktığını anlar. Kız oğlana “bir at ciridine” girelim der.

17. Cirit oynayan oğlan ağabeylerini öldürür. Kırk gün kırk gece düğün yaparak kızlarla evlenir.

94. Masalın Adı: Küçük Oğlan İle Dev

Derlendiği Yer/Yıl: Mersin(Arslanköy)/1988

Derleyen: Hülya Keçeli

Kaynak Kişi:

Kaynak: Keçeli, Hülya, Arslanköy(Mersin) Folklor ve Etnografyası, Lisans Tezi, Dnş: Doç. Dr. Saim Sakaoğlu, Atatürk Üniversitesi, Erzurum, 1988.

Masalın Özeti:

1. Padişahın bir bahçesi vardır. Bu bahçenin meyvelerini her yıl bir dev gelip yer.
2. Padişahın oğulları bahçeyi beklemeye başlarlar. Büyük ve ortanca oğlu beklerler, ancak korkup kaçarlar.
3. Küçük oğlan ise uyumamak için serçe parmağını keser tuz basar ve sonunda devi yaralar. Ağabeyleriyle birlikte devin peşine düşer.
4. Devin saklandığı kuyuyu bulurlar. Padişahın büyük ve ortanca oğlu kuyuya inemez. Küçük oğlan yanma-donma pahasına kuyuya iner.
5. Kuyunun dibine inen oğlan, çul dokuyan üç kızla karşılaşır. Devi öldürür.
6. Kızları kendisi ve ağabeyleri için dışarı çıkarır. Küçük kızın güzelliğini gören babası oğlanı kuyuda bırakır.
7. Kuyuda kalan oğlan yerin yedi kat dibine iner ve bir ihtiyar kadına misafir olur.
8. İhtiyar kadından, bu memlekette pınarın başını bir ejderhanın tuttuğunu ve suyu bırakmak için de her yıl bir kız istediğini, sıranın da padişahın kızına geldiğini öğrenir.
9. Ejderhayı öldüren oğlan, padişahın kızını kurtarır.
10. Kızla beraber padişahın huzuruna çıkar. Padişah oğlana ne istediğini sorar. Oğlan ülkesine geri dönmeyi ister.
11. Padişah oğlanı bir yere götürür. Buraya gelen kuşlardan ak olanına binerse yukarıya çıkacağını, kara olanına binerse yerin yedi kat dibine gideceğini söyler. Ayrıca kuşun oğlanı yukarı çıkarması için su ve et verir.

12. Oğlan ak kuşa biner. Kuş “hap” dedikçe “et” verir, “hup” dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan bacağından bir parça et koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, dilinin altında tutar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti bacağına geri yapıştırır.
13. Küçük kızla evlenmekte olan babasını at yarışı sırasında öldürür.
14. Kırk gün kırk gece düğün yapan oğlan küçük kızla evlenir ve muradına erer.

95. Masalın Adı: Üç Kardeş

Derlendiği Yer/Yıl: Mersin(Tarsus)/2007

Derleyen: Öznur Kara

Kaynak Kişi: Hamide Ergü

Kaynak: Kara, Öznur, Tarsus Masalları, Yüksek Lisans Tezi, Dnş: Prof. Dr. Ali Berat Alptekin, Selçuk Üniversitesi, Konya, 2007.

Masalın Özeti:

1. Adamın birinin bir elma bahçesi vardır. Bu bahçeye bir dev musallat olmuştur.
2. Adamın oğulları bahçeyi beklemeye başlar. Büyük ve ortanca oğlu devden korkup kaçarlar.
3. Küçük oğlan uyumamak için “parmağım kesip yarasına tuz basar” ve sonunda devı yaralar. Ağabeyleriyle birlikte devin peşine düşer.
4. Devin düştüğü kuyuyu bulurlar. Büyük ve ortanca oğlan kuyuya inemez. Küçük oğlan kuyuya iner. Çulfalık dokuyan üç kızla karşılaşır.
5. Devı öldürür. Kızları yukarı çıkarır.
6. Oğlan kuyudan çıkarken ağabeyleri ipi keser. Kuyuda kalan oğlan bir eve rastlar. Evdekilerden ulu ağaçtaki yavru kuşları yılanın elinden kurtarırsa anne kuşun onu kuyudan çıkarabileceğini öğrenir.
7. Oğlan yılanı öldürür. Anne kuş da oğlanı“on okka etle on okka süt” karşılığında çıkarmayı kabul eder.
8. Kuşun isteklerini yerine getiren oğlan kuş "gak" dedikçe et ver, "guk" dedikçe süt verir.
9. Yeryüzüne çıkan oğlan ağabeylerini affeder. Kızla evlenir. Muradına erer.

96. Masalın Adı: Dev Masalı

Derlendiği Yer/Yıl: Muğla(Dalyan)/2007

Derleyen: Esra Akyol

Kaynak Kişi: Ahmet Manav

Kaynak: Akyol, Esra, Muğla Masalları Metin – İnceleme, Yüksek Lisans Tezi, Dnş: Doç. Dr. İbrahim Dilek, Gazi Üniversitesi, Ankara, 2010.

Masalın Özeti:

1. Bir adamın üç oğlu ve tarlasında elma ağacı vardır. Her sene elma olduğunda bir şey gelip elmaları yiyip gider.
2. Adamın oğulları elma ağacını beklemeye başlar. Büyük ve ortanca oğlu beklerler, devden korkup kaçarlar.
3. Adamın küçük oğlu elmayı çalmaya çalışan devi yaralar. Ağabeyleriyle birlikte devin peşine düşer.
4. Devin saklandığı kuyuyu bulurlar. Büyük ve ortanca oğlu kuyuya inemez. Küçük oğlan yanma pahasına kuyuya iner.
5. Kuyuya inen oğlan üç kızla karşılaşır. Kızlardan devin nerde olduğunu ve nasıl öldürmesi gerektiğini öğrenir.
6. Kızlar oğlana “Devin gözleri açıksa uyuyordur, kapalıysa uyanıktır” der.
7. Devin odasına giren oğlan devin gözleri kapalı olduğunu görür. Devin yedi başı vardır. Altısını keser. Devi öldürür.
8. Kızlar dışarı çıkmak için oğlana bir çöp verir. Çöpü çattınca beyaz bir koç çıkar ve kızlar sırayla yukarı çıkar.
9. Oğlan kendisi çıkmak için çöpü çattığında çöpü çatmaz ve kısa olanını yere düşürür.
10. Kara koç gelir. Oğlanı dünyanın yedi kat altına götürür. Burada bir kadına misafir olur.
11. Kadından bu memlekette suyun başını bir devin tuttuğunu ve bırakmak için kurban istediğini ve sıranın padişahın kızında olduğunu öğrenir.

12. Devi öldüren oğlan padişahın kızını kurtarır. Kız da devin kanını elini batırıp, oğlanın arkasına iz yapar.
13. Kız izden oğlanı tanır. Durumu gören padişah oğlana ne istediğini sorar. Oğlan padişahtan müsaade ister.
14. Oğlan karaağaç altında otururken kartal'ın yavrularını yemek isteyen yılan'ı öldürür.
15. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister. Kuş oğlandan “kırk tulum et ve kırk tulum su” ister. Oğlan padişahtan, kuşun isteklerini alır.
16. Oğlan kuşun ortasına biner, kuş “gak” dedikçe “et” verir, “guk” dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan baldırından bir parça et koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, damağının altında tutar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti baldırına geri yapıştırır.
17. Yeryüzüne çıkan oğlan demirciye çırak olur. Ustasına küçük kızın evlenmek için istediği “fındıkkabuğunu dolduracak elbise, tepsi içinde gezebilen cibili tavuk, kendi kendine dokuyan tezgâh”ı hazırlayabileceğini söyler.
18. Çöpü çatar, çıkan Arap yardımıyla kızın istediklerini yapar.
19. Bunu gören kız oğlanın yeryüzüne çıktığını anlar.
20. Kızın düğün günü saraya giden oğlan, çöpü çatar. Çıkan Arap yardımıyla kızı kaçıır. Birlikte yaşarlar.

97. Masalın Adı: Sihirli Meyve

Derlendiği Yer/Yıl: Muğla(Datça)/2010

Derleyen: M. Naci Önal ve Öğrencileri

Kaynak Kişi: Dudu Kübra Akkoca

Kaynak: Önal, Mehmet Naci, Muğla Masalları Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Yayınları, Muğla, 2011.

Masalın Özeti:

1. Güzel bir köyde meyveleri ve meyve ağaçlarını çok seven bir adam vardır.

2. Adam, bir yerde meyve çekirdeği bulur ve onu bahçesindeki havuzun kenarına diker.
3. Uzun bir süre sonra ağaçta bir tane meyve yetişir, fakat sahibi yiyemeden üç yıl üst üste meyve çalınır. Bunun üzere adamın oğulları ağacın başında nöbet tutar.
4. İlk sene büyük oğlan, ikinci sene ortanca oğlan nöbet tutmaya giderler, fakat her ikisi de uyuyup kalırlar.
5. En küçük oğlana nöbet sırası geldiğinde oğlan elini kesip üstüne tuz basarak geceyi uyumadan geçirir ve sabaha karşı çok güzel bir kuşun gelip meyveyi aldığını görür. Oğlan onu yaralar ve meyveyi neden çaldığını sorar. Kuş babasının sağlığı için çaldığını söyleyince oğlan onu bırakır.
6. Oğlanın babası oğluna kuşu yakalayıp getirmesini söyler. Oğlan kuşu yakalamak için yola çıkar.
7. Oğlanın ağabeyleri de eşlik eder. Küçük oğlan zeki olduğu için kuşun kan izlerini takip ederek doğuya gider, ağabeyleri de batıya hareket eder.
8. Oğlan babasına söz verdiği için, düşünmeden kendisini kuyudan aşağıya atar.
9. Aşağıda ise çok güzel çiçekleri olan meyve ağaçları ve bir şato vardır. İndiği zaman neden oraya indiğini anlatır ve onu şatoya yönlendirirler.
10. Oğlan şatoya girdiğinde kendisi için meyve çalınan adamı görür. Adama babasının meyvesini çalan kuşu cezalandırmak istediğini söyler. Adam hayatını kurtardığı için teşekkür amaçlı kuşu ona teslim eder.
11. Oğlan kuyudan yukarı kuşun üstünde çıkar. Yanında bir kilo et ve bir kilo süt vardır. Oğlan kuşa “gak “deyince “et”, “guk” deyince “süt” verir. Yukarıya çıkmalarına az kala kuşun eti biter ve oğlan da kendi bacağından kesip ona verir. Yukarıya çıktıklarında kuş oğlanın bacağından kestiği eti yerine yapıştırır.
12. Oğlan kuşa teşekkür etmek için onu kucağına alıp öptüğü zaman birden gök gürler, dağlar taşlar inler, adeta deprem oluyormuşçasına bir kıza dönüştüğünü görür. Oğlan onu öptüğü için kızın üzerindeki büyü kalkmıştır.
13. Oğlan kızı babasının yanına getirir. Babasına meyveyi çalan kuşun aslında bu olduğunu söyler ve başından geçenleri bir bir anlatır. Babası

yine de kendisine söz verdiği için kızı cezalandıracağını belirtir ve ceza olarak da kızı, oğluyla evlendirmeyi seçer.

14. Oğlanın diğer ağabeyleri de eve döndükten sonra kırk gün kırk gece düğün yapılır.

98. Masalın Adı: Zümrüdü Anka

Derlendiği Yer/Yıl: Muğla(Dalaman)/2010

Derleyen: M. Naci Önal ve Öğrencileri

Kaynak Kişi: Durali Akçakaya

Kaynak: Önal, Mehmet Naci, age.

Masalın Özeti:

1. Fakir bir adam vardır. Bir gün dev, adamın karısını kaçıır ve bir kuyuya götürür. Adamı da başını keserek öldürür.
2. Adamın kesik başı, devin yaptıklarını padişahın küçük oğluna anlatır.
3. Padişahın küçük oğlu, ağabeylerini de alarak, kesik başın peşinden kuyunun yanına giderler.
4. Üçkardeş kuyuya inmeye çalışırlar, ancak başarılı olan küçük oğlan olur.
5. Küçük oğlan kuyuya indiğinde devi görür ve devin kafasını keserek onu öldürür. Öldürdükten sonra kuyuda gergef işleyen üç kız görür.
6. Kızları kendisi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır.
7. Kızlar sırasıyla yukarı çıkarken büyük ağabey, kardeşinin kendisine eş yapmak için seçtiği kızı görünce onu daha çok beğenir ve kardeşini yukarı çekmekten vazgeçer.
8. Küçük kardeş yukarıya çıkmak için dua okumaya başlar. Okuduğu dua da ters olduğu için yukarıya çıkacağına başka bir yer altı şehrine gider.
9. Padişahın küçük oğlu başka bir yer altı dünyasına düşünce orada bir nineyle karşılaşır.
10. Nineden şehirdeki devin her gün bir insan yemeden suyu bırakmadığını, bugün sıranın kralın kızında olduğunu öğrenir.
11. Devi öldüren oğlan kralın kızını kurtarır. Kralın kızı da kendisini kimin kurtardığını bilmesi için oğlanın arkasına hissettirmeden devin kanını sürer.
12. Durumu öğrenen padişah oğlandan ne istediğini sorar. Oğlan padişahıtan bir şey istemez.

13. Kral oğlanı da çok sever ve yerini ona bırakır, kızını da ona onunla evlendirir.
14. Oğlan bir gün ağacın altında yatarken Anka kuşunun yavruları yemek isteyen yılanı öldürür. Yavru kuşlar da oğlanın kendilerini yılandan kurtardığını anlatırlar.
15. Anka kuşu oğlana teşekkür edebilmek amacıyla kendisinden ne isterse dileyebileceğini belirtir. Oğlan da kendisini yeryüzüne çıkarmasını ister. Oğlan da yanına kırk tulum su ve kırk kantar et alıp, kuş istedikçe et ve su verir.
16. Böylelikle kuşun üzerinde yeryüzüne çıkar ve kılık değiştirerek terzi yanında işe girer.
17. Küçük kızın evlenmek için istediği fındıkkabuğu içinde, makasa ve dikiş izi olmayan bir gelinliği Anka kuşunun yardımıyla hazırlar.
18. Terzi yanına girdiği zaman terziye bu gelinliği dikebileceğini duyurmasını ister. Kız bunu duyunca oğlanın geldiğini anlar.
19. Küçük oğlan gelinliği getirdiği zaman babası ve kız onu tanırlar. Oğlan da ağabeylerinin yaptıkları bir bir anlatır. Babası da onları kırk katırla cezalandırır.
20. Küçük oğlan, yeraltındaki eşini ve çocuklarını yeryüzüne getirir. Yeryüzündeki güzel kızla da evlenir ve üç çocuğu daha olur.

99. Masalın Adı: Zümrüdü Anka

Derlendiği Yer/Yıl: Muğla(Fethiye)/2010

Derleyen: M. Naci Önal ve Öğrencileri

Kaynak Kişi: Fethi Köle

Kaynak: Önal, Mehmet Naci, age.

Masalın Özeti:

1. Bir adamın üç oğlu vardır. Adamın bahçesindeki ayva ağacının meyveleri her gün biri tarafından yenmektedir.
2. Adamın üç oğlu da ayva ağacını beklemek için sırayla nöbet tutarlar ama iki oğlu da korkup kaçar, sadece küçük oğlan nöbeti başarıyla tutar ve meyveleri çalan devi yaralar. Daha sonra kan izlerini takip edilerek deve ulaşılır.

3. Küçük oğlan kuyuya inince devi öldürür. Devlin kaçırdığı kadınları da yukarıya çıkarmaya başlar. Beğendiği kızı en sona bırakır. Babası en son çıkan kızı görüp beğenince oğlunu kuyuda bırakıp geri döner.
4. Küçük oğlan kuyuda başka bir devle karşılaşır. Bu devlin mahalleden bir insan yemedikten sonra mahalleye su vermediğini öğrenir. Devi öldürür ve suyu halka verir.
5. Oğlan bir gün ağaç altında uzanırken yılanın bir kuşun yavrularını yemeğe çalıştığını görür. Yılanı öldürüp kuşun yavrularını kurtarıncı kuş da ona yardım ederek yeryüzüne çıkarır. Oğlan kardeşlerinin yanına gelir. Kırk gün kırk gece düğün yapıldığını öğrenir. Oğlan kızın yanına yaklaşır. Kız oğlanı tanır.
6. Oğlan babasını vurur ve kızla evlenir.

100.Masalın Adı: Zümrüdü Anka

Derlendiği Yer/Yıl: Muğla(Milas)/2010

Derleyen: M. Naci Önal ve Öğrencileri

Kaynak Kişi: Hüseyin Akyürek

Kaynak: Önal, Mehmet Naci, age.

Masalın Özeti:

1. Bir padişahın üç oğlu vardır. Harman toplarken bunlar yığıldıkları harmanın ertesi gün dağıldığını görürler ve gidip başında beklemeye karar verirler.
2. Harmanın başını beklemeye sırasıyla büyük ve ortanca oğlan giderler ama kimin yaptığını bulamazlar.
3. Küçük oğlan harmanı dağıtanların üç kız olduğunu ve dağıttıktan sonra bir kuyuya indiklerini görür.
4. Ertesi gün büyük ve küçük oğlan kuyuya inmeye çalışır fakat başarılı olamazlar. Küçük oğlan kuyuya iner ve aşağının da yeryüzü gibi olduğunu görür.
5. Küçük oğlan gezerken bir neneye misafir olur. Nineden su ister. Nine de çeşmenin başındaki devlin bir insan yemedikten sonra su vermediğini anlatınca, küçük oğlan çeşmenin başına gider ve devi öldürür.
6. Oğlan devi öldürür ve o gün sıra kendisine gelen padişahın kızını da kurtarmış olur. Bunun karşılığında padişah ona sihirli bir yüzük verir.

7. Küçük oğlan giderken harmanlarını dağıtan kızları görür ve sırasıyla yukarı çektirir. Büyük ve ortanca kızları ağabeyleri için, en küçüğü de kendisi için yukarıya çektirir.
8. Babası en küçük kızı beğenince oğlunun ipini kestirir.
9. Oğlan küçük kızın ona verdiği yüzüğü kullanınca aşağıda iki koç belirir. Ak koç yerine kara koçun üzerine binince yerin yedi kat altına düşer.
10. Orada dolaşırken bir kuşun yavrularını yemek isteyen yılanı öldürür. Kuş yavrularını kurtaran oğlana teşekkür amaçlı yeryüzüne çıkarabileceğini belirtir.
11. Oğlan orada da bir devi öldürüp padişahın kızını kurtarınca kuşun onu yukarıya çıkarmak için istediği su ve eti temin eder ve böylece kuş tarafından yeryüzüne çıkarılır.
12. Oğlan yeryüzüne çıkınca babasının düğün yaptığını görür. Kıza yeryüzüne çıktığını hissettirmek için de, kızın istediği iki şeyi yeraltına ilk düştüğünde aldığı yüzük vasıtasıyla yaptırır. Düğün sırasında ciride katılır.
13. Oğlan kılık değiştirerek padişahın kafasını keser ve kendisi padişah olur.

101.Masalın Adı: Mirza Mehmet

Derlendiği Yer/Yıl: Muş/2006

Derleyen: Mehmet Şakir Yavuz

Kaynak Kişi: Havva Yavuz

Kaynak: Yavuz, Mehmet Şakir, Muş Masalları, Yüksek Lisans Tezi, Dnş: Yrd. Doç. Dr. Yılmaz Önay, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van, 2006.

Masalın Özeti:

1. Bir adam kapısının önünde bir elma ağacı vardır. Bu ağacın her sene üç tane elması olur. Elmalar kaybolmaktadır.
2. Adamın oğulları ağacı beklemeye başlar. Büyük ve ortanca oğlan bekler ancak başarılı olamaz.
3. Küçük oğlan Mirza Mehmed, uyumamak için parmağını keser, tuz koyar. Elmayı çalmaya çalışan kişiyi mağarasına kadar kovalar.
4. Büyük ve ortanca oğul mağaraya inemez. Mirza Mehmed mağaraya iner.
5. Mağaraya inen oğlan devi öldürür. Mağarada bulunan üç kızı yukarı çıkarır.
6. Kızlarla evlenen oğlanlar muratlarına erer.

102.Masalın Adı: Gangan Kuşu

Derlendiği Yer/Yıl: Niğde/2000

Derleyen: Nedim Bakırcı

Kaynak Kişi: Hüseyin Arslan

Kaynak: Bakırcı, Nedim, Niğde Masalları, Yüksek Lisans Tezi, Dnş: Yrd. Doç. Dr. Faruk Çolak, Niğde Üniversitesi, Niğde, 2000.

Masalın Özeti:

1. Padişahın bir bahçesi vardır. Bu bahçe devler tarafından yenir. Padişah oğullarını bahçeyi beklemeleri için gönderir.
2. Bahçeyi, ilk önce büyük ve ortanca oğlan bekler, ancak devden korkup kaçarlar.
3. Adamın küçük oğlu devi yaralamayı başarır. Ardından devin saklandığı kuyuya inen oğlan devi öldürür.
4. Burada üç kızla karşılaşır. Kızları ağabeyleri ve kendisi için yukarı çıkarır.
5. Küçük kız, oğlana; iki kıl verir. Kılları sürttüğünde iki koç geleceğini, ak koça binerse aydınlık dünyaya çıkacağını, kara koça binerse karanlık dünyaya, yerin yedi kat dibine, gideceğini söyler.
6. Yanlılıkla kara koça binen oğlan yerin yedi kat altına gider ve burada gangan kuşunun yavrularını yılanın elinden kurtarır. Dile gelen kuşlar annelerine durumu açıklarlar.
7. Bu memlekette insan yiyen bir dev vardır. Padişahın kızını yiyeceği sırada kızı kurtarır. Kız da elini devin kanına basar, oğlanın sırtına yapıştırır.
8. Olayı öğrenen padişah oğlana ne istediğini sorar. Oğlan padişahın kuşun istediği “kırk tuluk et, kırk tuluk su”yu ister.
9. Bunları kuşa verir, kuş oğlanı yeryüzüne çıkarır.
10. Kuş “ıh” dedikçe “et” verir, “lık” dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan bacağından et koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, damağının altında tutar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti bacağına geri yapıştırır.
11. Yeryüzüne çıkan oğlan terziye çırak olur.
12. Küçük kız sırasıyla;
  - a) Altın tepsinin üzerinde iki tavşan oynamasını,

b) Sındı değmedik bir urba dikilmesini,
ister.

13. Küçük oğlan bu istekleri yerine getirir. Ağabeylerini düğünde, at oynatıldığı(cirit) sırada öldürür.

14. Başından geçenleri babasına anlatır. Küçük kızla evlenen oğlan muradına erer.

103.Masalın Adı: Padişahın Üç Oğlu

Derlendiği Yer/Yıl: Samsun(Havza)/2003

Derleyen: Cafer Özdemir

Kaynak Kişi: Recep Şahin

Kaynak: Özdemir, Cafer, Havza Yöresi Anonim Halk Edebiyatı Ürünleri Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Dnş: Yrd. Doç. Dr. Bekir Şişman, On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, 2003.

Masalın Özeti:

1. Bir padişahın üç oğlu ve yılda üç tane meyve veren elma ağacı vardır. Ancak bu ağacın meyveleri kaybolmaya başlar.
2. Padişahın oğulları elma ağacını beklemeye başlarlar. Büyük ve ortanca oğlanlar elmayı almaya gelen devi görünce korkup kaçarlar.
3. Padişahın küçük oğlu devi yaralar ve evine geri döner. Ağabeyleriyle birlikte devin peşine düşer.
4. Devın saklandığı kuyuyu bulurlar. Padişahın büyük ve ortanca oğlu kuyuya inemez. Küçük oğlan yanma-donma pahasına kuyuya iner.
5. Kuyuya inen oğlan üç kızla karşılaşır. Kızlardan devi nasıl öldüreceğini öğrenir.
6. Devi öldüren oğlan, kızları kendisi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır.
7. Küçük kız çıkarken, oğlana; ne olur ne olmaz saçından iki kıl verir. Zorda kalırsa kılları birbirine sürtmesini, gelecek olan iki koçtan beyaz olanına binmesini öğütler.
8. Küçük kızın güzelliğini gören ağabeyleri, küçük oğlanı kuyuda bırakırlar.
9. Kızın dediklerini yapan oğlan yanlışlıkla siyah koça biner ve yerin yedi kat altına iner. Bir koca kariya misafir olur.

10. Koca karıdan bu memlekete suyun başını bir devin tuttuğunu, her sene bir kız karşılığında suyu bıraktığını ve bu sene sıranın padişahın kızında olduğunu öğrenir.
11. Devi yaralayan oğlan padişahın kızını kurtarır. Kız da devin kanını parmaklarını batırıp, oğlanın sırtına vurur.
12. Durumu öğrenen padişah oğlandan ne istediğini sorar. Oğlan padişahтан bir şey istemez.
13. Yoluna devam eden oğlan bir ağacın dibine yatar. Ağaçta yuva yapmış karga kuşunun yavrularını yemek isteyen yılanı öldürür. Yavru kuşlar da dile gelip, annelerine olanları anlatırlar.
14. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister. Kuş oğlandan “kırk tuluk et, kırk tuluk su” ister. Oğlan padişahтан, kuşun isteklerini alır.
15. Oğlan kuşun ortasına biner, kuş “lok” dedikçe “et” verir, “lak” dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan baldırından kesip kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, gagasında saklar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti baldırına geri yapıştırır.
16. Yeryüzüne çıkan oğlan Keloğlan kılığına girer ve bir ayakkabıcıya çırak olan oğlan
17. Kızın evlenmek için istediği “findık içine sığan ayakkabı”yı kılları birbirine sürtmesiyle çıkan peri yardımıyla yapar.
18. Bunu gören küçük kız oğlanın yeryüzüne çıktığını anlar.
19. Bir başka istek olan “bir tazının bir tavşanı kovalayan” resmi aynı yolla hazırlar.
20. Ağabeylerini düğünleri sırasında cirit oynayarak düşürür.
21. Durumu babasına anlatan oğlan kızlarla evlenir ve kırk gün kırk gece düğün eder.

104.Masalın Adı: Zümrüdü Anka Kuşu

Derlendiği Yer/Yıl: Samsun/2009

Derleyen: Ela Sayar

Kaynak Kişi: Cemalettin Etlı Kavaklıgil

Kaynak: Sayar, Ela, Samsun İli ve İlçelerinde Anlatılan Masalların Çocuk Eğitimi Açısından İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Dnş: Yrd. Doç. Dr. Seyit Emiroğlu, Selçuk Üniversitesi, Konya, 2009.

Masalın Özeti:

1. Çocuğu olmayan bir hükümdar vardır.
2. Hükümdar bir rüya görür, aksakallı ihtiyar: “Al bu fidanı götür saray bahçesin dik, yedi yıl içinde iki güzel meyve verecek, birini sen birini karın yiyecek, dokuz ay on gün sonra nur topu gibi bir evladınız olacak.” der.
3. Fidan bulunur. Elma verir. Ancak bir dev elmayı koparıp kaçar.
4. Vezirlerin oğulları elmayı beklemeye başlar. Büyük ve ortanca vezirin oğlu beklerler, ancak devden korkup kaçarlar.
5. Küçük vezir oğlu hırsız devı yaralar. Diğerleriyle birlikte devin peşine düşer.
6. Devın saklandığı kuyuyu bulurlar. Küçük vezir oğlu kuyuya iner. Devı öldürür. Devın kulağını keser.
7. Devın yanında bulunan kırmızı giysiliyi büyük vezirin oğlu, sarı giysiliyi ortanca vezirin oğlu ve yeşil giysili ise kendisi için yukarı çıkarır.
8. Vezirin oğulları küçük vezirin oğlunu kıskanıp kuyuda bırakırlar.
9. Yeşil giysili kız yukarı çıkarken oğlana “Olur da vezirin oğulları sana oyun ederse, buradan çıkmanın bir yolu daha var, Cuma günü buraya iki koç gelir, biri ak biri kara, ak koça bin yeryüzüne çıkarsın.” der.
10. Yanlışlıkla kara koça binen oğlan yerin yedi kat dibine iner.
11. Yoluna devam eden oğlan Zümrüdüanka kuşunun yavrularını yiyecek olan yılanı öldürür.
12. Anne kuş oğlanı yeryüzüne çıkarır.
13. Oğlan kuşun ortasına biner, kuş “gak” dedikçe “et” verir, “guk” dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan kalçasından bir parça et koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, damağının altında tutar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş eti kalçasına geri yapıştırır.

14. Yeryüzüne çıkan oğlan kızların evlenmek için devin kulağını istediğini öğrenir.
15. Oğlan, devin kulaklarını almak için kuyuya inen büyük ve ortanca vezirin oğlunun ipini keser.
16. Saraya giden oğlan hükümdara başından geçenleri anlatır.
17. Hükümdar hain oğlanlarını doğru yetiştirmedikleri için vezirleri sürgüne gönderir.
18. Yeşil giysili kızla evlenen oğlan muradına erer.

105.Masalın Adı: Üç Kardeşler

Derlendiği Yer/Yıl: Sivas(Divriği)/1997

Derleyen: İlknur Pekdemir

Kaynak: Pekdemir, İlknur, Sivas-Divriği Halk Masalları, Lisans Tezi, Dnş: Prof. Dr. Saim Sakaoğlu, Selçuk Üniversitesi, Konya, 1997.

Masalın Özeti:

1. Bir kadının üç oğlu birde armut ağaçları vardır. Armutlar bir dev tarafından yenmektedir.
2. Kadının üç oğlu armutları beklemeye karar verirler. İlk önce büyük ve ortanca oğlan beklerler, ancak uyuya kalırlar.
3. Küçük oğlu uyumamak için parmağına tuz basar. Devi yaralar. Ağabeyleriyle birlikte devin peşine düşer.
4. Devın saklandığı kuyuyu bulurlar. Büyük ve ortanca oğlan kuyuya inemez. Küçük oğlan yanma pahasına kuyuya iner.
5. Kuyuya inen oğlan üç kızla karşılaşır.
6. Kızları yukarı çıkarır.
7. Küçük kız çıkarken oğlana iki kıl verir. Kız kılları birbirine sürmesini gelen iki koçtan, ak olanına binmesini söyler.
8. Yanlışlıkla kara koça binen oğlan kuyunun dibine gider. Bir ihtiyar kadına misafir olur.
9. Burada devin suyu bırakmak için her gün bir kız yediğini ve bugünde padişahın kızını yiyeceğini öğrenir.
10. Devi öldüren oğlan padişahın kızını kurtarır. Kızda devin kanını eline batırıp oğlanın sırtına sürer.

11. Durumu öğrenen padişah oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister.
12. Bir kuş oğlanı “bir tuluk et, bir tuluk su” karşılığında yeryüzüne çıkarır.
13. Oğlan kuşa biner, kuş “gak” dedikçe “et” verir, “guk” dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan etinden koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, dilinin altında koyar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti geri yapıştırır.
14. Yeryüzüne inen oğlan muradına erer.

106.Masalın Adı: Masal

Derlendiği Yer/Yıl: Sivas/2006

Derleyen: Pınar Taş

Kaynak Kişi: Fevziye Dönmez

Kaynak: Taş, Pınar, Sarkışla ve Yöresi Ağızları, Dnş: Yrd. Doç. Dr. Suzan Tokath, Erciyes Üniversitesi, Kayseri, 2006.

Masalın Özeti:

1. Padişahın bir bahçesi vardır. Bu bahçesindeki meyvelere bir dev musallat olmuştur.
2. Bahçeyi; padişahın büyük ve ortanca oğlan beklerler, ancak uyuya kalır.
3. Küçük oğlan ise uyumamak için parmağını keser ve sonunda bahçeye dadanan devî yaralar. Kardeşleriyle birlikte devin peşine düşer.
4. Devî saklandığı kuyuyu bulurlar. Padişahın büyük ve ortanca oğlu kuyuya inemez. Küçük oğlan yanma pahasına kuyuya iner.
5. Kuyunun dibine inen oğlan üç kızla karşılaşır. Kızlardan devlerin canını nasıl alacağını öğrenir ve devleri öldürür.
6. Kızları yukarı çıkarır. Muratlarına ererler.

107.Masalın Adı: Padişahın Üç Oğlu

Derlendiği Yer/Yıl: Sivas/?

Derleyen: Hüseyin Buluz

Kaynak: Sever, Mustafa, Erciyes Yöresi Masallarında Tipler, Yüksek Lisans Tezi, Dnş: Yrd. Doç. Dr. Ali Yakıcı, Gazi Üniversitesi, Ankara, 1995.

Masalın Özeti:

1. Padişahın bahçesinde yılda bir tek elma veren bir ağaç vardır ve bir dev elma yetişince gelir, alır.
2. Padişahın üç oğlu, elmayı beklerler, fakat büyük ve ortanca oğlan devden korkup elmayı kaptırırlar.
3. Küçük oğlan dev yaralar ve elmayı babasına getirir.
4. Küçük oğlan, devin saklandığı kuyuya iner, devi öldürür, kuyuda bulunan üç kızı yukarıya gönderir.
5. Oğlanın ağabeyleri, küçük oğlanı kuyuda bırakıp, giderler.
6. Küçük oğlan, yeraltında yer altı padişahının kızı devin elinden kurtarır.
7. Günün birinde yaralı kartalı iyileştirir, kartal onu yeryüzüne çıkarır.
8. Küçük oğlan babasının evine gider, kendisini bekleyen kızla evlenir.

108.Masalın Adı: Padişahın Oğlu Mirza Mehmet

Derlendiği Yer/Yıl: Van/1994

Derleyen: Yılmaz Önay

Kaynak Kişi: Celal Elçioğlu

Kaynak: Önay, Yılmaz, Van Masalları Üzerine Bir Araştırma, Doktora Tezi, Dnş: Prof. Dr. Saim Sakaoglu, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van, 1995.

Masalın Özeti:

1. Bir padişahın üç oğlu ve bahçesinde her sene üç tane meyve veren bir elma ağacı vardır. Ancak her gün bir elma kaybolmaktadır.
2. Padişahın üç oğlu elma ağacını beklemeye başlarlar. Büyük ve ortanca oğlan nöbet sırasında uyuyakalırlar.
3. Küçük oğlan Mirza Mehmet uyumamak için parmağını yarıp, tuz basar ve sonunda elmayı almak için gelen dev yaralar.
4. Devi takip eden oğlanlar devin saklandığı kuyuyu bulurlar. Büyük ve ortanca oğlan kuyuya inemez.

5. Kuyuya inen Mirza Mehmet devin kaçırdığı Mısır Padişahının kızıyla karşılaşır.
6. Devi öldüren oğlan padişahın kızını kurtarır. Kız da oğlana her biri altın tas için altın horoz, altın ördek, altın bülbül hediye verir.
7. Kızı yukarı çıkarır. Kızın güzelliğini gören ağabeyleri oğlanı kuyuda bırakırlar.
8. Oğlan gelen iki koyunun yardımıyla tekrar yeryüzüne çıkar. Fukara kılığına girerek memleketine geri döner.
9. Kızın evlenmek için istediği “altın tas içinde altın bülbül”ü hazırlar.
10. Bunu gören kız oğlanın yeryüzüne çıktığını anlar.
11. Ağabeylerinin düğününe gider ve onları kılıç oyununda yener.
12. Başından geçenleri babasına anlatan oğlan Mısır padişahının kızıyla evlenir ve muradına erer.

109.Masalın Adı: Üç Kardeş

Derlendiği Yer/Yıl: Van/2010

Derleyen: Handan Kasımoğlu

Kaynak Kişi: Ayfer Yardım

Kaynak: Kasımoğlu, Handan, Van Yöresine Ait Türk Halk Masalları, Doktora Tezi, Dnş: Prof. Dr. Pakize Aytaç, Gazi Üniversitesi, Ankara, 2010.

Masalın Özeti:

1. Büyüğünün adı Ahmet, ortancasının Mehmet, en küçüğünün adı da Mirza Mehmet olan üç kardeş vardır. Bunlar para kazanmak için yola düşerler.
2. Her biri farklı yollardan giden kardeşlerden küçüğü tek gözlü bir deve misafir olur.
3. Devi öldüren oğlan, devin kulübesinde hapsedtiği insanları kurtarır.
4. Ağabeyleriyle buluşacağı taşın yanına gelir.
5. Mirza Mehmet’i kıskanan ağabeyleri onu kuyuya atarlar.
6. Kuyuya su almaya gelenlerin saldığı bakraç yardımıyla kuyudan kurtulur. Çiftçi kılığına girer.
7. Ağabeylerini kuyuya atar. O memlekete vali olur.
8. Ağabeylerini kuyudan çıkarır. Onları affeder.

110.Masalın Adı: Zümrüd-ü Anka

Derlendiği Yer/Yıl: Yozgat/1994

Derleyen: Namık Arslan

Kaynak: Arslan, Namık, Yozgat Masallarında Motif ve Tip Araştırması(Metin-İnceleme), Dnş: Prof Dr. Tuncer Gülensoy, Erciyes Üniversitesi, Kayseri, 1994.

Masalın Özeti:

1. Zengin bir adamın bir has bahçesi vardır. Bu bahçe her sene bir dev tarafından talan edilir.
2. Bahçeyi; adamın büyük ve ortanca oğlan beklerler, ancak devden korkup kaçarlar.
3. Adamın küçük oğlu devî yaralar. Devîn kulağını kesip eve geri döner. Ağabeyleriyle birlikte devîn peşine düşer.
4. Devîn saklandığı kuyuyu bulurlar. Büyük ve ortanca oğlan kuyuya inemez. Küçük oğlan yanma pahasına kuyuya iner.
5. Kuyunun dibine inen oğlan, orada ak sakallı bir ihtiyar ile karşılaşır. İhtiyar oğlana iki kıl verir.
6. İhtiyar, “başın dara düşerse, bu iki kılı birbirine sürtersin biri beyaz, biri kara iki koç gelir. Beyaza binersen seni yeryüzüne çıkartır, kara koça binersen yerin yedi kat altına gidersin” der.
7. Devî öldüren oğlan, üç odada üç kızla karşılaşır.
8. Kızları yukarı çıkarır. Küçük kızın güzelliğini gören ağabeyleri oğlanın ipini kesip, onu kuyuda bırakırlar.
9. İhtiyarın verdiği kılları birbirine sürter, gelen koçlardan, yanlışlıkla kara koça binen oğlan yerin yedi kat dibine gider. Bir kocakarıya misafir olur.
10. Kocakarıdan bu memlekette çeşmenin başını bir devîn tuttuğunu, devîn her gün bir kişi karşılığında suyu verdiğini ve sıranın padişahın kızı olduğunu öğrenir.
11. Devî öldüren oğlan, padişahın kızını kurtarır. Kız da parmağını devîn kanına batırıp oğlanın sırtına yapıştırır.
12. Olayı öğrenen padişah oğlana ne istediğini sorar. Oğlan süre ister.
13. Yoluna devam eden oğlan çınar ağacına yuva yapmış Zümrüdü Anka kuşunun yavrularını yemek isteyen yılanı öldürür. Yavru kuşlar dile gelip, annelerine olanları anlatır.

14. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister. Kuş oğlandan “kırk besili şişek eti, kırk tulum şarap” ister.
15. Oğlan padişahın kuşun istediklerini temin eder.
16. Oğlan kuşa biner, kuş “gak” dedikçe “et” verir, “guk” dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan ayağını kesip kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, dilinin altında saklar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana ayağını geri yapıştırır.
17. Yeryüzüne çıkan oğlan bir kocakarıya misafir olur.
18. Ortanca ağabeyi küçük kızla evlenmek ister. Kız oğlandan sırasıyla;
  - a) Toplayınca fındikkabuğunun içine girecek, çıkartınca üzerime giyilecek bir elbise ister.
  - b) Bir altın tepsinin içinde altın yapılmış bir gürk (tavuk) cücükleriyle birlikte canlanıp, yem yemelerini ister.
19. Oğlan bu istekleri yapabilmek için terzinin ve sarraf’ın yanına çıkarılır ve kılları çalmasıyla çıkan Arap yardımıyla hazırlar.
20. Bunları gören küçük kız oğlanın yeryüzüne çıktığını anlar.
21. Üçüncü, dördüncü istekleri yerine getiren oğlan Arap yardımıyla giyinir kuşanır ağabeylerinin düğününe gider ve onları cirit oyunu sırasında öldürür.
22. Oğlan başından geçenleri babasına anlatan oğlan kırk gün kırk gece düğün yaparak küçük kızla evlenir. Muradına erer.

111.Masalın Adı: Padişaan Oolu

Derlendiği Yer/Yıl: Yozgat(Karakuyu)/1999

Derleyen: Ahmet Öcal

Kaynak Kişi: Dilber Ulu

Kaynak: Öcal, Ahmet, Karakuyu Köyü (Boğazlıyan-Yozgat) Çevresi Masalları, Doktora Tezi, Dnş: Prof. Dr. Bilge Seyidoğlu, Atatürk Üniversitesi, Erzurum, 1999.

Masalın Özeti:

1. Padişah ile karısı has bahçede gezmeye çıkarlar. Padişahın karısı küp’ün içine düşer.
2. Küpün içine düşen kadını dev Sema’ya çıkarır.
3. Padişahın üç oğlu analarını aramak için farklı yollara giderler.

4. Devi öldüren oğlan anasını kurtarır. Ağabeyleriyle buluşur.
5. Bir kuyunun başına gelirler. Kuyudaki değerli malları almak isterler.
6. Büyük ve ortanca oğlu kuyuya inemez. Küçük oğlan yanma pahasına kuyuya iner. Orada bir Arap ile karşılaşır.
7. Arap oğlana değerli eşyalar ve üç kız verir. Küçük oğlan bunları yeryüzüne çıkarır.
8. Küçük kız çıkarken, oğlana; kendisinin yeryüzüne çıkamayacağını söyler. Ona iki telek verir. Onları birbirine sürtmesini ve gelen iki koçtan ak olanına binmesini söyler.
9. Küçük oğlanı kıskanan ağabeyleri onu kuyuda bırakır.
10. Yanlışıklıkla kara koça binen oğlan yerin yedi kat altına gider ve çınar ağacına yuva yapmış karakuş'un yavrularını yılan'ın elinden kurtarır.
11. Kuşlar dile gelip, annelerine durumu açıklar. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan kuştan yeryüzüne çıkmak istediğini söyler.
12. Kuş oğlandan "kırk batman et, kırk batman su" ister.
13. Kuş "hah" dedikçe "et" verir, "hıh" dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan bacağından et koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, damağının altında tutar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti bacağına geri yapıştırır.
14. Yeryüzüne çıkan oğlan bir neneye misafır olur.
15. Neneden bu memlekette pınarın başını bir devin tuttuğunu, kız karşılığında suyu bıraktığını ve bu sene sıranın padişahın kızında olduğunu öğrenir.
16. Devi öldüren oğlan padişahın kızını kurtarır. Devın kulaklarını kesip cebine koyar. Kız da devın kanına elini batırıp, oğlanın yarnasına vurur.
17. Durumu öğrenen padişah oğlana ne istediğini sorar. Oğlan padişahı sağlığını ister.
18. Kızın evlenmek için istediği "altından yapılmış oynayan tavşan, sıçan"ı hazırlar. Kızı alarak memleketine geri döner
19. Ağabeylerini düğünleri sırasında cirit oynayarak öldürür.
20. Kızlarla evlenen oğlan, kırk gün kırk gece düğün eder ve muradına erer.

112.Masalın Adı: Sihirli Elma**Derlendiği Yer/Yıl: Yozgat(Karakuyu)/1999****Derleyen: Ahmet Öcal****Kaynak Kişi: Yasemin Ok****Kaynak: Öcal, age.****Masalın Özeti:**

1. Padişahın bahçesinde bir elma ağacı vardır. Bu ağaç her sene bir elma verir, onu da dev koparır.
2. Padişahın üç oğlu bahçeyi beklemeye karar verirler. Büyük ve ortanca oğlan uyuya kalırlar.
3. Küçük oğlan ise uyumamak için “küçük parmağını kesmiş yerine de tuz basar” ve sonunda elmayı yiyen devi takip eder. Dev in saklandığı kuyuya iner.
4. Kuyudan çıkan oğlan gördüklerini babasına ve ağabeylerine anlatır. Ağabeyleri ile devin peşine düşer.
5. Padişahın büyük ve ortanca oğlu kuyuya inemez. Küçük oğlan yanmadonma pahasına kuyuya iner. Ağabeyleri bir süre bekledikten sonra saraya geri dönerler.
6. Kuyuda kalan oğlan bir yaşlı dev karısına misafir olur. Yaşlı kadının eve gelen dev oğlunu öldürür.
7. Bu memlekette, suyun başını bir dev tutmuştur. Her sene bir kız karşılığında suyu vermektedir.
8. Dev, kızı kurban edeceği sırada oğlan kızı kurtarır. Kızı kendisi için ve ablalarını ağabeyleri için alır, eve geri döner.
9. Düğün dernek kurulur. Muratlarına ererler.

113.Masalın Adı: Kahraman Kardeş Kurt Bey**Derlendiği Yer/Yıl: ?/ 2000****Derleyen: Meltem Acartürk****Kaynak: Meltem Acartürk, Yörellerimizden Masal Örnekleri, Lisans****Tezi, Dnş: Prof. Dr. Saim Sakaoğlu, Selçuk Üniversitesi, Konya, 2000.****Masalın Özeti:**

1. Bir adamın büyüğü Oğuz Bey, ortancası Han Bey, küçüğünün Kurt Bey olmak üzere üç oğlu vardır.

2. Bahçelerinde ayda bir olan ayvayı dev çalmaktadır.
3. Adamın üç oğlu armutları beklemeğe karar verirler. İlk önce büyük ve ortanca oğlan beklerler, ancak korkup kaçarlar.
4. Küçük oğlu devı yaralar. Kardeşleriyle birlikte devin peşine düşer.
5. Devın saklandığı mağarayı bulurlar. Büyük ve ortanca oğlan mağaraya inemez. Küçük oğlan donma pahasına mağaraya iner.
6. Kuyuya inen oğlan üç kızla karşılaşır. Kızlardan devin yerini ve devı nasıl öldürmesi gerektiğini öğrenir.
7. Devı öldüren oğlan devin dilini cebine koyar ve kızları kendisi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır.
8. Küçük kız çıkarken oğlana saçından iki tel verir. Eğer ağabeylerin seni burada bırakırsa kılları birbirine sürtmesini gelen iki koyundan, beyaz olanına binmesini öğütler.
9. Küçük kızın güzelliğini gören ağabeyleri küçük oğlanı kuyuda bırakırlar.
10. Yanlışıklıkla siyah koyuna binen oğlan yedi kat yerin dibine iner. Bir ihtiyar kadına misafir olur.
11. İhtiyar kadından bu memlekette suyun başını bir yedi başlı bir devin tuttuğunu, devin suyu bırakmak için deve her sene bir kız kurban verildiğini öğrenir.
12. Devı öldüren oğlan kurban olacak olan kızını öldürür.
13. Yoluna devam eden oğlan ormanda gezmeye çıkar ve kartal kuşunun yavrularını yemeye çalışan devı öldürür. Yavrular dile gelip durumu annelerine anlatır.
14. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak ister.
15. Oğlan kuşa biner, kuşa et ve su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan ayağından bir parça keser, kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, dilinin altına saklar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti ayağına geri yapıştırır.
16. Yeryüzüne çıkan oğlan evine geri döner. Başından geçenleri babasına anlatır. Babasına devin dilini gösterir.
17. Ağabeylerini affeder. Kırk gün kırk gece düğün yapıp kızlarla evlenen oğlanlar muratlarına ererler.

114.Masalın Adı: Ağlayan Nar İle Gülen Ayva

Derlendiği Yer/Yıl: ?/ ?

Kaynak Kişi: Hamiyet Kalyoncu

Kaynak: Aybüke İşçi, Dokuz İlden Masallar, Lisans Tezi, Dnş: Prof. Dr. Saim Sakaoğlu, Selçuk Üniversitesi, Konya, 2000.

Masalın Özeti:

1. Bir padişahın üç oğlu ve bahçesinde bir nar ağacı vardır. Bu ağacın narını bir dev gelir, yer.
2. Padişahın oğulları devi öldürmeye karar verirler. Büyük ve ortanca oğlan başarılı olamaz. Küçük oğlan devi öldürür ve narı babasına getirir.
3. Ardından oğlanlar babalarının memleketinde bulunan devleri öldürmeye giderler.
4. Bir kuyuya rastlarlar. Büyük ve ortanca oğlan kuyuya inemez. Küçük oğlan yanma-donma pahasına kuyuya iner.
5. Kuyuya inen oğlan yer altı dünyasına gider ve bir ihtiyar kadının evine varır.
6. İhtiyar kadından bu memlekette, suyun başını bir devin tuttuğunu, beş senede bir suyu bıraktığını, bunun karşılığında bir kız istediğini ve sıranın padişahın kızına geldiğini öğrenir.
7. Devi öldüren oğlan, padişahın kızını kurtarır. Padişah kızını kurtaran oğlanla tanışır.
8. Yoluna devam eden oğlan kartal kuşunun yavrularını yemeğe çalışan yılanı öldürür.
9. Anne kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan yeryüzüne çıkmak istediğini söyler. Kuş oğlandan “bir çuval findık, bir çuval et” ister.
10. Kuşun istediklerini padişahıtan alan oğlan kuş yardımıyla yeryüzüne çıkar.
11. Üç kardeş evlenirler.

115.Masalın Adı: Keloğlan Yedi Kat Yerin Altında

Derleyen: Naki Tezel

Kaynak: Tezel, Naki, Türk Masalları-2, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1972.

Masalın Özeti:

1. Padişahın üç oğlu ve sarayın bahçesinde bir elma ağacı vardır. Bu elmalar bir dev tarafından çalınmaktadır.
2. Padişahın oğulları elma ağacını beklemeye başlar. Büyük ve ortanca oğlu beklerler, ancak uyuyakalırlar.
3. Padişahın küçük oğlu Keloğlan uyumamak için parmağının ucunu keser ve sonunda devı yaralar. Ağabeyleriyle birlikte devin peşine düşer.
4. Devın saklandığı kuyuyu bulurlar. Padişahın büyük ve ortanca oğlu kuyuya inemez. Küçük oğlan yanma pahasına kuyuya iner.
5. Kuyuya inen Keloğlanın ayağına demir halka takılır. Halka kaldıran Keloğlan aydınlık, yeşillik, güzel bir yoldan yürüyemeye başlar.
6. Karşısına çıkan köşke giren Keloğlan üç odada üç kızla karşılaşır.
7. Devı öldürür. Kızları da ağabeyleri ve kendisi için yanına alır.
8. Son kız kuyudan çıkmadan oğlana iki kıl verir. Eğer ağabeyleri onu orada bırakabileceğini söyler. Bu durumda beyaz kılı çekip gelen beyaz koça binmesini öğütler.
9. Ağabeyleri küçük kızın güzelliğini görüp küçük kardeşi kuyuda bırakırlar.
10. Kızın dediklerini yapan oğlan yanlışlıkla kara kılı çeker. Kara koça binen Keloğlan yerin yedi kat dibine gider.
11. Bir kocakarıya misafir olan Keloğlan, kocakarından bu memlekette suyun başını bir devın tuttuğunu, suyu bırakmak için devın her gün bir insan verildiğini; sıranın padişahın kızında olduğunu öğrenir.
12. Devı öldüren Keloğlan, padişahın kızını kurtarır ve yoluna devam eder.
13. Bir ağaç altında oturan Keloğlan ağaçtaki Anka kuşunun yavrularını yemek isteyen yılanı öldürür.
14. Durumu öğrenen kuş oğlana ne istediğini sorar. Oğlan kuştan yeryüzüne çıkarmasını ister. Kuş buna karşılık Keloğlan'dan “kırk lokma et, kırk yudum su” ister.
15. Kuşun istediklerini padişahıtan alan Keloğlan kuşa biner, kuş “lop” dedikçe “et” verir, “lık” dedikçe su verir. Ancak yolda eti biter. Oğlan

baldırından bir parça koparıp kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, ağzında tutar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti baldırına geri yapıştırır.

- 16.** Bir bahçıvanın yanına çırak durur. Kollar yardımıyla giyip kuşanıp ağabeyinin düğününe gider ve ok atma yarışında büyük ağabeyini yaralar, ortanca ağabeyini öldürür.
- 17.** Ertesi gün son kızın evlenmesi için yapılan elma atma törenine gider.
- 18.** Keloğlanı gören kız onu tanır ve üç kez elmayı ona atar.
- 19.** Başından geçenleri babasına anlatan Keloğlan kırk gün kırk gece düğün yapıp kızla evlenir.

2. Masallardan Hareketle Motiflerin Karşılaştırılması (Benzerlikler ve Farklılıklar)

2.1. Hayvan Motifleri

a. Yardımcı Kuşlar

Aşağıdaki kuşlar hem kahramanla konuşabilme yetisine sahip olmasının yanında hem de görünüm itibariyle olağan üstü özelliklere sahiptir. Yardımcı kuşları yerine getirdikleri görevler bakımından üç gruba ayırabiliriz.

1. Kahramanın yer altı dünyasında tutsak kaldığında, kahramanı yeryüzüne çıkmasına yardım etmektedir.

Zümrüdüanka (2, 3, 7, 12, 13, 17, 24, 33, 35, 44, 45, 46, 49, 50, 51, 57, 59, 61, 63, 66, 72, 73, 74, 78, 81, 86, 92, 93, 98, 99, 100, 104, 110), Kartal (1, 16, 29, 37, 54, 55, 96, 107, 113, 114), Leylek (5, 27, 38), Tavus Kuşu (9, 28), Karga(14, 25, 67, 68, 103), Angut Kuşu(56, 85⁵⁴), Gangan Kuşu(102), Simurg (30); Alıcı Kuş(18), Çalı Kuşu (26), Ak Kuş (94), Kara Kuş (111).

İsmi belli olmayan kuşlar (4, 8, 10, 20, 21, 23, 31, 32, 36, 41, 47, 53, 60, 69, 70, 75, 76, 77, 83, 90, 91, 95, 105, 115).

2. Kahramanın Sinan Gül'ün hikayesini öğrenmesine yardım etmektedir.

Bülbül kahramanı Gül Sinan'ın yanına götürmeyi kabul eder. (22)

Kuş kahramanı Sinan dağına götürür. (65, 79)

Zümrüdü Anka kahramanı Sinan Gül'ün olduğu yere götürür. (71)

3. Kahramanı uyararak kahramanın başına gelecek muhtemel tehlikeleri önlemektedir.

Ağabeylerinin kötü niyetini öğrenen bülbül, küçük oğlana haber verir. (88)

---

⁵⁴ Masalın adı “Ankut Kuşu Masalı” olmasına rağmen elimizdeki metinde, “Ankut Kuşu” ile ilgili geçen bir kısım yoktur.

b. Sihirli Koç

Sihirli bir nesne vasıtasıyla veya bir nesne olmaksızın, iki koç ortaya çıkar ve kara/siyah koç kahramanı yerin altına götürür. (1, 6, 9, 12, 13, 14, 16, 18, 21, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 30, 33, 38, 41, 44, 45, 46, 49, 50, 51, 56, 57, 58, 61, 73, 76, 82, 83, 96, 100, 102, 103, 104, 105, 110, 111, 115)

Kahraman kara yumağı açar. Yumaktan kara bir koç çıkar ancak onu yeryüzüne çıkarmayı kabul etmez. (37)

Ak koça binen kahraman yerin yedi kat dibine gider. (60)

Ak/beyaz koça binen kahraman yeryüzüne çıkar.(72)

c. Sihirli Koyun

Sihirli bir nesne vasıtasıyla veya bir nesne olmaksızın iki koyun ortaya çıkar ve kara/siyah koyun kahramanı yerin altına götürür. (2, 3, 10, 17, 20, 31, 32, 35, 39, 40, 53, 59, 66, 67, 69, 70, 86, 93, 113)

Beyaz koyuna binen oğlan geldiği yere geri döner. (39, 40)

Mor koyuna binen oğlan yer altı şehrine gider. (77)

İki koyun yardımıyla yeryüzüne geri döner. (108)

d. Sihirli At

At, masalarda kahramanlarla konuşmasının yanında, onlara yol göstermesi özellikleriyle karşımıza çıkar.

Kahraman iki kılı birbirine sürmesiyle iki kanatlı, iki at gelir. Kara ata binen kahraman yerin yedi kat altına gider. (7)

Kösenin atının anası kızını kaçıtır. Atı bu durumu köse'ye söyler.(58)

Kahraman iki tüyü birbirine sürmesiyle iki at gelir. Siyah ata binen kahraman yerin yedi kat altına gider. (74)

Tavşanın dediklerini yapan kahraman altın atı alır. Ata binen kahraman göz açıp kapayıncaya kadar, kızlar padişahının sarayına geri döner.(84)

Rüzgâr gibi giden at, ortanca oğlanı bir anda subaşına ulaştırır. (84)

Sabaha doğru gökyüzünden simsiyah bir at gelir ve kahramanla konuşur. Atın üzerine binen kahraman göz açıp kapayıncaya kadar göğün öbür tarafındaki mağaraya ulaşır.

At kahramanın kızları alabilmesi için kırk arşınlık hendekten atlar. (87)

Atların içinden biri “Ey insanoğlu boşuna yoruluyorsun!” der.

At “Figan Bülbül”ü bulabilmek için kahramanla birlikte yola çıkar.

Yolda giderlerken at, üç engelle karşılaşacaklarını söyler. (88)

Ayrıca 2, 6, 13, 14, 15, 16, 17, 23, 24, 25, 26, 31, 44, 45, 46, 50, 61, 67, 69, 70, 72, 74, 75, 78, 81, 86, 91, 93, 94, 100, 102, 103, 108, 110, 111 numaralı masalarda “değnek oyunu, at yarışı, cirit” gibi kahramanın ihanete uğradığı kişilerden imtihanını almasını sağlayan vesilelerle geçmektedir.

e. Tavşan

Kız evlenmek için “altın siniyle tavşan ve tazı” ister. (2, 50, 83)

Kuyuya inen oğlan üç odaya girer. İlk odada, altından sini içinde altından tavşan oynatan bir kızla karşılaşır. (25)

Kız evlenmek için altın tepsi, üzerine altın tazı, altın tavşanın üzerine atlamasını/koşmasını ister. (24, 26, 45)

Kuyuya inen oğlan altın tavşan ile atın tilkiyi bir sininin içine koymuş bir kızla karşılaşır. (51)

Küçük kız çıkarken oğlana “altın tazı ve gümüş tavşan” verir. (56)

Küçük oğlan bir tavşan görüp onun peşine düşer. (65)

Sihirli tavşan üç kardeşle konuşur ve onlara yardım eder.

Tavşan vurulduğunda genç bir kıza dönüşür.

Tavşan oğlandan ayrılırken “Sakın bir kuyu basında oturma, sonra pişman olursun!” diye nasihat eder. (84)

Kız evlenmek için altın tepsi içinde birbirini kovalayan altın tilki ile altın tavşan ister. (86)

Kız evlenmek için altın tepsinin üzerinde iki tavşan oynamasını ister. (102)

Kız evlenmek için “bir tazının bir tavşanı kovalayan” resim ister. (103)

f. Altın Tavuk/Civciv

Küçük kız evlenmek için altın tepsi içinde altından tavukla ve civciv ister. (13, 49, 50, 67, 86)

g. Akrep

Ak yumağın içinden çıkan ak akrep oğlanı yeryüzüne çıkarır. (37)

h. Sihirli Balık

Balıklar piri oğlana iki pul verir ve ihtiyacı olursa pulları yakmasını söyler.

Kahraman balıklar pirinin yardımıyla, ihtiyar balığın yutmuş olduğu yüzüğü bulur. (63)

i. Sihirli Boğa/İnek

Kahramanın karşısına iki boğa çıkar. Kırmızı boğanın vurmasıyla kahraman yedi kat yerin dibine gider. (5)

Kız evlenmek için “gümüş tepsinin içinde ineği kovalayan boğa” ister. (46)

j. Yılan

Ağaçta yuva yapmış olan kuşun yavrularını yemeğe çalışan yılan kahraman tarafından öldürülür. (1, 2, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 16, 17, 18, 22, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 38, 41, 45, 47, 51, 54, 55, 60, 65, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 76, 77, 79, 83, 86, 90, 91, 92, 93, 95, 96, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 110, 111, 114, 115)

Şehrin suyunu tutan ve bırakmak için belli zamanlarda kurban isteyen yılan kahraman tarafından öldürülür. (5, 8, 9, 30)

Yılan Paşanın bahçesinde bir elma ağacındaki meyveleri çalar. (5)

Feyiz yolda karşılarına çıkan yılan ve devi öldürür. (64)

Yılan, kahramanın çadırı esir alarak, kahramandan Gül Sinan’ın hikayesini öğrenmesini ister. Hikayeyi öğrenen yılanın sihri bozulur ve genç bir kıza dönüşür. (65, 79)

k. Ejderha

Kahraman yolda karşısına çıkan ejderhayı öldürür. (1)

Kuyuya inen oğlan, üç odadaki üç ejderhayı öldürür. (8)

Ağaçta yuva yapmış olan kuşun yavrularını yemeğe çalışan ejderha kahraman tarafından öldürülür. (4, 12, 13, 14, 20, 32, 37, 44, 46, 49, 50, 56, 57, 59, 61, 63, 73, 75)

Şehrin suyunu tutan ve bırakmak için belli zamanlarda kurban isteyen ejderha kahraman tarafından öldürülür. (13, 20, 26, 27, 44, 45, 55, 56, 72, 73, 83, 86, 90, 94)

Ejderha, kahramanın çadırı esir alarak, kahramandan Gül Sinan'ın hikayesini öğrenmesini ister. Hikayeyi öğrenen ejderhanın sihri bozulur ve genç bir kıza dönüşür. (22, 58)

Ejderha bahçedeki ağaçların meyvelerini çalar. (44, 45, 50, 73)

l. Kurt

Kuyuya inen oğlan üç odaya girer. İkinci odada, altından sini içinde altından kurt oynatan bir kızla karşılaşır. (25)

Ağaçta yuva yapmış olan çalı kuşunun yavrularını yemeğe çalışan kurt kahraman tarafından öldürülür. (26)

m. Canavar

Ağaçta yuva yapmış olan kuşun yavrularını yemeğe çalışan canavar kahraman tarafından öldürülür. (53)

Şehrin suyunu tutan ve bırakmak için belli zamanlarda kurban isteyen canavar kahraman tarafından öldürülür. (28, 36)

Canavar bahçedeki ağaçların meyveleri çalar. (39, 40)

n. Bülbül

Adamın biri bir gün hastalanır, iyileşmesi için Uyuz Padişahının aldığı Hezaran Bülbüller gerekmektedir. (1)

Padişah/Adam tarafından yaptırılan caminin altın bülbül'ü eksiktir. (9, 34)

o. Ayı

Ayının biri pencereden bakan padişahın kızına aşık olur. Kızı dağa kaçırarak onunla evlenir. (38)

p. Kedi

Küçük kız evlenmek için bir altın tepsi, üzerine altın kedi, altın farenin üzerine atlamasını ister. (26)

Devin 99 odalı sarayına varır, bir kedinin işareti üzerine “Altın Bülbül”ü alır. (34)

Küçük kız evlenmek için “kediyle farenin oynadığı altından sini” ister. (83)

q. Köpek

Kahraman devin köpeği ile konuşur. Köpek oğlana “senden önce iki adem oğlu geldi. Dev onları yedi. Seni de yer.” diye uyarır. (19)

r. Altın Tavuk/Horoz

Kız evlenmek için “altın tas içinde çırpınan kelle horoz ister. (24)

Kız evlenmek için “altın tepsi içinde, altın tavuğu kovalayan altın horoz” ister. (44)

Kız evlenmek için “gümüş tepsinin içindeki zümrüitten tavuğu kovalayan altından horoz” ister. (46)

Kız evlenmek için tepsi içinde gezebilen cibili tavuk ister. (96)

Padişahın kızını kurtaran oğlana her biri altın tas için altın horoz, altın ördek, altın bülbül hediye verir. (108)

Kız evlenmek için altından yapılmış bir gürk (tavuk) cücükleriyle birlikte canlanıp, yem yemelerini ister. (110)

Kızın evlenmek için “altından yapılmış oynayan tavşan, sıçan” ister. (111)

s. Hayvanların padişahı

Oğlanların üç kız kardeşi vardır. Bunlar yılanlar padişahı, kuşlar padişahı ve devler padişahı ile evlidir. (58)

Kahraman altın kuşu alacağı sırada kuşlar padişahına yakalanır.(84)

Altın atı almak için atlar padişahının sarayına gider. (84)

2.2. Yasak Motifler

a. Bir İşi Muayyen Zamanda Yerine Getirme

Kuyuya/mağaraya inen büyük ve ortanca ağabeyler yandım/dondum dediğinde yukarı çekileceklerdir. (1, 2, 6, 10, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 20, 21, 24, 30, 31, 32, 33, 35, 41, 44, 45, 49, 51, 54, 58, 75, 94, 103, 106, 112, 113, 114, 115)

Devi öldüren kahraman, padişaha, istediğini söylemek için bir hafta süre ister. (2)

Kahraman, padişahın isteğini yapabilmek için ustasından kırk gün müsaade ister. (2, 17, 49, 61, 67)

Küçük kız evlenmek için, kahramanın altı ay yasını tutmak ister. (12)

Kız evlenmek için, kahramanın babasına “beni kırk gün yaşatacaksın, ondan sonra beni alacaksın” diye şart koşar. (20)

Babasının mezarını esir alan ejderha oğlana, Gül ile Sinan’dan haber getirdiği zaman rahat bırakacağını söyler. (22)

Dev kahramanı namazını kılmasına izin verip onu namazdan sonra öldüreceğini söyler. (22)

Terzi istenilen elbiseyi yapabilmek için padişahı kırk gün müsaade ister. (24, 69)

Kuyuya inen kırk efe yandım/dondum dediğinde yukarı çekileceklerdir. (38)

Devi öldüren kahraman, padişaha, istediğini söylemek için kırk gün süre ister. (44)

İstanbul padişahı dokuz ay sonra doğacak olan oğluna bir pazıbendi verir ve on beş yaşına geldiği zaman koluna takılıp, yanına gönderilmesini ister. (63)

Yemen padişahı kızın gelmesi için abıhayat suyunu istediğini söyler ve oğlana kırk gün müddet verir. (63)

Yılan, oğlandan Sinan Gül hikayesini öğrenmesi ister ve oğlana kırk gün süre verir. (65)

Oğlanı esir alan yılan oğlana, Gül ile Sinan hikayesini öğrendiği zaman serbest kalacağını söyler. (65, 79)

Oğlanı esir alan dev oğlana, Gül ile Sinan'dan haber getirdiği zaman serbest kalacağını söyler. (73)

Kuyuya inen Şah Mehmet'in arkadaşları yandım/dondum dediğinde yukarı çekileceklerdir. (76)

Kuyuda kalan Mehmet, siyah melaïke ile karşılaşır. Melaïke ona bir tüy verir. Tüyü sürttüğünde geleceğini söyler. (81)

b. Olağanüstülüklerin İfşa Edilmesi

Kız oğlana kuyudan çıkamayabileceğini söyler ve eğer böyle bir durumla karşılaşarsa kuyuya iki koçun/koyunun geleceğini söyler. (1, 17, 18, 25, 27, 38, 56, 57, 69, 77, 91)

Yaşlı kadın oğlana “Karşısına iki boğa çıkacak, biri siyah biri kırmızı. Kırmızısı seni vursa, yedi kat yerin dibine gidersin; siyahı vursa, dünyaya gidersin.” der. (5)

Yaşlı kadın oğlana yılanı öldürebilmesi için “odada kırk tane kılıç var. Odanın içinde de saman var. Kılıçları samana dokundur. Hangi kılıç samanı yakarsa o kılıçla öldürebilirsin.” der. (5)

Kız, oğlana bir yüzük vererek yüzüğü parmağına taktığı zaman, biri kara diğeri ak olan iki koçun geleceğini söyler. (6)

Ak sakallı bir ihtiyar oğlana sakalından iki kıl vererek, birbirine sürttüğünde iki kanatlı ak ve kara olmak üzere iki atın geleceğini söyler. (7)

Kervancı başı oğlana devin karnını doyurduktan sonra dişlerini nar çubuğuyla temizlediğini söyler ve devin yanına giderken “nar çubuğundan yapılmış kürdan” götürmesini öğütler. (19)

Hizmetçi oğlana devi öldürmesi için bir kılıç verir ve onu ancak bu kılıçla öldürebileceğini söyler. (28)

Hizmetçi mağarada kalan oğlana koçların çarpışma gününü beklemesini ve gelen koçlardan beyaz olanına atlamasını söyler. (28)

Kız ile oğlan kuyuda kalırlar. Kız bu durumdan kurtulabilmek için gelen koyunlardan ak olanına binmeleri gerektiğini söyler. (35)

Kız, oğlana devi sadece kendi kılıcıyla öldürebileceğini söyler. (50)

Kız, oğlana bir yüzük vererek yüzüğü çevirdiği zaman, biri kara diğeri ak olan iki koçun geleceğini söyler.(29)

Kız, oğlana bir yüzük vererek yüzüğü yaladığı zaman, biri kara ve diğeri ak olan iki koçun/koyunun geleceğini söyler. (9, 14, 32, 70, 73⁵⁵, 83)

Kız, oğlana bir yüzük verir, yalamasıyla bu yüzükten ak ve kara olmak üzere iki koçun geleceğini söyler. (23, 100)

Kız oğlana yağlı kara kayısı verir. Yağlı kayısı yere vurduğu zaman kara ve ak olan geleceğini söyler. (24)

Kız, oğlana iki kıl/kirpik vererek kılları/kirpikleri birbirine sürttüğü zaman kara/siyah ve ak/beyaz olan iki koyunun çıkacağını söyler. (2, 3, 10, 12, 15, 20, 31, 39, 40, 41, 49, 51, 53, 61, 66, 82, 86, 102, 103, 105, 111, 112, 113)

Kız, oğlana üç kıl vererek kılları birbirine sürttüğü zaman siyah ve beyaz olan iki koç geleceğini söyler. (13)

Aksakallı bir ihtiyar oğlana iki kıl vererek, birbirine sürttüğünde beyaz ve kara olmak üzere iki koçun geleceğini söyler. (110)

Kız, oğlana iki kıl vererek “ak kılı kara kıla sürersen ak koç gelir, seni yedi kat gökyüzüne çıkarır. Kara kılı ak kıla sürersen yerin yedi kat dibine gidersin” der. (16)

Kız, oğlana iki tüy vererek tüyleri birbirine sürttüğü/çaldığı zaman siyah/kara ve beyaz/ak olmak üzere iki koçun geleceğini söyler. (21, 33, 45, 50, 67)

Bülbül oğlana iki kıl verir. Darda kalınca birbirine sürmesini söyler. (22)

Kız, oğlana bir bahçenin olduğunu ve bu bahçeye her Cuma günü, ikisi siyah, biri beyaz peri kızının geldiğini söyler. (26)

---

⁵⁵ Yüzüğü yalan kahraman “Arap Lebbe” der.

Kız, oğlana Cuma günü su içmeye, siyah ve beyaz olmak üzere iki koçun geleceğini söyler. (30, 104)

Kız, oğlana Cuma tokuşan, siyah ve beyaz olmak üzere iki koçun olduğunu söyler. (44)

Mirza Mehmet kızdan devleri uyandırması için devlerin ayağının altını keskin bir bıçakla vurmasını, sonra yaralarına tuz basmasını gerektiğini öğrenir. (30)

Kahramanın devi/ejderhayı öldürebilmesi için bir kez vurması gerekmektedir.⁵⁶ (3, 4, 6, 12, 14, 16, 17, 18, 21, 23, 24, 25, 30, 31, 32, 38, 44, 45, 48, 50, 60, 67, 69, 70, 72, 73, 74, 75, 83, 86, 95, 96, 103, 106)

Kızlar oğlana devin gözleri açıksa uyduğunu, kapalıysa uyumadığını söyler. (31)

Kız devin hassas noktasının gözünde olduğunu ve yalnız tek gözüne vurmasını gerektiğini söyler. (35)

Kızlar oğlana tekrar mermi atmaması gerektiğini, devin altındaki ruhunun can çekiştiğini söyler. (37)

Kızlar oğlana karşılarına çıkan buğday tanesi ve kurukafa'yı yukarı çıkarırsa büyüyüp, onu yiyeceğini söyler. (37)

Çocuk dayısına iki tavuk tüyü verir ve darda kalırsan bunları birbirine çakmasını söyler. (43)

Çocuk, dayısına annesinin ve babasının ona oyun oynayıp öldüreceğini söyler. (43, 64)

Kız oğlana bir kitap vererek Cumartesi günü birbirine çevirdiği zaman iki koçun geleceğini söyler. (46)

Kuyudaki kız İsmail'e devi ancak kendi kılıcının öldürebileceğini söyler. (50)

Yasak kapıyı açan oğlan peri padişahının kızlarını görür. Küçük kıza aşık olur. (51)

Kazan ateşinin sönmemesi gerekmektedir. (64)

Oğlan kızdan;

---

⁵⁶ 24, 44, 60 no'lu masalarda 2 yerde, 72 no'lu masal ise 3 yerde geçmektedir.

“Devin canının kafesin içindeki üç serçede olduğunu,

Kara devin canının güvercinde olduğunu,

Sarı devin canının masada olduğunu, dört ayağını keserse yarı öldüğünü, bir kılıç vursa öleceğini, iki kılıç vursa dirileceğini” öğrenir. (57)

Kuş oğlana iki tüy verir. Ona ihtiyacı olduğunda, çağırması için tüyleri yakmasını gerektiğini söyler. (63)

Balık da oğlana iki pul verir ve ona ihtiyacı olursa pulları yakmasını söyler. (63)

Feyiz kızdan, devin canının “denizde iki tosun, biri beyaz biri kara, karnında bir kutu, kutu yedi kat kutunun içinde iki kuş”ta olduğunu öğrenir. (64)

Oğlan kızdan, devin canın yumurtada olduğunu ve devi öldürebilmesi için yumurtayı sıkması gerektiğini söyler. (67)

Kız oğlana devlerin canlarını alabilmesi için yapması gerekenler şunlardır:

İlk iki devin canını alabilmesi için gözünün küçük parmağıyla kaldırmasını, sağ yanına Bismillah deyip vurması gerektiğini,

Üçüncü devin ise üç canının, üç tane cücükte olduğunu ve elindeki çiçek kutusunu atması gerektiğini, cücüklerin dolaptaki iki kutunun içinde olduğunu, cücükleri öldürmesi gerektiğini,

söyler. (72)

Kuyuda karşı Arap oğlana “eğer devin yanına öldürmeye gidersen gözleri açıksa vur. Eğer kapalıysa vurma çünkü uyanıktır. Sakın kılıcı da bir kere vur. İki kere vurursan canlanır.” der. (74)

Suyun başını tutan devi öldüren Şah Mehmet köy meydanına gelir. Köylüler Şah Mehmet’in yeryüzüne çıkması için köyün orta yerinde iki koçun olduğunu, ak koçun bacağından çekmesi gerektiğini söylerler. (76)

Oğlan annesinden devin tılsımının “süpürge” ve “çekmecedeki on cücük”te olduğunu öğrenir. (80)

Sabah olduğunda gündüz melaikesi gelir. Oğlana taşlar verir. Taşları yalarsa açlığı ve susuzluğu gideceğini söyler. (81)

Kızlar oğlana “Devin gözleri açıksa uyuyordur, kapalıysa uyanıktır” der. (96)

Kızlar dışarı çıkmak için oğlana bir çöp verir. Çöpü çattığı zaman beyaz bir koç geleceğini söyler. (96)

Yaşlı dev karısı “oğlunun tepesindeki gözü açıksa belki uyumuştur” der. (112)

Kız, Keloğlan’a iki kıl verir ve beyaz kılı çekerse ak, kara kılı çekerse kara olmak üzere iki koçun geleceğini söyler. (115)

c. Yasağın Kırılması İle Olağanüstü Varlıkların Tekrar Dirilmesi Yasağı

Oğlan, kız kardeşine devin gömülü olduğu köşeyi göstererek, bulaşık suyunu dökmemesi konusunda uyarır. Kardeşinin sözünü dinlemeyerek suyu döker ve dev yeniden dirilir. (43)

d. Sırları Açıklama Yasağı

İstanbul yolculuğuna çıkan Mustafa yolda bir Keloğlan’a rastlar. Keloğlan Mustafa’ya oyun edip onu kuyuya atar. Kuyudan çıkarma karşılığında yer değiştirmelerini ve bu sırrı kimseye söylememeyi şart koşar. (63)

Annesi aslında kendi çocuğu olan oğlanı, kardeşine söylemez. (43, 64)

e. Toprağa Basma Yasağı

Bülbül, Sinan’ın bulunduğu yerdeki toprağa basmaya yeminlidir. (22)

f. İhlal Edilen Yasak Sonucu Ölüm

Hikayeyi anlatan dev oğlanı öldüreceğini söyler. (22)

Hikayeyi anlatan Sinan oğlanı öldüreceğini söyler. (65, 71, 73, 79)

g. Belirli zamanlarda bazı şeyleri yapma yasağı

Tavşan oğlanın macerası boyunca yapması/yapmaması gerekenleri söyler:

Bahçedeki açık kapıyı kapayacak, kapalıyı açacaksın.

İçerde bir aslanla bir at karşılıklı otururlar. Aralarının önünde ot, atın önünde et vardır. Eti aralarının önüne koyacak, otu ata vereceksin.

Altın kuş’u iki tarafında asılı altın ve tahta iki kafesten, tahta kafesin içine koymasın.

Altın atın yanına girip korkmadan yanına yaklaşacaksın. “Sırma yeleli, altın nallı, altın atım, seni görmeye geldim, yüzünü öpmeye geldim” diyeceksin. Eğer sözlerinden hoşlanırsa, keyifli keyifli kişner. O zaman gümüş dizginlerini tut, o senin arkandan kendiliğinden gelir. Ama kişnemez de sessiz sedasız durursa, anla ki senden hoşlanmadı. Arkana bakmadan uçar gibi koşarak kaçmalısın.

“Sakın bir kuyu basında oturma, sonra pişman olursun!” diye nasihat eder. (84)

2.3. Sihir Motifleri

1. Sihirli Nesnelere

a. Sihirli Meyveler

Padişahın/Kralın bahçesinde her sene bir tane elma veren, bir elma ağacı vardır. (2, 45, 50, 53, 54, 58, 62, 72, 77, 84, 93, 107, 112)

Padişahın bahçesinde her sene üç tane elma veren, bir elma ağacı vardır. (12, 46, 69, 70, 101, 103, 108)

Padişahın bahçesinde senede bir tane nar veren, bir nar dalı vardır. (14)

Padişahın bahçesinde bir ağaç, her sene içi elmasla dolu bir tane elma verir. (24)

Padişahın bahçesinde her sene üç tane nar veren, bir nar ağacı vardır. (31)

Padişahın bahçesinde elmaları altın olan bir elma ağacı vardır. (35)

Padişahı bahçesinde yedi sene mahsul verip, yedi sene vermeyen bir ayva ağacı vardır. (37)

Kuyunun dibindeki oğlan gizemli bir elma ağacı görür. Bu elmadan bir tane koparan oğlan yoluna devam eder. (37)

Hastalanan padişahın iyi olabilmesi için bahçedeki armuttan yemesi gereklidir. (39, 40)

Hastalanan padişahın iyileşebilmesi için “hazarı elma” denilen yılda bir tane yetişen elmadan yemesi gereklidir. (44)

Padişahın bahçesinde bir selvi ağacı vardır. Bu ağaç her sene üç tane, doksan yaşındaki ihtiyarı on beş yaşında yapan, elma getirir. Elmayı yiyen padişah gençleşir. (73)

Dev'in bahçesinde kırk yılda bir yetişen bir elma vardır. (78)

Hastalanan padişahın çaresi, bir bahçede tanesi bir kilo olan üzumdür. (80)

Hastalanan adamın çaresi, bir bahçede yetişen meyvedir. (97)

İhtiyar padişaha bir fidan verir. Fidanı dikmesini gerektiğini, bu fidanın yedi yılda bir olacak olan iki meyvesini karısıyla birlikte yerse, çocuk sahibi olacağını söyler. (104)

Padişahın bahçesinde ayda bir meyvesi olan ayva ağacı vardır. (113)

b. Sihirli Çiçek

Padişahın bahçesindeki senede bir gül veren bir gül ağacı vardır. (6)

c. Sihirli Kıl/Telek

Oğlan kızın verdiği kılları birbirine sürtünce/çakınca/çekince iki koyun/koç gelir. (2, 10, 12, 13, 20, 31, 39, 40, 41, 49, 51, 53, 61, 66, 86, 102, 103, 106, 111, 113, 115)

Küçük oğlan kızın verdiği kıllar yardımıyla giyinir kuşanır. (2⁵⁷, 13, 49, 75, 115)

Aksakallı ihtiyarın sakalından verdiği iki kılı birbirine sürtünce iki at gelir. (7)

Aksakallı ihtiyarın verdiği iki kılı birbirine sürtünce iki koç gelir. (110)

Küçük kız oğlana iki kıl verir. Kara kılı ak kıla süren oğlan yerin yedi kat dibine gider. (16)

Oğlan kızın evlenmek için istediklerini, kılları birbirine sürtmesiyle/çakmasıyla çıkan Arap yardımıyla hazırlar. ⁵⁸ (13, 16, 31, 49, 61, 75, 86, 91, 110)

Kuşun verdiği kıllar birbirine sürtülünce, kuş ortaya çıkmaktadır. (22)

Atların verdiği kıllar birbirine sürtülünce, atlar ortaya çıkar ve kahramana yardım eder. (87)

⁵⁷ Gelen atlardan birinin adı dorat, diğerinin adı kırattır.

⁵⁸ 13, 16 ve 91 no'lu masallarda Arap yoktur.

Oğlan kızın evlenmek için istediklerini, kılları birbirine sürtmesiyle çıkan Peri yardımıyla hazırlar. (103)

d. Sihirli Tüy

Kuşun verdiği tüyler birbirine sürtülünce, kuş ortaya çıkar ve kahramanı zor durumdan kurtarır. (17, 22, 62, 65, 71, 79)

Oğlan kızın evlenmek için isteklerini tüyleri birbirine çakmasıyla çıkan iki peri yardımıyla hazırlar. (20)

Siyah melaikenin verdiği tüyler birbirine sürtülünce, melaike ortaya çıkar ve kahramanı zor durumdan kurtarır. (81)

Oğlan kuşun verdiği tüyler yardımıyla giyinir ve at ile kılıç kuşanır. (17, 30, 44, 50)

Küçük oğlan, kızın verdiği tüyleri birbirine sürtünce/çalınca/yakınca iki koç gelir. (21, 33, 50, 58, 67)

Dayısı Çeronun verdiği tüyleri sürtünce, Çero dayısına yardıma gider. (43)

Oğlan kuşun verdiği tüyler yardımıyla küçük kızın evlenmek için istediklerini hazırlar. (44, 59)

Oğlan kızın evlenmek için istediklerini, tüyleri birbirine sürtmesiyle çıkan Arap yardımıyla hazırlar. Ayrıca tüyler yardımıyla giyinir ve at ile kılıç kuşanır. (45, 50)

Küçük oğlan, Arap'ın verdiği tüyleri birbirine dokundurunca iki at gelir. (74)

e. Sihirli Çöp

Oğlan kızın verdiği çöpleri çatınca iki koç gelir. Ayrıca küçük kızın evlenmek için istediklerini çöpleri çatmasıyla çıkan Arap yardımıyla hazırlar. (96)

f. Sihirli Balık Pulu

Balığın verdiği pullar birbirine sürtülünce, balıklar piri ortaya çıkar. (62)

g. Sihirli Yüzük

Küçük oğlan yüzük sayesinde kızın kuyuda olduğunu anlar. (3)

Oğlan kızın verdiği yüzüğü parmağına takınca iki koç gelir. (6)

Oğlan kızın verdiği yüzüğü yalayınca iki koç/koyun gelir. (9, 14, 23, 32, 69, 72, 70, 73⁵⁹, 83)

Oğlan kızın verdiği yüzüğü çevirince iki koç gelir. (29)

Oğlan kızın verdiği yüzüğü elini sürünce iki koç gelir. (60)

Oğlan kızın verdiği yüzükten çıkan (Arap) yardımıyla giyinir ve at ile kılıç kuşanır. (9, 14, 23, 26, 32, 69, 70)

Kızın oğlana verdiği yüzükten iki koç çıkar. (23, 69, 100)

Oğlan yüzük yardımıyla küçük kızın evlenmek için isteklerini yerine getirir. (14, 26, 78, 83, 100)

h. Sihirli Kirpik

Küçük oğlan, kızın verdiği kirpikleri birbirine sürtünce iki koyun/koç gelir. (3, 82)

Küçük oğlan, kızın verdiği kirpikler yardımıyla giyinir kuşanır. (3)

Kirpikleri birbirine sürmesiyle iki at gelir. (3)

i. Sihirli Kılıç

Kırk tane kılıçtan bir tanesi odada bulunan samanı yakar ve sadece bu kılıç yılanı öldürebilmektedir. (5)

Devi sadece hizmetçinin verdiği kılıç öldürmektedir. (28)

Kuyudaki devi ancak kendi kılıcı öldürebilir. (50)

j. Sihirli Takunya

Oğlan kervancıbaşı ve devden aldığı takunyalar yardımıyla gölü geçer. (19)

Devden aldığı takunyalar padişahı iyileştirir. (19)

Oğlan kızın “altın takunya” hazırlar. (20)

k. Sihirli Külâh

Oğlan kervancı başından aldığı külâh yardımıyla karanlık mağaradan geçer. (19)

---

⁵⁹ Altın yüzüğü yalayan oğlan “Arap Lebbe” der.

l. Sihirli Baş

Padişahın biri bir gün hastalanır, iyileşmesi için bir devin başı gerekmektedir. (21)

m. Sihirli Taş/Toprak

Kuşun verdiği toprağı babasının kr olan gözlerine sürerek iyileştirir. (72)

Gündüz melaikesi oğlana taşlar verir. Melaike ‘‘taşları yalarsa açlığı ve susuzluğu gideceğini’’ söyler. (81)

n. Sihirli Yağlı Kayısı

Oğlan yağlı kara kayısıyı yere vurmaıyla iki ko gelir.

Oğlan kızın evlenmek için istediklerini, yağlı kayısıyı yere vurmaıyla çıkan Arap yardımıyla hazırlar. Ayrıca ağabeylerinin düğünlerine giderken oğlanı giyindirip kuşandırır. (24)

o. Sihirli Su

Han sahibinin hastalığının çaresi, bir padişahın camiindeki bir yudum sudur. (34)

Kız Mustafa'nın kesik başını abıhayat suyundan sürerek vücuduna geri yerleştirir. (63)

p. Sihirli Yumak

Küçük kız çıkmadan oğlana kara, ak ve mor olmak üzere üç gizemli yumak verir. Kara yumaktan, kara bir koç, ak yumaktan ise bir akrep çıkar. (37)

q. Sihirli Kitap

Oğlan kitabı çevirmesiyle beyaz ve siyah olmak üzere iki ko gelir.

Kızın evlenmek için istediklerini, kitabı çevirmesiyle hazırlar.

Kitap yardımıyla giyinir ve at ile kılıç kuşanır. (46)

r. Sihirli Işık

Işığı takip eden kahraman bir ihtiyarla karşılaşır. (64, 78)

s. Sihirli Süt

Kr olan ağanın gözünün iyileşmesi için bir devin südü gereklidir. (83)

t. Sihirli Bulut

Babasının mezarını beklemeye giden oğlanın karşısına her gün sabaha doğru gökyüzünden siyah/kızıl/beyaz bir bulut iner. Bulutların içinden siyah/kızıl/beyaz bir at, atın üzerinde beyaz renkli elbise ve beyaz renkli bir silah ile karşılaşır. (87)

u. Sihirli Kapı

Kayalık bir yere giden küçük oğlanın karşısına bir kapı çıkar. Açılan kapıdan içeri giren oğlan devin kızıyla karşılaşır. (89)

v. Sihirli Küp

Padişahın karısı küp'ün içine düşer. (111)

w. Sihirli Demir Halka

Kuyuya inen Keloğlanın ayağına bir demir halka takılır. Bu demir halka onun önünü aydınlatır. (115)

2. Sihirli Yerler

a. Büyülü Kuyu

Kahramanın indiği kuyu kara-dünya'ya giden bir kuyudur. (1)

Devin saklandığı kuyu, yerin (yedi kat) dibine inen bir kuyudur. (2, 4, 6, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 31, 32, 33, 35, 37, 41, 44, 45, 46, 49, 50, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 64, 66, 67, 68, 69, 70, 72, 74, 75, 82, 86, 91, 93, 94, 95, 96, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115)

Kahramanın indiği/atıldığı kuyu yerin yedi kat dibine giden bir kuyudur. (3, 7, 8, 9, 36, 38, 51, 76)

Yılanın saklandığı kuyu, yerin (yedi kat) dibine inen bir kuyudur. (5)

b. Sihirli Kale

Kahraman insan kafasından yapılmış bir kaleye rastlar. (89)

3. Sihirli Güçler

Yahudi adam ve kızları büyü yapar ve geleceği görür.

Adam kızlarının padişahın oğullarıyla evleneceğini görür.

Kızın kopan kirpiklerinden kan akmaya başlar. Oğlanın kendinden daha güzel bir kız bulduğunu hisseder. (3)

Arap Zengi kahramanın kendisini yeneceğini hisseder. (89)

4. Şekil Değişiklikler

Prens elmayı çalan kuşu kanadından vurduğu vakit kuş güzel kıza dönüşür. (11)

Dev, Gül Sinan'ı köpeğe dönüştürür. (22)

Oğlana yardım eden Alıcı kuşu aslında bir insandır. (26)

Dev, geyik ve hoca kılığına girer. (43)

Dev, yılanı dönüşüp kahraman'ın dayısını öldürmeye çalışır. (43, 64)

Karısı Sinan Ağa'ya kamçıyla bir kez vurur eşek olur. İkinci kez vurur köpek olur. Yıllar sonra oğlu iki defa vurur Sinan Ağa eski haline döner. (58)

Dervişin verdiği yüzüğü yutan oğlan kuş olup uçar, gider. (58)

Karısı Sinan'ı ilk önce eşeğe, ardından ite dönüştürür. Yıllar sonra eniştesi Sinan'ı eski haline döndürür. Sinan da intikam olarak karısını dahraya kaynanasını da kütük'e dönüştürür. (65)

Karısı Sinan'ı sihirli çubukla köpek yapar. Sinan yedi sene köpek gibi yaşar. Halasının kızının yardımıyla çubukları ele geçirir. İntikam olarak kadını ve yedi senedir başını bekleyen Arabın kafasını önce birer katır, sonra değirmen taşı, sonra da birini et diğerini karga yapar. (71)

Hikayeyi öğrenen ejderhanın/yılanın sihri bozulur ve genç bir kıza dönüşür. (58, 65, 71, 79)

Devin kaçırdığı kız tavşana dönüşür. Tavşanı vurduklarında genç bir kız ortaya çıkar. (84)

Oğlan kendisini yeryüzüne çıkartan kuşu teşekkür etmek için, öptüğü zaman birden gök gürler, dağlar taşlar inler, adeta deprem oluyormuşçasına kuş bir kıza dönüşür. (97)

2.4. Ölüm

a. Erkek Kardeşin Ölümünden Dönmesi

Ölmesi için kuyuda/mağarada bırakılan, suya atılan kahraman, yaşadığı büyük maceralar sonucu evine geri döner. (38, 39, 40, 42 no'lu masallar hariç masalların hepsinde görülmüştür.)

b. Çubukta/Kamçıda Hayat

Sihirli çubuk/kamçı kime vurulursa, o kişi, istenilen şekle dönüşür. (58)

c. Dirilme

Kız devin gömülü olduğu köşeye bulaşık suyunu dökmesiyle dev yeniden dirilir. (43)

Kahraman babasının askerlerini diriltir. (80)

Ortanca ve büyük oğlanlar, bülbül ile babalarının mezarına giderler. Bülbülün şakımasından padişah tekrar dirilir. (88)

d. Ölme

Kahramanın yılanı odadaki kırk tane kılıçtan hangi kılıç samanı yakarsa o kılıçla öldürebilir. (5)

Kahraman dev ancak mağarada asılı olan kılıçla öldürebilir. (28)

Dev sadece tek gözüne ve bir kere vurmasıyla ölecektir. (35)

Oğlanın dev öldürebilmesi için yumurtayı alıp sıkıp ezmesi gerekmektedir. (67)

Devin ölmesi için kahraman “tılsım atının üstüne biner, biçinik üzüm takar, devin kulaklarını sıkar. (112)

e. Kuş Şeklinde Ruh

Devin canı, kafesin içindeki üç serçede, kara devin canı güvercinde, sarı devin canı masadadır. Masanın dört ayağını keserse dev yarı ölür, bir kılıç vursa ölür, iki kılıç vurursa dirilir. (57)

Devin canı “denizde iki tosun biri beyaz, kara karnında bir kutu, kutu yedi kat kutunun içinde iki kuş”tır. (64)

f. Cücük şeklinde Ruh

Dev ruhu dolaptaki iki kutudaki üç cücüktedir. (72)

Devin tılsımının “süpürgede” ve “çekmecedeki on cücük”tedir. (80)

2.5. Olağanüstülükler

a. Alt Dünyaya Seyahat

Canavarın/devin izlerini takip eden kahraman alt dünyaya iner. (4, 6, 15, 37, 54, 55, 58, 68, 75, 78, 91, 94, 95, 97, 99, 107, 108, 112, 114)

Kahraman, gelen iki boğadan kırmızının vurmasıyla, yedi kat yerin dibine alt dünyaya iner. (5)

Kahraman, gelen perilerden yanlışlıkla siyah olanına atlar ve yedi kat yerin dibine alt dünyaya iner. (26)

Su almak için yeraltına inen oğlan alt dünyaya iner. (36)

Bir avcı, av ede ede karanlık dünyaya gider. (47)

Kahraman okuduğu dua da ters olduğu için yukarıya çıkacağına başka bir yer altı şehrine gider. (98)

b. Alt Dünyaya Hayvan Sirtında İnme

Kahraman, alt dünyaya bir hayvanın(koyun/koç/at) sirtında iner, (1, 2, 3, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 20, 21, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 38, 41, 44, 45, 46, 49, 50, 51, 53, 56, 57, 59, 60, 61, 66, 67, 69, 70, 72, 73, 74, 76, 77, 82, 83, 86, 93, 96, 100, 102, 103, 104, 105, 110, 111, 113, 115)

c. Alt Dünyaya Hayvan Vurmasıyla İnme

Kahraman alt dünyaya kırmızı boğanın vurmasıyla iner. (5)

d. Alt Dünyadan Dönüş

Kahraman, alt dünyadan bir kuşun sirtında çıkar. (1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 38, 41, 44,

45, 46, 47, 49, 50, 51, 53, 54, 55, 56, 57, 59, 60, 61, 66, 67, 68, 69, 70, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 81, 83, 86, 90, 91, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 102, 103, 104, 105, 107, 110, 111, 113, 114, 115)

Kahraman, ak/beyaz koça/koyuna binerek yeryüzüne çıkar. (6, 58)

Padişahın küçük oğlu, bir süre yer altında kaldıktan sonra kervancı başının yardımıyla dışarı çıkar. (19)

Kahraman alt dünyadan bir ak akrep yardımıyla çıkar. (37)

Kahraman gelen iki koyunun yardımıyla tekrar yeryüzüne çıkar. (108)

e. Çok Kuvvetli Adam

“Giden gelmez” yoldan giden kahraman karşısına çıkan ejderhayı öldürüp, Uyuz padişahın çaldığı “Hazeran Bülbül”ü alır. (1)

Ailesine zarar veren devi/yılanı/ ejderhayı/canavarı yaralayan oğlan, takibi sürdürür ve onları öldürür. (2, 3, 4, 5, 6, 10, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 20, 23, 24, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 37, 39, 40, 41, 44, 45, 46, 50, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 64, 66, 67, 68, 69, 70, 72, 73, 74, 75, 77, 78, 82, 83, 86, 91, 93, 94, 95, 96, 97⁶⁰, 98, 99, 101, 102, 103, 106, 107, 108, 110, 111, 112, 113, 114, 115)

Kahraman paşanın kızını kaçıran devin peşini bırakmaz ve devi öldürür. (28)

Kahraman suyun başını tutan devi/yılanı/ejderhayı öldürerek halkı susuzluktan kurtarır. (1, 2, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 38, 41, 42, 44, 45, 46, 48, 50, 54, 56, 57, 59, 60, 61, 66, 67, 68, 69, 70, 72, 73, 74, 75, 77, 81, 82, 83, 86, 90, 91, 93, 94, 96, 98, 99, 100, 102, 103, 105, 110, 111, 112, 113, 114, 115)

Kahraman kuşun yavrularını yemeğe çalışan ejderhayı/yılanı/kurdu/canavarı öldürür. (1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 37, 38, 41, 44, 45, 46, 47, 49, 50, 51, 53, 54, 55, 56, 57, 59, 60, 61, 65, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 75, 77, 79, 81, 83, 86, 90, 91, 92, 93, 95, 96, 98, 99, 100, 102, 103, 104, 105, 110, 111, 113, 114, 115)

Kuyuya inen oğlan üç odadaki, üç ejderhayı öldürür. (8)

---

⁶⁰ Bu masalda kahramanın ailesine zarar veren bir “kuş”tur.

Gül Sinan'ın hikayesini öğrenen küçük oğlan, babasının mezarını ejderhanın elinden kurtarır. (22)

Kahraman kuyunun önündeki kayaları "Bismillahirrahmanirrahim" diyerek kaldırır. (31)

Kahraman yedi, sekiz, dokuz canlı devleri öldürerek "Altın Bülbül"ü babasına götürür. (34)

Yeraltına inen oğlan şehre musallat olan devleri, canavarları öldürür. (36)

Kuyuya inen kahraman, karşısına çıkan devi öldürür. (38, 51)

Hoca kılığına giren kahraman, ağabeylerinin öldüremediği devi öldürür. (43)

Kahraman sırasıyla kuşun yavrularını ejderhadan, balıklar pirini sıkışmış olduğu kayadan kurtarır. (63)

Devlerle birlikte yola düşen kahraman, padişahın kızını almak için padişahın sarayına varır. Burada devlere oyun yaparak kırkını birden öldürür. (64)

Devlerle birlikte yola düşen kahraman padişahın kızını almaya gider. Burada devlere oyun yaparak dördünü birden öldürür. (65)

Şah Mehmet ve iki arkadaşı o kadar kuvvetlidirler ki onları güreşte kimse yenemez. (76)

Kahraman annesini tutsak eden on dört başlı devi öldürür. (80)

Küçük oğlan devin saklandığı kuyunun önündeki taşı parmağı ile kaldırır. (82)

Kahraman karşısına çıkan kırk devi mağlup eder. (89)

f. Devlerle İnsanların Evliliği

Yeraltında yaşayan dev, kaçırıldığı üç kızla evlenir. (2)

Canavarın padişahın kızı ile evlenmek üzeredir. (39)

Tekrar dirilen devle evlenen kahramanın kız kardeşinin bir çocuğu olur. (43)

g. Periler

Oğlanın karşısına yüzüğü yalamasıyla bir peri çıkar. Peri yüzüğü alarak oğlanın nişanlısına götürür. (14)

Kahraman tüyleri birbirine çakmasıyla çıkan iki peri ortaya çıkar. (20)

Kuyuda kalan oğlanın karşısına havuz başında yıkanan biri beyaz, iki siyah üç peri çıkar. (26)

Peri kızı kahramana Altın Bülbül”ün dokuz canlı devin sarayında olduğunu söyleyip ona yapması gerekenleri öğütler. (34)

Kahraman üç peri kızlıyla karşılaşır. Peri kızlarından devi nasıl öldürmesi gerektiğini öğrenir. (37)

Yasak kapıyı açan kahraman peri padişahının küçük kızına aşık olur. Kızla evlenir ve üç çocuğu olur. (51)

Mağaranın dibine inen oğlan, üç peri kızlıyla karşılaşır. (73)

Kahraman küçük kızın evlenmek için istediklerini kılları birbirine sürtmesiyle çıkan peri yardımıyla yapar. (103)

h. Olağanüstü Güzellikte Kız

Uyuz padişahı aslında nur yüzlü güzel bir kızdır. (1)

Tılsımdan kurtulan kuş, güzeller güzeli bir kız olur. (11)

Çadırı kuşatan yılan/ejderha, sihirden kurtulduğu zaman dünya güzeli bir kız dönüşür.

Oğlanın kuyuda karşısına çıkan en küçük kız o kadar güzeldir ki ayna gibi parlamaktadır. (26)

Paşanın üç tane kızı vardır. Kızların en küçüğü çok güzeldir. (28)

Kuyunun içindeki küçük kız ayın on dördü gibi güzel bir kızdır. (31)

Ormanda kalan kahraman periler gibi güzel bir kız görür. (48)

Kuyuya inen oğlan dünya güzeli üç kızla karşılaşır. (75)

Kız ayın on dördü, günün on beşi kadar güzeldir. (84)

Kuyunun dibine inen oğlan biri dünya güzeli diğeri simsiyah iki kadınla karşılaşır. (89)

i. Olağanüstü Tedaviler

Adam, Uyuz Padişahının aldığı Hezaran Bülbüller geri gelirse iyileşecektir. (1)

Takunyaları babasına getiren kahraman babasını iyileştirir. (19)

Kahraman bacağından/baldırından kesip kuşa verir. Kuş insan eti olduğunu anlayıp, dilinin/damağının altında tutar. Yeryüzüne çıktıklarında kuş oğlana eti bacağına/baldırına geri yapıştırır.⁶¹ (1, 2, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 16, 17, 18, 20, 24, 25, 26, 28, 30, 31, 32, 33, 38, 44, 45, 46, 47, 49, 53, 54, 55, 56, 57, 59, 61, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 76, 83, 86, 90, 91, 93, 94, 96, 97, 98, 102, 103, 104, 105, 110, 111, 113, 115)

Padişahın iyileşmesi için bir devin başı gerekmektedir. (21)

Han sahibinin hastalığının çaresi “filan padişahın camiinden bir yudum su” dur. (34)

Padişahın iyileşmesi için bahçesindeki armuttan yemesi gerekmektedir. (39, 40)

Padişahın iyileşmesi için “hazarı elma” denilen bir elma gerekmektedir. (44)

Padişahın iyileşmesi için bir bahçede tanesi bir kilo olan üzüm gerekmektedir. (80)

Kahraman ağlamaktan gözü kör olan babasının gözlerini ovar ve gözlerini açar. (48)

Kahraman, yolda abıhayat suyunu test etmek için parmağını keser. Sonra suyu parmağına sürerek tekrar yapıştırır. (63)

Yemen sultanı abıhayat suyunun yardımıyla Mustafa'nın kesik başını yerine yerleştirir. (63)

Kuş kahramanın babasının kör olan gözleri için toprak verir. Toprağı babasının gözlerine süren kahraman, babasını iyileştirir. (72)

Ağanın kör olan gözünün iyileşmesi için bir devin südü gerekmektedir. (83)

Yeraltındaki adamın iyileşmesi için bir adamın bahçesindeki meyveler gerekmektedir. (97)

Hükümdarın çocuğu olabilmesi için aksakallı ihtiyarın işaret ettiği fidanın meyvelerinden yenmesi gerekir. (104)

---

⁶¹ 28 ve 67 no'lu masalarda kuş eti tükürüğüyle yapıştırır.

j. Olağanüstü İnsan

Kahraman, “yumağı söktükçe yakını ırak eden, sardıkça ırak’ı yakın eden” koca bir adam görür. (1)

Kuyuya inen kahraman aksakallı bir ihtiyarla karşılaşır. İhtiyar oğlana sakalından iki kıl verir ve bunları birbirine sürttüğü zaman iki atın geleceğini, gelen atlardan ak ata binmesi gerektiğini söyler. (7)

Pınarın başına gelen oğlan ak sakallı ihtiyara rastlar. İhtiyar oğlanın sırtını üç defa sıvazlar. (34)

Kahraman elinde biri beyaz diğeri siyah olan yumaklarla gece-gündüz’ü tayin eden bir ihtiyara rastlar. (64, 71)

Kendi iki karış, sakalı bir karış olan birisi Şah Mehmet ve arkadaşlarından yemek ister. (76)

Adamın küçük Pir Ahmet oğlu beyaz ipi sarıp, kara ipi açan bir ihtiyarla karşılaşır. (79)

Kopar Söken mağarada yemek pişirirken “boyu bir karış, sakalı iki karış biri” gelir. (85)

k. Olağanüstü Seyahat

Adam yumağı sarar ırak’ı yakın edip kahramanı Uyuz Padişahının sarayına ulaştırır. (1)

Kuş kahramanı “bir çuval toprak ve koyun” kuyruğu karşılığında Gül Sinan’ın yanına götürür. (22)

Kartal, bir devi öldürmesi karşılığında kahramanı kardeşlerinin yanına götürür. (37)

Anka kuşu kahramanı “kırk hokka et, kırk hokka şarap” karşılığında peri padişahının sarayına götürür. (51)

Zümrüdü Anka kuşu kahramanı abihayat suyunu doldurması için Yemen sultanının sarayına götürür. (63)

Kuş kahramanı “kırk tuluk et, kırk tuluk su” karşılığında Sinan Dağına götürür. (65)

Kuş kahramanı et ve şarap karşılığında Sinan Gül'e götürür. (71)

l. Hayvanların Olağanüstü Arkadaşlığı

Oğlan yolda karşısına çıkan ayının ayağına batan dikenini çıkarır. Ayı da buna karşılık oğlana bir kıl verir ve başı dara düştüğü vakit koklamasını söyler. (14)

Devin köpeği dile gelir ve kahramana yol gösterir. (19)

Yeryüzüne çıkan kahraman Zülküf'e misafir olur. Kahraman Zülküf'e kızların evlenmek için isteklerini yapmada yardım eder. (26)

Dokuz canlı devin sarayına giden kahraman bir kedinin yardımıyla "Altın Bülbül"ü alır. (34)

Sihirli tavşan kahramanın macerasının her aşamasının onun yanında ve yardımcıdır. (84)

Bülbül küçük oğlana ağabeylerinin onu öldürmeye çalıştıklarını haber verir. (88)

m. Olağanüstü Bahçe

Padişahın cennet misali bahçesi vardır. (17)

n. Olağanüstü Kale (saray, ev)

Dokuz canlı devin 99 odalı bir sarayı vardır. (34)

Kahraman, dev olan eniştesinin sarayına varır. (58)

Padişahın küçük oğlu doksan dokuz tane insan kafasının bulunduğu binaya gelir. (88)

Yoluna devam eden kahraman, insan kafasından yapılmış bir kaleye varır. (89)

Kuyudan aşağı inen kahramanın karşısına çok güzel çiçekleri olan meyve ağaçları ve bir şato çıkar. (97)

o. Olağanüstü Meyveler

Padişahın/Kralın bahçesinde her sene bir elma veren, bir elma ağacı vardır. (2, 24⁶², 44, 45, 50, 53, 54, 58, 62, 72, 77, 84, 91, 93, 107, 112)

---

⁶² Elma, elmaslarla doludur.

Padişahın bahçesinde senede sadece üç tane elması olan, bir elma ağacı vardır. (12, 46, 69, 70, 73⁶³, 101, 103, 108)

Padişahın bahçesinde senede bir nar veren bir nar dalı vardır. (14)

Küçük kız kuyudan çıkarken kahramana yağlı kara kayısı verir. Yağlı kayısı yere vurmasını gelen koçlardan ak olanına binmesini öğütler. (24)

Padişahın bahçesinde senede sadece üç tane narı olan, bir nar ağacı vardır. (31)

Padişahın bahçesinde elmaları altın olan bir elma ağacı vardır. (35)

Kardeşler kuyuda buldukları altın meyveleri ve iki kızını yukarı çekerler. (35)

Bir adamın yedi sene mahsul veren, yedi sene mahsul vermeyen bir ayva ağacı vardır. (37)

Padişahın bahçesinde senede sadece bir tane narı olan, bir nar ağacı vardır. (61)

Dev'in bahçesinde kırk yılda bir yetişen elma vardır. (78)

Bir bahçede tanesi bir kilo olan üzüm vardır. (80)

Padişahın bahçesinde çocuğunun olmasını sağlayacak olan, yedi yıl içinde iki meyve veren bir meyve ağacı vardır. (104)

Padişahın bahçesinde her ay bir armut veren bir armut ağacı vardır. (113)

p. Olağanüstü Gül

Zengin bir adamın bahçesinde her sene bir gül açan bir gül ağacı vardır. (6)

q. Nesnelere

Küçük kız evlenmek için “bir tavşanı bir tazıyı kovalayan, bir altın sini” ister. (2)

Kızlar evlenmek için iğne ve makas değmedik elbise isterler. (12, 13, 14, 15, 49)

Küçük kız evlenmek için altın şamdan ve horoz ister. (16)

Kahraman kızların evlenmek için istediği elmastan dalı yapar. (17)

Küçük kız çıkmadan kahramana “makas ile kesilmemiş, iğne ile dikilmemiş ceviz kabuğunda bir elbise” verir. (18, 44)

⁶³ Elma doksan yaşındaki ihtiyarı on beş yaşında yapmaktadır.

Kahraman mağarayı ve gölü kervancı başının verdiği külah ve takunya ile geçer. (19)

Küçük kız evlenmek için “iğne batmaz, makas kesmez elbise” ve “altın takunya” ister. (20)

Küçük kız evlenmek için “bir fındık içinde gözle görülmemiş, elle dikilmemiş” gelinlik ve “bir altın sini içinde tavşan kaçacak, tazılar kovacak, avcılar tan tun tan tüfek atacak kelle horoz çırpınacak altın tas” ister. (24)

Kuyuya inen kahraman birinci odada “altından sini içinde altından tavşan” ikinci odada, altından sini, altından kurt oynatan, kızlarla karşılaşır. (25)

Küçük kız evlenmek için altın tepsi, üzerinde “altın kedi, altın farenin üzerine atlamasını” ayrıca “altın tazi, altın tavşanın üzerine atlamasını ayrıca makas değmemiş, dikiş görmemiş bir altlık, bu altlığı da bir yumurtanın içine koyması, yumurtanın da yarısının boş kalmasını” ister. (26)

Küçük kız “makas kesmedik, iğne batmadık, fındikkabuğunun içine sığan” elbise ister. (31, 67)

Caminin tamamlanması için Kaf dağının ardındaki, “Altın Bülbül’ün getirilmesi gerekir. (34)

Küçük kız çıkmadan oğlana kara, ak ve mor olmak üzere üç gizemli yumak verir. (37)

Kızlar evlenmek için “altın tepsi içinde, altın tavuğu kovalayan altın horoz” ve “makas kesmedik, iğne batmadık, ceviz kabuğunun içine sığan bir çift ayakkabı” ister. (44)

Kızlar evlenmek için “gümüş tepsinin içindeki zümrüitten tavuğu kovalayan altından horoz” “gümüş tepsinin içinde ineği kovalayan boğa” ve “kirlenmeyen elbise” ister. (46)

Kızlar evlenmek için “altın tepsi içinde altın tavşanı kovalayan tazi” ve “makasla kesilmemiş, iğneyle dikilmemiş, fıstık kabuğunun içine girip çıkan elbise” ister. (45)

Kız evlenmek için altın tavuk, altın civcivleri oynayacak şekilde altın tepsi ister. (49, 67)

Küçük kız evlenmek için, “bir altın tavuk, yanında da gıdıklayan koşturan altın civcivleri” ve “altından tazı ve altın tavuk” ister. (50)

Küçük kız mağaradan çıkarken kahramana “altın tazı ve gümüş tavşan” verir. (56)

Kahraman, yolda karşılaştığı üç ihtiyarın en yaşlısının verdiği yüzük yardımıyla Sinan’ın sarayından kurtulur. (58)

Kahraman küçük kızın istediği el değmeden hazırlanmış gelinliği tüyleri birbirine çatarak hazırlar. (59)

Küçük kız evlenmek için “fıstık kabuğunun içine sığan” bir elbise ister. (61, 70)

Kahraman padişahın isteğini yerine getirmek için “teknesi gümüşten, direkleri altından, yelkenleri sırma işlemeli bir atlastan yapılacak, tayfalarının kırk erkek, kırk kadın ve her biri kırk çeşit, kırk renk elbiseli” bir tekne ister. (62)

Küçük kız evlenmek için “fındıkkabuğuna sığan elbise” ve “açılınca yüz kişi oturan, kapanınca avuç içine sığan masa” ister. (69)

Küçük kız evlenmek için “ceviz kabuğunun içine sığan” bir elbise ister. (75)

Kız altın tepsi üzerinde altın tazı, altın tavşanı kovalayacak şekilde bir oyuncak ister. (78)

Kızlar evlenmek için “altından bir beşik içinde yatıp oynayan bir bebek” ve “çift süren oyuncak” ister. (81)

Kızlar evlenmek için “altın siniyle tavşan ve tazıyı” ve “kediyle farenin oynadığı altından sini” ister. (83)

Kızlar evlenmek için sırasıyla, “altın tepsi içinde altından tavukla ve civcivleri, “altın tepsi içinde birbirini kovalayan altın tilki ile altın tavşan” ve “makas kesmemiş, iğne değmemiş gelinlik” ister.

Küçük kız evlenmek için “fındıkkabuğunun içinde el değmemiş, dikiş dikilmemiş bir elbise” ister. (91)

Küçük kız evlenmek için “ellenmedik elli altın, dikilmedik elbise” ister. (93)

Küçük kız evlenmek için “fındıkkabuğunu dolduracak elbise, tepsi içinde gezebilen cibili tavuk, kendi kendine dokuyan tezgâh” ister. (96)

Küçük kızın evlenmek için “fındikkabuğu içinde, makasa ve dikiş izi olmayan bir gelinlik” ister. (98)

Küçük kız evlenmek için “altın tepsinin üzerinde iki tavşan oynamasını” ve “sındı değmedik bir urba dikilmesini” ister. (102)

Küçük kız evlenmek için “fındık içine sığan ayakkabı” ve “bir tazının bir tavşanı kovalayan resim” ister. (103)

Kızlar evlenmek için kuyuda kalan devin kulağını ister. (104)

Küçük kız evlenmek için “altın tas içinde altın bülbül” ister. (108)

Küçük kız evlenmek için “toplayınca fındikkabuğunun içine girecek, çıkartınca üzerime giyilecek bir elbise” ve “bir altın tepsinin içinde altın yapılmış bir gürk (tavuk) cücükleriyle birlikte canlanıp, yem yemelerini ister. (110)

Kızlar evlenmek için “altından yapılmış oynayan tavşan, sıçan” ister. (111)

r. Olağanüstü Kaçışlar

Kirpikleri birbirine tekrar sürter. İki at gelir. Küçük kızı yanına alarak atların götürdüğü yere gider. (3)

Kahraman, iki rekat namaz kıldıktan sonra selam verirken yüzüğü yutar. Kuş olup uçar, gider. (58)

Kahraman kuşun verdiği tüyleri birbirine sürter ve anne kuş kahramanı tutsaklıktan kurtarır. (22, 65, 71, 79)

Altın atı alan kahraman ve at sayesinde göz açıp kapayıncaya kadar, kızlar padişahının sarayına varır. (84)

Küçük kızın düğün günü saraya giden kahraman, çöpü çatar. Çıkan Arap yardımıyla kızı kaçıtır. (96)

s. Olağanüstü Kuyu/Mağara

Kuyuya inen/atılan oğlan, oradan yer altına gider. (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 29, 31, 32, 33, 35, 36, 37, 38, 41, 44, 45, 46, 49, 50, 51, 53, 54, 55, 57, 58, 59, 60, 61, 66, 67, 68, 69, 70, 72, 74, 75, 76, 77, 78, 81, 82, 83, 86, 91, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 110, 111, 112, 114, 115)

Mağaraya inen genç, oradan yer altına gider. (26, 27, 28, 30, 56, 73, 93, 113)

t. Olağanüstü Olaylar

Kahraman kızın verdiği kılları sırasıyla birbirine sürtünce Dorat ve Kırat adında iki at gelir. (2)

Kahramanın kendinden daha güzel bir kız bulduğunu anlayan kızın kopan kirpiklerinden kan akmaya başlar. (3)

Ak kılı kara kıla sürülürse ak koç gelir, yedi kat gökyüzüne çıkarır. Kara kılı ak kıla sürülürse yerin yedi kat dibine gidilir. (16)

Devin karnındaki ağabeyleri kahramandan yardım ister. (19)

Kahraman kızın/kızların isteklerini hazırlamak için tüyleri/kılları birbirine sürtmesiyle hazırlar. (13, 16, 20, 31, 44, 45, 49, 50, 75, 86, 110)

Kahraman kızın/kızların isteklerini hazırlamak için küçük kızın verdiği kitap yardımıyla hazırlar. (46)

Bülbül Gül Sinan'ın toprağına ayak basmaya yeminlidir. (22)

Kahraman kızın isteklerini hazırlamak için kayısıyı vurunca çıkan Arap yardımıyla hazırlar. (24)

Mirza Mehmet buluta ok atar. Buluttan kan damlamaya başlar. (29)

Kahraman kuşun verdiği tüyleri birbirine çakınca güzel bir elbise ve bir at çıkar. (30)

Kahraman kızın verdiği kılları sürtünce bir Arap çıkar. (31, 61)

Kahraman kızın verdiği yüzüğü yalayınca bir elbise ve bir at gelir. (23, 32, 69)

Kahramanı gören “Altın Bülbül” ötmeye başlar. (34)

Ceviz ağacında yuva yapmış katrak kuşunun yumurtaları o kadar büyüktür ki yedi köy yese doyar, hatta fazlası kalır. (37)

Kuyuya inen kahraman buğday tanesi ve kurukafayla karşılaşır. Bunlar kahramandan kendilerini yukarı çıkarmasını isterler. (37)

Kahraman kuyudan çıkardığı buğdayı verimli bir yere eker. Dünyada bolluk yaşanır. (37)

Tüyleri birbirine sürten kahraman yeğeni Çero'yu çağırır. (43)

Kahraman küçük kızın verdiği kılları birbirine sürer ve kuşun yeryüzüne çıkarmak için isteklerini temin eder. (53)

Kahramanların üç kız kardeşi vardır. Bunlar yılanlar padişahı, kuşlar padişahı ve devler padişahıyla evlendirilir. (58)

Kahraman küçük kızın isteğini kuşun verdiği tüyler yardımıyla hazırlar. (59)

Kahraman kırk gün kırk gece uyur. (59)

Kahraman kılları sürtmesiyle çıkan Arap yardımıyla giyinir kuşanır. (13, 49, 61, 75, 86, 110)

Kahraman kızın/kızların isteklerini hazırlamak için yüzüğü yalamasıyla çıkan Arap yardımıyla hazırlar. (69, 70)

Kahraman kızın isteğini yer altı padişahının verdiği yüzük yardımıyla hazırlar. (14, 78, 100)

Kuyuda kalan Mehmet, siyah melaïke ve gündüz melaïkesi ile karşılaşır. (81)

Küçük kızın isteklerini ve kızın mermer taş üzerine sapladığı bıçağı yüzük yardımıyla çıkarır. (83)

Kahraman saraya ayak bastığını hisseder etmez, altın at kişnemeye, altın kuş ötmeye, altın kız da konuşmaya başlar. (84)

Kahraman üç günlük nöbetinde siyah, kıızıl ve beyaz bir bulut iner. Kahramanın karşısına sırasıyla siyah, kıızıl ve beyaz bir at, atın üzerinde siyah, kıızıl ve beyaz renkli bir takım elbisesi ve siyah, kıızıl ve beyaz renkli bir silah ile karşılaşır. (87)

Kahraman elbiseyi kızın verdiği üç tel kıl yardımıyla hazırlar. (91)

Kahraman küçük kızın isteklerini hazırlamak için çöpü çatar. Çıkan Arap yardımıyla hazırlar. (96)

Kahraman kuşa teşekkür etmek için onu kucağına alıp öptüğü zaman birden gök gürler, dağlar taşlar inler, adeta deprem oluyormuşçasına kuşun bir kıza dönüşür. (97)

Kahraman küçük kızın isteğini Anka kuşunun yardımıyla hazırlar. (98)

Padişahın karısı has bahçede gezerken küp'ün içine düşer. Küpün içine düşen kadını dev Sema'ya çıkarır. (111)

u. Hayvanlarla İlgili Olağanüstü Olaylar

Yeraltına inen küçük oğlan, iki kılı/kirpiği/tüyü birbirine sürtünce/çekince, karşısına iki koç/koyun gelir. (2, 3, 10, 12, 13, 17, 18, 20, 21, 31, 33, 39, 40, 41⁶⁴, 45, 49, 50, 51, 53, 58, 61, 66, 67, 82, 86, 102, 103, 105, 110, 111, 113, 115)

Yeraltına inen küçük oğlan, iki kılı birbirine sürtünce, karşısına iki tane iki kanatlı at gelir. (7)

Oğlan kahramanın verdiği tüyleri sürtünce, kuş oğlana yardıma gelir. (22)

Kahraman yağlı kayısıyı yere vurmasıyla ak ve kara olmak üzere iki koç gelir. (24)

Anne kuşun yavruları dile gelip olanları annelerine anlatırlar. (1, 2, 3, 4, 7, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 20, 22, 25, 27, 30, 31, 32, 33, 37, 38, 41, 44, 45, 47, 49, 50, 51, 57, 59, 60, 61, 65, 67, 68, 69, 70, 77, 79, 93, 98, 102, 103, 110, 111, 113)

Kuş yavruları dile gelip olanları babalarına anlatır. (24)

Küçük kızın verdiği kitabı Cumartesi günü çeviren kahramanın yanına iki koç gelir. (46)

Kahraman kızın verdiği yüzük sayesinde iki koyun/koç gelir. (9, 14, 23, 29, 32, 60, 70, 73, 72, 83, 100)

Küçük kızın verdiği kara yumağı açan karşısına kara bir koç, ak yumağı açtığında bir ak akrep çıkar. Ak akrep oğlanı yeryüzüne çıkarır. (37)

Padişahın kızına aşık olan ayı kızı kaçıtır ve kızla evlenir. Bu evlenmeden “bir kulağı ayıkulağı, diğer kulağı insan kulağı olan” bir oğlan olur. (38)

Bir oğlanın karısı olan peri kızının nereye kaçtığını söyleyip oğlana yardım eder. (51)

Kösenin atı, kızın kaçırıldığını haber verir. (58)

Kahraman, tüyleri sürtünce kuş, pulları sürtünce balık kahramana yardıma gelir. (63)

---

⁶⁴ Bu masalda kılların sayısı verilmemiş olup, masalda bu motif şu şekilde geçmektedir: “kız saçının kılından koparmış da vermiş.”

Yeraltına inen küçük oğlan, iki tüyü birbirine dokundurunca, karşısına iki at gelir. (74)

Küçük oğlan sırasıyla siyah, kızıl ve beyaz kılları sürter. Gelen atlar yardımıyla padişahın kızlarını alır. (87)

Kahraman gelen kuşlardan ak olanına binerse yukarıya çıkacak, kara olanına binerse yerin yedi kat dibine gidecektir. (94)

Kızlar dışarı çıkmak için oğlana bir çöp verir. Çöpü çattınca beyaz bir koç çıkar. Oğlan kendisi çıkmak için çöpü çattığında kısa çöpü yere düşürür. Kara koç gelir. (96)

v. Realist Rüya

Kahraman rüyasında yedi sene bolluk, yedi sene ise kıtlık olacağını görür. (72)

Kahraman rüyasında Zümrüdü Anka kuşunun yavrularını yiyecek olan yılanı görür ve onu öldürür. (93)

Hükümdar rüyasında aksakallı bir ihtiyar görür. İhtiyar hükümdara bir fidandan bahseder ve fidanı bulup saray bahçesin dikmesini, yedi yıl içinde iki meyve verecek olan meyveleri kendisi ve karısının yemesini öğütler. (104)

2.6. Devler

a. İnsan Eti Yiyen Dev

Suyun başını tutan dev, suyu bırakmak için her gün/yıl bir kız yer. (1, 2, 3, 7, 10⁶⁵, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 21, 23, 24, 25, 29, 31, 32, 33, 35, 38, 41, 42, 46, 48, 49, 50, 54, 57, 59, 60, 61, 66⁶⁶, 67, 68, 69, 70, 74, 75, 76, 77, 81, 82, 91, 93, 96, 98, 99, 100, 103, 105, 110, 111, 112, 113, 114, 115)

Devler, canavarlar halkı rahat bırakmak için ülkenin en güzel kızlarını her sene adak olarak yerler. (36, 37)

---

⁶⁶ Dev kurban olarak bakire kız istemektedir.

b. Devın Hakimiyetini Kıran İnsan

Kahraman suyun başını tutan devı öldürerek, halkı suya kavuşturur. (1, 2, 3, 7, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 21, 23, 24, 25, 29, 31, 32, 33, 35, 38, 41, 42, 46, 48, 49, 50, 54, 57, 59, 60, 61, 66, 67, 68, 69, 70, 74, 75, 76, 77, 81, 82, 91, 93, 96, 98, 99, 100, 103, 105, 110, 111, 112, 113, 114, 115)

Oğlan yolda karşılaştığı yedi, sekiz, dokuz canlı üç devı öldürür. (34)

Oğlan şehre musallat olan devleri, canavarları öldürerek, halkı onların zulmünden kurtarır. (36, 37)

Ağabeylerini aramak için yola çıkan küçük oğlan karşısına çıkan devleri öldürür ve evin köşesine gömer. (43)

Dev kızının evine misafir olan kahraman karşısına çıkan kırk devı mağlup eder. (89)

Devı öldüren kahraman, devin kulübesinde hapsedtiği insanları kurtarır. (109)

c. Dev Tarafından Kaçırılanlar

Devin yaşadığı kuyuda devin esir ettiği birçok kız vardır. (21, 49)

Dev Gül Sinan'ı kaçırap evine hapseder. (22)

Dev paşanın üç kızından, en küçük olanını kaçırap. (28)

Can Polat adındaki dev Feyiz'in nişanlısını kaçırap. (64)

Kahramanın annesini çok zaman önce dev tarafından tutsak edilmiştir. (80)

Dev fakir bir adamın karısını kaçırap ve bir kuyuya götürür. (98)

Kuyuya inen Mirza Mehmet devin kaçırdığı Mısır Padişahının kızıyla karşılaşır. (108)

Padişahın karısı küp'ün içine düşer. Küpün içine düşen kadını dev Sema'ya çıkarır. (111)

d. Devın Esiri Olan Kız/Kızlar, Kahramana Yardım Eder

Dev tarafından tutsak edilen üç kız, kahramana devı nasıl öldürmesi gerektiğini anlatır. (2, 6, 12, 13, 14, 15, 18, 21, 24, 28, 29, 31, 35, 37, 38, 44, 48, 49, 50, 57, 58, 60, 67, 72, 75, 77, 96, 103, 106, 113, 115)

Kuyudaki üç kız devın nerede olduğunu söyler. (4)

Mağaraya inen oğlan kızlara devı nasıl uyandıracığını sorar. Kızlar keskin bir bıçakla devın ayağının altına vurup, bir avuç tuz basmasını söyler. (30)

Dev tarafından tutsak edilen kahramanın annesi devın tılsımını oğluna söyleyip, devı öldürmesinde yardım eder. (80)

e. Devın Kızları Kahramana Yardım Eder

Kızlar kahramana babalarının yerini ve devı öldürmesi için devın yastığının bir kılıç olduğunu söyler. (27)

f. Devın Hizmetçisi Kahramana Yardım Eder

Devın hizmetçisi kahramana paşanın kızının yerini söyler. Ona devı öldürmesi için bir kılıç verir ve onu ancak bu kılıçla öldürebileceğini söyler. (28)

g. Hırsız Dev

Dev padişahın bahçesinde bulunan meyveleri/gülleri/değerli eşyaları çalar. (2, 4, 6, 10, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 20, 23, 24, 25, 26, 30, 31, 32, 33, 35, 37, 41, 44, 46, 49, 50, 52, 53, 54, 56, 57, 58, 60, 61, 62, 66, 67, 68, 69, 70, 72, 74, 75, 77, 82, 91, 94, 93, 95, 96, 99, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 110, 112, 113, 114, 115)

h. Devlerin Özellikleri

Yeraltındaki memlekette suyun başını tutan dev yedi başlıdır. (3, 35, 46)

Elmaları almaya gelen dev, gözleri ışık saçan, kulakları yerde sürünen bir devdir. (4)

Suyun başını tutan devın ağzından, burnundan harıl harıl ateş çıkar. (12)

Bahçeye dadanan dev ağzından ateşler püskürten bir devdir. (17)

Elmaları çalan devın bir yeri yerde, bir yeri göktedir. (23, 24)

Elmaları çalan devın bir dudağı yerde, bir dudağı göktedir. (26, 35, 49, 72)

Dev şekil değiştirerek geyik ve hoca kılığına girer. (43)

Kahramanın bahçesine dadanıp narları çalan ateş püskürten dev yedi başlıdır. (61)

Dev şekil değiştirerek yakışıklı bir oğlan ve yılan kılığına girer. (64)

Yoluna devam eden oğlan bir gül bahçesinde Can Polat adında kılıç işlemeyen bir devle karşılaşır. (64)

Kahramanın annesini tutsak eden dev, on dört başlı bir devdir. (80)

Kuyudaki dev “bir dudağı yerde bir dudağı gökte, ağzından ateşler fişkıran” devdir. (92)

Kahramanın bahçesine dadanıp elmaları çalan dev yedi başlıdır. (96)

Kardeşlerden en küçüğünün misafir olduğu dev tek gözlüdür. (109)

Kahramanın karşına çıkan dev siyah bir bulut gibidir. (30, 72)

i. Devden Çalma

Padişahın küçük oğlu, babasının istediği takunyaları devden çalar. (19)

Padişahın küçük oğlu, babasının iyileşmesi için bir devin başını çalar. (21)

Kahramanın karşısına çıkan yedi, sekiz ve dokuz canlı devleri öldürerek “Altın Bülbül”ü alır. (34)

Padişahın küçük oğlu, dev’in bahçesinde kırk yılda bir yetişen elmayı alır. (78)

j. Devın Aşkı/Evlenmesi

Yeniden dirilen dev kahramanın kız kardeşiyle evlenir ve bu evlilikten bir oğulları olur. (43, 64)

İhtiyarın oğlu Sinan ile devin kızı Gül birbirlerine aşıktır. Kızın babası Gül’ü oğlana vermeyince kız “sen ölesin bende yılan olayım” der. (79)

k. Aldatılarak Esaretinden Kurtulan Dev

Kahraman devden namaz kılmak için müsaade ister. Namazın yarısında kılları birbirine sürten kahraman anne kuşun pençeleri arasına almasıyla Gül Sinan’ı yanına alıp devden kurtulur. (22)

Devlerle birlikte yola düşen kahraman padişahın kızını almak için padişahın sarayına varır. Burada devlere oyun yaparak kırkını birden öldürür. (64)

Kahraman karşısına dört devle padişahın kızını almaya gider. Burada devlere oyun yaparak hepsini öldürür.(65)

Dev kahramandan bir kalenin içindeki adamı öldürmesini ister. Adamı öldürmek için giden oğlan bu sırada devi kandırır ve öldürür. (79)

2.7. İmtihanlar

1. Tanıma İmtihanları

a. Hikayeyi Anlatarak Tanıma

Küçük oğlan, babasının yanına giderek başından geçenleri anlatır. (2, 5, 7, 8, 10, 12, 13, 14, 15, 17, 20, 21, 23, 24, 26, 31, 34, 35, 36, 44, 45, 46, 49, 53, 59, 61, 69, 70, 72, 73, 74, 83, 91, 97, 98, 102, 103, 110, 113⁶⁷, 115)

Sinan başından geçenleri yanına gelen kahramana anlatır. (65, 71)

Kuşun yavruları, kendilerini kurtaranın oğlan olduğunu söyleyince, anne kuş ona yardım eder. (1, 2, 3, 4, 7, 9, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 20, 22, 25, 27, 30, 31, 32, 33, 37, 38, 41, 44, 45, 47, 49, 50, 51, 57, 59, 60, 61, 65, 67, 69, 70, 72, 73, 77, 79, 81, 91, 98, 100, 102, 103, 110, 111, 113)

Kuşun yavruları, kendilerini kurtaranın oğlan olduğunu söyleyince, baba kuş ona yardım eder. (24)

Padişahın kızı, kahramanın, kendisini devin/yılanın/ejderhanın elinden nasıl kurtardığını babasına anlatır. (1, 2, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 16, 18, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 36, 38, 41, 42, 44, 45, 46, 49, 50, 54, 56, 57, 59, 60, 61, 67, 68, 69, 70, 72, 73, 74, 76, 77, 82, 83, 90, 93, 94, 96, 98, 100, 102, 103, 110, 111, 114, 115)

Kahraman başından geçenleri kuyuda karşılaştığı yaşlı kadına anlatır. (5)

---

⁶⁷ Kahraman babasının yanına gidip anlatmasının yanında devi öldürenin kendisinin olduğunu kanıtlamak için öldürdüğü devin dilini de götürmüştür.

Oğlan şahın yanına giderek devı kendısınin öldürdüğünü söyler. (17)

Kuyuda kalan kahraman oradan geöen kervancı başına başından geöenleri anlatır. (19)

Mağaradan çıkan kahraman başından geöenleri paşaya anlatır. (28)

Yeryüzüne çıkan kahraman dev tarafından kaçırılan kadınla karşılaşır ve konuşur. Başından geöenleri öğrenen kahraman kadının annesi olduğunu anlar. (29)

Ayıkulak'ın annesi başından geöenleri karşısına çıkan çiftçiye anlatır. Onları tanıyan ifti anne ve oğlu padişahın sarayına götürür. (38)

Hikayeyi duyan ejderha/yılan/dev tılsımından çıkıp kıza dönüşür. (58, 65, 79)

Mustafa babasına başından geöenleri anlatır ve babasının doğmadan önce annesine verdiği pazıbendi gösterir. (63)

Hikayeyi öğrenen kahraman devin insandan deve döndüğünü anlar. (71)

Pir Ahmet bir ihtiyardan “Sinan, Gül'e Gül'ün Sinan'a” ne dediğini öğrenir. (79)

Kuyudan çıkan kahraman babasının yanına gider. Annesinin yaşadığını söyler. (80)

Kız babasına ve kardeşine başından geöenleri, nasıl sihirli bir tavşana dönüştüğünü anlatır. (84)

Saraya giden küçük vezirin oğlu hükümdara başından geöenleri anlatır. (104)

b. Elbisenin Arkasına Parmak/El Basarak Tanıma

Padişahın kızı, elini devin/yılanın/ejderhanın/canavarın kanına sürer ve kendisini kurtaran kahramanın bir yerine basar. (1, 2, 7, 9, 12, 14, 16, 18, 21, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 38, 41, 42, 44, 45, 46, 50, 54, 57, 59, 61, 67, 68, 72, 73, 74, 82, 83, 90, 93, 96, 98, 101, 102,103, 110, 111)

Kuyudaki küçük kız beş parmağını devin kanına sürer ve kendisini kurtaran kahramanın sırtına basar. (17)

c. Yüzük Vasıtasıyla Tanıma

Yüzüğü gören kız kahramanın yeryüzüne çıktığını anlar. (3, 6, 8, 15, 27, 29, 30, 73, 78)

d. Şiirle Tanıma

Yemen sultanın sarayına varan oğlan kızı görür ve kıza saz çaldırarak, şarkılar söyler. Bunu duyan kız oğlanın geldiğini anlar. (63)

e. Parola İle Tanıma

Kahraman kuşa, “lak” dedikçe “et”, “luk” dedikçe “su” verecektir. (1)

Kahraman kuşa, “gak” dedikçe “et”, “guk” dedikçe “su” verecektir. (2, 3, 17, 20, 33, 45, 59, 63, 96, 104, 105, 110)

Kahraman kuşa, “cak” dedikçe “et”, “cuk” dedikçe “su” verecektir. (7)

Kahraman kuşa, “lark” dedikçe “et”, “lurk” dedikçe “su” verecektir. (9, 24, 25, 33, 38)

Kahraman kuşa, “lak” dedikçe “et”, “lık” dedikçe “su” verecektir. (12, 13)

Kahraman kuşa, “çih” dedikçe “et”, “ih” dedikçe “su” verecektir. (16)

Kahraman kuşa, “hak” dedikçe “et”, “hık” dedikçe “su” verecektir. (18)

Kahraman kuşa, “goğ” dedikçe “et”, “guğ” dedikçe “şarap” verecektir. (21)

Kahraman kuşa, “ga” dedikçe kuyruk verecektir. (22)

Kahraman kuşa, “lark” dedikçe “et”, “gark” dedikçe “su” verecektir. (23)

Kahraman kuşa, sola döndükçe “keklik” sağa döndükçe su verecektir. (26)

Kahraman kuşa, “gak” dedikçe “et” verecektir. (28)

Kahraman kuşa, sağa döndükçe “et”, sola döndükçe “su” verecektir. (30)

Kahraman kuşa, “lup” dedikçe “et”, “curk” dedikçe “su” verecektir. (32)

Kahraman kuşa, “ga” dedikçe “et”, “gu” dedikçe “su” verecektir. (44)

Kahraman kuşa, “gak” dedikçe “et”, “gık” dedikçe “su” verecektir. (46, 83)

Kahraman kuşa, “vığ” dedikçe “et”, “iğ” dedikçe “su” verecektir. (47)

Kahraman kuşa, “ga” dedikçe “et”, “gı” dedikçe “su” verecektir. (49)

Kahraman kuşa, “hak” dedikçe “et”, “hık” dedikçe “cendek” verecektir. (50)

Kahraman kuşa, “ga” dedikçe “et”, “gı” dedikçe “şarap” verecektir. (51, 54, 55, 56)

- Kahraman kuşa, “gurg” dedikçe “et”, “curk” dedikçe “su” verecektir. (60)
- Kahraman kuşa, “gak” dedikçe “et”, “guk” dedikçe “şarap” verecektir. (61)
- Kahraman kuşa, “hep” dedikçe “et”, “hüp” dedikçe “su” verecektir. (65)
- Kahraman kuşa, “et” dedikçe “et”, “hüp” dedikçe “su” verecektir. (66)
- Kahraman kuşa, “hep” dedikçe “et” verir, “hüp” dedikçe süt verecektir. (68)
- Kahraman kuşa, “gık” dedikçe “et”, “lık” dedikçe “su” verecektir. (69, 70)
- Kahraman kuşa, “ka” dedikçe “kuyruk”, “kı” dedikçe “şarap” verecektir. (72)
- Kahraman kuşa, “luk” dedikçe “et”, “lık” dedikçe “su” verecektir. (74, 90)
- Kahraman kuşa, “lok” dedikçe “et”, “luk” dedikçe “su” verecektir. (76)
- Kahraman kuşa, “gıg” dedikçe “et”, “vıg” dedikçe “su” verecektir. (77)
- Kahraman kuşa, “lark” dedikçe “et”, “lirk” dedikçe “su” verecektir. (91)
- Kahraman kuşa, “hub” dedikçe “et”, “lüp” dedikçe “su” verecektir. (93)
- Kahraman kuşa, “hap” dedikçe “et”, “hup” dedikçe “su” verecektir. (94)
- Kahraman kuşa, “gak” dedikçe “et”, “guk” dedikçe “süt” verecektir. (95, 97)
- Kahraman kuşa, “ih” dedikçe “et”, “lik” dedikçe “su” verecektir. (102)
- Kahraman kuşa, “lok” dedikçe “et”, “lak” dedikçe “su” verecektir. (103)
- Kahraman kuşa, “hah” dedikçe “et”, “hıh” dedikçe “su” verecektir. (111)
- Kahraman kuşa, “lop” dedikçe “et”, “lık” dedikçe “su” verecektir. (115)

f. Tepsi İle Tanıma

Kız/kızlar, evlenmek için istediklerinin geldiğini görünce kahramanın yeryüzüne çıktığını anlar. (2, 24, 31, 32, 44, 45, 49, 50, 59, 61, 69, 70, 81, 93, 96, 98, 100, 103, 104⁶⁸, 108, 110)

g. Fiziki Özellikleriyle Tanıma

Kahramanı gören Altın Bülbül ötmeye başlar. (34)

---

⁶⁸ Kızlar genellikle evlenmek için elbise, tepsi vb. isteklerde bulunmuşlar. Kızın buradaki isteği “devin kulak”ı olması bakımından diğer isteklerden ayrılmaktadır.

Dev anasını da öldüren oğlan her birinin kulaklarını kesip cebine koyar ve padişahın yanına gider. Durumu öğrenen padişah kızını Feyiz'e verir. (64)

Dev öldüren oğlan devin kulaklarını kesip cebine koyar ve padişahın yanına gider. Durumu öğrenen padişah oğlana ne istediğini sorar. (66)

Yedi devi öldüren oğlan devlerin kulaklarını kesip cebine koyar ve padişahın yanına gider. Durumu gören padişah oğlana üç kızını verir. (71)

Devi öldüren Şah Mehmet devin kulaklarını keser ve cebine koyar. Köye geldiği vakit devin kulaklarını gören köylüler devi onun öldürdüğünü anlarlar. (76)

Kahraman saraya ayak bastığı zaman, altın at kişnemeye, altın kuş ötmeye, altın kız da konuşmaya başlar. (84)

Kahraman yeryüzüne çıktığı zaman Figan Bülbül ötmeye başlar. (89)

2. Aşk İmtihanı

a. Evlilik İmtihanları

Padişahın sarayındaki, kahramanın kurtardığı kız, üzerinde tavşanın tazıyı kovaladığını gösteren tepsiyi yapan kişi ile evlenecektir. (2)

Adamın küçük oğlu padişahın kızını almak için yirmi dört saat atın derisinde yatar. (51)

Yemen padişahı kızın gelmesi için kahramandan abıhayat suyunu bulmasını bununla beraber kız da anneannesinin denizde kaybolan yüzüğünü bulmasını ister. (63)

Kaledeki adam "her kim bu kılıcı buradan çekince çıkarırsa" kızlarını ona vereceğini söyler. Kılıcı çeken Pir Ahmet kızları alır. (79)

Kahraman karşısına çıkan kızlarla evlenmek ister. Ancak kızlar oğlandan Bağdat'taki ve Akdeniz deki düşmanlarının öldürülmesini şart koşar. (88)

3. Akıl İmtihanları

Kuyunun dibine inen kahraman biri dünya güzeli diğeri simsiyah iki kadınla karşılaşır. Adamın biri kahramana kadınlardan hangisinin güzel olduğunu sorar. Kahraman “gönül kimi severse güzel odur” der. Cevabı beğenen adam oğlanı yeryüzüne çıkarır. (89)

4. Öğrenme İmtihanı

Bir ejderha, kahramanın babasının mezarını sararak, Gül Sinan’dan haber getirmesini ister. (22)

Çadırı saran ejderha kahramandan Sinan Ağa’nın hikayesini öğrenmesini ister. (58)

Yılan oğlanı bırakmak için Sinan Gül’e, Gül Sinan’a ne ettiğini öğrenmesi ister ve kırk gün süre verir. (65)

Dev kahramandan Sinan Gülден, Gül Sinan’a haber getirmesini ister. (71)

Yılan kahramanı bırakmak için Gül’ün Sinan’a, Sinan da Gül’e ne dediğini öğrenmesini ister. (79)

5. Ateş Vasıtasıyla İmtihan

Kahraman ve dayısı kazan ateşinin sönmemesi için nöbet tutarlar. (64)

6. Babanın Oğullarından İsteği Vazifeler

Padişah oğullarından iyileşmesi için Uyuz Padişahının aldığı Hezaran Bülbülleri ister. (1)

Baba oğullarından sırasıyla bahçelerini beklemelerini ister. (2, 5, 6, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 26, 31, 35, 37, 45, 46, 52, 53, 54, 56, 57, 58, 60, 61, 62, 64, 66, 69, 70, 73, 72, 77, 91, 94, 93, 95, 96, 97, 99, 101, 102, 103, 105, 106, 107, 108, 110, 112, 113, 114)

Padişah hastalığının dermanını aramaları için iki oğlunu gurbete gönderir. (7)

Padişah yaptırdığı caminin tamamlanması için oğullarından “Gül ile Bülbül’ü getirmelerini ister. (9)

Padişah üç oğlundan bir devin takunyalarını getirmelerini ister. (19)

Padişahın üç oğlundan iyileşmek için devin başını getirmelerini ister. (21)

Bir adam üç oğlundan, öldükten sonra sırayla mezarının beklenmesini ister. (22, 27, 29, 55, 71)

Padişah yaptırdığı caminin tamamlanması için oğullarına Kaf dağının ardındaki, “Altın Bülbül”ü getirmelerini ister. (34)

Padişah oğullarını hünelerini göstermesi ve yerine geçecek olan oğlunu belirlemek için gurbete gönderir. (36)

Padişah oğullarından iyileşmesi için oğullarından bahçelerini beklemelerini ve devin her sene gelip çaldığı armutları getirmelerini ister. (39, 40)

Padişah oğullarından iyileşmesi için Uyuz Padişahının aldığı “Hazarı Elma”sı ister. (44)

Padişah, yerine padişah tespit etmek için, oğullarından dev’in bahçesinde kırk yılda bir yetişen elmayı getirmelerini ister. (78)

Adam oğullarından mezarının başucumda birer gün birer gün benim kırkını okunmasını ister. (79)

Ağanın gözü kör olan gözlerinin iyileşmesi için oğullarından bir devin südü getirmelerini ister. (83)

Padişah yaptırdığı evin tamamlanması için oğullarına “Figan Bülbül”ü getirmelerini ister. (89)

Padişah üç oğlunu kaybolan annelerini bulmalarını ister. (111)

7. Annenin Oğullarından İsteddiği Vazifeler

Anne oğullarından sırasıyla bahçelerini beklemelerini ister. (82)

8. Kuvvet İmtihanı

Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarmak için kahramandan yöredeki bir dev'i öldürmesini ister. (37)

Kahramanın Figan Bülbül”ün nerede olduğunu ve nasıl alması gerektiğini öğrenmesi için karşısına çıkan Arap-ı Zengiye hendek atlamada ve güreşte yenmesi gerekmektedir. (89)

9. Uyumama İmtihanı

Padişahın küçük oğlu, çenesine bir iğne koyar ve bu yolla uyanık kalır. (2)

Adamın küçük oğlu uyumamak için parmağını/ayağını/bacağını kesip, yarasına tuz basar. (4, 5, 11, 12, 17, 26, 35, 46, 49, 50, 57, 72, 74, 84, 95, 97, 105, 106, 108, 112, 115)

Küçük oğlan uyumamak için elma ağacının dalına çökelek asar. Çökelek damladıkça oğlan uyanık kalır. (93)

10. En Küçük Kardeş, Araştırmayı Tek Başına Başarır

Padişahın küçük oğlu, babasının istediği gerekli nesneyi/hayvanı bulur. (1, 34, 44, 78, 80, 89)

Ailesine zarar veren devi/yılanı/canavarı üç kardeşten en küçüğü yakalayıp öldürür. (2, 4, 5, 6, 10, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 20, 23, 24, 25, 26, 30, 31, 32, 33, 35, 37, 39, 40, 41, 45, 46, 50, 52, 53, 54, 56, 57, 58, 60, 61, 62, 64, 66, 67, 68, 69, 70, 72, 73, 74, 75, 77, 81, 83, 91, 93, 94, 95, 96, 97, 99, 101, 102, 103, 105, 106, 107, 108, 110, 112, 113, 114, 115)

Yahudi adamın kaybolan üç kızı padişahın küçük oğlu kör kuyunun dibinde bulur ve onları dışarı çıkarır. (3)

Padişahın küçük oğlu caminin tek eksikliği olan “Gül ile Bülbül”ü bulur ve babasına getirir. (9)

Kralın küçük oğlu elmalarını çalan kuşu takip ederek, yakalar. (11)

Memleketlerinde suyun başını tutan devi padişahın üç oğlundan küçük olanı yakalayıp öldürür. (16)

Padişahın üç oğlundan küçük olanı, babasının istediği takunyaları babasına getirir. (19)

Padişahın üç oğlundan küçük olanı, babasının istediği devin başını babasına getirir. (21)

Adamın küçük oğlu babasının verdiği görevi yerine getirir ve sonunda babasının mezarını ejderhanın elinden kurtarır. (22, 79)

Adamın üç oğlundan en küçük olanı babasının mezarını dadanan devden/ejderhadan kurtarır. (27, 29, 55)

Fakir ailenin üç çocuğundan en küçük olanı paşanın kızı devin elinden kurtarır. (28)

Dev'in bahçesinde kırk yılda bir yetişen elmayı padişahın en küçük oğlu getirir. (78)

Ağanın gözü kör olan gözlerinin iyileşmesi için gereken devin südünü ağanın en küçük oğlu getirir. (83)

Padişahın oğullarından en küçük oğlu babasının yaşarken sesine aşık olduğu bülbülü bulup sarayına getirir. (88)

Padişahın oğullarından en küçük oğlu fakir adamın karısını getirir. (98)

Padişah üç oğlundan en küçük olanı kaybolan annesini bulur. (111)

2.8. Akıllılar ve Aptallar

1. Kutsal Kişilerden Alınan Akıl

Kahraman koca adamdan Uyuz Padişahının yerini öğrenir. Adam yumağı sarar irak'ı yakın edip kahramanı Uyuz Padişahının sarayına ulaştırır. (1)

Kuyunun dibine inen kahraman ak sakallı bir ihtiyarla karşılaşır. İhtiyar kahramana sakalından iki kıl vererek yapması gerekenleri öğütler. (7)

Derviş padişaha yaptırdığı camiye "Gül ile Bülbül"ü koyarsa eksikin giderileceğini söyler. (9)

Aksakallı ihtiyar padişah'a: "Eğer Kaf dağının ardındaki, "Altın Bülbül"ü getirir caminin bitişiğine koyarsan, eserin tamamlanır" der. (34)

Han sahibinin hastalığına çare bulmaya çalışan kahraman aksakallı ihtiyarla karşılaşır. İhtiyar kahramana: "filan padişahın camiinden bir yudum su getirirsen iyi olur" der. (34)

Derviş padişahın iyileşmesi için “hazarı elma” denilen yılda bir tane olan elmanın bulunmasını söyler. (44)

Kahraman Sinan’ın hikayesini yolda karşılaştığı ihtiyarların yardımıyla öğrenir. (58)

Pir Ahmet bir ihtiyardan “Sinan, Gül’e Gül’ün Sinan’a” ne dediğini öğrenir. (79)

Elma ağacına musallat olan devden kurtulmak isteyen kadın bir bilge dedeye danışır. Bilge dede ağacı beklemelerini, gelen devî öldürmelerini söyler. (82)

Aksakallı ihtiyar hükümdara: “Al bu fidanı götür saray bahçesin dik, yedi yıl içinde iki güzel meyve verecek, birini sen birini karın yiyecek, dokuz ay on gün sonra nur topu gibi bir evladınız olacak.” der. (104)

Kuyunun dibine inen oğlan, orada ak sakallı bir ihtiyar ile karşılaşır. İhtiyar oğlana iki kıl verir ve başı dara düşerse yapması gerekenleri söyler. (110)

2. Hayvanlardan Öğrenilen Bilgi

Devin yanına gelen kahramana devin köpeği akıl verir. (19)

Devin 99 odalı sarayına varan kahraman bir kedinin işareti üzerine “Altın Bülbül”ü alır. (34)

Oğlanın “sen benim cihan şahı olduğumu nerden bildin?” sorusuna Guşçi Baba “Eee ben dünyanın kuşunu beslirem, elbet bunlardan bir şeyler öğrendim” cevabını verir. (51)

Sihirli tavşan oğlandan ayrılırken “Sakın bir kuyu basında oturma, sonra pişman olursun!” diye nasihat eder. Bunun yanında tavşan masal boyunca kahramana yardım eder. (84)

Beyaz at padişahın küçük kızına kahramanın ağabeylerinin kahramana kötülük edeceklerini haber verir. (87)

Ahırdaki atlardan biri, kahramana altın bülbülü bulabilmesi için çıkmaz olan yoldan gitmesini söyler. (88)

Bülbül ağabeylerinin kötülük edeceğini kahramana haber verir. (88)

3. Çocuktan Öğrenilen Bilgi

Dirilen devle evlenen kız kardeş, ağabeyini öldürmeye çalışır. Bunu duyan çocuk dayısına haber verir. (43, 64)

4. Zekice Pratik Cevaplar

Kuyunun dibine inen oğlan biri dünya güzeli diğeri simsiyah iki kadınla karşılaşır. Adamın biri kahramana kadınlardan hangisinin güzel olduğunu sorar. Oğlan “gönül kimi severse güzel odur” der. Cevabı beğenen adam oğlanı yeryüzüne çıkarır. (89)

5. Sıradan İnsanlardan Alınan Bilgi

Kuyunun dibine inen kahraman yaşlı kadından yılanın yerini ve onu nasıl öldürmesi gerektiğini öğrenir. (5)

Yaşlı bir adam krala bir elma fidesi verir. Fidana çok iyi bakmasını, vereceği meyvelerin tadının eşi benzeri olmayacağını söyler. (11)

Elmayı çalan kuşu aramaya çıkan oğlan, kuşun yerini yolda karşısına çıkan yaşlı bir adamdan öğrenir. (11)

Akıllı bir adam suyun başını tutan devi öldüren kişiyi bulmak için padişaha mevlit okutmasını eğer oğlan gelmezse ve kim yemek götürürse oğlanın onun evinde olabileceğini söyler. (18)

Kervancı başı kahramana deve nasıl ulaşacağını ve devin yanına giderken götürmesi gerekenleri söyler. (19)

Kuyuya inen oğlan karşısına çıkan Arap'tan devin nerede olduğunu ve devi nasıl öldürmesi gerektiğini öğrenir. (74)

Küçük oğlan yolda bir çiftçiyle karşılaşır. Çiftçi ona devin nerede olduğunu ve engelleri nasıl aşması gerektiğini söyler. (83)

2.9. Aldatma

1. Hile İle Yer Değiştirme

Su içmek için kuyuya inen Mustafa'yı kuyuda bırakan Keloğlan oğlanı çıkarmak için onun yerine geçmeyi şart koşar. (63)

2. Tebdili Kıyafetle Gezen Padişah

İstanbul padişahlarından biri, tebdili kıyafet ederek, veziri ile birlikte bir tetkik gezisine çıkar. (63)

3. Kılık Değiştirme

Küçük oğlan, kıyafet değiştirerek ağabeylerinin düğününe gider. (6)

Yeryüzüne çıkan kahraman Keloğlan kılığına girer. (2, 13, 14, 15, 17, 26, 34, 44, 45, 46, 49, 50, 56, 72, 73, 78, 81, 86, 103)

Yeryüzüne çıkan Ayıkulak, kılık değiştirerek kırk efenin yanına gider. (38)

Ağabeylerinden ayrılan oğlan, bir koyun keser ve derisini kafasına geçirir. (88)

Yeryüzüne çıkan oğlan Arap kılığına girerek ağabeylerinin düğününe gider. (93)

Yeryüzüne çıkan oğlan fukara kılığına girerek memleketine geri döner. (108)

Kuyudan çıkan oğlan çiftçi kılığına girerek memleketine geri döner. (109)

4. Hava Seyahati Sırasında Aldatma

Kahraman hava seyahati sırasında yolda eti bitince kuşa bacağından bir parça et kesip verir. Ancak kuş insan eti olduğunu anlayıp, eti dilinin/damağının altında tutar. (1, 2, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 16, 17, 18, 20, 22, 24, 25, 26, 28, 30, 31, 32, 33, 38, 44, 45, 46, 47, 49, 50, 53, 54, 55, 56, 57, 59, 61, 66, 67, 68, 69, 71, 72, 74, 75, 76, 83, 86, 91, 93, 94, 96, 97, 102, 103, 104, 105, 110, 111, 113, 115)

Kahraman hava seyahati sırasında yolda eti bitince kuşa bacağından bir parça et kesip verir. (36)

5. Hain İnsanlar

a. Hain Erkek Kardeşler

Ağabeyler, kardeşlerini kıskanıp, onu kuyuda/mağarada bırakırlar. (1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 35, 36, 37, 41, 44, 45, 46, 49, 50, 51, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 66, 67, 69, 70, 72, 73, 74, 75, 77, 78, 80, 82, 83, 84, 86, 91, 92, 93, 95, 96, 97, 98, 102, 103, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 115)

Ağabey, kardeşini kıskanıp, kuyuda/mağarada bırakırlar. (7)

Ağabeyler, kardeşlerini kıskanıp, onu suya atarlar. (34)

Ağabeyleri küçük kızın güzelliğini görüp küçük kardeşi kıskanırlar, gidip padişaha kötülerler. (87)

Ağabeyleri küçük oğlanı kıskanır ve onu öldürmeye çalışırlar. (88)

Ağabeyleri küçük oğlanı kıskanır, onu kuyuya atarlar. (89)

b. Hain Kız Kardeş

Dirilen devle evlenen kız kardeş, ağabeyini öldürmeye çalışır. (43, 64)

c. Hain Dede

Ayıkulak'ın dedesi evine geri dönen torununu öldürmeye çalışır ancak başarılı olamaz. (38)

d. Hain Eş

Karısı Sinan Ağa'ya kamçıyla bir kez vurur eşek olur. İkinci kez vurur köpek olur. (58)

Karısı Sinan'ı sihirli çubukla eşek yapar. (71)

e. Hain Baba

Yeryüzüne çıkan küçük oğlan babasının sevdiği kızla evlenmekte olduğunu öğrenir. (3, 49)

Değnek oyunu sırasında oğullarının öldüğünü gören baba kızların bana kaldı diye sevinir. (25)

Küçük kızın güzelliğini gören padişah kıza göz koyar ve küçük oğlunu kuyuda bırakır. (32, 33, 94, 99, 100)

f. Hain Arkadaşlar

Kırk eşkıya, Ayıkulak'ı kıskanıp, kuyuda bırakırlar. (38)

Arkadaşları Şah Mehmet'i kıskanıp, onu kuyuda bırakırlar. (76)

Arkadaşları Katıroğlu Mehmet'i kıskanıp, onu kuyuda bırakırlar. (81)

Büyük ve ortanca vezirin oğlu, küçük vezirin oğlunu kıskanıp, kuyuda bırakırlar. (104)

2.10. Kaderin Ters Dönmesi

1. Talihli En Genç Oğul

Padişahın/Adamın en küçük oğlu, bütün imtihanları başardığı için mutludur. (Masalların tümünde görülmüştür)

2. En Küçük Kardeş, Daha Büyüklerine Yardım Eder

Padişahın küçük oğlu yolda karşılaştığı üç kızı kendi ve ağabeyleri için yanına alır. (1, 48, 80)

Padişahın küçük oğlu, kuyunun/mağaranın içerisinde devi/ejderhayı öldürdükten sonra orada bulunan kızları ağabeylerine gönderir. (2, 4, 6, 8, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 41, 44, 45, 46, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 66, 67, 69, 70, 72, 73, 75, 77, 78, 82, 83, 86, 91, 93, 94, 95, 96, 98, 99, 100, 102, 103, 105, 106, 107, 110, 111, 112, 113, 115)

Padişahın küçük oğlu, kendinin ve ağabeylerinin nişanlılarını buldukları kuyudan dışarı çıkarır. (3)

Küçük oğlan kuyudan çektiği üç kızı kendi ve ağabeyleri için yanına alır. (9)

Küçük oğlan karşısına çıkan üç peri kızını kendi ve ağabeyleri için yanına alır. (34, 37)

Kuyuya inen Ayıkulak kuyuda bulunan değerli eşyaları ve karşısına çıkan üç kızı kendi ve arkadaşları için yeryüzüne çıkarır. (38)

Küçük oğlan karşısına çıkan padişahın üç kızını kendi ve ağabeyleri için yanına alır. (65)

Padişaha öldürdüğü devlerin kulakları gösteren Memmet Şah ağabeyleri ve kendisi için padişahın üç kızlarını alır. (71)

Padişahın küçük oğlu, kuyunun içerisindeki mücevherleri ağabeylerine gönderir. (74)

Padişah kızlarını evlendirmek için kırk arşınlık bir hendek kazdırır. Bu hendeği üç defa atlayan kahraman kızları kendisi ve ağabeyleri için alır. (87)

Padişahın küçük yolda mücadele edip yendiği, aslında kız olan Arapları kendisi ve ağabeyleri için yanına alır. (88)

3. Çocuksuzluk

Çocuğu olmayan bir hükümdar vardır. Hükümdar rüyasında aksakallı bir ihtiyar görür. (104)

4. Kahraman Sevdığı Kızla Evlenir

Kahraman, devin/ejderhanın tutsak ettiği esir kızla/kızlarla evlenir. (2, 4, 6, 8, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 37, 38, 41, 44, 45, 46, 47, 49, 50, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 59, 60, 61, 66, 67, 69, 70, 72, 73, 75, 76 77, 78, 81, 82, 83, 86, 91, 93, 94, 95, 96, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 105, 106, 107, 108, 110, 111, 112, 113, 115)

Küçük kızın düğününe giden kahraman Kirpikleri birbirine sürter. İki at gelir. Küçük kızı yanına alarak atların götürdüğü yere gider. (3)

Paşanın küçük oğlu yeraltında deve/yılana kurban verilen kızla evlenir. (5, 7, 68)

Küçük oğlan kuyudan çektiği üç kızdan birisiyle evlenir. (9)

Kahraman devin elinden kurtardığı padişahın/paşanın kızıyla evlenir. (28, 42)

Oğlan iki peri kızıyla evlenir. (51)

Memleketine geri dönen kahraman ejderha tılsımından çıkıp kız ve kuyudaki küçük kızla evlenir. (58)

Küçük oğlan padişahın üç kızı ve yılanın tılsımından çıkan kızla evlenir. (65)

Küçük oğlan eski sevdiği ile evlenir. (74)

Küçük oğlan kaledeki adamın üç kızı ve yılanın tılsımından çıkan kızla evlenir. (79)

Kahraman padişahın en küçük kızıyla evlenir. (87)

Yeryüzüne geri dönen küçük vezirin oğlu, kuyuda bulunduğu ve kendisi için ayırdığı yeşil giysili kız ile evlenir. (104)

2.11. Geleceğin Tayini

1. Yeminler

Bülbül Sinan'ın bulunduğu toprağa ayak basmamaya yeminlidir. (22)

2. Söz ve Anlaşmanın Yapılması

Keloğlan su içmek için kuyuya inen Mustafa'yı kuyudan çıkarmak için onun yerine geçmeyi şart koşar. Mustafa Keloğlanın bu şartını kabul eder. (63)

3. Diğer Kehanetler

Küçük kız kahramanın kuyudan/mağaradan çıkmayacağını önceden hisseder ve kahramana yardımcı olması için bir öğüt verir. (1, 17, 18, 25, 26, 30, 38, 44, 56, 57, 59, 77, 93)

Küçük kız kahramanın kuyudan/mağaradan çıkmayacağını önceden hisseder ve kahramana yardımcı bir nesne verir. (2, 3, 6, 9, 10, 12, 13, 14, 16, 20, 21, 23, 24, 29, 31, 32, 33, 37⁶⁹, 41, 45, 46, 49, 50, 51, 53, 58, 60, 61, 66, 67, 69, 70, 72, 73, 78, 82, 83, 86, 91, 96, 100, 102, 103, 105, 111, 113, 115)

Yahudi adam büyü yaparak, kızlarının padişahın oğullarıyla evleneceğini görür. (3)

Yusuf Züleyhanın babasının rüyasını tabir eder. Tabir doğru çıkar. (72)

Yeşil giysili kız, kahramanın kuyudan çıkamayacağını söyler ve ona öğüt verir. (104)

---

⁶⁹ 3 gizemli yumak

2.12. Şans ve Talih

1. Yolların Seçimi

Yola çıkan oğlanlar üç yol ayrımına gelirler. Her biri ayrı yollara giderler. Küçük oğlan “giden gelmez” yoldan gider. (1, 83, 89)

Yol ayrımına gelen oğlanlardan, büyüğü sola, ortancası ortadan, küçüğü sağa gider. (9)

Kuşu aramaya çıkan oğlanlardan büyük oğlan kuzeye, ortanca oğlan doğuya, küçük olanı da güneye gider. (11)

Padişahın oğulları yolda giderken üç yol ayrımına gelirler. Oğlanların her biri farklı yollara giderler. Büyük ve ortanca oğlanların yolları kesişir. Küçük oğlan yoluna tek devam eder. (34)

Üç oğlan bülbülü bulabilmek için yola çıkarlar. Büyük oğlan doğuya, ortanca oğlan batıya giden yola, küçük oğlan ise üçüncü yol olan çıkmaz yola gider. (88)

2. Hazine Kuyuda/Mağarada Bulunur

Kuyuya inen kahraman hazineleri bulur. (12, 38, 74, 92, 111)

Mağaraya inen kahraman hazineleri bulur. (27)

Ağabeyleriyle buluşan kahraman mağaradaki mücevherleri alır. (87)

3. Tesadüfen Karşılaşmalar

Yeryüzüne çıkan oğlan yolda giderken bir çobana rastlar. (2)

“Giden gelmez” yoldan giden padişahın küçük oğlu üç konakta, üç kızla karşılaşır. (1)

Yoluna devam eden oğlan “yumağı söktükçe yakını irak eden, sardıkça irak’ı yakın eden” koca bir herif görür. (1)

Kuyuya/Mağaraya inen kahraman üç kızla karşılaşır. (2, 4, 6, 8, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 38, 41, 44, 45, 46, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 66, 67, 69, 70, 72, 73, 75, 76, 77, 78, 81,

82, 83, 86, 91, 94, 93, 95, 96, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 110, 111, 113, 115)

“Gül ile Bülbül”ü bulmak için yola çıkan padişahın küçük oğlu yolda üç kızla karşılaşır. (9)

Kuyuya/Mağaraya inen küçük oğlan iki kızla karşılaşır. (55)

Kuyunun dibinde kalan kahraman, bir eve rastlar. Evdekilere yeryüzüne nasıl çıkacağını sorar. Evdekiler onu bir kuşa gönderirler. (4, 95)

Kuyuya inen kahraman yaşlı bir kadına rastlar. (5)

Kuyuya inen kahraman aksakallı bir ihtiyara rastlar. (7, 110)

Kuşu aramak için güneye giden kralın küçük oğlu yolda yaşlı bir adama rastlar. (11)

Yoluna devam eden oğlanın karşısına ayağına diken batan bir ayı çıkar. (14)

Yoluna devam eden küçük oğlan bir eve rastlar ve evde bulunan kadına misafir olur. (22)

Kılık değiştiren oğlan Zülküf'e rastlar. (26)

Mağaraya inen kahraman devin hizmetçisi ile karşılaşır. (28)

Yoluna devam eden küçük oğlan bir pınarın kenarında aksakallı bir ihtiyara rastlar. (34)

Devleri öldüren kahramanın karşısına peri kızları çıkar. (34)

Devin 99 odalı sarayına varan kahraman bir kediyle karşılaşır. (34)

Yoluna devam eden kahraman üç peri kızıyla karşılaşır. (37)

Kuyuya inen kahraman sırasıyla kırmızı bir buğday tanesi ve kurukafayla karşılaşır. (37)

Dere kenarına bırakılan kız kardeş ve devden olma çocuğu dayısı bulur ve evlat edinir. (43, 64)

Ormanda kalan kahraman bir müddet yürüdüktan sonra üç kızla karşılaşır. (48)

Anka kuşları kahramanı yüksek bir tepeye bırakırlar. Tepeden aşağı yuvarlanan kahraman, Guşçi Babayla karşılaşır. (51)

Yasak kapıyı açan kahraman peri padişahının kızlarını görür. (51)

Beyaz koça binip kuyunun ağzına çıkan kahraman, burada bir dervişe rastlar. (58)

Sinan'ın hikayesini öğrenmek için yola koyulan kahraman yolda üç ihtiyarla karşılaşır. (58)

İstanbul yolculuğuna çıkan Mustafa yolda Keloğlan'a rastlar. Keloğlanla birlikte yola düşerler. (63)

Kahraman elinde biri beyaz diğeri siyah/kara olan yumaklarla gece-gündüz'ü tayin eden bir ihtiyara rastlar. (64, 79)

Yoluna devam eden kahraman dev anasıyla karşılaşır ve onlara katılmak istediğini söyler. (64)

Küçük oğlan bir tavşan görüp onun peşine düşer. Burada dört devle karşılaşır. (65)

İşığa doğru giden kahraman gece-gündüz'ü tayin eden bir ihtiyara rastlar. (71)

Kuyuya inen küçük oğlan Arap ile karşılaşır. (74, 111)

Şah Mehmet ve Değirmenci yolda giderken sabanla çift süren bir adam görürler. (76)

İşığın peşinden giden kahramanın karşısına bir dev çıkar. (79)

Öle Memed üç konağa varır. Konaklarda üç dev ve üç kıza rastlar. (80)

Gider gelmez yola giden küçük oğlan yolda bir çiftçiyle karşılaşır. (83)

Altın kuşu bulmak için yolan çıkan padişahın oğulları yolda sihirli tavşan ile karşılaşır. (84)

Babasının mezarını bekleyen küçük oğlan, üç günde sırasıyla siyah, kızıl, beyaz olmak üzere gökten inen üç bulutla karşılaşır. (87)

Doksan dokuz tane insan kafasının bulunduğu binaya gelen kahraman burada bir Arap'la karşılaşır. (88)

Kuyunun dibine inen oğlan biri dünya güzeli diğeri simsiyah iki kadın ve bir adamla karşılaşır. (89)

Kuyuya inen kahraman devin kaçırdığı kadınlara rastlar. (99)

Kuyuya inen Mirza Mehmet devin kaçırdığı Mısır Padişahının kızıyla karşılaşır. (108)

Her biri farklı yollardan giden kardeşlerden küçüğü tek gözlü bir dev ve devin kulübesinde hapsedtiği insanlarla karşılaşır. (109)

Yeryüzüne çıkan Keloğlan bir süre yürüdüktan sonra bir bahçivana rastlar. (115)

a. Anne ve Oğlunun Tesadüfü Karşılaşmaları

Yeryüzüne çıkan kahraman yolda annesiyle karşılaşır. (29)

b. Baba ve Oğlunun Tesadüfü Karşılaşmaları

Annesiyle birlikte dedesinin köyüne gitmek için yola çıkan Ayıkulak babasıyla karşılaşır. (38)

c. Kahraman ile Kız kardeşin Tesadüfü Karşılaşmaları

Devi öldüren kahraman, kaybolan kız kardeşiyle karşılaşır ve onunla birlikte yeryüzüne çıkar. (64)

4. Sırlara Kulak Misafiri Olma

Çocuk annesi ve babasının dayısına oyun oynayacağını öğrenir. (43, 64)

5. Kahraman, Yer Altında Bulduğu Kızla Evlenir

Kuyuya/Mağaraya inen kahraman, orada bulduğu kızla/kızlarla evlenir. (2, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 37, 38, 41, 44, 45, 46, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 59, 60, 61, 66, 67, 68, 69, 70, 72, 73, 75, 76, 77, 78, 81, 82, 83, 86, 91, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 110, 111, 112, 113, 115)

6. Yardımcılar

a. Yardımcı Padişah

Yeraltındaki padişah/ağa/muhtar, kahramana kuşun kahramandan, yeryüzüne çıkarmak istediklerini verir. (1, 2, 3, 7⁷⁰, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 38, 41, 44, 45, 46, 49, 50, 54, 55, 56, 57, 59, 60, 61, 66, 67, 68, 69, 70, 72, 73, 74, 77, 83, 86, 91, 93, 96, 100, 102, 103, 105, 110, 114, 115)

Yeraltındaki padişah, kahramanın yeryüzüne çıkması için iki kuşun yanına gönderir. (94)

7. Mağara/Kuyuda Kalan Kahramanın Yanlış Hayvana Binmesi/Atlaması

Yanlışlıkla kara koyuna/koça/ata binen oğlan yerin yedi kat dibine gider. (1, 2, 3, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 38, 41, 44, 45, 46, 49, 50, 51, 53, 55, 56, 57, 59, 60, 61, 66, 67, 69, 70, 72, 73, 74, 76, 77, 82, 83, 91, 93, 96, 100, 102, 103, 104, 105, 110, 113, 115)

Kuyuda kalan paşanın küçük oğlanı kırmızı boğanın vurmasıyla yerin yedi kat dibine gider. (5)

2.13. Cemiyet

1. Padişah

Padişah/Ağa devi/yılanı öldürüp kızını kurtaran oğlanı ödüllendirmek ister. (1, 2, 3, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 38, 41, 42, 44, 45, 46, 49, 50, 54, 56, 57, 59, 60, 61, 66, 67, 68, 69, 70, 72, 73, 74, 77, 82, 83, 86, 91, 93, 94, 96, 98, 100, 102, 103, 105, 110, 111, 113, 114, 115)

Paşa kızını kurtaran kahramana kızını verir. (5)

---

⁷⁰ Kızını da verir.

2. Padişahın Oğulları

Padişahın/Paşanın küçük oğlu çalışkan, zeki ve kahraman birisi iken, padişahın diğer oğulları bu vasıflardan yoksundur. (38, 63 hariç masalların tümünde)

3. Padişahın Kızları

Suyun başını tutan deve/ejderhaya/yılana padişahın/paşanın/ağanın/muhtarın kızı kurban verilir. (1, 2, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 16, 18, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 38, 41, 42, 44, 45, 46, 49, 50, 54, 56, 57, 59, 60, 62, 66, 67, 68, 69, 70, 72, 73, 74, 77, 82, 83, 86, 93, 94, 96, 98, 100, 102, 103, 105, 107, 110, 111, 112, 114, 115)

Paşanın üç tane kızı vardır. Kızların en küçüğü çok güzeldir. Küçük kız gezerken bir dev onu görür ve kaçıtır. (28)

Yeraltındaki şehre musallat olan deve, canavarlara padişahın kızı kurban verilir. (36)

Padişahın sarayının ayı pencereden bakan padişahın kızına aşık olur ve kızı kaçıtır. (38)

Küçük oğlan padişahın kızı ile evlenecek olan canavarı öldürmek için padişahın izin ister. (39, 40)

Padişahın küçük bir kızı vardır. Küçük kız bir gün bahçede oynarken kaybolur ve sihirli bir tavşana dönüşür. (84)

Devlerle birlikte yola düşen kahraman padişahın kızlarını almaya gider. (65, 71)

Padişahın üç kızı vardır. Bu padişah kızlarını evlendirmek için kırk arşınlık bir hendek kazdırır. Bu hendeği kimler atarsa kızlarını ona verecektir. (87)

Kuyuya inen oğlan devi öldürür ve devin kaçırdığı Mısır padişahın kızını kurtarır. (108)

4. Vezirler

Vezirlerin oğulları kaybolan elmayı beklemeye başlar. Büyük ve ortanca vezirin oğlu beklerler, ancak devden korkup kaçarlar. Küçük vezir oğlu hırsız devi yaralar. (104)

5. Çoban

Yeryüzüne çıkan kahraman bir çobana rastlar. (2, 34, 50)

Yoluna devam eden kahraman bir köye varır ve o köye çoban olur. (48)

6. Avcılık

Ava çıkan oğlan, Zümrüdü Anka Kuşunun yavrularını yemeğe çalışan yılanı öldürür. (2, 44)

Padişahın üç oğlu bir gün ava çıkarlar. (8)

Padişahın üç oğlunu, hünelerini göstermeleri için ava gönderir. (36)

Bir avcı vardır. Bu avcı av ede ede karanlık dünyaya gider. Bir ağacın dibine yatar. (47)

Padişah oğullarından ortanca ve büyük olanı, küçük kardeşlerini av sırasında ormanda bırakırlar. (48)

Bir adamın oğullarından ortanca ve büyük olanı, küçük kardeşlerini av sırasında kuyuda bırakırlar. (51)

7. Terzi

Yeryüzüne çıkan oğlan bir terzinin yanına çırak olur. (2, 13, 14, 15, 20, 24, 26, 32, 33, 44, 45, 46, 49, 61, 67, 69, 70, 75, 86, 91, 93, 98, 102, 110)

Yeryüzüne çıkan oğlan bir terzi dükkanı açar. (12)

8. Kuyumcu

Yeryüzüne çıkan oğlan bir kuyumcunun yanına çırak olur. (2, 13, 16, 17, 20, 31, 44, 45, 46, 49, 50, 56, 67, 73, 78, 81, 86, 110)

9. Kalaycı

Yeryüzüne çıkan Keloğlan bir kuyumcunun yanına çırak olur. (24)

10. Kahveci

Yeryüzüne çıkan oğlan bir kahvecinin yanına çırak olur. (2)

11. Çilingir

Yeryüzüne çıkan oğlan bir çilingir ustasının yanına çırak olur. (46)

12. Bakırcı

Yeryüzüne çıkan oğlan bir bakırcının yanına çırak olur. (32)

13. Hancı

Yeryüzüne çıkan oğlan bir hancının yanına çırak olur. (34)

14. Kunduracı

Yeryüzüne çıkan oğlan bir kunduracının yanına çırak olur. (44, 103)

15. Çiftçi

Yeryüzüne çıkan kahraman çiftçi olur. (83)

16. Aşçı

Yeryüzüne çıkan oğlan sarayın aşçısının yanına çırak olur. (84)

17. Demirci

Yeryüzüne çıkan oğlan demirci ustasının yanına çırak olur. (14, 96)

18. Marangoz

Yeryüzüne çıkan oğlan bir kunduracının yanına çırak olur. (69)

19. Bahçıvan

Yeryüzüne çıkan kahraman bahçıvanın yanına çırak olur. (115)

2.14. Mükafatlar ve Cezalar

1. Mükafatlar

Padişah/Ağa kızını kurtaran kahramanı yeryüzüne çıkması için kuşun isteklerini verir ve kahramanı kuşun yanına gönderir. (1, 3, 7, 8, 9, 12, 16, 13, 14, 16, 17, 18, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 38, 41, 44, 45, 46, 49, 50, 56, 57, 66, 67, 68, 69, 70, 72, 73, 74, 77, 83, 86, 91, 93, 94, 96, 100, 102, 103, 105, 110, 114, 115)

Anne kuş, yavrularını kurtaran oğlanı sırtına bindirerek yeryüzüne çıkarır. (1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 20, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 41, 44, 45, 46, 47, 49, 50, 51, 53, 54, 55, 56, 57, 59, 60, 61, 66, 67, 68, 69, 70, 72, 73, 75, 76, 77, 78, 81, 83, 86, 91, 92, 93, 95, 96, 99, 100, 102, 103, 104, 105, 110, 111, 113, 114, 115)

Paşa kızını kurtaran oğlana kızını vererek ödüllendirir. (5)

Padişah yerini küçük oğluna bırakarak yaptığı kahramanlıkları ödüllendirir. (7, 8, 78)

Anne kuş yavrularını kurtaran kahramana iki tüy verir ve ihtiyacı olduğunda tüyleri birbirine sürtmesini söyleyerek ödüllendirir. (17, 30, 59, 63, 71, 79)

Padişah küçük oğluna bir saray yaptırır ve kırk gün kırk gece düğün yaparak bir prensle evlendirir. (19)

Bülbül kuşu yavrularını kurtaran kahramanı Gül Sinan'ın bulunduğu yere götürür ve oğlana iki kıl verir. İhtiyacı olduğunda kılları birbirine sürtmesini söyleyerek ödüllendirir. (22)

Küçük oğlunun yaşadığını gören padişah, oğlu için çayıra kırk çadır kurdurur. (34)

Kartal öldürmesini istediği devi öldüren kahramanı yeryüzüne çıkarır. (37)

Padişah kızını devin elinden kurtaran avcıya kızını ve bir çuval altın verir. (42)

Kahraman yolda tarlada çift süren bir ihtiyar görür ve ihtiyara yardım eder. İhtiyar da buna karşılık kızını kahramana verir. (48)

Balıklar piri kendini sıkıştığı kayadan kurtaran kahramana iki pul verir ve ihtiyacı olduğunda pulları yakmasını söyleyerek kahramanı ödüllendirir. (63)

Anne kuş, yavrularını kurtaran kahramanı sırtına bindirerek Sinan Dağı'na götürür. Kahramana iki tüy verir ve ihtiyacı olduğunda tüyleri sürmesini söyleyerek kahramanı ödüllendirir. (65)

Zümrüdü Anka kuşunun yavrularını yemek isteyen hayvanı öldüren kahramanı Sinan Gül'ün olduğu yere götürmeyi kabul ederek ödüllendirir. (71)

Zümrüdü Anka kuşu kahramanın babasının kör olan gözleri için toprak vererek ödüllendirir. (72)

Kızın babasının rüyasını tabir eden Yusuf'un tabiri doğru çıkar. Baba da kızını Yusuf'a verir. (72)

Kahraman, yerine padişah olacak oğlunu tespit etmek için istediği dev'in bahçesinde kırk yılda bir yetişen elmayı babasına getirir. (72)

Suyun başını tutan devi öldüren kahramana köylüler yeryüzüne çıkması için yardım ederler. (76)

Kaledeki adam "her kim bu kılıcı buradan çekince çıkarırsa" kızlarını ona vereceğini söyler. Kılıcı çıkaran Pir Ahmet kızları alır. (79)

Suyun başını tutan devi öldüren kahramana halk kuşun yeryüzüne çıkarmak için istediklerini vererek ödüllendirir. (81)

Padişah kızını kurtaran kahramana kızını verir. (82)

Küçük oğlanın yılmazlığına hayran kalan kuşlar padişahı altın kızı ve altın atı vererek kahramanı ödüllendirir. (84)

Padişah tahtı küçük oğlana bırakır. (87)

Kırk devi mağlup eden kahramana yedi kardeşler, kız kardeşlerini verirler. (89)

Kral kızını devden kurtaran oğlana hem yerini bırakır hem de kızını onla evlendirir. (98)

Kahraman yaralı kartalı iyileştirir, kartal da onu yeryüzüne çıkararak ödüllendirir. (107)

Mısır padişahının kızı kendisini kurtaran oğlana her biri altın tas için altın horoz, altın ördek, altın bülbül hediye verir. (108)

Padişah kızını devden kurtaran oğlana kızlarını vererek ödüllendirir. (112)

2. Cezalar

Kahraman büyük ve ortanca ağabeylerinin düğünü sırasında cirit oynarken, onları attan düşürerek yaralar. (2, 15, 45, 74, 103)

Kahraman büyük ve ortanca ağabeylerinin düğünü sırasında cirit oynarken, öldürür. (6, 13, 16, 23, 24, 25, 31, 32, 33, 44, 50, 67, 69, 75, 93, 102, 110, 111, 115⁷¹)

Memleketine geri dönen kahraman büyük ve ortanca ağabeylerini öldürür. (56, 57)

Kahraman ağabeylerini affeder ancak başka memlekete gönderir. (8)

Köyüne geri dönen kahraman ağabeylerinden intikamını alır. (9, 92)

Küçük oğlunun başından geçenleri öğrenen babası iki oğlunu saraydan kovar. (10, 26, 34,82)

Küçük oğlunun başından geçenleri öğrenen babası iki oğlunu başka bir ülkeye sürer. (17)

Devin karnındaki ağabeyleri oğlandan yardım ister. Oğlan onları tanımadığını söyleyip onları orada bırakır. (19)

Küçük oğlunun başından geçenleri öğrenen baba iki oğlanı mirasından mahkum eder. (21)

Küçük kızla evlenmekte olan babasını öldürür. (25, 32, 33, 94, 99, 100)

Yeryüzüne çıkan Ayıkulak, otuz sekiz efeyi keserek cezalandırır. (38)

Kahraman kendisini öldürmek için oyun oynayan devi ve kız kardeşini öldürür. (43, 64)

Çiftçinin yanında gidip işe başlayan Çero çiftçinin sırtından zırh çıkartarak dayısının öcünü alır. (43)

---

⁷¹ Cirit yok.

Memleketine geri dönen kahraman küçük kızla evlenmek üzere olan Arap'ı öldürür, ağabeylerinin ise kolunu, bacağını kırar. (46)

Yeryüzüne çıkan kahraman ağabeylerini öldürür. (55)

Küçük oğlunun başından geçenleri öğrenen babası iki oğlunu öldürür. (59)

Durumu öğrenen İstanbul padişahı Keloğlanı kırk katırın kuyruğuna bağlayıp saraya gönderirler. (63)

Sinan Arap'ın kafasını önce katır, sonra değirmen taşı, sonra da et yapar. Karısını da karga yapıp cezalandırır. (71)

Yeryüzüne çıkan Şah Mehmet ihanet eden arkadaşlarını öldürür. (76)

Yeryüzüne çıkan Katıroğlu Mehmet cirit oyununda kalleslik eden arkadaşlarını öldürür. (81)

Ağabeylerinin düğünlerine giden kahraman ağabeylerinin kollarını uçurur. Küçük kızın düğününe giden kahraman kızla evlenmek üzere olan vezirin oğlunun kafasını uçurur. (86)

Kahraman okun biriyle ağabeylerinden birinin kolunu bir diğer okla da diğer ağabeyinin ayağından yaralayarak cezalandırır. (91)

Padişah meyveyi çalan kızı (tılsımdayken kuş olan) oğluyla evlendirerek cezalandırır. (97)

Küçük oğlunun başından geçenleri öğrenen padişah diğer iki oğlunu kırk katırla cezalandırır. (98)

Küçük vezirin oğlu, devin kulaklarını almak için kuyuya inen büyük ve ortanca vezirin oğlunun ipini keser. (104)

Hükümdar hain oğlanlarını doğru yetiştirmedikleri için büyük ve ortanca vezirleri sürgüne gönderir. (104)

Kahraman kendisine ihanet eden ağabeylerini kuyuya atar. (109)

2.15. Esirler ve Kaçaklar

Mağaraya/Kuyudaki dev/ejderha, üç kız kaçırıp hapseder. Padişahın küçük oğlu bu kızları kurtararak yeryüzüne çıkarır. (2, 4, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 41, 44, 45, 46, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 59, 60, 61, 66, 67, 69, 70, 72, 73, 75, 76, 77, 82, 83, 115)

2.16. Anormal Zulümler

Küçük kardeşlerini kıskanan ağabeyleri, onu kuyuda/mağarada bırakırlar. (7, 11, 22, 32, 33, 34, 38, 39, 40, 42, 48, 52, 63, 68, 76, 81, 99, 100, 114 no'lu masallar hariç tüm masallarda görülmüştür.)

Küçük kardeşlerini kıskanan ağabeyleri, onu suya atarlar. (34)

Küçük kardeşlerini kıskanan ağabeyleri, onu ormanda bırakırlar. (48)

Küçük oğlunu kıskanan baba, onu kuyuda/mağarada bırakır. (32, 33, 94)

Suyun başını tutan dev/ejderha, her yıl/hafta/gün, bir kurban kız karşılığında, halka su vermektedir. (1, 2, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 38, 41, 44, 45, 46, 48, 49, 50, 54, 55, 56, 57, 59, 60, 61, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 77, 78, 82, 83, 86, 90, 91, 93, 94, 96, 98, 99, 100, 102, 103, 105, 110, 111, 112, 113, 114, 115)

Devler, canavarlar halkı rahat bırakmak için her sene bir kız kurban isterler. (36)

Ayıkulak'ı kıskanan kırk efe, onu kuyuda bırakırlar. (38)

Mustafa'yı kıskanan Keloğlan, onu kuyuda bırakır. (63)

Şah Mehmet'i kıskanan arkadaşları, onu kuyuda bırakırlar. (76)

Katiroğlu Mehmet'i kıskanan arkadaşları, onu kuyuda bırakırlar. (81)

Büyük ve ortanca vezirin oğulları kıskandıkları küçük vezirin oğlunu kuyuda bırakırlar. (104)

2.17. Cinsiyet

1. Evlenme

Yeraltından kurtulan oğlan, evine geri dönerek, kendi için ayırdığı kızla/kızlarla evlenir. (2, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 23, 24, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 37, 38, 41, 44, 45, 46, 48, 49, 50, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 66, 67, 69, 70, 73, 75, 76, 77, 78, 79, 81, 83, 86, 91, 94, 93, 95, 96, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 110, 111, 112, 113, 115)

Yeraltından kurtulan oğlan, evine geri dönerek, yanına getirdiği kızla evlenir. (5, 7)

Kralın küçük oğlu tılsımdan kurtulup güzeller güzeli bir kıza dönüşen kuşla evlenir. (11)

Yeryüzüne çıkan oğlan evine gider ve devin elinden kurtardığı kızla evlenir. (28, 68)

Oğlan iki peri kızıyla evlenir. (51)

Mustafa yanında getirdiği Yemen padişahı kızıyla evlenir. (63)

Yusuf yanında getirdiği Züleyha ile evlenir. (72)

Evine geri dönen kahraman eski sevdiği ile evlenir. (74)

Kahraman devin elinden kurtardığı padişah kızıyla evlenir. (82)

Kahraman kızlar padişahından alıp, yanında getirdiği altın kızla evlenir. (84, 88)

Yeryüzüne çıkan kahraman evine geri döner ve Arap-ı Zengi ile evlenir. (89)

Kahraman devin elinden kurtardığı kız yanı sıra yeryüzünde çıktığında kuyudan çıkardığı son kızla evlenir. (98)

3. Evlenme Adetleri

Padişahın büyük ve ortanca oğullarının düğünlerinde cirit oynanır. (2, 6, 13, 14, 15, 16, 17, 23, 24, 25, 26, 31, 44, 45, 46, 50, 56, 61, 66, 67, 69, 70, 72, 74, 75, 78, 93, 94, 100, 102, 103, 110, 111)

2.18. Din

1. Namaz

Dev Gül Sinan'ı gördüğü için oğlanı öldüreceğini, abdestini alıp namazını kılmasını söyler. (22)

Padişah Cuma günü namazdan çıkarken aksakallı ihtiyar rastlar. (34)

Kuyuya inen padişahın küçük oğlu namaz kılar. (37)

Kahraman, Sinan'ın kendisini öldüreceğini görünce, iki rekat namaz kılabilmek için Sinan'dan izin ister. (58, 71)

Kahraman, hikayeyi öğrendiği ihtiyar'ın kendisini öldüreceğini görünce, namaz kılabilmek için ihtiyar'dan izin ister. (79)

2. Cami

Bir padişah her tarafı camdan bir cami yaptırır. (34)

3. Mezarda Bekleme/Kur'an Okuma

Üç oğul babaları öldükten sonra her gece babalarının mezarının başında sırasıyla nöbet tutarlar. (22, 27, 29, 87)

Üç oğul babaları öldükten sonra her gece babalarının mezarının başında sırasıyla Kuran okurlar. (55)

Üç oğul babalarının "Öldüm gece başucumda birer gün birer gün benim kırkımı okuyacaksınız" vasiyetini yerine getirmeye çalışırlar. (79)

4. Ayin

Kuyunun dibine inen kahraman, orada kırk odalı bir saraya varır. Ayin yapan üç kızla karşılaşır. (20)

5. Diğer Dini Motifler

Elbiseleri almak için dükkana giden ağabeyleriyle barışır ve başına gelenlerin takdir-i ilahi olduğunu söyler. (12)

Padişah kızını devin elinden kurtaran oğlanı bulabilmek için mevlit okutur. (18)

Su isteyen oğlana nine tanrı misafirine yok olmaz diye sidiğini getirir. (23)

Kahraman Ya Allah deyip kırk adım sayar ve devin karşına çıkar. Bismillahirrahmanirrahim diyerek deve kılıcını sallar. (24)

Kuyuya inen oğlan Kur'an okuyan bir kızla karşılaşır. (25)

Karga yavrularını öldürdüğünü düşündüğü oğlana tam saldırırken Cenab-ı Allah yavrulara dil verir. (25)

Yeraltındaki koçlar su içmeye Cuma günü gelirler. (30)

Kahraman kuyunun önündeki taşı Bismillahirrahmanirrahim diyerek kaldırır. (31)

Yaşlı kadın kapısına gelen kızla oğlanı "Tanrı misafir"lerini evine kabul eder. (35)

Ayıkulak çiftçiyle karşılaştığı vakit "Allah kuvvet versin" der. Çiftçide buna karşılık "Allah razı olsun" deyip cevap verir. (38)

Yeraltındaki şehirde cuma günü seladan önce havuzun başında tokuşan iki koç gelmektedir. (44)

Kahramanın verdiği etin insan eti olduğunu anlayıp, dilinin altında saklayan kuş, yeryüzüne çıktığında dua ederek eti kahramanın bacağına geri yapıştırır. (45)

Zümrüdü Anka kuşu, üzerine binen oğlanı "ya Allah, ya Bismillah" deyip yeryüzüne çıkarmaya başlar. (49)

Padişah küçük oğluna ağabeylerinin cezasını vermesini ister. Oğlan da buna karşılık "onların cezasını vermek ancak Allah'a yakışır" der. (49)

İstanbul padişahı Allahın emriyle beyaz sakallı ihtiyar çoban babadan kızını ister. (63)

Kuyudaki kız oğlana buraya nasıl geldin diye sorunca oğlan "Cenab-ı Allah'ın sayesinde geldim, Cenab-ıAllah emreti geldim" diyor. (67)

Küçük oğlan yeryüzüne çıkmak için dua okumaya başlar. Okuduğu dua da ters olduğu için yeryüzüne çıkacağına başka bir yer altı şehrine gider. (98)

Dev, adamın birinin karısını kaçıırıp, adamı da başını keserek öldürür. Adamın kesik başı, devin yaptıklarını padişahın küçük oğluna anlatır. (98)

2.19. Karakter Özellikleri

1. Cesaret/Kahramanlık

Padişahın küçük oğlu babasının iyileşmek için istediği “Hezaran Bülbül”ü türlü maceralar neticesinde bulur. (1)

Bahçeye gelen canavardan korkmayan küçük oğlan canavarı yaralar. (2, 4, 5, 6, 10, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 30, 31, 32, 33, 35, 37, 39, 40, 41, 44, 45, 46, 49, 50, 52, 53, 54, 56, 57, 59, 60, 61, 62, 66, 67, 69, 70, 72, 73, 74, 75, 77, 82, 86, 91, 93, 94, 95, 96, 99, 100, 101, 102, 103, 105, 106, 107, 108, 110, 112, 113, 114, 115)

Kahraman, suyun başını tutan devi/ejderhayı öldürür. (1, 2, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 38, 41, 44, 45, 46, 48, 49, 50, 54, 55, 56, 57, 59, 60, 61, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 82, 83, 90, 91, 93, 94, 95, 96, 99, 100, 101, 102, 103, 105, 106, 107, 108, 110, 112, 113, 114, 115)

Padişahın küçük oğlu Yahudi adamın kaybolan kızları, türlü maceralar neticesinde bulur. (3)

Kuyuya inen kahraman, üç odadaki üç ejderhayı/devi öldürür. (8, 80)

Padişahın küçük oğlu babasının istediği “Gül ile Bülbül”ü türlü maceralar neticesinde bulur. (9)

Padişahın küçük oğlu babasının iyileşmek için istediği devin takunyelerini türlü maceralar neticesinde bulur. (19)

Padişahın küçük oğlu babasının istediği “Altın Bülbül”ü türlü maceralar neticesinde bulur. (34)

Padişahın küçük oğlu babasının istediği “Figan Bülbül”ü türlü maceralar neticesinde bulur. (89)

Padişahın küçük oğlu türlü maceralar neticesinde babasının mezarına musallat olan ejderhadan/devden kurtarır. (22, 27, 29, 30, 55, 71)

Fakir adamın küçük oğlu paşanın kaybolan kızını, türlü maceralar neticesinde bulur. (28)

Kahraman karşısına çıkan yedi, sekiz, dokuz canlı devleri öldürür. (34)

Padişahın küçük oğlu türlü maceralar neticesinde hem bahçesine musallat olan devden hem de yolda çadırını zapt eden ejderhadan/yılandan kurtarır. (58, 65)

Mustafa karşısına çıkan türlü zorluklara rağmen verilen bütün görevleri yerine getirir ve sonunda başarıya ulaşır. (63)

Küçük oğlan yolda çadırı zapt eden devden/yılandan çadırını kurtarır. (71, 79)

Padişahın küçük oğlu babasının hastalığının çaresi olan bir bahçede tanesi bir kilo olan üzümü bulur. (80)

Padişahın küçük oğlu babasının hastalığının çaresi olan devin südünü devden sağlar. Ayrıca dönüşte konakladıkları sırada karşılıklarına çıkan oğlan devi yaralar. (83)

Padişahın küçük oğlu, tüm zorluklara rağmen babasının sesine aşık olduğu bülbül'ü bulur ve mezarının başına götürür. (88)

Bahçeye gelen devden korkmayan vezirin küçük oğlu devi öldürür. (104)

Kuyuya inen kahraman annesini devin elinden kurtarır. (111)

2. Namussuzluk

Sinan'ın karısı, Sinan'ı bir Arap'la aldatır. (22, 65, 71)

3. Misafirperverlik

Yanlışlıkla yer altı dünyasına inen kahraman bir yaşlı kadına misafir olur. (1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 38, 41, 44, 45, 46, 49, 50, 56, 57, 59, 60, 61, 67, 69, 70, 72, 73, 74, 75, 82, 83, 86, 91, 93, 94, 96, 98, 100, 103, 105, 110, 111, 113, 114, 115)

Gül Sinan'dan haber getirmek için yola düşen kahraman yolda bir kadına misafir olur. (22)

Oğlan Guşçi Baba'ya misafir olur. (51)

Yönlerini şaşırان İstanbul Padişahı ve veziri beyaz sakallı ihtiyar çoban baba ile kızına misafir olurlar. (63)

Ağabeylerinden ayrılan kahraman yaşlı bir kadına misafir olur. (88)

Yoluna devam eden oğlan dev kızının evine misafir olur. (89)

4. Kıskançlık

Küçük oğlanı kıskanan ağabeyleri onu kuyuda/mağarada bırakırlar. (1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 35, 36, 37, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 64, 65, 66, 67, 69, 70, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 89, 90, 91, 92, 93, 95, 96, 97, 98, 102, 103, 105, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 115)

Küçük kardeşini kıskanan ağabey onu kuyuya atar. (7)

Küçük oğlanı kıskanan ağabeyleri onu suya atarlar. (34)

Küçük oğlunu kıskanan baba onu kuyuda/mağarada bırakır. (32, 33, 94, 99, 100)

Küçük oğlanı kıskanan ağabeyleri onu ormanda bırakırlar. (43)

Ayıkulak'ı kıskanan kırk efe, onu kuyuda bırakırlar. (38)

Şah Mehmet'i kıskanan arkadaşları, onu kuyuda bırakırlar. (76)

Mustafa'yı kıskanan Keloğlan, Mustafa'nın öldürülmesini emreder. (63)

Küçük oğlanı kıskanan ağabeyleri ve onu öldürmeye çalışırlar. (88)

2.20. Formel Sayılar

a. Formülistlik Sayı (2)

2 koç (1, 6, 9, 12, 13, 14, 16, 18, 21, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 30, 33, 36, 38, 41, 44, 45, 46, 49, 50, 51, 56, 57, 58, 60, 61, 72, 73, 76, 82, 83, 96, 100, 102, 103, 104, 110, 111, 115)

2 koyun (2, 3, 10, 17, 20, 31, 32, 35, 39, 40, 53, 59, 66, 67, 69, 70, 77, 108, 113)

2 at (3, 7, 74)

2 boğa (5)

2 oğlan (7)

2 kanatlı 2 at (7)

2 tel /kıl (2, 7, 10, 12, 16, 20, 31, 39, 40, 51, 53, 61, 66, 75, 82, 87, 102, 103, 105, 110, 111, 113, 115)

2 tüy (17, 20, 21, 22, 30, 33, 43, 45, 50, 58, 65, 71, 74, 79)

2 peri (20)

2 Arap (26, 75)

2 pul (63)

2 dev (30)

2 kapı (30, 84)

2 kız (55)

2 tosun (64)

2 kuş (64, 94)

2 yumak/ip (71, 79)

2 kafes (84)

b. Formülistlik Sayı (3)

3 tane Hezaran Bülbül (1)

3 oğlan (1, 2, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 77, 78, 79, 80, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115)

3 yol (1, 9, 11, 34)

3 konak (1, 80)

3 kız (1, 2, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 38, 41, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 63, 65, 66, 67, 69, 70, 71, 72, 73, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83,

85, 86, 87, 88, 91, 93, 94, 95, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 110, 111, 112, 113, 115)

3 oda (2, 8, 24, 25, 26, 31, 44, 51, 60, 77, 110, 115)

3 silah (9)

3 gün (9)

3 tane elbise (12)

3 defa sormak (16, 63)

3 dilek (16)

3 ejderha (8)

3 gün (10, 55)

3 elma (11, 12, 24, 25, 46, 50, 69, 70, 73, 101, 103, 108)

3 kapı (24, 26, 27)

3 yavru (25, 50)

3 peri kızı (26, 34, 37, 51)

3 ev (35)

3 gizemli yumak (37)

3 nar (31)

3 defa sırtını sıvazlamak (34)

3 çocuk (51, 98)

3 kız resmi (51)

3 masa (51)

3 güvercin (51)

3 tane su (57)

3 serçe (57)

3 ihtiyar (58)

3 arkadaş (76)

3 dev (80)

3 gece (87)

3 tel saç (13, 91)

3 yıl (97)

c. Formülistlik Sayı (4)

4 oğlan (5)

4 dev (65)

d. Formülistlik Sayı (5)

5 parmak (16, 17, 21, 42, 50)

5 misli (24)

5 sene (114)

e. Formülistlik Sayı (6)

6 ay (12)

f. Formülistlik Sayı (7)

7 kat yerin dibi/altı (3, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 38, 41, 44, 45, 46, 49, 50, 51, 53, 55, 57, 58, 59, 60, 61, 66, 67, 69, 70, 72, 74, 76, 83, 93, 94, 96, 100, 102, 103, 104, 110, 111, 113, 115)

7 başlı dev (3, 35, 46, 55, 61, 96)

7 kat gök (8)

7 koç kuyruğu (8)

7 kız (27, 89)

7 canlı dev (34)

7 sene (37, 71)

7 köy (37)

7 gün 7 gece düğün (46)

7 kat kutu (64)

7 oğlan (68)

7 dev (71)

g. Formülistlik Sayı (8)

8 canlı dev (34)

8 yaş (38)

h. Formülistlik Sayı (9)

9 yüzük (3)

9 kuş (3)

9 canlı dev (34)

9 ay (63)

i. Formülistlik Sayı (10)

10 okka et, 10 okka süt (4, 95)

10 metre (5)

10 sefer (24)

10 misli (24)

10(bir deste tüy) (44)

10 cücük (80)

j. Formülistlik Sayı (14)

14 başlı dev (80)

k. Formülistlik Sayı (15)

15 yaş (63)

15 dakika (49)

l. Formülistlik Sayı (20)

20 tuluk et, 20 tuluk su (59)

m. Formülistlik Sayı (24)

24 saat (51)

n. Formülistlik Sayı (30)

30 tane tavuk (28)

o. Formülistlik Sayı (40)

40çuval fındık, 40 çuval fıstık (2)

40 gün yas (6)

40 çadır (34)

40 küp et, 40 küp su (35)

40 katır (63, 98)

40 camızın eti 40 camızın gönünden tulum su (1)

40 gün süren uyku (1)

40 yıl (3, 78)

40 kılıç (5)

40 parça (5)

40 gün müddet (2, 17, 24, 44, 49, 61, 63, 65)

40 ekmek, 40 ölü hayvan (5)

40 gün 40 gece düğün (6, 8, 10, 11, 12, 14, 17, 18, 21, 24, 26, 28, 31, 32, 35, 36, 44, 45, 48, 49, 51, 57, 58, 59, 60, 61, 63, 64, 65, 68, 69, 73, 74, 75, 83, 84, 86, 89, 93, 94, 96, 99, 103, 110, 111, 113, 115)

40 koyun, 40 tuluk su (13)

40 tuluk et, 40 tuluk su (2, 7, 9, 12, 16, 18, 20, 24, 33, 38, 60, 63, 65, 66, 77, 81, 83, 86, 90, 102, 103)

40koyun (17, 37)

40 kapı (20)

40 odalı saray (20)

40 gün (1, 9, 20, 45, 58)

40 kilo et, 40 kilo su (25)

40 tepsi pilav, 40 tepsi koyun (26)

40 keklik, 40 testi su, 40 tane ince ekmek (26)
40 adım (24)
40 erkek, 40 kadın, 40 çeşit, 40 renk elbiseli (63)
40 deve yükü su, 40 deve yükü et (30)
40 okka et, 40 okka su, 40 okka süt (31)
40 yaş (49)

40gövde et, 40 tulum su (49)

40 hokka et, 40 okka şarap (51)

40 tuluk kuyruk, 40 tuluk su (57)
40 gün 40 gece uyku (59)
40 eşkıya (38)
40 dev (64, 89)
40 koyun, 40 koyun derisine su (41)
40 camız eti, 40 tuluk su (44)
40 tulum su, 40 tulum koç gövdesi (46)
40 deve gövdesi et, 40 deve tuluğu su (45)
40 koyun, 40 fiçı şarap (54)
40 mum, 40 fıstık (61)
40 ton et, 40 fiçı şarap (61)
40 tuluk su, 40 tuluk dike (67)
40 fiçı su, 40 kilo et (69, 70)
40 tane kuyruk, 40 tane şarap (72)
40 tulum et, 40 tulum su (74, 75)
40 arşınlık hendek (87)
40 koyun, 40 kova su (91)
40 tulum su, 40 kantar et (98)
40 besili şişek et, 40 tulum şarap (110)
40 batman et, 40 batman su (76,111)
40 lokma set, 40 yudum su (115)

p. Formülistlik Sayı (80)

80 tuluk (18)

80 batman cendek, 80 batman kuyruk (50)

q. Formülistik Sayı (99)

99 odalı saray (34)

99 insan kafalı bina (88)

r. Formülistik Sayı (100)

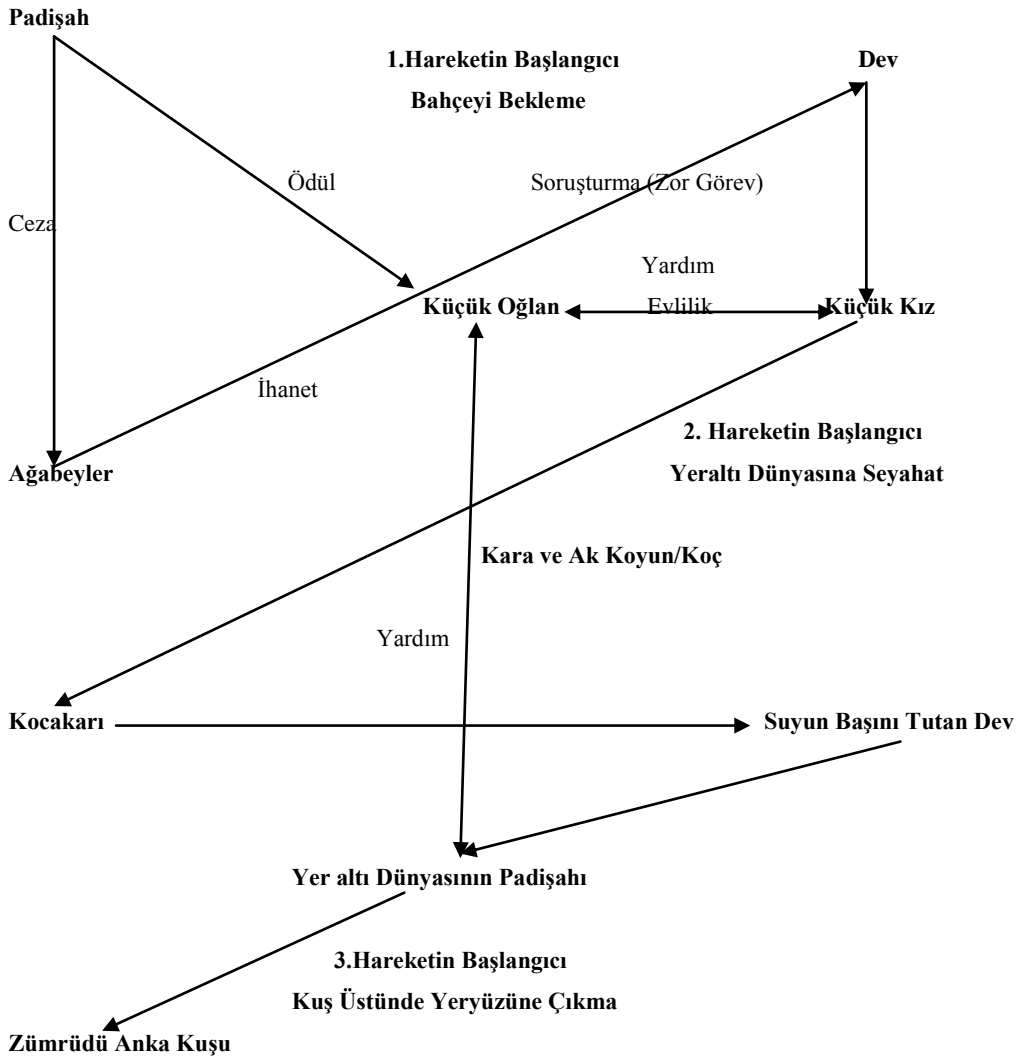
100 küp etle, 100 küp su (10)

SONUÇ

Türkiye genelinde yapılmış lisans, yüksek lisans, doktora ve diğer çalışmalarla birlikte derlenip yazıya geçirilmesiyle elde edilmiş olan 15.000 masalın içinden aynı masalın versiyonu olduğunu düşündüğümüz 115 masal üzerine yapılan bu incelemede aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Türkiye’de çok bilinen ve hala yaygın olarak anlatılan bu masal, versiyonlarının çoğunda ağabeyleri tarafından ihanete uğrayan en küçük oğlanın, bu durumdan kurtulabilmek için verdiği mücadele bununla beraber yerüstünde ve yeraltında karşılaştığı kötülükleri cezalandırılması teması üzerine temellendirilmiştir.

Aşağıdaki dinamik yapısı şekillendirilerek verilen masal 115 versiyonun içinde en yaygın olarak görülen iki versiyon şu şekildedir:

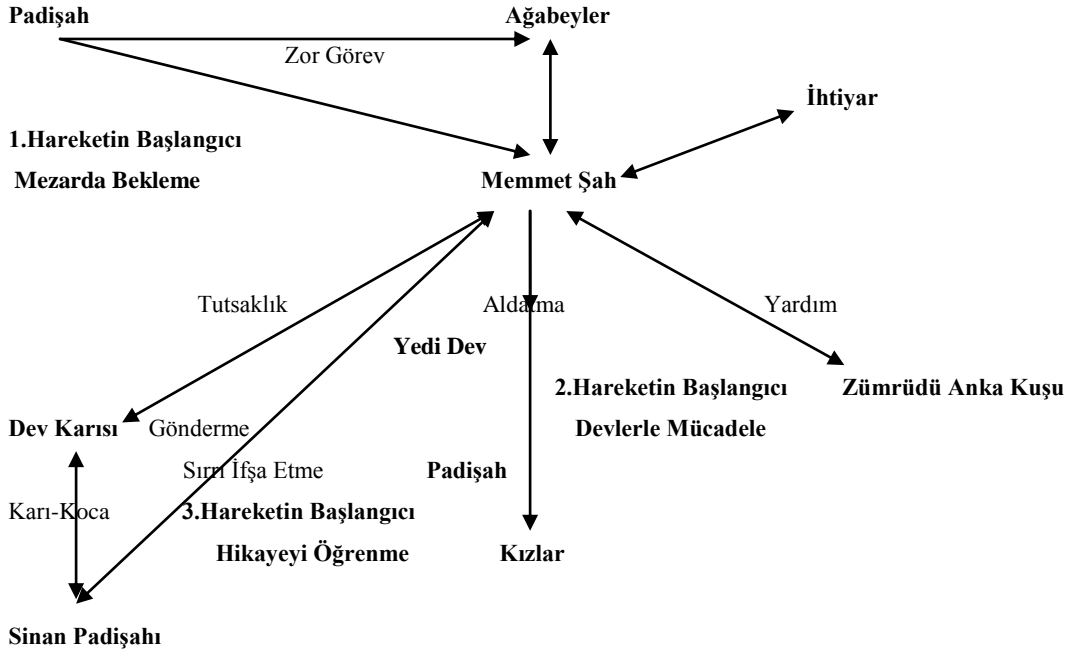
Ancak yapılan incelemede masalların tümünde aynı epizot ve motiflere sahip olmadığı görülmüştür. Örneğin, yukarıdaki masalda padişahın üç oğlu vardır. Oğullar bahçelerine zarar veren devin peşinden giderler. En küçük oğlan kuyuya iner. Devi öldürür ve üç kızla karşılaşır ancak onu kıskanan ağabeyleri tarafından ihanete uğrar. Birinci hareket noktası olarak nitelendirilen bu yapı, bazı masalarda küçük oğlanın kuyuya inmesine kadar olan bölümde oğlanların amaçları noktasında farklılaşma gösterdiği görülmüştür.

Bazı masalarda devin çaldığı Hazaren Bülbülleri bulmak için yola düşen oğlanlar, başka bir masalda adamın kaybolan kızlarını aramaya giderler. Kimi zamanda bir ülkenin yaşlı bir padişahının hastalığının dermanını aramaları yahut padişahın yerine geçecek olan oğlunu belirlemek için oğullar gurbete gönderilir. Daha başka bir masalda baba ölmeden önce oğullarına “evlatlarım ben ölürsem her gece biriniz mezarımın başında nöbet tutacak” diye vasiyet eder. Ancak verilen örneklerinin hepsinde birinci hareket noktasının sonu küçük oğlanın kuyuya/mağaraya inmesi masalları 28 no’lu masal hariç üç kızla karşılaşması, kızları çıkardığı kendisi çıkacağı sırada ağabeyleri tarafından ihanete uğramasıdır. Sadece 28 no’lu masalda kızlar yeryüzünde paşanın kızları olarak karşımıza çıkmaktadır. Masalların genelinde padişahın/paşanın/adamın üç oğlu vardır. Ancak 7’ nolu masalda 2 oğlan, 5 no’lu masalda 4 oğlan bulunmaktadır. Bununla beraber tüm masalarda ağabeylerin ihaneti vurgulanırken, 38 ve 81 no’lu masallar kahramana ihanet arkadaşlarından gelmektedir.

Masalın 2. Hareket noktasını başlangıcını oluşturan kahramanın kara koça binerek yer altı dünyasına gitmesi çoğu masalda bir nesnenin yardımıyla çıkan bir hayvanla olurken, bazı masalarda kuyuya inen kahraman direkt yer altı şehrine ulaşır. Bazı masalarda ise kahraman yeraltına inmeyerek ak/beyaz koça/koyuna binerek yeryüzüne çıkar.

Yeraltına ulaşan kahraman suyun başını tutan ejderhayı/devi öldürüp, kuş yavrularını yiyen yılanı/ejderhayı öldürür. Ancak bazı masalarda bu sıra kaybolmuştur.

Kuşun kahramanı sırtında çıkarmak için bir takım isteklerde bulunur. Ardından yeryüzüne çıkan kahraman kız/kızların isteklerini sihirli nesnelere yardımıyla gerçekleştirir. Ancak bazı masalarda bu isteklere rastlanmaz.

Memmet Şah (Zümrüdi Anka Kuşu) Masalının Dinamik Yapısı (Masal No: 64)

Bu masala bakıldığında 1.hareket noktasının başlangıcı aynı olmakla birlikte kahramanın başından geçenler farklılık göstermektedir. İlk masalda kızlar yeraltından bulunurken, bu masalda devlerle mücadele neticesinde bulunur. Kızları bulup yoluna devam eden oğlanların çadırını yıkan tarafından zapt edilmesi ve ağabeylerinin kahramanı yalnız bırakmasını, masallardaki hareket noktalarının farklılaşabileceği, yer değiştireceği ancak yapı bakımından aynı kaldığı görülür:

Bir başka ifadeyle masalların genelinde Propp'un şu görüşlerinden hareketle şu çıkarımları yapabiliriz: "Masalların çok renkli, olağanüstü çeşitliliğiyle görünürdeki bu çeşitlilik altında yatan tek biçimcilik olduğunu görmekteyiz. Kahramanların eylemleri ne kadar farklı olursa ne amaçla evden dışarı çıkmış olursa olsun masallar bir noktada "ihamet" ile sonuçlanmıştır. Burada "kuyu/mağara" sonraki meydana gelen olaylar arasında bağlayıcı unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bakımdan masalların derlenme yerleri ve tarihleri göz önünde bulundurulduğunda "yapısal" bir bağın olduğu görülmektedir.

İşlevsel bağa baktığımız zaman icra edilen bu folklor ürünü onu anlatan ve dinleyende “ihamet”in ne kadar kötü bir durum olduğunu belirtmek toplumun bir takım değerlerine, kurallarına destek ver(il)mesi bakımından önemli bir yere sahiptir. Kuyuya/mağaraya gelinceye kadarki bölümde masal kahramanın vasıfları vurgulanmış ve başına gelebilecek muhtemel olaylar dinleyiciye/okuyucuya sezdirilmektedir. Masalın ikinci hareket noktası dediğimiz bölüm olan kahramanın kuyudan yer altı dünyasına geçiş, suyun başını tutan dev/ejderhayı/yılanı öldürmesi, kuşun yavrularını ejderhadan/yıldandan kurtarması ile sonuçlanır. Ancak aşağıda dinamik yapısı şekillendirilmiş masalarda görüldüğü gibi mücadele yeraltındaki dünyadan ziyade yer üstündeki karşılaşılan zorluklar üzerine vücut bulmuştur.

Bu masal ve aşağıda dinamik yapısı verilmiş versiyonlarında görülen “değişken değerler ile değişken değerlere rastlarız. Değişen kişi adları ve aynı zamanda kişilerin özel nitelikleridir; değişmeyen ise kişilerin eylemleri ya da işlevleridir.”⁷²

“Bir masalın oluşturucu bölümleri, hiç değişikliğe uğratılmadan başka bir masala aktarılabilir”⁷³ görüşünden hareketle versiyonu olduğunu düşündüğümüz bu masallar zaman içinde dilden dile dolaşarak bir masal şekline bürünmüştür. Bu durumda birbirine benzeyen masalların yapısal ve işlevsel özellikleri arasında bir bağın olduğunu gösterir.

Ayrıca Veselovski'nin şu görüşü “*Motif birincildir, konu ise ikincil. Konu, bir yaratma birleştirme işi olduğu konunun gerisinde, bir motif bütünü tasarladığı, bir motifin bir çok konuya bağlanabileceği sonucu ortaya çıkmaktadır. Bir motif dizisi bir konudur. Motif konu olarak gelişir. Konular değişkendir. Bazı konuları konular kaplar ya da bazı konular belli düzen içinde bir araya gelirler.*”⁷⁴ versiyonların oluşması ve günümüze kadar ulaşması bakımından önemlidir.

Sonuç olarak, masalların tarihi gelişim ve dönüşüm süreci hakkında yaklaşık bir fikir elde etmek için incelenen masalların karşılaştırmalı çalışmalar yapılarak farklı açılardan bakılması gerekmektedir.

---

⁷² Propp, **Masalın Biçimbilimi**, s. 23

⁷³ Propp, **Masalın Biçimbilimi**, s. 8 p

⁷⁴ Propp, **Masalın Biçimbilimi**, s. 16, 22

KAYNAKÇA

Alptekin, Ali Berat, **Taşeli Masalları**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2002.

Arslantaş, Halis Adnan, **Kültür-Kişilik ve Kimlik**, Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları, Malatya 2008, s. 105–112.

Bakırcı, Nedim, **Niğde Masalları, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi)**, Niğde Üniversitesi, 2000.

Bascom, William R., **Folklorun Biçimleri: Nesir Anlatıları**. Çev. R. Nuri Aktaş; Banu Aktepe; Başak Değer; Ayhan Doğan; Yeliz Özay; Kıvılcım Serdaroğlu. Redaksiyon: Özay, Yeliz. **Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar**. Yay. Haz.: Gülin Öğüt Eker; Ekici ,Metin; M. Öcal Oğuz ve Nebi Özdemir (Milli Folklor Yayınları. Ankara, 2003 ss. 468-505.

Bayrı, Mehmet Halit, **Türk Masalları Hakkında**, HBH, c. 5 (nr. 60), 1936.

Boratav, Pertev Naili, **100 Soruda Türk Halk Edebiyatı**, Gerçek Yayınevi 100 Soruda Dizisi: 13, İstanbul, 1969.

Cem Eroğul, **Devlet Nedir?**, İmge Kitabevi, Ankara, 2002.

Çobanoğlu, Özkul, **Halkbilimi Kuramları ve Araştırma Yöntemleri Tarihine Giriş**, Akçağ Yayınları. Ankara, 2005.

Dongaç, H. Ayhan, “**Stith Thompson ve Masal(The Folktale) Adlı Kitabı**”, Masal Araştırmaları/Folktale Studies I, (Haz: Nuri Taner), Art-San Yayıncılık, Yayın no: 1, İstanbul, 1988, ss. 165-172

Göktürk, Şahin, “Azerbaycan Masallarında Kalıp Sözler ve Deyimler”, **V. Milletlerarası Türk Halk Edebiyatı ve Folkloru Kongre Bildirileri**, Ankara 1997, s. 89

Günay, Umay, **Elazığ Masalları (İnceleme)** -Doktora Tezi- Atatürk Üniversitesi Yayınları no: 350, Erzurum, 1975.

....., **Elazığ Masallarının Muhtevası**, Fırat Üniversitesi, Fırat Havzası Folklor ve Etnografya Sempozyumu Bildirileri (24-27 Ekim 1985), Elazığ, 1992.

İvgin, Hayrettin, “**Türk Masalları ve Kaynakları**”, Masal Araştırmaları/Folktale

Studies I, (Haz: Nuri Taner), Art-San Yayıncılık, Yayın no: 1, İstanbul, 1988, ss. 57-62.

Kaya, Yaşar, “**İşbirliği ve Çatışma**”, **Toplumsal Yapı**, (Ed: Yaşar Kaya), Turan Yayıncılık, İstanbul 2003, s. 193–208

Kunos, Ignacz, **Türk Halk Edebiyatı**, (Haz. Tuncer Gülensoy), Akçağ Yayınları, Ankara, 2001.

Lüthi, Max, **Halk Masallarında Tek Boyutluluk**, Çev: F. Gülay Mirzioğlu, Milli Folklor Dergisi, Sayı: 31-32, 147-152.

Sakaoğlu, Saim, **Gümüşhane ve Bayburt Masalları**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2002.

....., “**Formel Kavramı ve Türk Masallarında Benzer Durumlarda Kullanılan Formeller**”, I. Uluslar arası Türk Folklor Semineri Bildirileri/ 14 Ekim 1973, Ankara 1974, s. 148–154

Sami, Şemseddin, **Kamûs-i Türkî**, Çağrı Yayınları, Gündoğdu Matbaası, İstanbul, 1996.

Saussure, Ferdinand de, **Genel Dilbilim Dersleri I**, çev. Berke Vardar, TDK Yayınları, Ankara, 1976

Seyidoğlu, Bilge, “**Masal**”, **Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi**, C.6, İstanbul, 1985.

Şimşek, Esmâ, **Yukarıçukurova Masallarında Motif ve Tip Araştırması**, 2C, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2001.

Warren S. Walker-Ahmet E. Uysal, **Tales Alive in Turkey**, Cambridge, 1966.

Öztürk, Ali, **Türk Anonim Edebiyatı**, İstanbul, 1986.

EKLER

	Masalın Adı	Görev	Hayvanlar	Yasak Motifler	Ölüm	Sihir	Olağanüstülükler	Olağanüstü Tedaviler
1	Yer altı Diyarının Kartalı	Padişahın iyileşmesi için gerekli nesnenin getirilmesi	Kartal/ Koç Yılan/Ejderha	Kız oğlana kuyuya iki koçun geleceğini söyler		Kuyu	Koç sırtında alt dünyaya inme Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır Hazeran Bülbül padişahı iyi eder
2	Zümrüdü Anka Kuşu	Bahçeyi bekleme	Zümrüdü Anka Koyun/Yılan/At	Kız oğlana kıllar sürtüldüğünde iki koyunun geleceğini söyler		Elma/Kıl Kuyu	Koyun sırtında alt dünyaya inme Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
3	Üç Kız Kardeş	Yahudi adamın kaybolan üç kızının bulunması	Zümrüdü Anka Koyun/At/Yılan	Kız oğlana kirpikleri sürtüldüğünde iki koyunun geleceğini söyler	Deve bir kez vurma	Yüzük Kirpik Kuyu	Koyun sırtında alt dünyaya inme Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
4	Üç Kardeşler	Bahçeyi bekleme	İsmi belirsiz kuş/Ejderha		Deve bir kez vurma	Kuyu	Alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	
5	Elma	Bahçeyi bekleme	Boğa Leylek Yılan	Kadın oğlana yılanı nasıl öldürebileceğini sonra yeryüzüne nasıl çıkacağını söyler	Yılanı 40 kılıçtan biri öldürebilir	Kılıç	Boğa vurmasıyla alt dünyaya inme Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
6	Gülü Koparan Dev	Bahçeyi bekleme	Koç/At	Kız oğlana yüzüğü taktığında iki koçun geleceğini söyler	Deve bir kez vurma	Gül/Yüzük Kuyu	Alt dünyaya inme/Ak koç sırtında alt dünyadan dönüş	
7	Dipsiz Kuyu	Padişahın iyileşmesi için çare arama	At/Zümrüdü Anka/Yılan	İhtiyar oğlana kıllar sürtüldüğünde iki atın geleceğini söyler		Kıl Kuyu	At sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
8	Mirzo Muhammed'in Kahramanlığı	Ava gitme	İsmi belirsiz kuş/Yılan Ejderha			Kuyu	Alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
9	Gül ile Bülbül	Caminin eksikliğini bulma	Tavus Kuşu/Koç/Yılan	Kız oğlana yüzüğü yalandığında iki koçun geleceğini söyler		Gül ile Bülbül Yüzük/Kuyu	Koç sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
10	Üç Şehzade	Bahçeyi bekleme	İsmi belirsiz kuş Koyun/Yılan	Kız oğlana kıllar sürtüldüğünde iki koyunun geleceğini söyler		Kuyu		Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
11	Elmayı Çalan Kuş	Bahçeyi bekleme	İsmi belirsiz kuş (Hırsız)				Şekil değiştirme/Olağanüstü istekler	
12	Zümbülü Gaga	Bahçeyi bekleme	Zümrüdü Anka Koç Ejderha	Kız oğlana kıllar sürtüldüğünde iki koçun geleceğini söyler	Deve bir kez vurma	Elma/Kıl Kuyu		Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
13	Masal	Bahçeyi bekleme	Zümrüdü Anka Koç/Ejderha/At	Kız oğlana kıllar sürtüldüğünde iki koçun geleceğini söyler		Kıl Kuyu	Koç sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş Olağanüstü istekler	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
14	Padişaan Oglu	Bahçeyi bekleme	Koç/Ayı/Karga Ejderha/At	Kız oğlana yüzüğü yalandığında iki koçun geleceğini söyler	Deve bir kez vurma	Yüzük/ Kuyu İsmi belirsiz nesne	Koç sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş Olağanüstü istekler	
15	Masal	Bahçeyi bekleme	At			Kuyu	Olağanüstü istekler	
16	Yeraltı Padişahının Kızı	Suyun başını tutan devî yakalama	Kartal/Koç Yılan/At	Kız oğlana yeryüzüne çıkmak için kara kılı ak kıla sürtmesini söyler	Deve bir kez vurma	Kıl Kuyu	Koç sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır

	Masal Adı	Görev	Hayvanlar	Yasak Motifler	Ölüm	Sihir	Olağanüstülükler	Olağanüstü Ted.
17	Padişahın Küçük Oğlu	Bahçeyi bekleme	Zümrüdü Anka Koyun/Yılan/At	Kız oğlana tüyler sürtüldüğünde iki koyunun geleceğini söyler	Deve bir kez vurma	Tüy Kuyu	Koyun sırtında alt dünyaya inme Kuş sırtında alt dünyadan dönüş Olağanüstü istekler	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
18	Elma Yiyen Dev	Bahçeyi bekleme	Alıcı kuş Koç/Yılan	Kız oğlana iki koçun geleceğini söyler	Deve bir kez vurma	Kuyu	Koç sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş Olağanüstü istekler	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
19	Sihirli Takunya	Devin takunularını getirme	Köpek			Kuyu Takunya Külâh	Kuyu yoluyla alt dünyaya gidiş Kervancıbaşının yardımıyla dönüş Olağanüstü nesne	Padişah takunularla iyileşir
20	Büyülü Kuyu (Devin İni)	Bahçeyi bekleme	Koyun/İsmi belirsiz kuş/Ejderha	Kız oğlana tüyler sürtüldüğünde iki koyunun geleceğini söyler		Elma/Tüy Kuyu Altın Takunya	Koyun sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş/Tüyler sürtüldüğünde iki peri gelir Olağanüstü istekler	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
21	Padişahın Oğulları	Devin başını getirme	Koç/ İsmi belirsiz kuş/Yılan	Kız oğlana tüyler sürtüldüğünde iki koçun geleceğini söyler	Deve bir kez vurma	Kuyu Tüy	Koç sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	Padişah devin başıyla iyileşir
22	Gül Sinan-II	Mezarı bekleme	Bülbül/Ejderha Yılan			Kıl Kuyu	Ejderha mezarı zapt eder	
23	Padişahın Oğlu	Bahçeyi bekleme	Koç/İsmi belirsiz kuş/At/Yılan	Kız oğlana yüzükten iki koçun çıkacağını söyler	Deve bir kez vurma	Elma/Kuyu Yüzük	Koç sırtında alt dünyaya inme Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	
24	Keloğlan	Bahçeyi bekleme	Koç/Zümrüdü Anka/At/Yılan/At	Kız oğlana yağlı kayısı yemesiyle iki koçun geleceğini söyler	Deve bir kez vurma	Elma/Kuyu Yağlı kara kayısı	Koç sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş/Olağanüstü istekler	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
25	Lark Lurk	Bahçeyi bekleme	Koç/İsmi belirsiz kuş/At/Yılan/Kurt	Kız oğlana iki koçun geleceğini söyler	Deve bir kez vurma	Elma Kuyu	Koç sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş Olağanüstü nesne	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
26	Armut Ağacı	Bahçeyi bekleme	Çalı kuşu/Ejderha Kurt/At	Kız oğlana cuma günü, üç peri kızının geleceğini söyler		Kuyu	Peri kızı vasıtasıyla alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş Olağanüstü istekler	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
27	Padişahın Üç Oğlu	Mezarı bekleme	Koç/Leylek/Yılan/Ejderha	Kız oğlana yüzükten iki koçun çıkacağını söyler		Mağara Yüzük	Koç sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	
28	Dev ile Üç Kardeş	Devin kaçırdığı kızı kurtarma	Koç/Tavus kuşu Yılan	Devin hizmetçisi oğlana iki koçun geleceğini söyler		Mağara Kılıç	Koç sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
29	Padişahın Üç Oğlu	Mezarı bekleme	Koç /Kartal Yılan	Kız oğlana yüzüğü çevirmesiyle iki koçun geleceğini söyler		Mağara Yüzük	Koç sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	
30	Yeraltına Düşen Mirza Mehmet	Bahçeyi bekleme	Koç Simurg/Yılan	Kız oğlana devî nasıl uyandırması gerektiğini söyler	Deve bir kez vurma	Mağara Yüzük/Tüy	Koç sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
31	Nar Ağacı	Bahçeyi bekleme	Koç/İsmi belirsiz kuş/At/Yılan	Kız oğlana kıllar sürtüldüğünde iki koyunun geleceğini söyler	Deve bir kez vurma	Nar/Kıl Kuyu	Koç sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş/Olağanüstü istekler	Kuş oğlanın baldırına eti geri yapıştırır

Masalın Adı	Görev	Hayvanlar	Yasak Mot.	Ölüm	Sihir	Olağanüstülükler	Olağanüstü Tedaviler	
32	Elma Ağacı	Bahçeyi bekleme	İsmi belirsiz kuş At/Ejderha/Koyun	Kız oğlana yüzüğü yalandığında iki koyunun geleceğini söyler		Yüzük Kuyu	Koyun sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş/Olağanüstü istekler	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
33	Dev İle Üç Oğlan	Bahçeyi bekleme	Koç/ Zümrüdü Anka/Yılan	Kız oğlana tüyleri birbirine çaldığında iki koçun geleceğini söyler		Tüy Kuyu	Koç sırtında alt dünyaya inme Kuş sırtında alt dünyadan dönüş Olağanüstü istekler	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
34	Keloğlan ve Altın Bülbül Masalı	Caminin eksikliğini tamamlama	Kedi	Ak sakallı ihtiyar oğlana yol gösterir/Peri kızı oğlana yol gösterir		Saray Altın Bülbül		Padişahın iyileşmesi bir yerdeki suya bağlıdır
35	Adsız 12	Bahçeyi bekleme	Koyun Zümrüdü Anka	Kız oğlana iki koyunun geleceğini söyler		Kuyu	Koyun sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	
36	Küçük Cesur Çocuk	Ava gitme	İsmi belirsiz kuş Canavar			Kuyu	Alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	
37	Ayva Ağacı	Bahçeyi bekleme	Koç/Akrep Kartal/Ejderha	Peri kızı oğlana dev nasıl öldürmesi gerektiğini söyler/Kız yumaklar sayesinde iki koçun geleceğini söyler		Kuyu Buğday tanesi/Elma Yumak	Buğday verimli bir yere ekilir, dünyada bolluk yaşanır/Akrep sayesinde alt dünyadan dönüş	
38	Ayıkulak	Kuyudaki hazinelere alma	Ayı/Koç/Leylek Yılan	Kız oğlana iki koçun geleceğini söyler	Deve bir kez vurma	Kuyu	Koç sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
39	Padişahın Üç Oğlu İle Canavar	Bahçeyi bekleme	Koyun/Canavar	Kız oğlana kıllar sürtüldüğünde iki koyunun geleceğini söyler		Kıl	Alt dünyaya inme/Koyun sırtında alt dünyadan dönüş	Padişah armut sayesinde iyileşir
40	Armut Çalan Canavar	Bahçeyi bekleme	Koyun/Canavar	Kız oğlana kıllar sürtüldüğünde iki koyunun geleceğini söyler		Kıl	Alt dünyaya inme/Koyun sırtında alt dünyadan dönüş	Padişah armut sayesinde iyileşir
41	Masal	Bahçeyi bekleme	Koç/İsmi belirsiz kuş/Yılan	Kız iki koçun geleceğini söyler		Elma/Kuyu Kıl	Koç sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	
42	Çeşmedeki Dev							
43	Çero	Vasiyete uyma		Oğlan kız kardeşine bulaşık suyunu devin gömülü olduğu yere dökmemesini söyler	Devin dirilmesi	Tüy	Şekil değiştirme	
44	Keloğlan	Hazarı elmasını getirme	Koç/Zümrüdü Anka/Ejderha/At	Kız oğlana iki koçun geleceğini söyler	Deve bir kez vurma	Elma/Kuyu Tüy	Koç sırtında alt dünyaya inme Kuş sırtında alt dünyadan dönüş Olağanüstü istekler	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır/Elma yiyen padişah iyileşir
45	Elma Ağacı	Bahçeyi bekleme	Zümrüdü Anka Koç/Yılan Ejderha/At	Kız oğlana tüyler sürtüldüğünde iki koçun geleceğini söyler	Deve bir kez vurma	Elma/Kuyu Tüy	Koç sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş Olağanüstü istekler	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
46	Zümrüdü Anga Guşu	Bahçeyi bekleme	Koç/Zümrüdü Anka/Ejderha/At	Kız oğlana kitap çevrildiğinde iki koçun geleceğini söyler		Kitap/Kuyu	Koç sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş Olağanüstü istekler	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
47	Karanlık Dünyadan Işıklı		Yılan					

	Masalın Adı	Görev	Hayvanlar	Yasak Motifler	Ölüm	Sihir	Olağanüstülükler	Olağanüstü Tedaviler
48	Padişahın Üç Oğlu	Ava gitme			Deve bir kez vurma			Kör olan babasının gözlerini ovarak iyileştirir
49	Anka Kuşu	Bahçeyi bekleme	Koç/İsmi belirsiz kuş/Ejderha	Kız oğlana kılları bükmesiyle iki koçun geleceğini söyler		Kuyu Kıl	Koç sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş Olağanüstü istekler	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
50	Padişah Oğlu İsmail Bey	Bahçeyi bekleme	Koç/İmi belirsiz kuş/Ejderha/At	Kız oğlana kıllar sürüldüğünde iki koçun geleceğini söyler	Deve bir kez vurma	Elma/Kuyu Tüy	Koç sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş Olağanüstü istekler	Kuş oğlanın baldırına eti geri yapıştırır
51	Guşçi Baba	Ava gitme	Koç/Zümrüdü Anka/Yılan	Kız oğlana kıllar sürüldüğünde iki koçun geleceğini söyler/Yasak kapıyı açan oğlan peri padişahının kızlarını görür.		Kıl/Kuyu Saray	Koç sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	
52	Nar Çalan Dev	Bahçeyi bekleme				Kuyu	Alt dünyaya inme/dönme	
53	Elma Çalan Dev	Bahçeyi bekleme	Koyun/ İsmi belirsiz kuş Canavar	Kız kıllar sürüldüğünde iki koyunun geleceğini söyler		Elma Kuyu/Kıl	Koyun sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
54	Elma Çalan Dev	Bahçeyi bekleme	Kartal/Yılan			Elma Kuyu	Alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
55	Padişah ve Oğulları	Mezarda bekleme	Kartal/Yılan Ejderha			Kuyu	Alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
56	Gül Koparan Dev	Bahçeyi bekleme	Koç/Angut kuşu/Ejderha	Kız oğlana iki koçun geleceğini söyler		Gül Kuyu	Koç sırtında alt dünyaya inme Kuş sırtında alt dünyadan dönüş Olağanüstü istekler	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
57	Üç Kardeş Nağul	Bahçeyi bekleme	Koç/Zümrüdü Anka/Ejderha	Kız oğlana iki koçun geleceğini söyler		Elma Kuyu	Koç sırtında alt dünyaya inme Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
58	Dipsiz Kuyu	Bahçeyi bekleme Haber getirme	Koç/At Ejderha	Kız oğlana tüyler sürüldüğünde iki koçun geleceğini söyler/Hikayeyi öğrenme yasağı		Elma/Kuyu Tüy/Yüzük	Alt dünyaya inme/Koç sırtında alt dünyadan dönüş/Ejderhanın kıza dönüşmesi	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
59	Zümrüdü Anka	Para kazanmak için yola düşme	Koyun/Zümrüdü Anka/Ejderha	Kız iki koyunun geleceğini söyler		Kuyu Tüy	Koyun sırtında alt dünyaya inme Kuş sırtında alt dünyadan dönüş Olağanüstü istekler	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
60	Dev Masalı	Bahçeyi bekleme	Koç/İsmi belirsiz kuş/Yılan	Kız oğlana yüzüğü eline sürdüğünde iki koçun geleceğini söyler	Deve bir kez vurma	Kuyu Yüzük	Koç sırtında alt dünyaya inme Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	
61	Zümrüdü Anka Kuşu	Bahçeyi bekleme	Koç/Zümrüdü Anka/Ejderha/At	Kız oğlana kıllar çakıldığında iki koçun geleceğini söyler		Kuyu Kıl	Koç sırtında alt dünyaya inme Kuş sırtında alt dünyadan dönüş Olağanüstü istekler	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
62	Elmaya Dadanan Dev	Bahçeyi bekleme						

Masalın Adı	Görev	Hayvanlar	Yasak Motifler	Ölüm	Sihir	Olağanüstülükler	Olağanüstü Tedaviler	
63	Heyamola	Babasını bulma Yemen şahının kızını getirme	Zümrüdü Anka/Balık/Ejderha	Mustafa'nın Keloğlanın yerine geçtiğini söylemesi yasaktır		Tüy/Pul Yüzük	Zümrüdü Anka sırtında seyahat Balık sayesinde yüzüğün bulunması	Abı hayat suyu Mustafa'nın kesik başına vücuduna yapıştırır
64	Feyiz	Duvarı bekleme Kazan ateşinin sönmemesi	Yılan	Devi kuyudan çıkarma	Devin canı iki kuştadır.	Yumak Işık	Elindeki yumakla gece ile gündüzü tayin eden bir ihtiyar	
65	Sinan Gül Masalı	Gurbete çıkma Haber getirme	Tavşan/Yılan/İsmi belli olmayan kuş/Yılan	Hikayeyi öğrenme yasağı		Tüy	Kuş sırtında seyahat/Şekil değiştirme/Yılanın kıza dönüşmesi	
66	Padişahın Küçük Oğlu	Bahçeyi bekleme	Koyun/Zümrüdü Anka	Kız oğlana kıllar sürtüldüğünde iki koyunun geleceğini söyler		Kuyu Kıl	Koyun sırtında alt dünyaya inme Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
67	Fındık Fıstık Masalı	Bahçeyi bekleme	Koyun/Kartal Yılan/At	Kız oğlana tüyü attığında iki koyunun geleceğini söyler	Deve bir kez vurma	Kuyu Tüy	Koyun sırtında alt dünyaya inme Kuş sırtında alt dünyadan dönüş Olağanüstü istekler	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
68	Padişahın Yedi Oğlu	Bahçeyi bekleme	Kartal/Yılan	Kız oğlana iki koyunun geleceğini söyler		Kuyu	Alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
69	Keloğlan Masalı	Bahçeyi bekleme	Koyun/İsmi belirsiz kuş/Yılan/At		Deve bir kez vurma	Elma Kuyu Yüzük	Koyun sırtında alt dünyaya inme Kuş sırtında alt dünyadan dönüş Olağanüstü istekler	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
70	Keloğlan Masalı	Bahçeyi bekleme	Koyun/İsmi belirsiz kuş/Yılan/At	Kız oğlana yüzüğü yalandığında iki koyunun geleceğini söyler	Deve bir kez vurma	Elma Kuyu Yüzük	Koyun sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş/Olağanüstü istekler	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
71	Memmet Şah (Zümrüdü Anka Guşi)	Mezarı bekleme/Haber getirme	Zümrüdü Anka/Yılan	Hikayeyi öğrenme yasağı		Işık/Tüy	Gece-gündüz'ü tayin eden bir ihtiyar/Zümrüdü Anka sırtında seyahat/Şekil değiştirme	
72	Yusufun Hekiyası	Bahçeyi bekleme	Koç Zümrüdü Anka Yılan Ejderha At	Kız oğlana yüzüğü yalandığında iki koçun geleceğini söyler	Deve bir kez vurma	Elma Kuyu Toprak	Koç sırtında alt dünyaya inme Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır/Babasının gözlerini toprak iyileştirir
73	Üş Gardeş	Bahçeyi bekleme	Koç Zümrüdü Anka Ejderha	Kız oğlana yüzüğü yalayıp Arap Lebbe dediğinde iki koçun geleceğini söyler	Deve bir kez vurma	Elma Mağara Altın yüzük	Koç sırtında alt dünyaya inme Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
74	Padişah ve Oğulları	Bahçeyi bekleme	At/ Zümrüdü Anka	Arap oğlana tüyü dokundurduğunda iki atın geleceğini söyler	Deve bir kez vurma	Kuyu Tüy	At sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
75	Üç Kardeş	Bahçeyi bekleme	İsmi belirsiz kuş/Ejderha At		Deve bir kez vurma	Kuyu Kıl	Alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş/Olağanüstü istekler	

Masalın Adı	Görev	Hayvanlar	Yasak Motifler	Ölüm	Sihir	Olağanüstülükler	Olağanüstü Tedaviler	
76	Şah Mehmet		Koç/İsmi belirsiz kuş/Yılan	Yaşlı adam iki koçun geleceğini söyler		Kuyu	Koç sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş/İki karış, sakalı bir karış insan/Kesik baş	Kuş oğlanın bacağındaki yarayı pisliğiyle iyileştirir
77	Algoyun Morgoyun Masalı	Bahçeyi bekleme	Koyun/ İsmi belirsiz kuş/Yılan	Kız iki koyunun geleceğini söyler		Elma Kuyu	Koyun sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	
78	Küçük Ahmet	Devin bahçesindeki elmanın getirilmesi	Zümrüdü Anka/At			Elma/Kuyu/Yüzük	Alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş/ Olağanüstü istekler	
79	Pir Ahmet	Mezarda bekleme Haber getirme	İsmi belirsiz kuş/Yılan	Hikayeyi öğrenme yasağı		Işık Tüy	Oğlan beyaz ipi sarıp, kara ipi açan bir ihtiyarla karşılaşır/Kuş sırtında seyahat/Şekil değiştirme	
80	Aliki Memed, Meliki Memed, Öle Memed	Padişahın iyileşmesi için gereken üzümün bulunması			Devin canı süpürge ve çekmedeki on cüçüktedir	Üzüm Kuyu		Padişah üzüm sayesinde iyileşir
81	Katroğlu Mehmet		Zümrüdü Anka/At			Kuyu Tüy Taşlar	Siyah melaike oğlana tüyleri sürttüğünde geleceğini, gündüz melaike taşları yaladığında açlım ve susuzluğun geçeceğini söyler Olağanüstü istekler/Alt dünyaya inme Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	
82	Elma Ağacı ve Dev	Bahçeyi bekleme	Koç	Kız oğlana kirpikleri sürttüğünde iki koçun geleceğini söyler		Kuyu Kirpik	Koç sırtında alt dünyaya inme	
83	Dev Südü	Padişahın iyileşmesi için gereken devin sütünün bulunması	Koç/ İsmi belirsiz kuş/Yılan	Kız oğlana yüzüğü yalandığında iki koçun geleceğini söyler	Deve bir kez vurma	Kuyu Yüzük	Koç sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş/ Olağanüstü istekler	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
84	Sihirli Tavşan	Bahçeyi bekleme Altın kuşu, altın kızı ve altın atı bulma	Altın Kuş/ Sihirli Tavşan/Altın at			Elma Kuyu	Tavşan sırtında seyahat/Tavşanın kıza dönüşmesi	
85	Ankut Kuşu Masalı						Boyu bir karış, sakalı iki karış biri/ Ayıkulak adında bir çocuk vardır	
86	Keloğlan Masalı I	Hırsız devi yakalama	Koyun/Zümrüdü Anka Yılan Ejderha/At	Kız oğlana kılları sürttüğünde iki koyunun geleceğini söyler	Deve bir kez vurma	Kuyu Kıl	Koyun sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş/ Olağanüstü istekler	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
87	Baba Mirası	Mezarı bekleme	At			Kıl Mağara	Mezara sırasıyla siyah, kızıl ve beyaz bulut iner	
88	Bülbül Sesi	Bülbülü bulmak	At/Bülbül		Bülbül şakımasıyla padişahın dirilmesi		Doksan dokuz tane insan kafasının bulunduğu bina/Arap şeklinde kız	

Masalın Adı	Görev	Hayvanlar	Yasak Motifler	Ölüm	Sihir	Olağanüstülükler	Olağanüstü Tedaviler	
89	Figan Bülbül	Evin eksiği olan Figan Bülbül'ün bulunması	Bülbül			Kuyu	İnsan kafasından yapılmış bir kale/ Arap şeklinde kız	
90	Su Başındaki Ejderha		İsmi belirsiz kuş Yılan/Ejderha				Alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
91	Kahraman Çocuk	Bahçeyi bekleme	İsmi belirsiz kuş/Yılan/At			Elma/Kuyu Kıl	Alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş Olağanüstü istekler	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
92	Üç Oğlan Kardeş	Kuyudaki hazineleri bulma	Zümrüdü Anka/Yılan			Kuyu	Alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	
93	Zümrüdü Anka Kuşu	Bahçeyi bekleme	Koyun/ Zümrüdü Anka Yılan/At	Kız oğlana iki koyunun geleceğini söyler		Elma Mağara	Koyun sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş/ Olağanüstü istekler	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
94	Küçük Oğlan İle Dev	Bahçeyi bekleme	İsmi belirsiz kuş/Ejderha/At	Kız oğlana iki kuşun geleceğini söyler		Kuyu	Alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
95	Üç Kardeş	Bahçeyi bekleme	İsmi belirsiz kuş/Yılan		Deve bir kez vurma	Elma Kuyu	Alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	
96	Dev Masah	Bahçeyi bekleme	Koç/Kartal Yılan	Kız oğlana çöpü çatınca iki koçun geleceğini söyler	Deve bir kez vurma	Elma/Kuyu Sihirli Çöp	Koç sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş/ Olağanüstü istekler	Kuş oğlanın baldırına eti geri yapıştırır
97	Sihirli Meyve	Bahçeyi bekleme	İsmi belirsiz kuş			Elma	Kuş sırtında seyahat/Kuşun güzel bir kıza dönüşmesi	Kuş elmaları babasının sağlığı için çalar/ Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
98	Zümrüdü Anka	Kaçırılan kadını kurtarma	Zümrüdü Anka/Yılan			Kuyu	Duayı ters okumayla alt dünyaya gidiş Kuş sırtında alt dünyadan dönüş/ Olağanüstü istekler	
99	Zümrüdü Anka	Bahçeyi bekleme	İsmi belirsiz kuş/Yılan			Ayva Kuyu	Alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	
100	Zümrüdü Anka	Harmanı bekleme	Koç/Zümrüdü Anka/Yılan/At	Yüzük kullanılıncaya iki koç gelir		Kuyu Yüzük	Koç sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	
101	Mirza Mehmet	Bahçeyi bekleme	Yılan			Elma/Mağara	Alt dünyaya inme/dönme	
102	Gangan Kuşu	Bahçeyi bekleme	Koç/Gangan Kuşu/At	Kız oğlana kılları sırttığında iki koçun geleceğini söyler		Kuyu Kıl	Koç sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş/ Olağanüstü istekler	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
103	Padişahın Üç Oğlu	Bahçeyi bekleme	Koç/Karga Yılan/At	Kız oğlana kılları sırttığında iki koçun geleceğini söyler	Deve bir kez vurma	Elma/Kuyu Kıl	Koç sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş/ Olağanüstü istekler	Kuş oğlanın baldırına eti geri yapıştırır
104	Zümrüdü Anka Kuşu	Hırsız devı yakalama	Koç/Yılan Zümrüdü Anka	Kız oğlana iki koçun geleceğini söyler		Fidan/Elma Kuyu	Koç sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş/ Olağanüstü istekler	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır Elmayı yiyen padişahın çocuğu olur
105	Üç Kardeşler	Bahçeyi bekleme	Koç/İsmi belirsiz kuş	Kız oğlana kılları sırttığında iki koçun geleceğini söyler		Armut/Kuyu Kıl	Koç sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır

Masalın Adı	Görev	Hayvanlar	Yasak Motifler	Ölüm	Sihir	Olağanüstülükler	Olağanüstü Tedaviler	
106	Masal	Bahçeyi bekleme			Deve bir kez vurma	Kuyu	Alt dünyaya inme/dönme	
107	Padişahın Üç Oğlu	Bahçeyi bekleme	Kartal			Elma/Kuyu	Alt dünyaya inme/dönme	
108	Padişahın Oğlu Mirza Mehmet	Bahçeyi bekleme	Koyun/At			Elma/Kuyu	Alt dünyaya inme/Koyun yoluyla alt dünyadan dönüş Olağanüstü hediyeler Olağanüstü istekler	
109	Üç Kardeş	Para kazanmak için yola düşme				Kuyu		
110	Zümrüd-ü Anka	Has bahçeyi bekleme	Koç Zümrüdü Anka/Yılan/At	Ak sakallı ihtiyar oğlana kılları sürttüğünde iki koçun geleceğini söyler		Kuyu/Kıl	Koç sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş/ Olağanüstü istekler	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
111	Padişaan Oolu	Padişahın kaybolan karısını bulma	Koç/Karakuş Yılan/At	Arap oğlana kılları sürttüğünde iki koçun geleceğini söyler		Küp/Kuyu Kıl	Koç sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş/ Olağanüstü istekler	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
112	Sihirli Elma	Bahçeyi bekleme				Elma/Kuyu	Alt dünyaya inme/dönme	
113	Kahraman Kardeş Kurt Bey	Bahçeyi bekleme	Koyun/Kartal	Kız oğlana kılları sürttüğünde iki koyunun geleceğini söyler		Ayva Mağara	Koyun sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır
114	Ağlayan Nar İle Gülen Ayva	Bahçeyi bekleme	Kartal/Yılan				Alt dünyaya inme/Kartal kuşu sırtında alt dünyadan dönüş	
115	Keloğlan Yedi Kat Yerin Altında	Bahçeyi bekleme	Koç/Yılan Zümrüdü Anka	Kız oğlana kılları çektiğinde iki koyunun geleceğini söyler		Kuyu/Demir halka/Kıl	Koç sırtında alt dünyaya inme/Kuş sırtında alt dünyadan dönüş	Kuş oğlanın bacağına eti geri yapıştırır

	Devler	İmtihanlar	Akıllılar Aptallar	Aldatma	Kaderin Ters Dönmesi	Geleceğin Tayini	Şans Talih
1	Suyun başını tutan dev	El basarak tanıma Parola ile tanıma	Adam yumağı sarıp uzağı yakın eder ve kahramanı Uyuz padişahın sarayına ulaştırır	Ağabeylerin İhaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatmaya çalışır	Kahraman karşılaştığı üç kızı kendi ve ağabeyleri için yanına alır.	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona öğüt verir	Oğlanlar üç farklı yoldan giderler/Küçük oğlan ihtiyara ardından kuyuda üç kıza rastlar
2	Hırsız dev/Suyun başını tutan dev	El basarak tanıma/Tepsi ile tanıma/Parola ile tanıma/Uyumama imtihanı		Ağabeylerin İhaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışır/Kahraman Keloğlan kılığına girer	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır.	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona bir kıllar verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
3	Suyun başını tutan dev/Yedi başlı dev	Yüzük vasıtasıyla tanıma Parola ile tanıma		Baba ve ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Kahraman kaybolan üç kızı kuyuda bulup dışarı çıkarır	Kahraman yüzük sayesinde kızların kuyuda olduğunu bilir/Kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona bir nesne verir	
4	Hırsız dev	Uyumama imtihanı		Ağabeylerin ihaneti	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır.	Rastladığı evdekiler oğlanı kuşa gönderir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
5		Uyumama imtihanı		Ağabeylerin ihaneti/ Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kadın oğlana yılanı nasıl öldürebileceğini sonra yeryüzüne nasıl çıkacağını söyler	Küçük oğlan kuyuda yaşlı bir kadına rastlar
6	Hırsız dev			Ağabeyin İhaneti	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona bir yüzük verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
7	Suyun başını tutan dev	El basarak tanıma/ Parola ile tanıma/Yüzük vasıtasıyla tanıma	Aksakallı ihtiyar oğlana yardım eder	Ağabeylerin İhaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışır/Kahraman kılık değiştirir		İhtiyar oğlana iki kıl verir	Küçük oğlan kuyuda aksakallı bir ihtiyara rastlar
8		Yüzük vasıtasıyla tanıma		Ağabeylerin ihaneti/ Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır		Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
9		El basarak tanıma/Parola ile tanıma/Uyumama imtihanı	Derviş caminin eksisini söyler	Ağabeylerin ihaneti/ Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Yolda karşılaştığı üç kızı kendi ve ağabeyleri için yanına götürür	Kahraman kuyuya inmeden kız bir yüzük verir	Oğlanlar üç farklı yoldan giderler/Küçük oğlan ihtiyara ardından kuyuda üç kıza rastlar
10				Ağabeylerin ihaneti/ Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır		Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
11		Uyumama imtihanı	Bir adam kahramana yardım eder	Kız kuş şeklindedir		Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona kıllar verir	Oğlanlar üç farklı yoldan giderler
12	Hırsız dev/Suyun başını tutan dev	El basarak tanıma/ Parola ile tanıma/Uyumama imtihanı		Ağabeylerin ihaneti/ Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır		Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar

	Devler	İmtihanlar	Akıllılar Aptallar	Aldatma	Kaderin Ters Dönmesi	Geleceğin Tayini	Şans Talih
13	Hırsız dev	Parola ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır/Keloğlan kılığına girer	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve oğlana kollar verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
14	Hırsız dev/Suyun başını tutan dev	El basarak tanıma/Parola ile tanıma		Babanın ihaneti/Keloğlan kılığına girer	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona bir yüzük verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar/Ayıya rastlar
15	Hırsız dev/İnsan eti yiyen dev			Ağabeylerin ihaneti	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır		Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
16	Suyun başını tutan dev	El basarak tanıma Parola ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona kollar verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
17	Hırsız dev/ Suyun başını tutan dev	Uyumama imtihanı/ Parola ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır/ Keloğlan kılığına girer	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona öğüt verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
18	Hırsız dev/ Suyun başını tutan dev	El basarak tanıma Parola ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti/ Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona bir elbise verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
19			Devin köpeği oğlana akıl verir				Kuyuda bırakılan oğlan kervancılara rastlar
20	Hırsız dev	Parola ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti/ Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona kollar verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
21	Suyun başını tutan dev	El basarak tanıma Parola ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti/ Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona tüyler verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
22	Oğlanı tutsak eden dev	Parola ile tanıma Öğrenme imtihanı		Hava seyahati sırasında kuşu aldatılmaya çalışılır		Kuş oğlana iki kıl verir. Darda kalınca birbirine sürmesini söyler.	
23	Hırsız dev/Suyun başını tutan dev	Parola ile tanıma			Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona bir yüzük verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
24	Hırsız dev/Suyun başını tutan dev	El basarak tanıma Parola ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona yağlı kayısı verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
25	Hırsız dev/Suyun başını tutan dev	El basarak tanıma Parola ile tanıma		Baba ve ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuşu aldatılmaya çalışılır	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona öğüt verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
26	Hırsız devler	Uyumama imtihanı Parola ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Kahraman mağaradaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Mağaradaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler. Ona bir yüzük verir ve gelecek üç periden bahseder	Küçük oğlan mağarada üç kıza rastlar
27	Mezara dadanan dev	El basarak tanıma Yüzük ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti	Kahraman mağaradaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Mağaradaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve yüzük verir	Küçük oğlan mağarada üç kıza rastlar

	Devler	İmtihanlar	Akıllılar Aptallar	Aldatma	Kaderin Ters Dönmesi	Geleceğin Tayini	Şans Talih
28	Kız kaçıran dev	El basarak tanıma Yüzük ile tanıma	Devin hizmetçisi oğlana akıl verir	Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır			Küçük oğlan mağarada devin hizmetçisiyle karşılaşır
29	Mezara dadanan dev/Suyun başını tutan dev	El basarak tanıma Yüzük ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti	Kahraman mağaradaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona yüzük verir	Küçük oğlan mağarada üç kıza rastlar
30	Hırsız dev	El basarak tanıma Yüzük ile tanıma Parola ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Kahraman mağaradaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Mağaradaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve yüzüklerini değiştirirler	Küçük oğlan mağarada üç kıza rastlar
31	Hırsız dev/Suyun başını tutan dev	El basarak tanıma Tepsi ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve oğlana kıllar verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
32	Hırsız dev/Suyun başını tutan dev	Parola ile tanıma Tepsi ile tanıma		Baba ve ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona bir yüzük verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
33	Hırsız dev/Suyun başını tutan dev	Parola ile tanıma		Baba ve ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona tüyler verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
34	Devin 99 odalı sarayı vardır	Kuvvet imtihanı	Aksakallı ihtiyar padişah'a caminin eksikliği "Altın Bülbül" olduğunu söyler/Oğlan kedinin işareti üzerine "Altın Bülbül"ü alır	Oğlan Keloğlan kılığına girer/Ağabeylerin ihaneti		Oğlan bir ihtiyara rastlar. İhtiyar oğlanın sırtını üç defa sıvazlar	Oğlanlar üç farklı yoldan giderler/Küçük oğlan ihtiyara ardından üç peri kızına rastlar
35	Hırsız dev Suyun başını tutan dev yedi başlıdır	Uyumama imtihanı		Ağabeylerin ihaneti	Kahraman kuyudaki iki kızı ve altın meyveyi yeryüzüne çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona öğüt verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
36	Suyun başını tutan dev	Parola ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır			Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
37	Hırsız dev		Peri kızları oğlana akıl vererek onu yönlendirir	Ağabeylerin ihaneti	Küçük oğlan kuyudaki üç peri kızını yeryüzüne çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona üç gizemli yumak verir	Küçük oğlan kuyuda üç peri kızına rastlar
38	Suyun başını tutan dev	El basarak tanıma/Parola ile tanıma		Dedemin ihaneti/Arkadaşların ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Ayıkulak kuyudaki üç kızı hazinleri kendi ve arkadaşları için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona öğüt verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
39						Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkması için kıllar verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
40						Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkması için kıllar verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar

	Devler	İmtihanlar	Akıllılar Aptallar	Aldatma	Kaderin Ters Dönmesi	Geleceğin Tayini	Şans Talih
41	Hırsız dev Suyun başını tutan dev			Ağabeylerin ihaneti	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona kıllar verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
42	Suyun başını tutan dev	El basarak tanıma					
43	Geyik ve hoca şeklindeki dev			Kız kardeşin ihaneti		Çero dayısına iki tavuk tüyü verir	Kahraman(dayı) yolda yeğeni Çero'ya rasatlar
44		El basarak tanıma Parola ile tanıma Tepsi ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti/Oğlan Keloğlan kılığına girer	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona öğüt verir	Küçük oğlan kuyuda üç odada üç kıza rastlar
45		El basarak tanıma Parola ile tanıma Tepsi ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır/ Oğlan Keloğlan kılığına girer	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona tüyler verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
46	Hırsız dev Suyun başını tutan dev yedi başlıdır	Uyumama imtihanı El basarak tanıma Parola ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır/ Oğlan Keloğlan kılığına girer	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkması için kitap verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
47		Parola ile tanıma		Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır			
48	Suyun başını tutan dev			Ağabeylerin ihaneti	Kahraman yolda karşılaştığı üç kızı kendi ve ağabeyleri için yanına alır		Küçük oğlan yolda üç kıza rastlar
49	Hırsız dev/Suyun başını tutan dev	Uyumama imtihanı Parola ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır/Oğlan Keloğlan kılığına girer	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona kıllar verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
50	Hırsız dev/Suyun başını tutan dev	Uyumama imtihanı/El basarak tanıma Parola ile tanıma Tepsi ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır/Oğlan Keloğlan kılığına girer	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona tüyler verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
51		Peri kızını almak için 24 saat atın derisinde yatar Parola ile tanıma	Guşçi baba oğlanın karşılaştığı zorlukları aşması için yardım eder	Ağabeylerin ihaneti	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona kıllar verir	Küçük oğlan kuyuda üç odada üç kıza rastlar
52	Hırsız dev				Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır		Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
53	Hırsız dev			Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona kıllar verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar

	Devler	İmtihanlar	Akıllılar Aptallar	Aldatma	Kaderin Ters Dönmesi	Geleceğin Tayini	Şans Talih
54	Hırsız dev/Suyun başını tutan dev	El basarak tanıma/Parola ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır		Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
55	Mezara gelen dev yedi başlıdır			Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır		Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
56	Hırsız dev	Parola ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır/Oğlan Keloğlan kılığına girer	Kahraman mağaradaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona sihirli bir nesne verir	Küçük oğlan mağarada üç kıza rastlar
57	Hırsız dev/Suyun başını tutan dev	Uyumama imtihanı/El basarak tanıma		Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona öğüt verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
58	Hırsız dev	Öğrenme imtihanı	Yolda karşılaştığı üç ihtiyardan biri oğlana yüzük verir ve öğüt verir	Ağabeylerin ihaneti/Derwish Bostancı Köse kahramanın nişanlısını kaçıtır	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona tüyler verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
59	Suyun başını tutan dev	El basarak tanıma/Parolayla tanıma/Elbise ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona öğüt verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
60	Hırsız dev/Suyun başını tutan dev	Parola ile tanıma		Babanın ihaneti	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona bir yüzük verir	Küçük oğlan kuyuda üç odada üç kıza rastlar
61	Hırsız dev yedi başlıdır/Suyun başını tutan dev	El basarak tanıma Parolayla tanıma Elbise ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Kahraman kuyudaki insanların içinden güzel olan üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona kollar verir	Küçük oğlan kuyuda birçok insana rastlar
62	Hırsız dev						
63		Pazıbent ile tanıma/Şiir söyleyerek tanıma/Parola ile tanıma		Keloğlanın ihaneti			Mustafa Zümrüdü Anka kuşu ve balıklar oirine rastlar
64	Duvarları yıkan dev/Canpolat adında kılıç işlemeyen dev	Kazan ateşinin sönmemesi/Kesik kulak yoluyla tanıma/Kuvvet imtihanı		Kız kardeşin ihaneti/Dev genç bir oğlana dönüşür/Kahraman kırk devi oyun yaparak öldürür		Feyiz elindeki iplerle gece ile gündüzü tayin eden bir aksakallı ihtiyara rastlar	
65		Öğrenme imtihanı/Parola ile tanıma		Kahraman dört devi oyun yaparak öldürür	Kahraman üç kızı kendi ve ağabeyleri için yanına alır	Kuş oğlana iki tüy verir ve darda kaldığı vakit tüyleri sürtmesini söyler	Kahraman padişahın üç kızına rastlar
66	Hırsız dev/Suyun başını tutan dev	Uyumama imtihanı/Kesik kulak ile tanıma/Parola ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona kollar verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
67	Hırsız dev/Suyun başını tutan dev	El basarak tanıma/Tepsi ile tanıma		Baba ve ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona tüy verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar

Devler	İmtihanlar	Akıllılar Aptallar	Aldatma	Kaderin Ters Dönmesi	Geleceğin Tayini	Şans Talih	
68	Hırsız dev Suyun başını tutan dev	El basarak tanıma Parola ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır			
69	Hırsız dev Suyun başını tutan dev	Parola ile tanıma Elbise ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Keloğlan kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Keloğlan kuyuda üç kıza rastlar	
70	Hırsız dev Suyun başını tutan dev	Parola ile tanıma Görerek tanıma		Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Keloğlan kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Keloğlan kuyuda üç kıza rastlar	
71	Çadırı tutsak eden dev anası	Kesik kulak ile tanıma/Öğrenme imtihanı		Kahraman yedi devî oyun yaparak öldürür/ Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Kahraman padişahın üç kızını kendi ve ağabeyleri için alır	Kuş oğlana iki tüy verir ve darda kaldığı vakit tüyleri sürtmesini söyler	Kahraman üç kıza rastlar
72	Hırsız dev	Uyumama imtihanı/El basarak tanıma/ Parola ile tanıma/Rüya tabiri		Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır Oğlan Keloğlan kılığına girer	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve yüzükleri değiştirir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
73		El basarak tanıma Yüzük ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır Oğlan Keloğlan kılığına girer	Kahraman mağaradaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Mağaradaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona bir yüzük verir	Küçük oğlan mağarada üç kıza rastlar
74	Hırsız dev/Suyun başını tutan dev	Uyumama imtihanı/El basarak tanıma/ Parola ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Kahraman kuyudaki altınları kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır		Küçük oğlan kuyuda bir Arap'a rastlar
75	Hırsız dev/Suyun başını tutan dev			Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır		Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
76	Köy halkından kurban isteyen dev	Kesik kulak ile tanıma Parola ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Şah Mehmet kuyudaki üç kızı kendi ve arkadaşları için yukarı çıkarır		Şah Mehmet kuyuda üç kıza rastlar
77	Hırsız dev/Suyun başını tutan dev	Parola ile tanıma		Arkadaşların ihaneti	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve arkadaşları için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona öğüt verir	Oğlan kuyuda üç odada üç kıza rastlar
78				Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır/Oğlan Keloğlan kılığına girer	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona bir yüzük verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
79		Kuvvet imtihanı Öğrenme imtihanı		Kahraman devî oyun yaparak öldürür Ağabeylerin ihaneti	Kahraman mermerde saplı kılıcı çekerek kızları kendi ve ağabeyleri için alır	Kuş kahramana iki tüy verip başı dara düşerse tüyleri sürtmesini söyler	Kahraman beyaz ipi açıp kara ipi dolayan bir ihtiyara rastlar
80	Kahramanın annesini tutsak eden dev on dört başlıdır	Kuyruk ve kesik kulak ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti	Kahraman konaktaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yanına alır		Kahraman üç konakta üç kızla karşılaşır
81	Suyun başını tutan dev	İstekleri görünce tanıma		Arkadaşların ihaneti/Oğlan Keloğlan kılığına girer	Mehmet kuyudaki üç kızı kendi ve arkadaşları için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona tüyler verir	Mehmet kuyuda üç kıza rastlar

	Devler	İmtihanlar	Akıllılar Aptallar	Aldatma	Kaderin Ters Dönmesi	Geleceğin Tayini	Şans Talih
82	Hırsız dev Suyun başını tutan dev	El basarak tanıma	Kadın bilge bahçeye dadanan dev için dedeye danışır	Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona kıllar verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
83	Devin sütü özeldir	El basarak tanıma Parola ile tanıma	Yolda karşılaştığı çiftçi kahramana yardım eder	Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona bir yüzük verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
84	Kız kaçıran dev	Uyumama imtihanı		Ağabeylerin ihaneti/Kuş şeklindeki kız		Tavşan üç oğlana başlarına gelecek muhtemel olaylara karşı öğüt verir	Üç kardeş yolda sihirli bir tavşana rastlar
85							
86	Hırsız dev	El basarak tanıma Parola ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır/Oğlan Keloğlan kılığına girer	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona kıllar verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
87				Ağabeylerin ihaneti	Kahraman padişahın üç kızını kendi ve ağabeyleri için alır	Atlar kahramana kıllar vererek ileriki zorluklar için tedbir aldırır	Kahraman karşılaştığı bulutlardan nasibini alır
88		Kuvvet imtihanı		Ağabeylerin ihaneti Oğlan Keloğlan kılığına girer/Araplar aslında kızdır	Kahraman yoldaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için alır		Küçük oğlan yolda üç kıza rastlar/Oğlanlar üç farklı yoldan giderler
89		Kuvvet imtihanı Zeka imtihanı		Araplar aslında kızdır	Kahraman yoldaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için alır		Oğlanlar üç farklı yoldan giderler/ Küçük oğlan yolda üç kıza rastlar/ Küçük oğlan kuyuda iki kadına rastlar
90		El basarak tanıma Parola ile tanıma		Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır			
91	Hırsız dev Suyun başını tutan dev			Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona kıllar verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
92				Ağabeylerin ihaneti	Kahraman kuyudaki hazineleri kendi ve ağabeyleri için çıkarır		
93	Hırsız dev Suyun başını tutan dev	El basarak tanıma Uyumama imtihanı Parola ile tanıma Tepsi ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır/Oğlan Arap kılığına girer	Kahraman mağaradaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Mağaradaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona öğüt verir	Küçük oğlan mağarada üç kıza rastlar

Devler		İmtihanlar	Akıllılar Aptallar	Aldatma	Kaderin Ters Dönmesi	Geleceğin Tayini	Şans Talih
94	Hırsız dev	Uyumama imtihanı/Parola ile tanıma		Babanın ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır		Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
95	Hırsız dev	Uyumama imtihanı/Parola ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır		Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
96	Hırsız dev Suyun başını tutan dev	El basarak tanıma/Parola ile tanıma/İstek ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona bir çöp verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
97		Uyumama imtihanı/Parola ile tanıma		Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır/Kuş şeklindeki kız			Oğlanlar üç farklı yoldan giderler
98	Kız kaçıran dev Suyun başını tutan dev	El basarak tanıma/Elbise ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti/Oğlan kılık değiştirir	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır		Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
99	Hırsız dev/Suyun başını tutan dev			Babanın ihaneti	Kahraman kuyudaki kadınları kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır		Küçük oğlan kuyuda birçok kadına rastlar
100	Harman dağıtan dev Suyun başını tutan dev			Babanın ihaneti/ Oğlan kılık değiştirir	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona bir yüzük verir	
101	Hırsız dev	Uyumama imtihanı			Kahraman mağaradaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır		Küçük oğlan mağarada üç kıza rastlar
102	Hırsız dev/İnsan yiyen dev	El basarak tanıma/Parola ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona kıllar verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
103	Hırsız dev/Suyun başını tutan dev	El basarak tanıma/Parola ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır/Oğlan Keloğlan kılığına girer	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona kıllar verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
104	Hırsız dev	Parola ile tanıma/Kesik kulak ile tanıma		Arkadaşların ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki yeşil giysili kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona öğüt verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
105	Hırsız dev/Suyun başını tutan dev	El basarak tanıma/Uyumama imtihanı/Parola ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır/	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona kıllar verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar

Devler	İmtihanlar	Akıllılar Aptallar	Aldatma	Kaderin Ters Dönmesi	Geleceğin Tayini	Şans Talih	
106	Hırsız dev	Uyumama imtihanı			Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır		Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
107	Hırsız dev/İnsan yiyen dev			Ağabeylerin ihaneti	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır		Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
108	Hırsız dev/İnsan yiyen dev	Uyumama imtihanı/İstek ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti			Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
109	İnsan kaçıran dev			Ağabeylerin ihaneti/Çiftçi kılığına girer			
110	Hırsız dev/Suyun başını tutan dev	El basarak tanıma/Parola ile tanıma	Ak sakallı ihtiyar oğlana yardım eder	Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki ihtiyar oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona kıllar verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
111	Kız kaçıran dev/Suyun başını tutan dev	El basarak tanıma/Parola ile tanıma	Arap oğlana yardım eder	Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona kıllar verir	Üç oğlan farklı yollara gider/Kuyuda Arap' rastlar
112	Hırsız dev/Suyun başını tutan dev	Uyumama imtihanı			Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır		Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
113	Hırsız dev/Suyun başını tutan yedi başlı dev	Devin dili ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona kıllar verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar
114	Hırsız dev/Suyun başını tutan dev						
115	Hırsız dev/Suyun başını tutan dev	Parola ile tanıma		Ağabeylerin ihaneti/Hava seyahati sırasında kuş aldatılmaya çalışılır	Kahraman kuyudaki üç kızı kendi ve ağabeyleri için yukarı çıkarır	Kuyudaki kız oğlana yeryüzüne çıkamayacağını söyler ve ona kıllar verir	Küçük oğlan kuyuda üç kıza rastlar

Cemiyet	Mükafat	Ceza	Cinsiyet	Din	Formel Sayılar	
1		Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Ceza yoktur			2 koç/3 tane Hezaran Bülbül/3 oğlan/3 yol/3 konak/3 kız/40 camızın eti, 40 camızın gönünden tulum su/40 gün süren uyku/40 gün
2	Çoban/Avçılık Terzi/Kuyumcu Kahveci	Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Ağabeylerini attan düşürür	Kuyudaki nişanlısıyla evlenir/Cirit oyunu		2 koyun/2 kıl/3 oğlan/3 kız/3 oda/40çuval fındık, 40 çuval fıstık/40 gün müddet/40 tuluk et, 40 tuluk su
3		Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Babasını öldürür	Kuyudaki nişanlısıyla evlenir		2 koyun/2 at/3 oğlan/3 kız/7 kat yerin altı/7 başlı dev/9 yüzük/9 kuş/40 yıl
4			Ceza yoktur	Kuyudaki nişanlısıyla evlenir		3 oğlan/3 kız/10 okka et, 10 okka süt/
5		Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Ceza yoktur	Kurban edilecek kızla evlenir		2 boğa/4 oğlan/7 kat yerin altı/10 metre/40 kılıç/40 parça/40 ekmeç, 40 ölü hayvan
6			Ağabeyini öldürür	Kuyudaki nişanlısıyla evlenir/Cirit oyunu		2 koç/3 oğlan/3 kız/7 kat yerin altı/40 gün yas/40 gün 40 gece düğün
7		Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Ceza yoktur	Kurban edilecek kızla evlenir		2 at/2 oğlan/2 kanatlı 2 at/2 kıl/7 kat yerin altı/40 tuluk et, 40 tuluk su
8	Avçılık	Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Ceza yoktur	Kuyudaki nişanlısıyla evlenir		3 oğlan/3 kız/3 oda/3 ejderha/7 kat gök/7 koç kuyruğu/40 gün 40 gece düğün
9		Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Kahraman ağabeyini cezalandırır	Kuyudaki nişanlısıyla evlenir		2 koç/3 oğlan/3 yol/3 kız/3 silah/3 gün/7 kat yerin altı/40 tuluk et, 40 tuluk su/40 gün
10		Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır		Kuyudaki nişanlısıyla evlenir		2 koyun/2 kıl/3 oğlan/3 kız/3 gün/7 kat yerin altı/40 gün 40 gece düğün/100 küp etle, 100 küp su
11				Aslında kız olan kuşla evlenir		3 oğlan/3 yol/3 elma/40 gün 40 gece düğün
12	Terzi	Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Ceza yoktur	Kuyudaki nişanlısıyla evlenir	Takdir-i İlahi	2 koç/2 kıl/3 oğlan/3 kız/3 tane elbise/3 elma/6 ay/7 kat yerin altı/40 gün 40 gece düğün/40 tuluk et, 40 tuluk su
13	Terzi/Kuyumcu	Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Ağabeyini öldürür	Kuyudaki nişanlısıyla evlenir		2 koç/3 oğlan/3 kız/3 tel saç/7 kat yerin altı/40 koyun, 40 tuluk su/40koyun
14	Terzi Demirci	Ayı oğlana yardım eder/ Anne kuş kahramana yardımcı bir nesne verir	Babasını öldürür	Kuyudaki nişanlısıyla evlenir/Cirit oyunu		2 koç/3 oğlan/3 kız/7 kat yerin altı/40 gün 40 gece düğün
15	Terzi	Köy halkı devi öldüren kahramana yardım eder	Ağabeylerini yaralar	Kuyudaki nişanlısıyla evlenir/Cirit oyunu		3 oğlan/3 kız
16	Kuyumcu	Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Ağabeyini öldürür	Kuyudaki nişanlısıyla evlenir/Cirit oyunu		2 koç/2 kıl/3 oğlan/3 kız/3 defa sormak/3 dilek/5 parmak/7 kat yerin altı/40 gün müddet/40 tuluk et, 40 tuluk su
17	Kuyumcu	Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Baba iki oğlunu başka ülkeye sürer	Kuyudaki nişanlısıyla evlenir Cirit oyunu		2 koyun/2 tüy/3 oğlan/3 kız/5 parmak/7 kat yerin altı/40 gün 40 gece düğün

Cemiyet	Mükafat	Ceza	Cinsiyet	Din	Formel Sayılar	
18		Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır		Kuyudaki nişanlısıyla evlenir		2 koç/3 oğlan/3 kız/7 kat yerin altı/40 gün 40 gece düğün/40 tuluk et, 40 tuluk su/80 tuluk
19			Devin karnındaki ağabeylerini kurtarmaz	Bir prensle evlenir		3 oğlan
20	Terzi Kuyumcu	Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır		Kuyudaki nişanlısıyla evlenir	Oğlan kuyuda Ayin yapan üç kızla karşılaşır	2 koyun/2 kıl/2 tüy/2 peri/3 oğlan/3 kız/7 kat yerin altı/40 tuluk et, 40 tuluk su/40 kapı/40 odalı saray/40 gün
21		Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Baba iki oğlunu mirasından mahkum eder	Kuyudaki nişanlısıyla evlenir		2 koç/2 tüy/3 oğlan/3 kız/5 parmak/7 kat yerin altı/40 gün 40 gece düğün
22		Yavrularını kurtaran oğlanı kuş Gül Sinan'ın yanına götürür	Ağabeylerini öldürür		Oğlan devden namaz kılmak için müsaade ister/Kuş Gül Sinan'ın toprağına basmaya yeminlidir	2 tüy/3 oğlan/
23		Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Ağabeylerini öldürür	Cirit oyunu		2 koç/3 oğlan//3 kız/7 kat yerin altı
24	Terzi Kalaycı	Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Babasını ve ağabeylerini öldürür	Kuyudaki nişanlısıyla evlenir/Cirit oyunu		2 koç/3 oğlan/3 kız/3 oda/3 elma/3 kapı/5 misli/7 kat yerin altı/10 sefer/10 misli/40 gün müddet/40 gün 40 gece düğün/40 tuluk et, 40 tuluk su/40 adım
25		Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Baba iki oğlunu evden kovar	Kuyudaki üç kızla evlenir Cirit oyunu	Kuyuya inen oğlan üçüncü odada Kur'an okuyan bir kız görür	2 koç/3 oğlan/3 kız/3 oda/3 elma/3 yavru/7 kat yerin altı/40 kilo et, 40 kilo su
26	Terzi	Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır		Mağaradaki nişanlısıyla evlenir Cirit oyunu	Periler Cuma günü gelir Oğlan Zülküf'e rastlar	2 Arap/3 oğlan//3 oda/3 kapı/3 peri kızı/7 kat yerin altı/40 gün 40 gece düğün/40 tepsi pilav, 40 tepsi koyun/40 keklük, 40 testi su, 40 tane ince ekmek
27		Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır		Mağaradaki nişanlısıyla evlenir		2 koç/3 oğlan/3 kız/3 kapı/7 kat yerin altı/7 kız
28		Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Ceza yoktur	Paşanın kızıyla evlenir		2 koç/3 oğlan//3 kız/7 kat yerin altı/30 tane tavuk/40 gün 40 gece düğün
29		Padişah oğlanı kuşa gönderir/ Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Ceza yoktur	Mağaradaki nişanlısıyla evlenir		2 koç/3 oğlan//3 kız/7 kat yerin altı
30		Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır		Mağaradaki nişanlısıyla evlenir	Koçlar su içmeye Cuma günü gelir	2 koç/2 tüy/2 dev/2 kapı/3 oğlan//3 kız/7 kat yerin altı/40 deve yükü su, 40 deve yükü et
31	Kuyumcu	Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır		Kuyudaki nişanlısıyla evlenir/Cirit oyunu		2 koyun/2 kıl/3 oğlan/3 oğlan/3 kız/3 oda/3 nar/7 kat yerin altı/40 gün 40 gece düğün/40 okka et, 40 okka su, 40 okka süt
32	Terzi Bakırcı	Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Babasını ve ağabeylerini öldürür	Kuyudaki nişanlısıyla evlenir/Cirit oyunu		2 koyun/3 oğlan//3 kız/7 kat yerin altı/40 gün 40 gece düğün
33	Terzi	Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Babasını ve ağabeylerini öldürür	Kuyudaki nişanlısıyla evlenir		2 koç/2 tüy/3 oğlan//3 kız/7 kat yerin altı/40 tuluk et, 40 tuluk su

Cemiyet		Mükafat	Ceza	Cinsiyet	Din	Formel Sayılar
34	Çoban Hancı	Padişah oğlu için çayıra kırk çadır kurdurur	Baba iki oğlunu kovar		Padişah cuma günü namazdan çıkarken aksakallı ihtiyar rastlar	3 oğlan/3 yol/3 peri kızı/3 defa sırtını sıvazlamak/7 canlı dev/8 canlı dev/9 canlı dev/40 çadır/99 odalı Saray
35		Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır		Kuyudaki üç kızla evlenir		2 koyun/3 oğlan/3 kız/3 ev/7 kat yerin altı/7 başlı dev/40 küp et, 40 küp su/40 gün 40 gece düğün
36	Avcılık			Devin elinden kurtardığı kızla evlenir		2 koç/3 oğlan/40 gün 40 gece düğün
37		Anne kuş yavrularını kurtaran ve bir devi öldüren oğlanı yeryüzüne çıkarır		Kuyudaki üç peri kızıyla evlenir		3 oğlan/3 peri kızı/3 gizemli yumak/7 sene/7 köy/40koyun
38		Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Ayıklak 38 efeyi öldürür	Ayıklak kuyudan çıkardığı bir kızla evlenir		2 koç/3 oğlan/3 kız/7 kat yerin altı/8 yaş/40 tuluk et, 40 tuluk su/40 eşkıya
39						2 koyun/2 kıl/3 oğlan/
40						2 koyun/2 kıl/3 oğlan/
41		Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır		Kuyudaki nişanlısıyla evlenir		2 koç/3 oğlan//3 kız/7 kat yerin altı/40 koyun, 40 koyun derisine su
42		Kızını kurtaran avcıya padişah kızını ve bir çuval altın verir		Avcı devin elinden kurtardığı kızla evlenir		3 kız/5 parmak
43			Kahraman devi ve kız kardeşini öldürür/Çero çiftçinin sırtından zırh çıkarır	Dev ile kız kardeş evlenir		3 oğlan/
44	Avcılık/Kuyumcu Terzi/Kunduracı	Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Ağabeylerini öldürür	Kuyudaki nişanlısıyla evlenir/Cirit oyunu	Koçlar Cuma günü seladan önce gelir	2 koç/2 tüy/3 oğlan//3 kız/3 oda/7 kat yerin altı/10(bir deste tüy)/ 40 gün müddet/40 gün 40 gece düğün/40 camız eti, 40 tuluk su
45	Terzi Kuyumcu	Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Ağabeylerini yaralar	Kuyudaki nişanlısıyla evlenir/Cirit oyunu		2 koç/2 tüy/3 oğlan//3 kız/7 kat yerin altı/40 gün 40 gece düğün/40 gün/40 deve gövdesi et, 40 deve tuluğu su
46	Terzi Kuyumcu Çilingir	Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Kahraman ağabeylerini yaralar/Küçük kızla evlenecek olan Arap'ı öldürür	Kuyudaki nişanlısıyla evlenir/Cirit oyunu		2 koç/3 oğlan//3 kız/3 elma/7 kat yerin altı/7 başlı dev/7 gün 7 gece düğün/40 tulum su, 40 tulum koç gövdesi
47	Avcılık	Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır				3 oğlan//3 kız
48	Çoban Avcılık	Çiftçi kendine yardım eden oğlana kızını verir		İlk bulduğu kızla evlenir		3 oğlan//3 kız/40 gün 40 gece düğün
49	Terzi Kuyumcu	Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır		Kuyudaki nişanlısıyla evlenir/Cirit oyunu	Padişah ihanet eden iki oğlunun cezasını Allah'a havale eder	2 koç/3 oğlan//3 kız/7 kat yerin altı/15 dakika/40 gün müddet/40 gün 40 gece düğün/40 yaş/40gövde et, 40 tulum su

Cemiyet	Mükafat	Ceza	Cinsiyet	Din	Formel Sayılar	
50	Çoban Kuyumcu	Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır		Kuyudaki nişanlısıyla evlenir/Cirit oyunu		2 koç/2 tüy/3 oğlan/3 kız/3 elma/3 yavru/5 parmak/7 kat yerin altı/80 batman cendek, 80 batman kuyruk
51	Avcılık	Baba kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır		Oğlan peri kızlarıyla evlenir		2 koç/2 kıl/3 oğlan/3 kız/3 oda/3 peri kızı/3 çocuk/3 kız resmi/3 masa/3 güvercin/7 kat yerin altı/24 saat/40 gün 40 gece düğün/40 hokka et, 40 okka şarap
52				Kuyudaki nişanlısıyla evlenir		3 oğlan/3 kız
53		Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır		Kuyudaki nişanlısıyla evlenir		2 koyun/2 kıl/3 oğlan/3 kız /7 kat yerin altı
54		Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır		Kuyudaki nişanlısıyla evlenir		3 oğlan/3 kız/40 koyun, 40 fiçi şarap
55		Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Ağabeylerini öldürür	Kuyudaki kızlarla evlenir	Padişah oğullarından öldükten sonra Kur'an okumalarını vasiyet eder	2 kız/3 oğlan/3 kız/3 gün/7 kat yerin altı/7 başlı dev
56	Kuyumcu	Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Ağabeylerini öldürür	Kuyudaki nişanlısıyla evlenir		2 koç/3 oğlan/3 kız
57		Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Ağabeylerini öldürür	Kuyudaki kızlarla evlenir		2 koç/3 oğlan/3 kız/3 tane su/3 serçe/7 kat yerin altı/40 gün 40 gece düğün/40 tuluk kuyruk, 40 tuluk su
58			Sinan hikayeyi öğrenen oğlanı öldürmek ister	Oğlan kuyudaki kız ve tılsımdan kurtulan kızla evlenir	Oğlan namaz kılmak için Sinan'dan izin ister	2 koç/2 tüy/3 oğlan/3 kız/3 ihtiyar/7 kat yerin altı/40 gün 40 gece düğün/40 gün
59		Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Baba oğullarını öldürür	Kuyudaki nişanlısıyla evlenir		2 koyun/3 oğlan/3 kız/7 kat yerin altı/20 tuluk et, 20 tuluk su/40 gün 40 gece düğün/40 gün 40 gece uyku
60		Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır		Kuyudaki nişanlısıyla evlenir		2 koç/3 oğlan/3 kız/3 oda/7 kat yerin altı/40 gün 40 gece düğün/40 tuluk et, 40 tuluk su
61	Terzi	Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Ceza yoktur	Kuyudaki nişanlısıyla evlenir/Cirit oyunu		2 koç/2 kıl/3 oğlan/3 kız/7 kat yerin altı/7 başlı dev/40 gün müddet/40 gün 40 gece düğün/40 mum, 40 fıstık/40 ton et, 40 fiçi şarap
62						3 oğlan
63		Zümrüdü Anka kuşu ve balıklar piri Mustafa'ya yardım ederek onu ödüllendirir	Keloğlan kırk katırın kuyruğuna bağlanıp saraya gönderilir	Mustafa Yemen sultanıyla evlenir	Padişah Allah'ın emriyle kızını çobandan ister	2 pul/3 oğlan/3 kız/3 defa sormak/9 ay/15 yaş/40 katır/40 gün müddet/40 gün 40 gece düğün/40 tuluk et, 40 tuluk su/40 erkek, 40 kadın, 40 çeşit, 40 renk elbiseli
64			Kahraman devi ve kız kardeşini öldürür	Kahraman padişahın kızıyla evlenir Dev ile kız kardeş evlenir		2 tosun/2 kuş/3 oğlan/7 kat kutu/40 gün 40 gece düğün/40 dev

Cemiyet	Mükafat	Ceza	Cinsiyet	Din	Formel Sayılar
65		Yavrularını kurtaran oğlanı kuş Gül Sinan'ın yanına götürür	Sinan hikayeyi öğrenen oğlanı öldürmek ister	Oğlan kuyudaki kız ve tılsımdan kurtulan kızla evlenir	2 tüy/3 oğlan/3 kız/4 dev/40 gün müddet/40 gün 40 gece düğün/40 tuluk et, 40 tuluk su
66		Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır		Kuyudaki nişanlısıyla evlenir	2 koyun/2 kıl/3 oğlan/3 kız/7 kat yerin altı/40 tuluk et, 40 tuluk su
67	Terzi Kuyumcu	Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Kahraman ağabeylerini öldürür/Babasını affeder	Kuyudaki nişanlısıyla evlenir/Cirit oyunu	2 koyun/3 oğlan/3 kız/7 kat yerin altı/40 tuluk su, 40 tuluk dike
68		Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır		Kuyudaki nişanlısıyla evlenir	3 oğlan/7 oğlan/40 gün 40 gece düğün
69	Terzi Marangoz	Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Ağabeylerini öldürür	Kuyudaki nişanlısıyla evlenir/Cirit oyunu	2 koyun/3 oğlan/3 kız/3 elma/7 kat yerin altı/40 gün 40 gece düğün/40 fiçi su, 40 kilo et
70	Terzi	Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Ağabeylerini öldürür	Kuyudaki nişanlısıyla evlenir/Cirit oyunu	2 koyun/3 oğlan/3 kız/3 elma/7 kat yerin altı/40 fiçi su, 40 kilo et
71		Yavrularını kurtaran oğlanı kuş Sinan'ın yanına götürür	Sinan hikayeyi öğrenen oğlanı öldürmek ister		Kahraman babasının mezarına gidip Kur'an okur/Kahraman Sinan'dan namaz kılmak için izin ister
72		Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır		Yusuf ile Züleyha evlenir Cirit oyunu	2 koç/3 oğlan/3 kız/7 kat yerin altı/40 tane kuyruk, 40 tane şarap
73	Kuyumcu	Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır		Mağaradaki nişanlısıyla evlenir	2 koç/3 oğlan/3 kız/3 elma/40 gün 40 gece düğün
74		Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Büyük ağabeyini yaralar	Kuyudaki nişanlısıyla evlenir/Cirit oyunu	2 at/2 tüy/3 oğlan/7 kat yerin altı/40 gün 40 gece düğün/40 tulum et, 40 tulum su
75	Terzi	Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Kızın nişanlısını ve babasını öldürür	Kuyudaki nişanlısıyla evlenir/Cirit oyunu	2 kıl/2 Arap/3 oğlan/3 kız/40 gün 40 gece düğün/40 tulum et, 40 tulum su
76		Köy halkı Şah Mehmet'e yardım eder/ Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Şah Mehmet arkadaşlarını öldürür	Kuyudaki kızlarla evlenir	2 koç/3 kız/3 arkadaş/7 kat yerin altı/40 batman et, 40 batman su
77		Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Ceza yoktur	Kuyudaki nişanlısıyla evlenir	2 koyun/3 oğlan/3 kız/3 oda/40 tuluk et, 40 tuluk su
78	Kuyumcu	Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır		Kuyudaki nişanlısıyla evlenir/Cirit oyunu	3 oğlan/3 kız/40 yıl
79		Yavrularını kurtaran oğlanı kuş Gül Sinan'ın yanına götürür		Oğlan Padişahın kızı ve tılsımdan kurtulan kızla evlenir	Oğlan namaz kılmak için Sinan'dan izin ister
80				Kahraman nişanlısıyla evlenir	3 oğlan/3 konak/3 kız/3 dev/10 cüçük/14 başlı dev
81	Kuyumcu	Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Mehmet arkadaşlarını öldürür	Kuyudaki nişanlısıyla evlenir/Cirit oyunu	3 kız/40 tuluk et, 40 tuluk su

Cemiyet	Mükafat	Ceza	Cinsiyet	Din	Formel Sayılar
82			Ağabeyler babaları tarafından evden kovulur	Kahraman suyun başını tutan devin elinden kurtardığı kızla evlenir	2 koç/2 kıl/3 oğlan/3 kız
83	Çiftçi	Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır		Kuyudaki kızla evlenir	2 koç/3 oğlan/3 kız/7 kat yerin altı/40 gün 40 gece düğün/40 tuluk et, 40 tuluk su
84	Aşçı	Kızlar padişahi kahramana altın kuş ile altın kızı vererek ödüllendirir		Kahraman altın kızla evlenir	2 kapı/2 kafes/3 oğlan//40 gün 40 gece düğün
85			Köylüler devi dağa bırakırlar		3 oğlan/3 kız
86	Terzi Kuyumcu	Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Kahraman ağabeylerini yaralar. Vezirin oğlunu öldürür	Kuyudaki nişanlısıyla evlenir/Cirit oyunu	3 oğlan/3 kız/40 gün 40 gece düğün/40 tuluk et, 40 tuluk su
87		Padişah tahtı küçük oğlana bırakır		Padişahın en küçük kızıyla evlenir	2 kıl/3 oğlan/3 kız/3 gece/40 arşınlık hendek
88				Kahraman yanında getirdiği kızlarla evlenir	3 oğlan/3 kız/99 insan kafalı bina
89		Sorunun cevabını beğenen adam kahramanı yeryüzüne çıkarır		Kahraman Arap-ı Zengiyle evlenir	3 oğlan/7 kız/40 gün 40 gece düğün/40 dev
90		Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır			40 tuluk et, 40 tuluk su
91	Terzi	Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Ağabeylerini yaralar	Kuyudaki nişanlısıyla evlenir	3 oğlan/3 kız/40 koyun, 40 kova su
92		Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır		Köyün en güzel kızıyla evlenir	3 oğlan/
93	Terzi	Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Ağabeylerini yaralar	Mağaradaki nişanlısıyla evlenir/Cirit oyunu	3 oğlan/3 kız/7 kat yerin altı/40 gün 40 gece düğün
94		Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	babasını öldürür	Kuyudaki nişanlısıyla evlenir/Cirit oyunu	2 kuş/3 oğlan/7 kat yerin altı/40 gün 40 gece düğün
95		Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Ceza yoktur	Kuyudaki nişanlısıyla evlenir	3 oğlan/3 kız/10 okka et, 10 okka süt
96	Demirci	Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır		Kuyudaki nişanlısıyla evlenir	2 koç/3 oğlan/7 kat yerin altı/7 başlı dev/40 gün 40 gece düğün
97			Padişah kuşu oğluyla evlendirerek cezalandırır	Kuş şeklindeki kızla evlenir	3 oğlan/3 kız/3 yıl
98	Terzi	Kral kızını kurtaran oğlana kızını vererek yerini ona bırakır	Padişah oğullarını kırk katırla cezalandırır	Kahraman suyun başını tutan devin elinden kurtardığı kız ve kuyudaki kızla evlenir	3 oğlan/3 kız/3 çocuk/3 tel saç/40 katır/40 tulum su, 40 kantar et
99			Babasını öldürür	Son çıkardığı kızla evlenir	40 gün 40 gece düğün

	Cemiyet	Mükafat	Ceza	Cinsiyet	Din	Formel Sayılar
100		Padişah kızını kurtaran oğlana bir yüzük verir/Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Babasını öldürür	Kuyudaki nişanlısıyla evlenir/Cirit oyunu		2 koç/3 oğlan/3 kız/7 kat yerin altı
101				Kuyudaki nişanlısıyla evlenir		3 oğlan/3 kız/3 elma
102	Terzi	Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Ağabeylerini öldürür	Kuyudaki nişanlısıyla evlenir/Cirit oyunu		2 koç/2 kıl/3 oğlan/3 kız/7 kat yerin altı/40 tuluk et, 40 tuluk su
103	Kunduracı	Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Ağabeylerini öldürür	Kuyudaki kızlarla evlenir/Cirit oyunu		2 koç/2 kıl/3 oğlan/3 kız/3 elma/7 kat yerin altı/40 gün 40 gece düğün/40 tuluk et, 40 tuluk su
104		Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Padişah vezirleri sürgüne gönderir	Kahraman yeşil giysili kızla evlenir		2 koç/3 oğlan/3 kız/7 kat yerin altı
105		Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır		Kuyudaki nişanlısıyla evlenir		2 kıl/3 oğlan/3 kız
106				Kuyudaki nişanlısıyla evlenir		3 oğlan/3 kız
107		Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır				3 oğlan/3 kız
108		Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır		Kuyudaki nişanlısıyla evlenir/Cirit oyunu		2 koyun/3 oğlan/3 kız/3 elma
109			Ağabeylerini kuyuya atar	Kuyudaki nişanlısıyla evlenir		3 oğlan/
110	Terzi Kuyumcu	Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Ağabeylerini öldürür	Kuyudaki nişanlısıyla evlenir/Cirit oyunu		2 koç/2 kıl/3 oğlan/3 kız/3 oda/7 kat yerin altı/40 gün 40 gece düğün/40 besili şişek et, 40 tulum şarap
111		Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Ağabeylerini öldürür	Kuyudaki nişanlısıyla evlenir/Cirit oyunu		2 koç/2 kıl/3 oğlan/3 kız/7 kat yerin altı/40 gün 40 gece düğün/40 batman et, 40 batman su
112				Kuyudaki nişanlısıyla evlenir		3 oğlan/3 kız
113		Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır	Ceza yoktur	Kuyudaki nişanlısıyla evlenir		2 koyun/2 kıl/3 oğlan/3 kız/7 kat yerin altı/40 gün 40 gece düğün
114				Kuyudaki nişanlısıyla evlenir		5 sene
115	Bahçıvan	Padişah kuşun istediklerini kahramana vererek yardım eder/Anne kuş kahramanı yeryüzüne çıkarır		Kuyudaki nişanlısıyla evlenir		2 koç/2 kıl/3 kız/3 oda/7 kat yerin altı/40 gün 40 gece düğün/40 lokma set, 40 yudum su

ÖZGEÇMİŞ

1985 yılında İzmir’de doğdum. İlkokulu Cahide Ahmet Dalyanoğlu İlköğretim Okulunda, ortaokulu Turan Çakın Ortaokulunda, lise öğrenimimi ise İzmir Şemikler Lisesinde tamamladım. 2005’te Doğu Akdeniz Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü kazandım. 2006 yılında Kafkas Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümüne yatay geçiş yaptım. Bu bölümden 2009’da mezun oldum. Aynı yıl Kafkas Üniversitesi Halk Edebiyatı Anabilim Dalında Yüksek Lisans eğitimi almaya başladım. Halen bu alanda okumaya devam etmekteyim.

28.12.2013

